

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ....

อ.พ. 1/2564 การประชุมร่วมกันของรัฐสภา สมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่สอง

อ.พ. 1/2564
การประชุมร่วมกันของรัฐสภา
สมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่สอง

สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
โทร. 0 2244 2070-2
โทร. 0 2242 5900 ต่อ 5730, 5740, 5750

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..)

พุทธศักราช ....

(นายปรีชัฐ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน เป็นผู้เสนอ)

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณา (อ.พ.) นี้ จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติ ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ พระราชกำหนด ญัตติ หรือหนังสือสัญญา ระหว่างประเทศ ที่เข้าสู่การประชุมของสภาผู้แทนราษฎร และที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา โดยศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล สถิติ ข้อเท็จจริง บทความทางวิชาการ และ/หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้น ให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา กรรมการ และบุคคลในวงงานรัฐสภา ใช้ในการประกอบการพิจารณา ตลอดจนเป็นข้อมูลอ้างอิงสำหรับผู้สนใจทั่วไป

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ผู้รับผิดชอบ

นายมาณิศ อินทนิม

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ

นายทนต์ศักดิ์ สุระคำแหง

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการวิชาการ 1

ผู้จัดทำและรับผิดชอบ

นายภูซงค์ สุวรรณมณี

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

นายแดนชัย ไชวิเศษ

นิติกรชำนาญการพิเศษ

นางสาวอุษณีย์ อินทองช่วย

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

นางสาวเปรมฤดี วงศ์สาคร

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

นางเมธาพร กาญจนินทุ

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

พฤศจิกายน 2564

บทสรุปสำหรับสมาชิกรัฐสภา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดว่า “การขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ต้องมาจากคณะรัฐมนตรี หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 50,000 คน ตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย” ซึ่งในการเสนอขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญในครั้งนี้เป็นการเสนอโดยนายพริษฐ์ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 135,247 คน โดยมีประเด็นที่เสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหลากหลายประเด็น ได้แก่

1. ขอให้ยกเลิกมาตรา 65 เกี่ยวกับการให้รัฐจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ และยกเลิกหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ ด้วยเห็นว่ายุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศที่กำหนดขึ้นเป็นผลพวงมาจากระบอบรัฐประหารของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) มีบุคคลใน คสช. หรือเกี่ยวข้องกับ คสช. เข้าไปกำกับควบคุมตลอดทั้งกระบวนการ ในขณะที่การปฏิรูปประเทศตามแผนการของประเทศต่าง ๆ จะต้องมาจากรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง อีกทั้งการนำยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศมาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญทำให้รัฐบาลไม่มีความเป็นอิสระในการบริหารประเทศให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของประชาชน เป็นต้น

2. ขอให้ยกเลิกวุฒิสภา ด้วยเห็นว่าวุฒิสภาถูกออกแบบมาเพื่อเป็นสภาแห่งการรับประกันการสืบทอดอำนาจของคณะรัฐประหาร และออกแบบการตรวจสอบคณะรัฐมนตรีและเสียงข้างมากของสภาผู้แทนราษฎรมากขึ้น

3. กำหนดให้มีคณะผู้ตรวจการกองทัพ คณะผู้ตรวจการศาลและศาลรัฐธรรมนูญ คณะผู้ตรวจการองค์กรอิสระ เพื่อทำหน้าที่ในการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ เป็นต้น

4. กำหนดให้บุคคลที่สมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีต้องมาจากบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

5. เพิ่มเติมหมวดว่าด้วยการลบล้างผลพวงรัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 โดยกำหนดให้การนิรโทษกรรมให้แก่การรัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 เป็นโมฆะ อีกทั้งยกเลิกมาตรา 270 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่รับรองความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของประกาศ คำสั่ง และการกระทำของคณะรักษาความสงบแห่งชาติหรือของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ด้วยเหตุที่ผู้เสนอขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเห็นว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มีบทบัญญัติหลายมาตราดังกล่าวยังไม่เหมาะสมหลายประการ เช่น ความเป็นประชาธิปไตยไม่ทันสมัย เป็นกลไกในการสืบทอดอำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เป็นต้น จึงได้เข้าชื่อกันเพื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญดังกล่าว

เอกสารประกอบการพิจารณา

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับสมาชิกรัฐสภา	ก
ส่วนที่ 1 - หลักการและเหตุผลประกอบร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (นายพริษฐ์ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน เป็นผู้เสนอ)	1-1
- วิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (นายพริษฐ์ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน เป็นผู้เสนอ)	1-5
- ตารางเปรียบเทียบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช	1-11
ส่วนที่ 2 บทวิเคราะห์	2-1
ส่วนที่ 3 ข้อมูลประกอบการพิจารณา	3-1
- ผลการรับฟังความคิดเห็นร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (นายพริษฐ์ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน เป็นผู้เสนอ)	3-1
- “สภาที่สอง” ในระบบรัฐสภา	3-17
- รัฐสภาไทยและรูปแบบรัฐสภา	3-23
- ระบบเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	3-33
- ข้อดีและข้อเสียระบบเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	3-39
- ที่มาของนายกรัฐมนตรี	3-45
- การนิรโทษกรรมให้แก่การปฏิวัติและรัฐประหาร	3-51

ส่วนที่ 1

หลักการและเหตุผล

ประกอบร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..)

พุทธศักราช ....

(นายพริษฐ์ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อยกเลิกมาตรา 65 เพื่อยกเลิกบทบัญญัติ ในหมวด 7 รัฐสภา (มาตรา 79 ถึงมาตรา 157) และเพิ่มบทบัญญัติใหม่เป็นหมวด 7 สภาผู้แทนราษฎร (มาตรา 79 ถึงมาตรา 141) แทน เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 159 เพื่อเพิ่มเติมมาตรา 193/1 มาตรา 193/2 เพื่อยกเลิกหมวด 11 ศาลรัฐธรรมนูญ (มาตรา 200 ถึงมาตรา 214) และเพิ่มบทบัญญัติใหม่เป็นหมวด 11 ศาลรัฐธรรมนูญ (มาตรา 200 ถึงมาตรา 215) แทน เพื่อยกเลิกหมวด 12 องค์การอิสระ (มาตรา 215 ถึงมาตรา 247) และเพิ่มบทบัญญัติใหม่เป็นหมวด 12 องค์การอิสระ (มาตรา 216 ถึงมาตรา 247/32) แทน เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 256 เพื่อยกเลิกหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ (มาตรา 257 ถึงมาตรา 261) เพื่อเพิ่มเติมหมวด 16 การลบล้างผลพวงรัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พุทธศักราช 2557 และการป้องกันและการต่อต้านรัฐประหาร (มาตรา 257 ถึงมาตรา 261) เพื่อยกเลิกมาตรา 269 มาตรา 270 มาตรา 271 มาตรา 272 และมาตรา 279

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีบทบัญญัติหลายมาตราที่ไม่สอดคล้องกับหลักการ ประชาธิปไตย หลักการแบ่งแยกอำนาจให้ได้ดุลยภาพ ไม่ทันสมัย ไม่สอดคล้องกับหลักการสากล ที่นานาอารยประเทศให้การยอมรับ เป็นกลไกในการสืบทอดอำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ประชาชนไม่ยอมรับนับถือ จนอาจก่อให้เกิดปัญหาวิกฤตทางรัฐธรรมนูญ และกระทบต่อการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ระบบรัฐสภา ตลอดจนปัญหาปากท้อง เศรษฐกิจ ชีวิตประจำวันของประชาชน จึงจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเหล่านั้นในหลายประเด็น ดังนี้

(1) วุฒิสภาดามบทเฉพาะกาลและวุฒิสภาดามหมวด 7 ส่วนที่ 3 ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย มีปัญหาเรื่องความชอบธรรมทางประชาธิปไตย เป็นกลไกในการสืบทอดอำนาจ ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ประกอบกับตามประวัติศาสตร์รัฐธรรมนูญและการเมืองการปกครอง ของประเทศไทยนั้น วุฒิสภาถูกออกแบบมาเพื่อเป็นสภาแห่งการรับประกันการสืบทอดอำนาจของ

คณะรัฐประหารที่ต้องการยึดกุมอำนาจการปกครองประเทศต่อไปภายหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญใหม่ และจัดให้มีการเลือกตั้ง ดังปรากฏให้เห็นจากวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2492 พ.ศ. 2511 พ.ศ. 2521 พ.ศ. 2534 และ พ.ศ. 2560 อนึ่ง เมื่อยกเลิกวุฒิสภาแล้ว ก็จำเป็นต้องออกแบบ การตรวจสอบคณะรัฐมนตรีและเสียงข้างมากของสภาผู้แทนราษฎรมากขึ้น เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดกรณี “เสียงข้างมากลากไป” ได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เพื่อยกเลิก “หมวด 7 รัฐสภา” และเปลี่ยนเป็น “หมวด 7 สภาผู้แทนราษฎร” แทน โดยคงเหลือสภาผู้แทนราษฎรเพียงสภาเดียว พร้อมกับเพิ่มบทบาทและกลไกให้กับสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายค้านในการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรี

(2) ศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีปัญหาเรื่องความชอบธรรมทางประชาธิปไตย องค์ประกอบและการได้มาซึ่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญชุดปัจจุบันเชื่อมโยงไปถึงสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และวุฒิสภามอบเฉพาะกาลที่แต่งตั้งโดยหัวหน้า คสช. ประกอบกับหน้าที่และอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ ที่มากจนเกินไป อีกทั้งยังมีบทบัญญัติจำนวนมากที่เปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปหรือองค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญนี้ ได้ร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยแล้ว ก็มีผลเป็นที่สุด ผูกพันทุกองค์กร ทั้งหมดนี้ กระทบต่อหลักการแบ่งแยกอำนาจให้ได้อย่างดุลยภาพ ส่งผลให้ศาลรัฐธรรมนูญกลายเป็นองค์กรที่ผูกขาด อำนาจในการชี้เป็นชี้ตายเรื่องในทางรัฐธรรมนูญทั้งหมด จนกลายเป็นองค์กรที่เป็น “เจ้าของ” รัฐธรรมนูญ อยู่เหนือ “รัฐธรรมนูญ” กลายเป็นผู้ทรงอำนาจสถาปนารัฐธรรมนูญแทนที่ประชาชน ไปโดยปริยาย บทบัญญัติเหล่านี้ยังส่งผลเป็นการเปิดช่องทางให้บุคคลทั่วไป สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ตลอดจนองค์กรตามรัฐธรรมนูญต่าง ๆ ใช้ประโยชน์จากศาลรัฐธรรมนูญเป็น “เครื่องมือ” ในการกำจัดฝ่ายทางการเมืองตรงข้ามกับตนอีกด้วย

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เพื่อเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบ คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม และการได้มาซึ่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเสียใหม่ พร้อมกับจำกัดขอบเขต หน้าที่และอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญให้ชัดเจนเคร่งครัดมากขึ้น เพื่อมิให้ศาลรัฐธรรมนูญกลายเป็น รัฐธรรมนูญเสียเอง ตลอดจนสร้างระบบตรวจสอบถ่วงดุลกับศาลรัฐธรรมนูญ

(3) องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีปัญหาเรื่องความชอบธรรม ทางประชาธิปไตย องค์ประกอบและการได้มาซึ่งกรรมการขององค์กรอิสระต่าง ๆ ในปัจจุบันเชื่อมโยงไปถึง สภานิติบัญญัติแห่งชาติและวุฒิสภามอบเฉพาะกาลที่แต่งตั้งโดยหัวหน้า คสช. และหน้าที่และอำนาจ ที่มากจนเกินไป จนกลายเป็น “อำนาจที่สี่” นอกเหนือไปจากอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร อำนาจตุลาการ กลายเป็นช่องทางที่ให้บุคคลทั่วไป สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ตลอดจน องค์กรตามรัฐธรรมนูญต่าง ๆ ใช้ประโยชน์จากองค์กรอิสระเป็น “เครื่องมือ” ในการกำจัดฝ่าย ทางการเมืองตรงข้ามกับตน บทบัญญัติต่าง ๆ เหล่านี้ ส่งผลให้องค์กรอิสระ กลายเป็น “อิสระจาก ประชาชน” “อิสระโดยปราศจากความรับผิดชอบ” และ “อิสระอย่างปราศจากการตรวจสอบ” จนเกิดวิกฤตศรัทธาในหมู่ประชาชนต่อความเป็นกลางขององค์กรอิสระ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เพื่อเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบ คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม และการได้มาซึ่งองค์กฤษฎีกาเสียใหม่ จำกัดขอบเขตหน้าที่และอำนาจของ องค์กฤษฎีกาให้ชัดเจนเคร่งครัดมากขึ้น ตลอดจนสร้างระบบตรวจสอบถ่วงดุลกับองค์กฤษฎีกา

(4) การกำหนดให้มีแผนบริหารประเทศที่กำหนดวิสัยทัศน์ว่าประเทศนั้น ๆ จะเดินทางไปใน ทิศทางใด ซึ่งอาจเรียกว่ายุทธศาสตร์ชาติบ้าง แผนการปฏิรูปประเทศบ้าง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมบ้าง นับเป็นสิ่งจำเป็น อย่างไรก็ตาม การกำหนดให้มีแผนยุทธศาสตร์ชาติตามมาตรา 65 และการปฏิรูปประเทศ ตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศนั้น นำมาซึ่งปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ดังนี้

ประการแรก ยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศที่กำหนดขึ้นเป็นผลพวงจากระบบ รัฐประหารของ คสช. มีบุคคลใน คสช. หรือเกี่ยวข้องกับ คสช. เข้าไปกำกับควบคุมตลอดทั้งกระบวนการ ในขณะที่การปฏิรูปประเทศตามแผนการของประเทศต่าง ๆ จะต้องมาจากรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง รัฐบาลริเริ่มทำแผน โดยกำหนดแผนให้เป็นที่รณรงค์หาเสียงไว้กับประชาชน ในแง่นี้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศจึงขาดความชอบธรรมในทางประชาธิปไตยที่จะนำมาบังคับใช้กับคนไทย ทั้งประเทศ

ประการที่สอง ยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศนั้นมีลักษณะเป็นนโยบาย (Policy) ไม่ใช่บรรทัดฐานทางกฎหมาย (Legal Norm) จึงไม่ควรนำมาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศจึงเป็นสิ่งที่ยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนได้ตามแต่ละรัฐบาลที่ได้รับความไว้วางใจ จากประชาชนให้มาดำเนินการ การนำยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศมาบัญญัติไว้ใน รัฐธรรมนูญจะยิ่งทำให้รัฐบาลไม่มีความเป็นอิสระในการบริหารประเทศให้สอดคล้องเจตนารมณ์ ของประชาชน และสนับสนุนให้รัฐราชการขยายตัวมากขึ้น แทนที่พรรคการเมืองและรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง และได้รับอานิสงส์จากประชาชนจะมีอำนาจในการกำหนดทิศทางการปฏิรูปประเทศ กลับกลายเป็นว่าทุกสิ่ง ทุกอย่างถูกกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญและแผนการปฏิรูปประเทศที่ คสช. และกลไกราชการกำหนดไว้หมดแล้ว

ประการที่สาม การกำหนดยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศไว้ในรัฐธรรมนูญ อาจเปิดช่อง ให้กลุ่มบุคคลใช้เป็นเครื่องมือในการล้มรัฐบาลได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากเป็นรัฐบาลจากการเลือกตั้งที่มีได้ เป็นฝ่ายของ คสช. หรือสืบทอดอำนาจจาก คสช. โดยอาจร้องไปยังองค์กฤษฎีกาหรือศาลต่าง ๆ เพื่อลงโทษรัฐบาล โดยใช้เหตุอ้างว่าไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญในส่วนของการปฏิรูปประเทศ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงควรยกเลิกการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศทั้งหมด และไม่ควรกำหนดให้อยู่ในรัฐธรรมนูญ แต่ควรปล่อยให้รัฐบาลจากการเลือกตั้งเป็นผู้กำหนด

(5) ประเทศไทยมีรัฐประหารเกิดขึ้นมากกว่าสิบครั้ง เมื่อคณะทหารก่อรัฐประหารสำเร็จ ก็ตั้งตน เป็น “รัฐธำนิปัตย์” ออกประกาศ คำสั่ง ให้ถือเป็น “กฎหมาย” ออกกฎหมายนิรโทษกรรมตนเอง ใช้อำนาจละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน กำจัดศัตรูทางการเมืองและคนที่เห็นต่าง เมื่อต้องการ คืนอำนาจให้ประชาชนกลับมาสู่การเลือกตั้ง คณะรัฐประหารก็จะออกแบบริธรรมนูญเพื่อสืบทอดอำนาจต่อไป จนเกิดวิกฤติการเมืองรอบใหม่ คณะทหารชุดใหม่ก็เข้ามาก่อรัฐประหารวนเวียนเช่นนี้มาหลายทศวรรษ จนกล่าวกันว่าเป็น “วงจรอุบาทว์” ของการเมืองไทย ทั้งหมดนี้ทำให้พัฒนาการประชาธิปไตยในประเทศไทย

ต้องสะดุดหยุดลง กองทัพเข้ามามีบทบาททางการเมืองมากขึ้นจนกลายเป็นรัฐซ้อนรัฐ กระทั่งต่อการพัฒนาประเทศไทยให้ทัดเทียมกับนานาอารยประเทศ เพื่อเป็นการตัด “วงจรรัฐประหาร” เหล่านี้ให้หมดไป จำเป็นต้องจัดการล้าง “มรดกบาป” ของรัฐประหารครั้งล่าสุดเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 ด้วยการยกเลิกมาตรา 279 ที่รับรองความชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมายให้กับบรรดาประกาศคำสั่ง คสช. คำสั่งหัวหน้า คสช. และการกระทำที่เกี่ยวข้อง และกำหนดเพิ่มบทบัญญัติใน “หมวด 16 การล้างผลพวงรัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พุทธศักราช 2557 และการป้องกันและการต่อต้านรัฐประหาร”

(6) เมื่อมีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเพื่อยกเลิกวุฒิสภา คงเหลือไว้แต่สภาผู้แทนราษฎรแล้ว กระบวนการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจแก่รัฐสภาดำเนินการนั้น ก็ต้องถูกแก้ไขเปลี่ยนแปลงเป็นอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร อย่างไรก็ตาม เพื่อมิให้เสียงข้างมากของสภาผู้แทนราษฎรสามารถแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญได้ตามอำเภอใจ จึงจำเป็นต้องกำหนดมติในการให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมให้สูงขึ้นเป็นสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร และในกรณีที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญในประเด็นสำคัญ เช่น หมวด 1 บททั่วไป หมวด 2 พระมหากษัตริย์ หมวด 15 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ตลอดจนการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเพื่อนำไปสู่การจัดทำรัฐธรรมนูญใหม่ทั้งฉบับ ก็ต้องนำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้นไปให้ประชาชนออกเสียงประชามติด้วย

วิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..)
พุทธศักราช ....
(นายพริษฐ์ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน เป็นผู้เสนอ)

1. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างรัฐธรรมนูญ

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีบทบัญญัติหลายมาตราที่ไม่สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย หลักการแบ่งแยกอำนาจให้ได้ดุลยภาพ ไม่ทันสมัย ไม่สอดคล้องกับหลักการสากลที่นานาอารยประเทศให้การยอมรับ เป็นกลไกในการสืบทอดอำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ประชาชนไม่ยอมรับนับถือ จนอาจก่อให้เกิดปัญหาวิกฤตทางรัฐธรรมนูญ และกระทบต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ระบบรัฐสภา ตลอดจนปัญหาปากท้อง เศรษฐกิจ ชีวิตประจำวันของประชาชน จึงจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเหล่านั้นในหลายประเด็น ดังนี้

(1) วุฒิสภาดำเนินการเฉพาะกาลและวุฒิสภาดำเนินการ 7 ส่วนที่ 3 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีปัญหาเรื่องความชอบธรรมทางประชาธิปไตย เป็นกลไกในการสืบทอดอำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ประกอบกับตามประวัติศาสตร์รัฐธรรมนูญและการเมืองการปกครองของประเทศไทยนั้น วุฒิสภาถูกออกแบบมาเพื่อเป็นสภาแห่งการรับประกันการสืบทอดอำนาจของคณะรัฐประหารที่ต้องการยึดกุมอำนาจการปกครองประเทศต่อไปภายหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญใหม่และจัดให้มีการเลือกตั้ง ดังปรากฏให้เห็นจากวุฒิสภาดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2492 พ.ศ. 2511 พ.ศ. 2521 พ.ศ. 2534 และ พ.ศ. 2560 อนึ่ง เมื่อยกเลิกวุฒิสภาแล้ว ก็จำเป็นต้องออกแบบการตรวจสอบคณะรัฐมนตรีและเสียงข้างมากของสภาผู้แทนราษฎรมากขึ้น เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดกรณี “เสียงข้างมากลากไป” ได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเพื่อยกเลิก “หมวด 7 รัฐสภา” และเปลี่ยนเป็น “หมวด 7 สภาผู้แทนราษฎร” แทนโดยคงเหลือสภาผู้แทนราษฎรเพียงสภาเดียว พร้อมกับเพิ่มบทบาทและกลไกให้กับสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายค้านในการตรวจสอบควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรี

(2) ศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีปัญหาเรื่องความชอบธรรมทางประชาธิปไตย องค์ประกอบและการได้มาซึ่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญชุดปัจจุบันเชื่อมโยงไปถึงสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และวุฒิสภาดำเนินการเฉพาะกาลที่แต่งตั้งโดยหัวหน้า คสช. ประกอบกับหน้าที่และอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญที่มากจนเกินไป อีกทั้งยังมีบทบัญญัติจำนวนมากที่เปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปหรือองค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญนี้ได้ร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยแล้ว ก็มีผลเป็นที่สุด ผูกพันทุกองค์กร ทั้งหมดนี้กระทบต่อหลักการแบ่งแยกอำนาจให้ได้ดุลยภาพ ส่งผลให้ศาลรัฐธรรมนูญกลายเป็นองค์กรที่ผูกขาดอำนาจในการชี้เป็นชี้ตายเรื่องในทางรัฐธรรมนูญทั้งหมด จนกลายเป็นองค์กรที่เป็น “เจ้าของ” รัฐธรรมนูญ อยู่เหนือ “รัฐธรรมนูญ” กลายเป็นผู้ทรงอำนาจสถาปนารัฐธรรมนูญแทนที่ประชาชนไปโดยปริยาย

บทบัญญัติเหล่านี้ยังส่งผลเป็นการเปิดช่องทางให้บุคคลทั่วไป สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ตลอดจนองค์กรตามรัฐธรรมนูญต่าง ๆ ใช้ประโยชน์จากศาลรัฐธรรมนูญเป็น “เครื่องมือ” ในการกำจัดฝักฝ่ายทางการเมืองตรงข้ามกับตน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เพื่อเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบ คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม และการได้มาซึ่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเสียใหม่ พร้อมกับจำกัดขอบเขตหน้าที่และอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญให้ชัดเจนเคร่งครัดมากขึ้น เพื่อมิให้ศาลรัฐธรรมนูญกลายเป็นรัฐธรรมนูญเสียเอง ตลอดจนสร้างระบบตรวจสอบถ่วงดุลกับศาลรัฐธรรมนูญ

(3) องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีปัญหาเรื่องความชอบธรรมทางประชาธิปไตย องค์ประกอบและการได้มาซึ่งกรรมการขององค์กรอิสระต่าง ๆ ในปัจจุบันเชื่อมโยงไปถึงสภานิติบัญญัติแห่งชาติและวุฒิสภามาตามบทเฉพาะกาลที่แต่งตั้งโดยหัวหน้า คสช. และหน้าที่และอำนาจที่มากจนเกินไป จนกลายเป็น “อำนาจที่สี่” นอกเหนือไปจากอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร อำนาจตุลาการ กลายเป็นช่องทางที่บุคคลทั่วไป สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ตลอดจนองค์กรตามรัฐธรรมนูญต่าง ๆ ใช้ประโยชน์จากองค์กรอิสระเป็น “เครื่องมือ” ในการกำจัดฝักฝ่ายทางการเมืองตรงข้ามกับตน บทบัญญัติต่าง ๆ เหล่านี้ ส่งผลให้องค์กรอิสระกลายเป็น “อิสระจากประชาชน” “อิสระโดยปราศจากความรับผิดชอบ” และ “อิสระอย่างปราศจากการตรวจสอบ” จนเกิดวิกฤตศรัทธาในหมู่ประชาชน ต่อความเป็นกลางขององค์กรอิสระ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เพื่อเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบ คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม และการได้มาซึ่งองค์กรอิสระเสียใหม่ จำกัดขอบเขตหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระให้ชัดเจนเคร่งครัดมากขึ้น ตลอดจนสร้างระบบตรวจสอบถ่วงดุลกับองค์กรอิสระ

(4) การกำหนดให้มีแผนบริหารประเทศที่กำหนดวิสัยทัศน์ว่าประเทศนั้น ๆ จะเดินหน้าไปในทิศทางใด ซึ่งอาจเรียกว่ายุทธศาสตร์ชาติบ้าง แผนการปฏิรูปประเทศบ้าง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมบ้าง นับเป็นสิ่งจำเป็น อย่างไรก็ตาม การกำหนดให้มีแผนยุทธศาสตร์ชาติตามมาตรา 65 และการปฏิรูปประเทศ ตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศนั้น นำมาซึ่งปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ดังนี้

ประการแรก ยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศที่กำหนดขึ้นเป็นผลพวงจากระบบอัฐประหารของ คสช. มีบุคคลใน คสช. หรือเกี่ยวข้องกับ คสช. เข้าไปกำกับควบคุมตลอดทั้งกระบวนการในขณะทำการปฏิรูปประเทศตามแผนการของประเทศต่าง ๆ จะต้องมาจากรัฐบาลที่มาจากกาเลือกตั้ง รัฐบาลริเริ่มทำแผน โดยกำหนดแผนให้เป็นที่รณรงค์หาเสียงไว้กับประชาชน ในแง่นี้ยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศจึงขาดความชอบธรรมในทางประชาธิปไตยที่จะนำมาบังคับใช้กับคนไทยทั่วประเทศ

ประการที่สอง ยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศนั้นมีลักษณะเป็นนโยบาย (Policy) ไม่ใช่บรรทัดฐานทางกฎหมาย (Legal Norm) จึงไม่ควรนำมาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศจึงเป็นสิ่งที่ยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนได้ตามแต่ละรัฐบาลที่ได้รับความไว้วางใจจากประชาชน ให้มาดำเนินการ การนำยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศมาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญจะยิ่งทำให้รัฐบาลไม่มีความเป็นอิสระในการบริหารประเทศให้สอดคล้องเจตนารมณ์ของประชาชน และสนับสนุน

ให้รัฐราชการขยายตัวมากขึ้น แทนที่พรรคการเมืองและรัฐบาลที่มาจาก การเลือกตั้งและได้รับอาณัติจากประชาชนจะมีอำนาจในการกำหนดทิศทางการปฏิรูปประเทศ กลับกลายเป็นว่าทุกสิ่งทุกอย่าง ถูกกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญและแผนการปฏิรูปประเทศที่ คสช. และกลไกรัฐราชการกำหนดไว้หมดแล้ว

ประการที่สาม การกำหนดยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศไว้ในรัฐธรรมนูญ อาจเปิดช่องให้กลุ่มบุคคลใช้เป็นเครื่องมือในการล้มรัฐบาลได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากเป็นรัฐบาลจากการเลือกตั้งที่มีได้ เป็นฝ่ายของ คสช. หรือสืบทอดอำนาจจาก คสช. โดยอาจร้องไปยังองค์กรอิสระหรือศาลต่าง ๆ เพื่อลงโทษรัฐบาล โดยใช้เหตุอ้างว่าไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญในส่วนของการปฏิรูปประเทศ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงควรยกเลิกการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศทั้งหมด และไม่ควรถูกกำหนดให้อยู่ในรัฐธรรมนูญ แต่ควรปล่อยให้รัฐบาลจากการเลือกตั้งเป็นผู้กำหนด

(5) ประเทศไทยมีรัฐประหารเกิดขึ้นมากกว่าสิบครั้ง เมื่อคณะทหารก่อรัฐประหารสำเร็จ ก็ตั้งตนเป็น “รัฐธำมณี” ออกประกาศ คำสั่ง ให้ถือเป็น “กฎหมาย” ออกกฎหมายนิรโทษกรรมตนเอง ใช้อำนาจ ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน กำจัดศัตรูทางการเมืองและคนที่เห็นต่าง เมื่อต้องการคืนอำนาจให้ ประชาชนกลับมาสู่การเลือกตั้ง คณะรัฐประหารก็จะออกแบรัฐธรรมนูญเพื่อสืบทอดอำนาจต่อไป จนเกิดวิกฤต การเมืองรอบใหม่ คณะทหารชุดใหม่ก็เข้ามาก่อรัฐประหารวนเวียนเช่นนี้มาหลายทศวรรษ จนกล่าวกันว่าเป็น “วงจรอุบาทว์” ของการเมืองไทย ทั้งหมดนี้ทำให้พัฒนาการประชาธิปไตยในประเทศไทยต้องสะดุดหยุดลง กองทัพเข้ามาบีบบังคับทางการเมืองมากขึ้นจนกลายเป็นรัฐ ช้อนรัฐกระทบต่อการพัฒนาประเทศไทย ให้ทัดเทียมกับนานาอารยประเทศ เพื่อเป็นการตัด “วงจรรัฐประหาร” เหล่านี้ให้หมดไป จำเป็น ต้องจัดการ ลบล้าง “มรดกบาป” ของรัฐประหารครั้งล่าสุดเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 ด้วยการยกเลิก มาตรา 279 ที่รับรองความชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมายให้กับบรรดาประกาศ คำสั่ง คสช. คำสั่ง หัวหน้า คสช. และการกระทำที่เกี่ยวข้อง และกำหนดเพิ่มบทบัญญัติใน “หมวด 16 การลบล้างผลพวง รัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พุทธศักราช 2557 และการป้องกันและการต่อต้านรัฐประหาร”

(6) เมื่อมีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเพื่อยกเลิกวุฒิสภา คงเหลือไว้แต่สภาผู้แทนราษฎรแล้ว กระบวนการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจแก่รัฐสภาดำเนินการนั้น ก็ต้องถูกแก้ไขเปลี่ยนแปลงเป็น อำนาจของสภาผู้แทนราษฎร อย่างไรก็ตาม เพื่อมิให้เสียงข้างมากของสภาผู้แทนราษฎรสามารถแก้ไข เพิ่มเติมรัฐธรรมนูญได้ตามอำเภอใจ จึงจำเป็นต้องกำหนดมติในการให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญแก้ไข เพิ่มเติมให้สูงขึ้นเป็นสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร และในกรณีที่เป็น การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญในประเด็นสำคัญ เช่น หมวด 1 บททั่วไป หมวด 2 พระมหากษัตริย์ หมวด 15 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตลอดจนการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเพื่อนำไปสู่การจัดทำ รัฐธรรมนูญใหม่ทั้งฉบับ ก็ต้องนำร่างรัฐธรรมนูญ แก้ไขเพิ่มเติมนั้นไปให้ประชาชนออกเสียงประชามติด้วย

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่..) พุทธศักราช .... มีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ยกเลิกมาตรา 65 เรื่องการให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ (ร่างมาตรา 3)

2. ยกเลิกบทบัญญัติในหมวด 7 รัฐสภา มาตรา 79 ถึงมาตรา 157 และเพิ่มบทบัญญัติใหม่เป็นหมวด 7 สภาผู้แทนราษฎร มาตรา 79 ถึงมาตรา 141 แทน โดยใช้ระบบสภาเดียว ยกเลิกวุฒิสภาคงเหลือแต่เพียงสภาผู้แทนราษฎร เมื่อใช้ระบบสภาเดียวแล้ว จำเป็นต้องเพิ่มระบบตรวจสอบเสียงข้างมากของสภาผู้แทนราษฎร จึงกำหนดให้ตำแหน่งสำคัญ เช่น รองประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานคณะกรรมการที่มีบทบาทสำคัญในการตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดิน ต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคการเมืองที่สมาชิกมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีหรือประธานสภาผู้แทนราษฎร

กำหนดให้มีคณะผู้ตรวจการกองทัพ ประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายรัฐบาลเสียงข้างมากและฝ่ายค้านเสียงข้างน้อยฝ่ายละห้าคน มีหน้าที่และอำนาจตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณรายได้ และโครงการจัดซื้อจัดจ้างกองทัพ ประกันหลักการรัฐบาลพลเรือนมีอำนาจเหนือกองทัพ พิจารณาเรื่องร้องเรียนของข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการ นักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหม และบุคคลที่ถูกเรียกเข้ารับราชการทหารตามกฎหมายจากการถูกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมหรือละเมิดสิทธิมนุษยชนจากผู้บังคับบัญชา จัดทำรายงานและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงหรือปฏิรูปกองทัพให้ทันสมัยและสอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตยและหลักการรัฐบาลพลเรือนมีอำนาจเหนือกองทัพ เพื่อเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรและคณะรัฐมนตรี และให้คณะผู้ตรวจการกองทัพคัดเลือกกันเองสองคนไปเป็นสมาชิกสภากลาโหมโดยตำแหน่ง

กำหนดให้มีคณะผู้ตรวจการศาลและศาลรัฐธรรมนูญ ประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายรัฐบาลเสียงข้างมากและฝ่ายค้านเสียงข้างน้อยฝ่ายละห้าคน มีหน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานศาลปกครอง ให้ความเห็นแก่ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด เกี่ยวกับแนวทางการบริหารของศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม และคณะกรรมการบริหารศาลปกครองศึกษาวิเคราะห์ ประเมินคุณภาพ และผลกระทบของคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ คำพิพากษาของศาลยุติธรรม และศาลปกครอง และให้คณะผู้ตรวจการศาลและศาลรัฐธรรมนูญคัดเลือกกันเองให้คนหนึ่งไปเป็นกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมโดยตำแหน่งและอีกคนหนึ่งไปเป็นกรรมการตุลาการศาลปกครองโดยตำแหน่ง

กำหนดให้มีคณะผู้ตรวจการองค์กรอิสระ ประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายรัฐบาลเสียงข้างมากและฝ่ายค้านเสียงข้างน้อยฝ่ายละห้าคน มีหน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของสำนักงานขององค์กรอิสระต่าง ๆ ให้ความเห็นแก่ประธานองค์กรอิสระทั้งหลาย เกี่ยวกับแนวทางการบริหารองค์กรอิสระ ศึกษาวิเคราะห์ ประเมินคุณภาพ และผลกระทบของคำวินิจฉัย คำสั่งหรือการใช้อำนาจขององค์กรอิสระ ในประเด็นต่าง ๆ

4. แก้ไขคำว่า “รัฐสภา” และ “วุฒิสภา” เป็นคำว่า “สภาผู้แทนราษฎร” โอนหน้าที่และอำนาจตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายต่าง ๆ ที่เป็นของรัฐสภาและวุฒิสภาให้เป็นหน้าที่และอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร โอนหน้าที่และอำนาจ กิจการ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้สิน ภาระผูกพัน

และบุคลากรของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาให้เป็นของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้สอดคล้องกับการคงเหลือสภาผู้แทนราษฎรเพียงสภาเดียว (ร่างมาตรา 5 ถึง ร่างมาตรา 8)

5. แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 159 วรรคแรก ให้บุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีมาจากบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ร่างมาตรา 4)

6. เพิ่มเติมมาตรา 193/1 มาตรา 193/2 เพื่อกำหนดให้มีการถอดถอนประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้พิพากษาศาลฎีกา ตุลาการศาลปกครองสูงสุด ออกจากตำแหน่งได้ (ร่างมาตรา 10)

7. ยกเลิกหมวด 11 ศาลรัฐธรรมนูญ ตั้งแต่มาตรา 200 ถึงมาตรา 214 ยกเลิกหมวด 12 องค์การอิสระ ตั้งแต่มาตรา 215 ถึงมาตรา 247 และเพิ่มบทบัญญัติใหม่เป็นหมวด 11 ศาลรัฐธรรมนูญ ตั้งแต่มาตรา 200 ถึงมาตรา 215 และหมวด 12 องค์การอิสระตั้งแต่มาตรา 216 ถึงมาตรา 247/32 เพื่อปฏิรูป กระบวนการได้มา หน้าที่และอำนาจ ระบบการตรวจสอบ ของศาลรัฐธรรมนูญและองค์การอิสระ (ร่างมาตรา 11 ถึง ร่างมาตรา 18)

8. แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์และวิธีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญในมาตรา 256 เสียใหม่ให้สอดคล้องกับระบบสภาเดียวโดยกำหนดให้ต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ทั้งในวาระหนึ่งและวาระสาม และในกรณีร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหมวด 1 บททั่วไป หมวด 2 พระมหากษัตริย์ หรือหมวด 15 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ หรือในกรณีร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อนำไปสู่การจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ทั้งฉบับ ต้องจัดให้มีการออกเสียงประชามติตามกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติ ก่อนนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย (ร่างมาตรา 14)

9. ยกเลิกหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ ตั้งแต่มาตรา 257 ถึงมาตรา 261 เพื่อให้อำนาจในการกำหนดทิศทางของประเทศรวมถึงนโยบายต่าง ๆ เป็นของรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน (ร่างมาตรา 20)

10. เพิ่มเติมหมวด 16 การลบล้างผลพวงรัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พุทธศักราช 2557 และการป้องกันและการต่อต้านรัฐประหาร มาตรา 257 ถึงมาตรา 261 โดยกำหนดให้การนิรโทษกรรมให้แก่การรัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 เป็นโมฆะ ปวงชนชาวไทยมีสิทธิและหน้าที่ในการต่อต้านรัฐประหาร ด้วยวิธีการใด ๆ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่ในการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะที่ก่อการรัฐประหาร ห้ามศาลวินิจฉัยหรือพิพากษารับรองความสำเร็จสมบูรณ์ของการรัฐประหาร ในกรณีที่มีการรัฐประหารเกิดขึ้น และภายหลังอำนาจสูงสุดกลับมาเป็นของปวงชนชาวไทย ให้ดำเนินคดีต่อคณะผู้ก่อการรัฐประหารทันทีโดยปราศจากอายุความ และให้บทบัญญัติในหมวดนี้มีสถานะเป็นหลักการพื้นฐานของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีผลใช้บังคับโดยตลอดแม้รัฐธรรมนูญนี้จะสิ้นผลไป (ร่างมาตรา 21)

11. ยกเลิกมาตรา 269 มาตรา 270 มาตรา 271 มาตรา 272 เพื่อยกเลิกอำนาจของวุฒิสภา ตามบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ร่างมาตรา 22)

12. ยกเลิกมาตรา 279 ที่รับรองความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของประกาศ คำสั่ง และการกระทำของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติหรือของหัวหน้าคณะกรรมการความสงบแห่งชาติที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือที่ออกใช้บังคับต่อมา ตลอดจนการปฏิบัติตามประกาศ คำสั่ง การกระทำนั้น รวมทั้งรับรองว่าบรรดาการใด ๆ ที่ได้รับรองว่าชอบด้วยรัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) และที่แก้ไขเพิ่มเติมแล้ว เป็นอันชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เพื่อเปิดโอกาสให้มีการโต้แย้งว่าประกาศ คำสั่ง และการกระทำเหล่านี้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้ (ร่างมาตรา 23)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายพรินธุ์ วัชรสินธุ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>มาตรา 65 รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว</p> <p>การจัดทำ การกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลาที่จะบรรลุเป้าหมาย และสาระที่พึงมีในยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึงด้วย</p> <p>ยุทธศาสตร์ชาติ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้</p> <p style="text-align: center;">หมวด 7 รัฐสภา</p> <hr style="width: 20%; margin: auto;"/> <p style="text-align: center;">ส่วนที่ 1 บททั่วไป</p> <hr style="width: 20%; margin: auto;"/> <p>มาตรา 79 รัฐสภาประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา รัฐสภาจะประชุมร่วมกันหรือแยกกัน ย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ บุคคลจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาในขณะเดียวกันมิได้</p> <p>มาตรา 80 ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภาเป็นรองประธานรัฐสภา</p>	<p>มาตรา 4 ย้ายเลิก “หมวด 7 รัฐสภา” ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ตั้งแต่มาตรา 79 ถึงมาตรา 157 และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทน</p> <p style="text-align: center;">“หมวด 7 สภาผู้แทนราษฎร</p> <hr style="width: 20%; margin: auto;"/>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายพรชัย วัชรสินธุ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>ในกรณีที่ไม่ได้มีประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือประธานสภาผู้แทนราษฎรไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ประธานรัฐสภาได้ ให้ประธานวุฒิสภาทำหน้าที่ประธานรัฐสภาแทน</p> <p>ในระหว่างที่ประธานวุฒิสภาต้องทำหน้าที่ประธานรัฐสภาตามวรรคสอง แต่ไม่มีประธานวุฒิสภาและเป็นกรณีที่เกิดขึ้นในระหว่างไม่มีสภาผู้แทนราษฎร ให้รองประธานวุฒิสภาทำหน้าที่ประธานรัฐสภา ถ้าไม่มีรองประธานวุฒิสภา ให้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งมีอายุมากที่สุด ณ ขณะนั้นทำหน้าที่ประธานรัฐสภาและให้ดำเนินการเลือกประธานวุฒิสภาโดยเร็ว</p> <p>ประธานรัฐสภามีหน้าที่และอำนาจตามรัฐธรรมนูญ และดำเนินการกิจการของรัฐสภา</p> <p>ในกรณีประชุมร่วมกันให้เป็นไปตามข้อบังคับ</p> <p>ประธานรัฐสภาและผู้ทำหน้าที่แทนประธานรัฐสภาต้องวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่</p> <p>รองประธานรัฐสภามีหน้าที่และอำนาจตามรัฐธรรมนูญ และตามที่ประธานรัฐสภามอบหมาย</p> <p>มาตรา 83 สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกจำนวนห้าร้อยคน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) สมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวนสามร้อยห้าสิบคน (2) สมาชิกซึ่งมาจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองจำนวนหนึ่งร้อยห้าสิบคน <p>ในกรณีที่ไม่ได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใด และยังไม่มีการเลือกตั้งหรือประกาศชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่าที่มีอยู่</p> <p>ในกรณีมีเหตุใด ๆ ที่ทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อมีจำนวนไม่ถึงหนึ่งร้อยห้าสิบคน ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่</p> <p>มาตรา 84 ในการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้รับเลือกตั้งถึงร้อยละเก้าสิบห้าของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดแล้ว หากมีความจำเป็นจะต้องเรียกประชุมรัฐสภาให้ดำเนินการเรียกประชุมรัฐสภาได้ โดยให้ถือว่าสภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่ แต่ต้องดำเนินการให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ครบตามจำนวนตามมาตรา 83 โดยเร็ว ในกรณีเช่นนี้ ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าวอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของสภาผู้แทนราษฎรที่เหลืออยู่</p>	<p>มาตรา 79 สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกจำนวนห้าร้อยคน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) สมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวนสามร้อยห้าสิบคน (2) สมาชิกซึ่งมาจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองจำนวนหนึ่งร้อยห้าสิบคน <p>ในกรณีที่ไม่ได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใด และยังไม่มีการเลือกตั้งหรือประกาศชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่าที่มีอยู่</p> <p>ในกรณีมีเหตุใด ๆ ที่ทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อมีจำนวนไม่ถึงหนึ่งร้อยห้าสิบคน ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่</p> <p>มาตรา 80 ในการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้รับเลือกตั้งถึงร้อยละเก้าสิบห้าของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดแล้ว หากมีความจำเป็นจะต้องเรียกประชุมสภาผู้แทนราษฎร ก็ให้ดำเนินการเรียกประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ โดยให้ถือว่าสภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่ แต่ต้องดำเนินการให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ครบตามจำนวนตามมาตรา 79 โดยเร็ว ในกรณีเช่นนี้ ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าวอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของสภาผู้แทนราษฎรที่เหลืออยู่</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (นายพรสิริฐ์ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>มาตรา 85 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ โดยในแต่ละเขตเลือกตั้งมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เขตละหนึ่งคน และผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งได้คนละหนึ่งคะแนน โดยจะลงคะแนนเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใด หรือจะลงคะแนนไม่เลือกผู้ใดเลยก็ได้ ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนสูงกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง</p> <p>หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการสมัครรับเลือกตั้ง การออกเสียงลงคะแนน การนับคะแนน การรวมคะแนน การประกาศผลการเลือกตั้ง และการอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยกฎหมายดังกล่าวจะกำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องยื่นหลักฐานแสดงการเสียภาษีเงินได้ประกอบการสมัครรับเลือกตั้งด้วยก็ได้</p> <p>ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งเมื่อตรวจสอบเบื้องต้นแล้ว มีเหตุอันควรเชื่อว่าผลการเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละเก้าสิบห้าของเขตเลือกตั้งทั้งหมด ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องตรวจสอบเบื้องต้นและประกาศผลการเลือกตั้งให้แล้วเสร็จโดยเร็ว แต่ต้องไม่ช้ากว่าหกสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง ทั้งนี้ การประกาศผลดังกล่าวไม่เป็นการตัดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะดำเนินการสืบสวน ใตสวน หรือวินิจฉัยกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำการทุจริตในการเลือกตั้ง หรือการเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ไม่ว่าจะได้ประกาศผลการเลือกตั้งแล้วหรือไม่ก็ตาม</p> <p>มาตรา 86 การกำหนดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในแต่ละจังหวัดจะมีและการแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ดำเนินการตามวิธีการ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ให้ใช้จำนวนราษฎรทั้งประเทศตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง เฉลี่ยด้วยจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามร้อยห้าสิบคน จำนวนที่ได้รับให้ถือว่าเป็นจำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน</p> <p>(2) จังหวัดใดมีราษฎรไม่ถึงเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคนตาม (1) ให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนั้นได้หนึ่งคน โดยให้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง</p>	<p>มาตรา 81 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ โดยให้แต่ละเขตเลือกตั้งมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เขตละหนึ่งคน และผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งได้คนละหนึ่งคะแนน โดยจะลงคะแนนเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใด หรือจะลงคะแนนไม่เลือกผู้ใดเลยก็ได้ ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนสูงกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง</p> <p>หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการสมัครรับเลือกตั้ง การออกเสียงลงคะแนน การนับคะแนน การรวมคะแนน การประกาศผลการเลือกตั้ง และการอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยกฎหมายดังกล่าวจะกำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องยื่นหลักฐานแสดงการเสียภาษีเงินได้ประกอบการสมัครรับเลือกตั้งด้วยก็ได้</p> <p>ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งเมื่อตรวจสอบเบื้องต้นแล้ว มีเหตุอันควรเชื่อว่าผลการเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละเก้าสิบห้าของเขตเลือกตั้งทั้งหมด ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องตรวจสอบเบื้องต้นและประกาศผลการเลือกตั้งให้แล้วเสร็จโดยเร็ว แต่ต้องไม่ช้ากว่าหกสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง ทั้งนี้ การประกาศผลดังกล่าวไม่เป็นการตัดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะดำเนินการสืบสวน ใตสวน หรือวินิจฉัยกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำการทุจริตในการเลือกตั้ง หรือการเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ไม่ว่าจะได้ประกาศผลการเลือกตั้งแล้วหรือไม่ก็ตาม</p> <p>มาตรา 82 การกำหนดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในแต่ละจังหวัดจะมีและการแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ดำเนินการตามวิธีการ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ให้ใช้จำนวนราษฎรทั้งประเทศตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง เฉลี่ยด้วยจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามร้อยห้าสิบคน จำนวนที่ได้รับให้ถือว่าเป็นจำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน</p> <p>(2) จังหวัดใดมีราษฎรไม่ถึงเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคนตาม (1) ให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนั้นได้หนึ่งคน โดยให้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายพรชัย วีชรสินธุ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>(3) จังหวัดใดมีราษฎรเกินจำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน ให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนั้นเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนทุกจำนวนราษฎรที่ถึงเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน</p> <p>(4) เมื่อได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละจังหวัดตาม (2) และ (3) แล้ว ถ้าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรยังไม่ครบสามร้อยห้าสิบคน จังหวัดใดมีเศษที่เหลือจากการคำนวณตาม (3) มากที่สุด ให้จังหวัดนั้นมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคน และให้เพิ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามวิธีการดังกล่าวแก่จังหวัดที่มีเศษที่เหลือจากการคำนวณนั้นในลำดับรองลงมาตามลำดับจนครบจำนวนสามร้อยห้าสิบคน</p> <p>(5) จังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เกินหนึ่งคน ให้แบ่งเขตจังหวัดออกเป็นเขตเลือกตั้งเท่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงมี โดยต้องแบ่งพื้นที่ของเขตเลือกตั้งแต่ละเขตให้ติดต่อกันและต้องจัดให้มีจำนวนราษฎรในแต่ละเขตใกล้เคียงกัน</p> <p>มาตรา 87 ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ต้องเป็นผู้ซึ่งพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกส่งสมัครรับเลือกตั้ง และจะสมัครรับเลือกตั้งเกินหนึ่งเขตมิได้</p> <p>เมื่อมีการสมัครรับเลือกตั้งแล้ว ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองจะถอนการสมัครรับเลือกตั้งหรือเปลี่ยนแปลงผู้สมัครรับเลือกตั้งได้เฉพาะกรณีผู้สมัครรับเลือกตั้งตายหรือขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม และต้องกระทำก่อนปิดการรับสมัครรับเลือกตั้ง</p> <p>มาตรา 88 ในการเลือกตั้งทั่วไป ให้พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแจ้งรายชื่อบุคคลซึ่งพรรคการเมืองนั้นมีมติว่าจะเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีไม่เกินสามรายชื่อต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนปิดการรับสมัครรับเลือกตั้ง และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศรายชื่อบุคคลดังกล่าวให้ประชาชนทราบ และให้นำความในมาตรา 87 วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>พรรคการเมืองจะไม่เสนอรายชื่อบุคคลตามวรรคหนึ่งก็ได้</p> <p>มาตรา 89 การเสนอชื่อบุคคลตามมาตรา 88 ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ต้องมีหนังสือยินยอมของบุคคลซึ่งได้รับการเสนอชื่อ โดยมีรายละเอียดตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด</p>	<p>(3) จังหวัดใดมีราษฎรเกินจำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน ให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนั้นเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนทุกจำนวนราษฎรที่ถึงเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน</p> <p>(4) เมื่อได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละจังหวัดตาม (2) และ (3) แล้ว ถ้าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรยังไม่ครบสามร้อยห้าสิบคน จังหวัดใดมีเศษที่เหลือจากการคำนวณตาม (3) มากที่สุด ให้จังหวัดนั้นมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคน และให้เพิ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามวิธีการดังกล่าวแก่จังหวัดที่มีเศษที่เหลือจากการคำนวณนั้นในลำดับรองลงมาตามลำดับจนครบจำนวนสามร้อยห้าสิบคน</p> <p>(5) จังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เกินหนึ่งคน ให้แบ่งเขตจังหวัดออกเป็นเขตเลือกตั้งเท่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงมี โดยต้องแบ่งพื้นที่ของเขตเลือกตั้งแต่ละเขตให้ติดต่อกัน และต้องจัดให้มีจำนวนราษฎรในแต่ละเขตใกล้เคียงกัน</p> <p>มาตรา 83 ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ต้องเป็นผู้ซึ่งพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกส่งสมัครรับเลือกตั้ง และจะสมัครรับเลือกตั้งเกินหนึ่งเขตมิได้</p> <p>เมื่อมีการสมัครรับเลือกตั้งแล้ว ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองจะถอนการสมัครรับเลือกตั้ง หรือเปลี่ยนแปลงผู้สมัครรับเลือกตั้งได้เฉพาะกรณีผู้สมัครรับเลือกตั้งตายหรือขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม และต้องกระทำก่อนปิดการรับสมัครรับเลือกตั้ง</p> <p>มาตรา 84 ในการเลือกตั้งทั่วไป ให้พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแจ้งรายชื่อบุคคลซึ่งพรรคการเมืองนั้นมีมติว่าจะเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีไม่เกินสามรายชื่อต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนปิดการรับสมัครรับเลือกตั้ง และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศรายชื่อบุคคลดังกล่าวให้ประชาชนทราบ และให้นำความในมาตรา 83 วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>พรรคการเมืองจะไม่เสนอรายชื่อบุคคลตามวรรคหนึ่งก็ได้</p> <p>มาตรา 85 การเสนอชื่อบุคคลตามมาตรา 84 ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ต้องมีหนังสือยินยอมของบุคคลซึ่งได้รับการเสนอชื่อ โดยมีรายละเอียดตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายปรีชัฐ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>(2) ผู้ได้รับการเสนอชื่อต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามที่จะเป็นรัฐมนตรีตามมาตรา 160 และไม่เคยทำหนังสือยินยอมตาม (1) ให้พรรคการเมืองอื่นในการเลือกตั้งคราวนั้น</p> <p>การเสนอชื่อบุคคลใดที่มีได้เป็นไปตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าไม่มีการเสนอชื่อบุคคลนั้น มาตรา 90 พรรคการเมืองใดส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแล้ว ให้มีสิทธิส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อได้</p> <p>การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ให้พรรคการเมืองจัดทำบัญชีรายชื่อพรรคละหนึ่งบัญชีโดยผู้สมัครรับเลือกตั้งของแต่ละพรรคการเมืองต้องไม่ซ้ำกัน และไม่ซ้ำกับรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง โดยส่งบัญชีรายชื่อดังกล่าวให้คณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนปิดการรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง</p> <p>การจัดทำบัญชีรายชื่อตามวรรคสอง ต้องให้สมาชิกของพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วย โดยต้องคำนึงถึงผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่าง ๆ และความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง</p> <p>มาตรา 91 การคำนวณหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมือง ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) นำคะแนนรวมทั้งประเทศที่พรรคการเมืองทุกพรรคที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อได้รับจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหารด้วยหาร้อยอันเป็นจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>(2) นำผลลัพท์ตาม (1) ไปหารจำนวนคะแนนรวมทั้งประเทศของพรรคการเมืองแต่ละพรรคที่ได้รับจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งทุกเขต จำนวนที่ได้รับให้ถือเป็นจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองนั้นจะมีได้</p> <p>(3) นำจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองจะมีได้ตาม (2) ลบด้วยจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งทั้งหมดที่พรรคการเมืองนั้นได้รับเลือกตั้งในทุกเขตเลือกตั้ง ผลลัพธ์คือจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองนั้นจะได้รับ</p>	<p>(2) ผู้ได้รับการเสนอชื่อต้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามที่จะเป็นรัฐมนตรีตามมาตรา 160 และไม่เคยทำหนังสือยินยอมตาม (1) ให้พรรคการเมืองอื่นในการเลือกตั้งคราวนั้น</p> <p>การเสนอชื่อบุคคลใดที่มีได้เป็นไปตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าไม่มีการเสนอชื่อบุคคลนั้น มาตรา 86 พรรคการเมืองใดส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแล้ว ให้มีสิทธิส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อได้</p> <p>การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ให้พรรคการเมืองจัดทำบัญชีรายชื่อพรรคละหนึ่งบัญชี โดยผู้สมัครรับเลือกตั้งของแต่ละพรรคการเมืองต้องไม่ซ้ำกัน และไม่ซ้ำกับรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง โดยส่งบัญชีรายชื่อดังกล่าวให้คณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนปิดการรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง</p> <p>การจัดทำบัญชีรายชื่อตามวรรคสอง ต้องให้สมาชิกของพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วย โดยต้องคำนึงถึงผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่าง ๆ และความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง</p> <p>มาตรา 87 การคำนวณหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมือง ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) นำคะแนนรวมทั้งประเทศที่พรรคการเมืองทุกพรรคที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อได้รับจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหารด้วยหาร้อยอันเป็นจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>(2) นำผลลัพท์ตาม (1) ไปหารจำนวนคะแนนรวมทั้งประเทศของพรรคการเมืองแต่ละพรรคที่ได้รับจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งทุกเขต จำนวนที่ได้รับให้ถือเป็นจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองนั้นจะมีได้</p> <p>(3) นำจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองจะมีได้ตาม (2) ลบด้วยจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งทั้งหมดที่พรรคการเมืองนั้นได้รับเลือกตั้งในทุกเขตเลือกตั้ง ผลลัพธ์คือจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองนั้นจะได้รับ</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายพรชัย วีชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>แบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคการเมืองพึงได้รับ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>ในกรณีที่เกิดการคำนวณตามวรรคหนึ่งทำให้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใดลดลง ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นในลำดับท้ายตามลำดับพันจากตำแหน่ง</p> <p>มาตรา 94 ภายในหนึ่งปีหลังจากวันเลือกตั้งอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ถ้าต้องมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดขึ้นใหม่ เพราะเหตุที่การเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้นำความในมาตรา 93 มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่างไม่ว่าด้วยเหตุใดภายหลังพ้นเวลาหนึ่งปีนับแต่วันเลือกตั้งทั่วไป มิให้มีผลกระทบกับการคำนวณสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคการเมืองจะพึงมีตามมาตรา 91</p> <p>มาตรา 95 บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง</p> <p>(1) มีสัญชาติไทย แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี</p> <p>(2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีในวันเลือกตั้ง</p> <p>(3) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง</p> <p>ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอยู่นอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน หรือมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง หรือมีถิ่นที่อยู่นอกราชอาณาจักร จะขอลงทะเบียนเพื่อออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง ณ สถานที่และตามวันเวลา วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ได้</p> <p>ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยมิได้แจ้งเหตุอันสมควรตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อาจถูกจำกัดสิทธิบางประการตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>แบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคการเมืองพึงได้รับ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>ในกรณีที่เกิดการคำนวณตามวรรคหนึ่งทำให้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใดลดลง ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นในลำดับท้ายตามลำดับพันจากตำแหน่ง</p> <p>มาตรา 90 ภายในหนึ่งปีหลังจากวันเลือกตั้งอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ถ้าต้องมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดขึ้นใหม่ เพราะเหตุที่การเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้นำความในมาตรา 89 มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่างไม่ว่าด้วยเหตุใดภายหลังพ้นเวลาหนึ่งปีนับแต่วันเลือกตั้งทั่วไป มิให้มีผลกระทบกับการคำนวณสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคการเมืองจะพึงมีตามมาตรา 87</p> <p>มาตรา 91 บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง</p> <p>(1) มีสัญชาติไทย แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี</p> <p>(2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีในวันเลือกตั้ง</p> <p>(3) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง</p> <p>ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอยู่นอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน หรือมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง หรือมีถิ่นที่อยู่นอกราชอาณาจักร จะขอลงทะเบียนเพื่อออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง ณ สถานที่และตามวันเวลา วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ได้</p> <p>ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยมิได้แจ้งเหตุอันสมควรตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อาจถูกจำกัดสิทธิบางประการตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายพรชัย วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>มาตรา 96 บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้ง เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช (2) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่ (3) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย (4) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ <p>มาตรา 97 บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้มิสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด (2) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง (3) เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคการเมืองเดียวเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในกรณีที่มีการเลือกตั้งทั่วไป เพราะเหตุยุบสภา ระยะเวลาเก้าสิบวันดังกล่าวให้ลดลงเหลือสามสิบวัน (4) ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ด้วย <ol style="list-style-type: none"> (ก) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง (ข) เป็นบุคคลซึ่งเกิดในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง (ค) เคยศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีการศึกษา (ง) เคยรับราชการหรือปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ หรือเคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี เป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปี <p>มาตรา 98 บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ดิตยาเสพติดให้โทษ (2) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต (3) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ 	<p>มาตรา 92 บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้ง เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช (2) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่ (3) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย (4) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ <p>มาตรา 93 บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้มิสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด (2) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง (3) เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคการเมืองเดียวเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในกรณีที่มีการเลือกตั้งทั่วไป เพราะเหตุยุบสภา ระยะเวลาเก้าสิบวันดังกล่าวให้ลดลงเหลือสามสิบวัน (4) ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ด้วย <ol style="list-style-type: none"> (ก) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง (ข) เป็นบุคคลซึ่งเกิดในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง (ค) เคยศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีการศึกษา (ง) เคยรับราชการหรือปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ หรือเคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี เป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปี <p>มาตรา 94 บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ดิตยาเสพติดให้โทษ (2) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต (3) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (นายพรสิริฐ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>(4) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา 96 (1) (2) หรือ (4)</p> <p>(5) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง</p> <p>(6) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล</p> <p>(7) เคยได้รับโทษจำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงสิบปีนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ</p> <p>(8) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ</p> <p>(9) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p> <p>(10) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน</p> <p>(11) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง</p> <p>(12) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำนอกจากข้าราชการการเมือง</p> <p>(13) เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น</p> <p>(14) เป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือเคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกภาพสิ้นสุดลงยังไม่เกินสองปี</p> <p>(15) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ</p> <p>(16) เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ</p> <p>(17) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง</p>	<p>(4) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา 92 (1) (2) หรือ (4)</p> <p>(5) อยู่ระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง</p> <p>(6) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล</p> <p>(7) เคยได้รับโทษจำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงสิบปีนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ</p> <p>(8) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ</p> <p>(9) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p> <p>(10) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน</p> <p>(11) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง</p> <p>(12) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำนอกจากข้าราชการการเมือง</p> <p>(13) เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น</p> <p>(14) เคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกภาพสิ้นสุดลงยังไม่เกินสองปี</p> <p>(15) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ</p> <p>(16) เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ</p> <p>(17) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายปรีชัฐ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>(18) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุตามมาตรา 144 หรือมาตรา 235 วรรคสาม มาตรา 99 อายุของสภาผู้แทนราษฎรมีกำหนดคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง ในระหว่างอายุของสภาผู้แทนราษฎร จะมีการคว่ำบวมพรรคการเมืองที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมิได้</p> <p>มาตรา 100 สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเริ่มตั้งแต่วันเลือกตั้ง</p> <p>มาตรา 101 สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง เมื่อ</p> <p>(1) ถึงคราวออกตามอายุของสภาผู้แทนราษฎร หรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>(2) ตาย</p> <p>(3) ลาออก</p> <p>(4) พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา 93</p> <p>(5) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา 97</p> <p>(6) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 98</p> <p>(7) กระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา 184 หรือมาตรา 185</p> <p>(8) ลาออกจากพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก</p> <p>(9) พ้นจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกตามมติของพรรคการเมืองนั้นด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารของพรรคการเมืองและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น ในกรณีเช่นนี้ ถ้าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นมิได้เข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นภายในสามสัปดาห์นับแต่วันที่พรรคการเมืองมีมติ ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันที่พ้นสามสัปดาห์ดังกล่าว</p> <p>(10) ขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง แต่ในกรณีที่ขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองเพราะมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นเป็นสมาชิก และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นไม่อาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ภายในหกสัปดาห์นับแต่วันที่มีคำสั่งยุบพรรคการเมือง ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันถัดจากวันที่ครบกำหนดหกสัปดาห์นั้น</p>	<p>มาตรา 95 อายุของสภาผู้แทนราษฎรมีกำหนดคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง ในระหว่างอายุของสภาผู้แทนราษฎร จะมีการคว่ำบวมพรรคการเมืองที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมิได้</p> <p>มาตรา 96 สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเริ่มตั้งแต่วันเลือกตั้ง</p> <p>มาตรา 97 สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง เมื่อ</p> <p>(1) ถึงคราวออกตามอายุของสภาผู้แทนราษฎร หรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>(2) ตาย</p> <p>(3) ลาออก</p> <p>(4) พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา 89 วรรคสอง</p> <p>(5) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา 93</p> <p>(6) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 94</p> <p>(7) กระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา 184 หรือมาตรา 185</p> <p>(8) ลาออกจากพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก</p> <p>(9) พ้นจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกตามมติของพรรคการเมืองนั้นด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารของพรรคการเมืองและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น ในกรณีเช่นนี้ ถ้าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นมิได้เข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นภายในสามสัปดาห์นับแต่วันที่พรรคการเมืองมีมติ ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันที่พ้นสามสัปดาห์ดังกล่าว</p> <p>(10) ขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง แต่ในกรณีที่ขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองเพราะมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นเป็นสมาชิก และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นไม่อาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ภายในหกสัปดาห์นับแต่วันที่มีคำสั่งยุบพรรคการเมือง ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันถัดจากวันที่ครบกำหนดหกสัปดาห์นั้น</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายพรชัย วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>(11) พ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุตามมาตรา 144 หรือมาตรา 235 วรรคสาม</p> <p>(12) ขาดประชุมเกินจำนวนหนึ่งในสี่ของจำนวนวันประชุมในสมัยประชุมที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันโดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>(13) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก แม้จะมีการรอกการลงโทษ เว้นแต่เป็นการรอกการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท มาตรา 82 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกว่าสมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่งแห่งสภานั้นสิ้นสุดลงตามมาตรา 101 (3) (5) (6) (7) (8) (9) (10) หรือ (12) หรือมาตรา 111 (3) (4) (5) หรือ (7) แล้วแต่กรณี และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้อง ส่งคำร้องนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดลงหรือไม่</p> <p>เมื่อได้รับเรื่องไว้พิจารณา หากปรากฏเหตุอันควรสงสัยว่าสมาชิกผู้ถูกร้องมีกรณีตามที่ถูกร้อง ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้สมาชิกผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยแล้ว ให้ศาลรัฐธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉัยนั้นไปยังประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้ถูกร้องสิ้นสุดลง ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ยุติปฏิบัติหน้าที่ แต่ไม่กระทบต่อกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปก่อนพ้นจากตำแหน่ง</p> <p>มิให้นำสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาซึ่งหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคสองเป็นจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา</p> <p>ในกรณีที่คณะกรรมการเลือกตั้งเห็นว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาคนใดคนหนึ่งมีเหตุสิ้นสุดลงตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามวรรคหนึ่งได้ด้วย</p>	<p>(11) สภาผู้แทนราษฎรมิมติให้พ้นจากตำแหน่งด้วยเสียงสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร เพราะเหตุฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมของสมาชิกที่มีลักษณะร้ายแรงตามมาตรา 117 วรรคสอง</p> <p>(12) พ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุตามมาตรา 131 วรรคสาม หรือมาตรา 243 วรรคสาม</p> <p>(13) ขาดประชุมเกินจำนวนหนึ่งในสี่ของจำนวนวันประชุมในสมัยประชุมที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันโดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>(14) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก แม้จะมีการรอกการลงโทษ เว้นแต่เป็นการรอกการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท มาตรา 98 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ มีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรว่าสมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่งนั้นสิ้นสุดลงตามมาตรา 97 (3) (5) (6) (7) (8) (9) (10) หรือ (13) และให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งคำร้องนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดลงหรือไม่</p> <p>เมื่อได้รับเรื่องไว้พิจารณา หากปรากฏเหตุอันควรสงสัยว่าสมาชิกผู้ถูกร้องมีกรณีตามที่ถูกร้อง ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้สมาชิกผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยแล้ว ให้ศาลรัฐธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉัยนั้นไปยังประธานสภาผู้แทนราษฎร ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้ถูกร้องสิ้นสุดลง ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ยุติปฏิบัติหน้าที่ แต่ไม่กระทบต่อกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปก่อนพ้นจากตำแหน่ง</p> <p>มิให้นำสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคสอง เป็นจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>ในกรณีที่คณะกรรมการเลือกตั้งเห็นว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนใดคนหนึ่งมีเหตุสิ้นสุดลงตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามวรรคหนึ่งได้ด้วย</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (นายพรินธุ์ วัชรสินธุ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>มาตรา 102 เมื่ออายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง พระมหากษัตริย์จะได้ทรงตราพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ เป็นการเลือกตั้งทั่วไป ภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุ</p> <p>การเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักรตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา</p> <p>มาตรา 103 พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะยุบสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป</p> <p>การยุบสภาผู้แทนราษฎรให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา และให้กระทำได้เพียงครั้งเดียวในเหตุการณ์เดียวกัน</p> <p>ภายในห้าวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งใช้บังคับ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดวันเลือกตั้งทั่วไปในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสี่สิบห้าวัน แต่ไม่เกินหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวใช้บังคับ วันเลือกตั้งนั้นต้องกำหนดเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร</p> <p>มาตรา 104 ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ เป็นเหตุที่ไม่สามารถจัดการเลือกตั้งตามวันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดตามมาตรา 102 หรือมาตรา 103 คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดวันเลือกตั้งใหม่ก็ได้ แต่ต้องจัดให้มีการเลือกตั้งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เหตุดังกล่าวสิ้นสุดลง แต่เพื่อประโยชน์ในการนับอายุตามมาตรา 95 (2) และมาตรา 97 (2) ให้นับถึงวันเลือกตั้งที่กำหนดไว้ตามมาตรา 102 หรือมาตรา 103 แล้วแต่กรณี</p> <p>มาตรา 105 เมื่อตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่างลงเพราะเหตุอื่นใด นอกจากถึงคราวออกตามอายุของสภาผู้แทนราษฎร หรือเมื่อมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ในกรณีที่เป็นการว่างตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจาก การเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ดำเนินการตรวจพระราชกฤษฎีกาเพื่อจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร</p>	<p>มาตรา 99 เมื่ออายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง พระมหากษัตริย์จะได้ทรงตราพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ เป็นการเลือกตั้งทั่วไปภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุ</p> <p>การเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักรตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา</p> <p>มาตรา 100 พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะยุบสภาผู้แทนราษฎรตามคำแนะนำของนายกรัฐมนตรี เพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป</p> <p>การยุบสภาผู้แทนราษฎรให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา และให้กระทำได้เพียงครั้งเดียวในเหตุการณ์เดียวกัน ให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ</p> <p>ภายในห้าวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งใช้บังคับ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดวันเลือกตั้งทั่วไปในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสี่สิบห้าวัน แต่ไม่เกินหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวใช้บังคับ วันเลือกตั้งนั้นต้องกำหนดเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร</p> <p>มาตรา 101 ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ เป็นเหตุที่ไม่สามารถจัดการเลือกตั้งตามวันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดตามมาตรา 99 หรือมาตรา 100 คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดวันเลือกตั้งใหม่ก็ได้ แต่ต้องจัดให้มีการเลือกตั้งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เหตุดังกล่าวสิ้นสุดลง แต่เพื่อประโยชน์ในการนับอายุตาม <u>มาตรา 91 (2) และมาตรา 93 (2)</u> ให้นับถึงวันเลือกตั้งที่กำหนดไว้ตามมาตรา 99 หรือมาตรา 100 แล้วแต่กรณี</p> <p>มาตรา 102 เมื่อตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่างลงเพราะเหตุอื่นใด นอกจากถึงคราวออกตามอายุของสภาผู้แทนราษฎร หรือเมื่อมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ในกรณีที่เป็นการว่างตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจาก การเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ดำเนินการตรวจพระราชกฤษฎีกาเพื่อจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นแทน</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (นายพรินธุ์ วัชรสินธุ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>ขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง เว้นแต่อายุของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน และให้นำความในมาตรา 102 มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>(2) ในกรณีที่เป็นการขึ้นตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรประกาศให้ผู้มีชื่ออยู่ในลำดับถัดไปในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นเลื่อนขึ้นมาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง โดยต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษาภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลง หากไม่มีรายชื่อเหลืออยู่ในบัญชีที่จะเลื่อนขึ้นมาแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่</p> <p>สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เข้ามาแทนตาม (1) ให้เริ่มนับแต่วันเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ส่วนสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เข้ามาแทนตาม (2) ให้เริ่มนับแต่วันถัดจากวันประกาศชื่อในราชกิจจานุเบกษา และให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เข้ามาแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของสภาผู้แทนราษฎรที่เหลืออยู่</p> <p>การคำนวณสัดส่วนคะแนนของพรรคการเมืองสำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเมื่อมีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้เป็นไปตามมาตรา 94</p> <p>มาตรา 114 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาย่อมเป็นผู้นำแทนปวงชนชาวไทยไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมาย หรือความครอบงำใด ๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์</p> <p>มาตรา 115 ก่อนเข้ารับหน้าที่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกด้วยถ้อยคำ ดังต่อไปนี้</p> <p>“ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอปฏิญาณว่า ข้าพเจ้าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”</p> <p>มาตรา 116 สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาแต่ละสภา มีประธานสภาคนหนึ่งและรองประธานสภาคนหนึ่งหรือสองคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากสมาชิกแห่งสภานั้น ๆ ตามมติของสภา</p>	<p>ตำแหน่งที่ว่าง เว้นแต่อายุของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน และให้นำความในมาตรา 99 มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>(2) ในกรณีที่เป็นการขึ้นตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรประกาศให้ผู้มีชื่ออยู่ในลำดับถัดไปในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นเลื่อนขึ้นมาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง โดยต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษาภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลง หากไม่มีรายชื่อเหลืออยู่ในบัญชีที่จะเลื่อนขึ้นมาแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่</p> <p>สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เข้ามาแทนตาม (1) ให้เริ่มนับแต่วันเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ส่วนสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เข้ามาแทนตาม (2) ให้เริ่มนับแต่วันถัดจากวันประกาศชื่อในราชกิจจานุเบกษา และให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เข้ามาแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของสภาผู้แทนราษฎรที่เหลืออยู่</p> <p>การคำนวณสัดส่วนคะแนนของพรรคการเมืองสำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเมื่อมีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้เป็นไปตามมาตรา 90</p> <p>มาตรา 103 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรย่อมเป็นผู้นำแทนปวงชนชาวไทย ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมายหรือความครอบงำใด ๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์</p> <p>มาตรา 104 ก่อนเข้ารับหน้าที่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรด้วยถ้อยคำ ดังต่อไปนี้</p> <p>“ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอปฏิญาณว่า ข้าพเจ้าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”</p> <p>มาตรา 105 สภาผู้แทนราษฎร มีประธานสภาผู้แทนราษฎรคนหนึ่งและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรสองคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมติของสภาผู้แทนราษฎร โดยที่รองประธานสภาผู้แทนราษฎรอย่างน้อยหนึ่งคนต้องเป็น</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายพรชัย วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>ในระหว่างการดำรงตำแหน่ง ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรจะเป็น กรรมการบริหารหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองขณะเดียวกันมิได้</p> <p>มาตรา 117 ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรดำรงตำแหน่งจนสิ้นอายุของ สภาผู้แทนราษฎรหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>ประธานและรองประธานวุฒิสภาดำรงตำแหน่งจนถึงวันสิ้นอายุของวุฒิสภา เว้นแต่ใน ระหว่างเวลาตามมาตรา 109 วรรคสาม ให้ประธานและรองประธานวุฒิสภายังคงอยู่ใน ตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป</p> <p>มาตรา 118 ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานและรองประธาน วุฒิสหาย่อมพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระตามมาตรา 117 เมื่อ</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ขาดจากสมาชิกภาพแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิก (2) ลาออกจากตำแหน่ง (3) ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี หรือข้าราชการการเมืองอื่น (4) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอกการลงโทษ เว้นแต่ เป็นกรณีที่ดียังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอกการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท <p>มาตรา 119 ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภามีหน้าที่และอำนาจดำเนิน กิจการของสภานั้น ๆ ให้เป็นไปตามข้อบังคับ รองประธานสภาผู้แทนราษฎรมีหน้าที่และอำนาจตาม ที่ ประธานสภาผู้แทนราษฎรมอบหมาย และปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาเมื่อประธานสภาไม่อยู่หรือไม่ สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้</p> <p>ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา และผู้ทำหน้าที่แทน ต้องวางตนเป็นกลาง ในการปฏิบัติหน้าที่</p> <p>เมื่อประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานและรองประธานวุฒิสภาไม่ อยู่ในที่ประชุม ให้สมาชิกแห่งสภานั้น ๆ เลือกกันเองให้สมาชิกคนหนึ่งเป็นประธานในคราว ประชุมนั้น</p>	<p>สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคการเมืองที่สมาชิกมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีหรือ ประธานสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>ในระหว่างการดำรงตำแหน่ง ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรจะเป็น กรรมการบริหารหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองขณะเดียวกันมิได้</p> <p>ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรดำรงตำแหน่งจนสิ้นอายุของสภา ผู้แทนราษฎรหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>มาตรา 106 ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรย่อมพ้นจากตำแหน่งก่อน วาระตามมาตรา 105 วรรคสาม เมื่อ</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ขาดจากสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (2) ลาออกจากตำแหน่ง (3) ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี หรือข้าราชการการเมืองอื่น (4) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอกการลงโทษ เว้นแต่ เป็นกรณีที่ดียังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอกการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิด ลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท <p>มาตรา 107 ประธานสภาผู้แทนราษฎรมีหน้าที่และอำนาจดำเนินกิจการของ สภาผู้แทนราษฎรให้เป็นไปตามข้อบังคับ รองประธานสภาผู้แทนราษฎรมีหน้าที่และอำนาจ ตามที่ ประธานสภาผู้แทนราษฎรมอบหมาย และปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อประธานสภาผู้แทนราษฎรไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้</p> <p>ประธานสภาผู้แทนราษฎร และผู้ทำหน้าที่แทน ต้องวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติ หน้าที่</p> <p>เมื่อประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรไม่อยู่ในที่ประชุม ให้สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรเลือกกันเองให้สมาชิกคนหนึ่งเป็นประธานในคราวประชุมนั้น</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (นายปรีชัญ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>มาตรา 106 ภายหลังที่คณะรัฐมนตรีเข้าบริหารราชการแผ่นดินแล้ว พระมหากษัตริย์จะทรงแต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เป็นหัวหน้าพรรคการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรที่มีจำนวนสมาชิกมากที่สุด และสมาชิกมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือรองประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>ในกรณีที่พรรคการเมืองตามวรรคหนึ่ง มีสมาชิกเท่ากัน ให้ใช้วิธีจับสลากให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรย่อมพ้นจากตำแหน่งเมื่อขาดคุณสมบัติตามวรรคหนึ่ง หรือเมื่อมีเหตุตามมาตรา 118 (1) (2) (3) หรือ (4) ในกรณีเช่นนี้ พระมหากษัตริย์จะได้ทรงแต่งตั้งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง</p> <p>มาตรา 120 การประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมวุฒิสภาต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา จึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่ในกรณีการพิจารณาเรื่องระเบียบวาระกระทู้ สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาจะกำหนดองค์ประชุมไว้ในข้อบังคับเป็นอย่างอื่นก็ได้</p> <p>การลงมติวินิจฉัยข้อปรึกษาให้ถือเสียงข้างมากเป็นประมาณ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญ</p> <p>สมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด</p> <p>รายงานการประชุมและบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกแต่ละคนต้องเปิดเผยให้ประชาชนทราบได้ทั่วไป เว้นแต่กรณีการประชุมลับหรือการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ</p> <p>การออกเสียงลงคะแนนเลือกหรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งใด ให้กระทำเป็นการลับ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญ</p> <p>มาตรา 121 ภายในสิบห้าวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิกได้มาประชุมเป็นครั้งแรก</p>	<p>มาตรา 108 ภายหลังที่คณะรัฐมนตรีเข้าบริหารราชการแผ่นดินแล้ว พระมหากษัตริย์จะทรงแต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เป็นหัวหน้าพรรคการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรที่มีจำนวนสมาชิกมากที่สุด และสมาชิกมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีหรือประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>ในกรณีที่พรรคการเมืองตามวรรคหนึ่งมีสมาชิกเท่ากัน ให้ใช้วิธีจับสลากให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรย่อมพ้นจากตำแหน่งเมื่อขาดคุณสมบัติตามวรรคหนึ่ง หรือเมื่อมีเหตุตามมาตรา 106 (1) (2) (3) หรือ (4) ในกรณีเช่นนี้ พระมหากษัตริย์จะได้ทรงแต่งตั้งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง</p> <p>มาตรา 109 การประชุมสภาผู้แทนราษฎรต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภา จึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่ในกรณีการพิจารณาเรื่องระเบียบวาระกระทู้ สภาผู้แทนราษฎรจะกำหนดองค์ประชุมไว้ในข้อบังคับเป็นอย่างอื่นก็ได้</p> <p>การลงมติวินิจฉัยข้อปรึกษาให้ถือเสียงข้างมากเป็นประมาณ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญ</p> <p>สมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด</p> <p>รายงานการประชุมและบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกแต่ละคนต้องเปิดเผยให้ประชาชนทราบได้ทั่วไป เว้นแต่กรณีการประชุมลับหรือการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ</p> <p>การออกเสียงลงคะแนนเลือกหรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งใด ให้กระทำเป็นการลับ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญ</p> <p>มาตรา 110 ภายในสิบห้าวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ให้มีการเรียกประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้สมาชิกได้มาประชุมเป็นครั้งแรก</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายพรินธุ์ วัชรสินธุ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>ในปีหนึ่งให้มีสมัยประชุมสามัญของรัฐสภาสองสมัย ๆ หนึ่งให้มีกำหนดเวลาหนึ่งร้อยยี่สิบวัน แต่พระมหากษัตริย์จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ขยายเวลาออกไปก็ได้</p> <p>การปิดสมัยประชุมสามัญประจำปีก่อนครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยยี่สิบวัน จะกระทำได้อีก แต่โดยความเห็นชอบของรัฐสภา</p> <p>วันประชุมครั้งแรกตามวรรคหนึ่ง ให้ถือเป็นวันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งหนึ่ง ส่วนวันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่สอง ให้เป็นไปตามที่สภาผู้แทนราษฎรกำหนด แต่ในกรณีที่มีการประชุมครั้งแรกตามวรรคหนึ่งมีเวลาจนถึงสิ้นปีปฏิทินไม่เพียงพอที่จะจัดให้มีการประชุมสมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่สอง จะไม่มีการประชุมสมัยสามัญประจำปีครั้งที่สองสำหรับปีนั้นก็ได้</p> <p>มาตรา 122 พระมหากษัตริย์ทรงเรียกประชุมรัฐสภา ทรงเปิดและทรงปิดประชุม พระมหากษัตริย์จะเสด็จพระราชดำเนินมาทรงทำรัฐพิธีเปิดประชุมสมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งแรกด้วยพระองค์เอง หรือจะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้พระราชทายาทซึ่งทรงบรรลุนิติภาวะแล้วหรือผู้ใดผู้หนึ่ง เป็นผู้แทนพระองค์ มาทำรัฐพิธีก็ได้</p> <p>เมื่อมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งรัฐ พระมหากษัตริย์จะทรงเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญก็ได้</p> <p>ภายใต้บังคับมาตรา 123 และมาตรา 126 การเรียกประชุม การขยายเวลาประชุม และการปิดประชุมรัฐสภา ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา</p> <p>มาตรา 123 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาทั้งสองสภารวมกัน หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภามีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการประกาศเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญได้</p> <p>ให้ประธานรัฐสภานำความกราบบังคมทูลและลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ</p> <p>มาตรา 124 ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ที่ประชุมวุฒิสภา หรือที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา สมาชิกผู้ใดจะกล่าวถ้อยคำใดในทางแถลงข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็นหรือออกเสียงลงคะแนนย่อมเป็นเอกสิทธิ์โดยเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าวสมาชิกผู้นั้นในทางใด ๆ มิได้</p>	<p>ในปีหนึ่งให้มีสมัยประชุมสามัญของสภาผู้แทนราษฎรสองสมัย สมัยหนึ่งให้มีกำหนดเวลาหนึ่งร้อยยี่สิบวัน แต่พระมหากษัตริย์จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ขยายเวลาออกไปก็ได้</p> <p>การปิดสมัยประชุมสามัญประจำปีก่อนครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยยี่สิบวัน จะกระทำได้อีก แต่โดยความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>วันประชุมครั้งแรกตามวรรคหนึ่ง ให้ถือเป็นวันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งหนึ่ง ส่วนวันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่สอง ให้เป็นไปตามที่สภาผู้แทนราษฎรกำหนด แต่ในกรณีที่มีการประชุมครั้งแรกตามวรรคหนึ่งมีเวลาจนถึงสิ้นปีปฏิทินไม่เพียงพอที่จะจัดให้มีการประชุมสมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่สองจะไม่มีการประชุมสมัยสามัญประจำปีครั้งที่สองสำหรับปีนั้นก็ได้</p> <p>มาตรา 111 พระมหากษัตริย์ทรงเรียกประชุมสภาผู้แทนราษฎร ทรงเปิดและทรงปิดประชุม พระมหากษัตริย์จะเสด็จพระราชดำเนินมาทรงทำรัฐพิธีเปิดประชุมสมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งแรกด้วยพระองค์เอง หรือจะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้พระราชทายาทซึ่งทรงบรรลุนิติภาวะแล้วหรือผู้ใดผู้หนึ่งเป็นผู้แทนพระองค์มาทำรัฐพิธีก็ได้</p> <p>เมื่อมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งรัฐ พระมหากษัตริย์จะทรงเรียกประชุมสภาผู้แทนราษฎรเป็นการประชุมสมัยวิสามัญก็ได้</p> <p>ภายใต้บังคับมาตรา 112 และมาตรา 115 การเรียกประชุม การขยายเวลาประชุม และการปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎร ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา</p> <p>มาตรา 112 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการประกาศเรียกประชุมสภาผู้แทนราษฎรเป็นการประชุมสมัยวิสามัญได้</p> <p>ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรนำความกราบบังคมทูลและลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ</p> <p>มาตรา 113 ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกผู้ใดจะกล่าวถ้อยคำใดในทางแถลงข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็น หรือออกเสียงลงคะแนน ย่อมเป็นเอกสิทธิ์โดยเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าวสมาชิกผู้นั้นในทางใด ๆ มิได้</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายปรีชัช วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>เอกสิทธิ์ตามวรรคหนึ่งไม่คุ้มครองสมาชิกผู้กล่าวถ้อยคำในการประชุมที่มีการถ่ายทอดทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์หรือทางอื่นใด หากถ้อยคำที่กล่าวในที่ประชุมไปปรากฏนอกบริเวณรัฐสภาและกรกล่าวถ้อยคำนั้นมีลักษณะเป็นความผิดทางอาญาหรือละเมิดสิทธิในทางแพ่งต่อบุคคลอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรีหรือสมาชิกแห่งสภานั้น</p> <p>ในกรณีตามวรรคสอง ถ้าสมาชิกกล่าวถ้อยคำใดที่อาจเป็นเหตุให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรีหรือสมาชิกแห่งสภานั้นได้รับความเสียหาย ให้ประธานแห่งสภานั้นจัดให้มีการโฆษณาคำชี้แจงตามที่บุคคลนั้นร้องขอตามวิธีการและภายในระยะเวลาที่กำหนดในข้อบังคับการประชุมของสภานั้น ทั้งนี้ โดยไม่กระทบต่อสิทธิของบุคคลในการฟ้องคดีต่อศาล</p> <p>เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้ ย่อมคุ้มครองไปถึงผู้พิมพ์และผู้โฆษณาการรายงานการประชุมตามข้อบังคับของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือรัฐสภา แล้วแต่กรณี และคุ้มครองไปถึงบุคคลซึ่งประธานในที่ประชุมอนุญาตให้แถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม ตลอดจนผู้ดำเนินการถ่ายทอดการประชุมสภาทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์หรือทางอื่นใดซึ่งได้รับอนุญาตจากประธานแห่งสภานั้นด้วยโดยอนุโลม</p> <p>มาตรา 125 ในระหว่างสมัยประชุม ห้ามมิให้จับ คุมขัง หรือหมายเรียกตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาไปทำการสอบสวนในฐานะที่สมาชิกผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก หรือเป็นการจับในขณะกระทำความผิด</p> <p>ในกรณีที่มีการจับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาในขณะกระทำความผิด ให้รายงานไปยังประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกโดยพลัน และเพื่อประโยชน์ในการประชุมสภา ประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกอาจสั่งให้ปล่อยผู้ถูกจับเพื่อให้มาประชุมสภาได้</p> <p>ถ้าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาถูกคุมขังในระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาอยู่ก่อนสมัยประชุม เมื่อถึงสมัยประชุม พนักงานสอบสวนหรือศาล แล้วแต่กรณี ต้องสั่งปล่อยทันทีถ้าประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกได้ร้องขอ โดยศาลจะสั่งให้มีประกันหรือมีประกันและหลักประกันด้วยหรือไม่ก็ได้</p>	<p>เอกสิทธิ์ตามวรรคหนึ่งไม่คุ้มครองสมาชิกผู้กล่าวถ้อยคำในการประชุมที่มีการถ่ายทอดทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์หรือทางอื่นใด หากถ้อยคำที่กล่าวในที่ประชุมไปปรากฏนอกบริเวณสภาผู้แทนราษฎร และการกล่าวถ้อยคำนั้นมีลักษณะเป็นความผิดทางอาญาหรือละเมิดสิทธิในทางแพ่งต่อบุคคลอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรีหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น</p> <p>ในกรณีตามวรรคสอง ถ้าสมาชิกกล่าวถ้อยคำใดที่อาจเป็นเหตุให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรีหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้รับความเสียหาย ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรจัดให้มีการโฆษณาคำชี้แจงตามที่บุคคลนั้นร้องขอตามวิธีการและภายในระยะเวลาที่กำหนดในข้อบังคับการประชุมของสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้ โดยไม่กระทบต่อสิทธิของบุคคลในการฟ้องคดีต่อศาล</p> <p>เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้ ย่อมคุ้มครองไปถึงผู้พิมพ์และผู้โฆษณาการรายงานการประชุมตามข้อบังคับของสภาผู้แทนราษฎร และคุ้มครองไปถึงบุคคลซึ่งประธานในที่ประชุมอนุญาตให้แถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม ตลอดจนผู้ดำเนินการถ่ายทอดการประชุมสภาผู้แทนราษฎรทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์หรือทางอื่นใดซึ่งได้รับอนุญาตจากประธานสภาผู้แทนราษฎรด้วยโดยอนุโลม</p> <p>มาตรา 114 ในระหว่างสมัยประชุม ห้ามมิให้จับ คุมขัง หรือหมายเรียกตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไปทำการสอบสวนในฐานะที่สมาชิกผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากสภาผู้แทนราษฎรหรือเป็นการจับในขณะกระทำความผิด</p> <p>ในกรณีที่มีการจับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในขณะกระทำความผิด ให้รายงานไปยังประธานสภาผู้แทนราษฎรโดยพลัน และเพื่อประโยชน์ในการประชุมสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎรอาจสั่งให้ปล่อยผู้ถูกจับเพื่อให้มาประชุมสภาได้</p> <p>ถ้าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถูกคุมขังในระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาอยู่ก่อนสมัยประชุม เมื่อถึงสมัยประชุม พนักงานสอบสวนหรือศาล แล้วแต่กรณี ต้องสั่งปล่อยทันทีถ้าประธานสภาผู้แทนราษฎรได้ร้องขอ โดยศาลจะสั่งให้มีประกันหรือมีประกันและหลักประกันด้วยหรือไม่ก็ได้</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (นายพรินธุ์ วัชรสินธุ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>ในกรณีที่มีการฟ้องสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาในคดีอาญา ไม่ว่าจะได้ฟ้องนอกหรือในสมัยประชุม ศาลจะพิจารณาคดีนั้นในระหว่างสมัยประชุมก็ได้ แต่ต้องไม่เป็นการขัดขวางต่อการที่สมาชิกผู้นั้นจะมาประชุมสภา</p> <p>มาตรา 126 ในระหว่างที่ไม่มีสภาผู้แทนราษฎร ไม่ว่าจะด้วยเหตุสภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ หรือเหตุอื่นใด จะมีการประชุมวุฒิสภามิได้ เว้นแต่</p> <p>(1) มีกรณีที่รัฐสภาต้องดำเนินการตามมาตรา 17 มาตรา 19 มาตรา 20 มาตรา 21 หรือมาตรา 177</p> <p>(2) มีกรณีที่วุฒิสภาต้องประชุมเพื่อทำหน้าที่พิจารณาให้บุคคลดำรงตำแหน่งใดตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ</p> <p>เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้วุฒิสภาดำเนินการประชุมได้ โดยให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการประกาศเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญ และให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ</p> <p>ในกรณีตาม (1) ให้วุฒิสภามีอำนาจตราข้อบังคับการประชุมเกี่ยวกับ การเลือกและ การปฏิบัติหน้าที่ของประธานสภา รองประธานสภา เรื่องหรือกิจการอันเป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสามัญแต่ละชุด การปฏิบัติหน้าที่และองค์ประชุมของ คณะกรรมการธิการ วิธีการประชุม การเสนอและพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติ การเสนอญัตติ การปรึกษา การอภิปราย การลงมติ การบันทึกการลงมติ การเปิดเผยการลงมติ การตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป การรักษา ระเบียบและความเรียบร้อย และการอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมีอำนาจตราข้อบังคับเกี่ยวกับ</p>	<p>ในกรณีที่มีการฟ้องสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในคดีอาญา ไม่ว่าจะได้ฟ้องนอกหรือในสมัยประชุม ศาลจะพิจารณาคดีนั้นในระหว่างสมัยประชุมก็ได้ แต่ต้องไม่เป็นการขัดขวางต่อการที่สมาชิกผู้นั้นจะมาประชุมสภา</p> <p>มาตรา 115 ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ หากมีกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรต้องดำเนินการตามมาตรา 17 มาตรา 19 มาตรา 20 มาตรา 21 หรือมาตรา 177 ให้สภาผู้แทนราษฎรที่เพิ่งสิ้นอายุหรือเพิ่งถูกยุบปฏิบัติหน้าที่รักษาการและดำเนินการประชุมได้ โดยให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรนำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการประกาศเรียกประชุมสภาผู้แทนราษฎรเป็นการประชุมสมัยวิสามัญ และให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ</p> <p>มาตรา 116 การประชุมสภาผู้แทนราษฎร ย่อมเป็นการเปิดเผยตามลักษณะที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร แต่ถ้าคณะรัฐมนตรี หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ร้องขอให้ประชุมลับก็ให้ประชุมลับ</p> <p>มาตรา 117 สภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจตราข้อบังคับการประชุมเกี่ยวกับการเลือกและการปฏิบัติหน้าที่ของประธานสภาผู้แทนราษฎร รองประธานสภาผู้แทนราษฎร เรื่องหรือกิจการอันเป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการธิการสามัญแต่ละชุด การปฏิบัติหน้าที่และองค์ประชุมของคณะกรรมการธิการ วิธีการประชุม การเสนอและพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติ การเสนอญัตติ การปรึกษา การอภิปราย การลงมติ การบันทึกการลงมติ การเปิดเผยการลงมติ การตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปราย</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายพรियัฐ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>เกี่ยวกับการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจโดยตรงในแต่ละองค์การตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญหรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณี</p> <p>ให้เป็นหน้าที่ของรัฐมนตรีที่รับผิดชอบในกิจการที่คณะกรรมการสิทธิการสอบหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาที่จะต้องสั่งการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดหรือในกำกับ ให้ข้อเท็จจริง ส่งเอกสารหรือแสดงความคิดเห็นตามที่คณะกรรมการเรียก</p> <p>ให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเปิดเผยบันทึกการประชุม รายงานการดำเนินการ รายงานการสอบหาข้อเท็จจริง หรือรายงานการศึกษา แล้วแต่กรณี ของคณะกรรมการสิทธิการสอบหาข้อเท็จจริง หรือรายงานการศึกษา แล้วแต่กรณี ของคณะกรรมการให้ประชาชนทราบ เว้นแต่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี มีมติมิให้เปิดเผย</p> <p>เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 124 ให้คุ้มครองถึงบุคคลผู้กระทำหน้าที่และผู้ปฏิบัติตามคำเรียกตามมาตรานี้ด้วย</p> <p>กรรมการสามัญซึ่งตั้งจากผู้ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ต้องมีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>ในระหว่างที่ยังไม่มีข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา 128 ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้กำหนดอัตราส่วนตามวรรคแปด</p>	<p>ให้เป็นหน้าที่ของรัฐมนตรีที่รับผิดชอบในกิจการที่คณะกรรมการสิทธิการสอบหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาที่จะต้องสั่งการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดหรือในกำกับ ให้ข้อเท็จจริง ส่งเอกสารหรือแสดงความคิดเห็นตามที่คณะกรรมการเรียก</p> <p>ให้สภาผู้แทนราษฎรเปิดเผยบันทึกการประชุม รายงานการดำเนินการ รายงานการสอบหาข้อเท็จจริง หรือรายงานการศึกษา แล้วแต่กรณี ของคณะกรรมการให้ประชาชนทราบ เว้นแต่สภาผู้แทนราษฎรมิมติให้เปิดเผย</p> <p>เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 113 ให้คุ้มครองถึงบุคคลผู้กระทำหน้าที่และผู้ปฏิบัติตามคำเรียกตามมาตรานี้ด้วย</p> <p>มาตรา 119 เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรี ให้คณะกรรมการสามัญที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับกฎหมาย กระบวนการยุติธรรม สิทธิมนุษยชน การติดตามงบประมาณ การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ สื่อสารมวลชน การมีส่วนร่วมของประชาชน การตรวจสอบโครงการที่ใช้งบประมาณแผ่นดินในสัดส่วนที่สูงเมื่อเปรียบเทียบกับโครงการอื่น มีประธานกรรมการที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคการเมืองที่สมาชิกมีได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีหรือประธานสภาผู้แทนราษฎร อย่างน้อยห้าคณะ</p> <p>กรรมการสามัญซึ่งตั้งจากผู้ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ต้องมีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (นายพรินธุ์ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>มาตรา 128 าลา าลา</p> <p>ในข้อบังคับตามวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการตั้งกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรวินิจฉัยว่ามีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือคนพิการหรือทุพพลภาพ ต้องกำหนดให้บุคคลประเภทดังกล่าวหรือผู้แทนองค์กรเอกชนที่ทำงานเกี่ยวกับบุคคลประเภทนั้นโดยตรง ร่วมเป็นกรรมการวิสามัญด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการวิสามัญทั้งหมด และในส่วนที่เกี่ยวกับการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติที่มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอ ต้องกำหนดให้ผู้แทนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวร่วมเป็นกรรมการวิสามัญด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการวิสามัญทั้งหมด</p>	<p>ในระหว่างที่ยังไม่มีข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา 117 วรรคแรก ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้กำหนดอัตราส่วนตามวรรคสอง</p> <p>มาตรา 120 การตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรวินิจฉัยว่ามีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือคนพิการหรือทุพพลภาพ ต้องมีบุคคลประเภทดังกล่าวหรือผู้แทนองค์กรเอกชนที่ทำงานเกี่ยวกับบุคคลประเภทนั้นโดยตรง ร่วมเป็นกรรมการวิสามัญด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการวิสามัญทั้งหมด</p> <p>การตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติที่มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอ ต้องมีผู้แทนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวร่วมเป็นกรรมการวิสามัญด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการวิสามัญทั้งหมด</p> <p>ในการเลือกประธานกรรมการในคณะกรรมการวิสามัญในแต่ละคณะ ต้องแบ่งสรรปันส่วนให้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคการเมืองที่สมาชิกมีได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีหรือประธานสภาผู้แทนราษฎร อย่างเป็นธรรมด้วย</p> <p>มาตรา 121 ให้สภาผู้แทนราษฎรแต่งตั้งคณะผู้ตรวจการกองทัพ ประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนสิบคน โดยอย่างน้อยห้าคนต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคการเมืองที่สมาชิกมีได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีหรือประธานสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>คณะผู้ตรวจการกองทัพ มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของกองทัพและรายได้ของกองทัพ (2) ตรวจสอบโครงการจัดซื้อจัดจ้างของกองทัพ (3) พิจารณาเครื่องร้องเรียนของข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการ นักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหม และบุคคลที่ถูกเรียกเข้ารับราชการทหารตามกฎหมาย จากการถูกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมหรือละเมิดสิทธิมนุษยชนจากผู้บังคับบัญชา ในกรณีที่เครื่องร้องเรียนมีมูล ให้คณะผู้ตรวจการกองทัพมีอำนาจเสนอเรื่องต่อสภาผู้แทนราษฎร คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องต่อไป (4) ประกันหลักการรัฐบาลพลเรือนมีอำนาจเหนือกองทัพ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ...) พุทธศักราช .... (นายพรินธุ์ วัชรสินธุ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
	<p>(5) จัดทำรายงานและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงหรือปฏิรูปกองทัพให้ทันสมัย และสอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตยและหลักการรัฐบาลพลเรือนมีอำนาจเหนือกองทัพ เพื่อเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรและคณะรัฐมนตรี</p> <p>ให้คณะผู้ตรวจการกองทัพคัดเลือกกันเองสองคนไปเป็นสมาชิกสภากลาโหมโดยตำแหน่ง</p> <p>ให้นำมาตรา 118 วรรคสามถึงวรรคเจ็ด มาใช้บังคับการดำเนินการของผู้ตรวจการกองทัพ โดยอนุโลม</p> <p>มาตรา 122 ให้สภาผู้แทนราษฎรแต่งตั้งคณะผู้ตรวจการศาลและศาลรัฐธรรมนูญ ประกอบไปด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนสิบคน โดยอย่างน้อยห้าคนต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคการเมืองที่สมาชิกมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีหรือประธานสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>คณะผู้ตรวจการศาลและศาลรัฐธรรมนูญ มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานศาลปกครอง</p> <p>(2) ให้ความเห็นแก่ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด เกี่ยวกับแนวทางการบริหารของศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม และคณะกรรมการบริหารศาลปกครอง แล้วแต่กรณี</p> <p>(3) ศึกษาวิเคราะห์ ประเมินคุณภาพ และผลกระทบของคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ คำพิพากษาของศาลยุติธรรมและศาลปกครอง ในประเด็นต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนากฎหมาย การแก้ไขปรับปรุงรัฐธรรมนูญและกฎหมายต่าง ๆ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงแนวคำวินิจฉัยหรือคำพิพากษาบรรทัดฐาน การศึกษาวิเคราะห์ดังกล่าวให้จัดทำเป็นรายงานเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร คณะรัฐมนตรี ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลฎีกา และศาลปกครองสูงสุด และเปิดเผยให้บุคคลทั่วไปเข้าถึงได้</p> <p>ให้คณะผู้ตรวจการศาลและศาลรัฐธรรมนูญคัดเลือกกันเองให้คนหนึ่งไปเป็นกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมโดยตำแหน่งและอีกคนหนึ่งไปเป็นกรรมการตุลาการศาลปกครองโดยตำแหน่ง</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายปรีชัฐ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)</p>
<p>มาตรา 81 ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติ จะตราขึ้นเป็นกฎหมายได้ก็แต่โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ภายใต้บังคับมาตรา 145 ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติที่ ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อ พระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับ เป็นกฎหมายได้ มาตรา 130 ให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ดังต่อไปนี้ (1) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (2) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (3) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง (4) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง</p>	<p>ให้นำมาตรา 118 วรรคสามถึงวรรคเจ็ด มาใช้บังคับการดำเนินการของคณะผู้ตรวจการศาล และศาลรัฐธรรมนูญโดยอนุโลม มาตรา 123 ให้สภาผู้แทนราษฎรแต่งตั้งคณะผู้ตรวจการองค์การอิสระ ประกอบไปด้วย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนสิบคน โดยอย่างน้อยห้าคนต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จากพรรคการเมืองที่สมาชิกมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีหรือประธานสภาผู้แทนราษฎร คณะผู้ตรวจการองค์การอิสระ มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้ (1) ตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของสำนักงานขององค์การอิสระต่าง ๆ (2) ให้ความเห็นแก่ประธานองค์การอิสระทั้งหลาย เกี่ยวกับแนวทางการบริหารองค์การอิสระ (3) ศึกษาวิเคราะห์ ประเมินคุณภาพ และผลกระทบของคำวินิจฉัย คำสั่ง หรือการใช้อำนาจ ขององค์การอิสระ ในประเด็นต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนากฎหมาย การแก้ไข ปรับปรุงรัฐธรรมนูญและกฎหมายต่าง ๆ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงแนวคำวินิจฉัยหรือแนว ทางการใช้อำนาจ การศึกษาวิเคราะห์ดังกล่าวให้จัดทำเป็นรายงานเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร คณะรัฐมนตรี และองค์การอิสระ และเปิดเผยให้บุคคลทั่วไปเข้าถึงได้ ให้นำมาตรา 118 วรรคสามถึงวรรคเจ็ด มาใช้บังคับการดำเนินการของคณะผู้ตรวจการ องค์การอิสระโดยอนุโลม มาตรา 124 ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติ จะตราขึ้น เป็นกฎหมายได้ก็แต่โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ภายใต้บังคับมาตรา 132 ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติ ที่ได้รับความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อม ถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้ มาตรา 125 ให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ดังต่อไปนี้ (1) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (2) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง (3) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (นายพรินธุ์ วัชรสินธุ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>(5) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน</p> <p>(6) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p> <p>(7) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน</p> <p>(8) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ</p> <p>(9) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง</p> <p>(10) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</p> <p>มาตรา 131 ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจะเสนอได้ก็แต่โดย</p> <p>(1) คณะรัฐมนตรี โดยข้อเสนอแนะของศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง</p> <p>(2) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>มาตรา 132 ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ นอกจากที่บัญญัติไว้ดังต่อไปนี้ ให้กระทำเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติ</p> <p>(1) การเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้เสนอต่อรัฐสภา และให้รัฐสภาประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายในเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวัน โดยการออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สาม ต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของรัฐสภา ถ้าที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่ารัฐสภาให้ความเห็นชอบตามร่างที่เสนอตามมาตรา 131</p> <p>(2) ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ให้รัฐสภาส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นไปยังศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความเห็น ในกรณีศาลฎีกา</p>	<p>(4) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p> <p>(5) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน</p> <p>(6) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ</p> <p>(7) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง</p> <p>(8) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</p> <p>มาตรา 126 ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร และจะเสนอได้ก็แต่โดย</p> <p>(1) คณะรัฐมนตรี โดยข้อเสนอแนะของศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง</p> <p>(2) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>(3) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคนเข้าชื่อเสนอกฎหมายตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายพริชฐ์ วัชรสินธุ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>ศาลรัฐธรรมนูญ หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง ไม่มีข้อทักท้วงภายในสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างดังกล่าว ให้รัฐสภาดำเนินการต่อไป</p> <p>(3) ในกรณีที่ศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้ ให้เสนอความเห็นไปยังรัฐสภาและให้รัฐสภาประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นดังกล่าว ในการนี้ ให้รัฐสภามีอำนาจแก้ไขเพิ่มเติมตามข้อเสนอของศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ หรือองค์กรอิสระตามที่เห็นสมควรได้ และมีเมื่อดำเนินการเสร็จแล้ว ให้รัฐสภาดำเนินการต่อไป</p> <p>มาตรา 133 ร่างพระราชบัญญัติให้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรก่อน และจะเสนอได้ก็แต่โดย</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) คณะรัฐมนตรี (2) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคน (3) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนเข้าชื่อเสนอกฎหมายตามหมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย หรือหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย <p>ในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติซึ่งมีผู้เสนอตาม (2) หรือ (3) เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน จะเสนอได้ก็ต่อเมื่อมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรี</p> <p>มาตรา 134 ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน หมายความว่าร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) การตั้งขึ้น ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวางระเบียบการบังคับอันเกี่ยวกับภาษีหรืออากร (2) การจัดสรร รั้ง รักษา หรือจ่ายเงินแผ่นดิน หรือการโอนงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน (3) การกู้เงิน การค้ำประกัน การใช้เงินกู้ หรือการดำเนินการที่ผูกพันทรัพย์สินของรัฐ (4) เงินตรา 	<p>มาตรา 127 ร่างพระราชบัญญัติให้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร และเสนอได้ก็แต่โดย</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) คณะรัฐมนตรี (2) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคน (3) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนเข้าชื่อเสนอกฎหมายตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายปรัชญ์ วัชรสินธุ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>ในกรณีที่เป็นที่สงสัยว่าร่างพระราชบัญญัติใดเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้เป็นอำนาจของที่ประชุมร่วมกันของประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานคณะกรรมการธิการสามัญของสภาผู้แทนราษฎรทุกคณะเป็นผู้วินิจฉัย</p> <p>ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรจัดให้มีการประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณากรณีตามวรรคสอง ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่กรณีดังกล่าว</p> <p>มติของที่ประชุมร่วมกันตามวรรคสอง ให้ใช้เสียงข้างมากเป็นประมาณ ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด</p> <p>มาตรา 135 ร่างพระราชบัญญัติใดที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มิสิทธิเลือกตั้งเป็นผู้เสนอและในชั้นรับหลักการไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน แต่สภาผู้แทนราษฎรได้แก้ไขเพิ่มเติมและประธานสภาผู้แทนราษฎรเห็นเองหรือมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งข้างต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรว่าการแก้ไขเพิ่มเติมนั้นทำให้มีลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรสั่งระงับการพิจารณาไว้ก่อน เพื่อดำเนินการต่อไปตามมาตรา 134 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่</p> <p>ในกรณีที่ที่ประชุมร่วมกันตามวรรคหนึ่งวินิจฉัยว่า การแก้ไขเพิ่มเติมทำให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นมีลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นไปให้นายกรัฐมนตรีรับรอง ด้านายกรัฐมนตรีไม่ให้คำรับรอง ให้สภาผู้แทนราษฎรดำเนินการแก้ไขเพื่อมิให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน</p> <p>มาตรา 136 เมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติและลงมติเห็นชอบแล้ว ให้สภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อวุฒิสภา วุฒิสภาต้องพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เสนอนั้นให้เสร็จภายในหกสัปดาห์ แต่ถ้าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินต้องพิจารณาให้เสร็จภายในสามสัปดาห์ ทั้งนี้ เว้นแต่วุฒิสภาจะโต้ลงมติให้ขยายเวลาออกไปเป็นกรณีพิเศษซึ่งต้องไม่เกินสามสัปดาห์ กำหนดวันดังกล่าว ให้หมายถึงวันในสมัยประชุม และให้เริ่มนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงวุฒิสภา</p> <p>ระยะเวลาในวรรคหนึ่ง ไม่ให้นับรวมระยะเวลาที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา 139</p>	

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายปรีชัฐ วัชรสินธุ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>ถ้าวุฒิสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติไม่เสร็จภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าวุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น</p> <p>ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินไปยังวุฒิสภา ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรแจ้งให้วุฒิสภาทราบและให้ถือเป็นเด็ดขาด หากมิได้แจ้งให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน</p> <p>มาตรา 137 เมื่อวุฒิสภาได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติเสร็จแล้ว</p> <p>(1) ถ้าเห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา 81</p> <p>(2) ถ้าไม่เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร ให้ยับยั้งร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้ก่อน และส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>(3) ถ้าแก้ไขเพิ่มเติม ให้ส่งร่างพระราชบัญญัติตามที่แก้ไขเพิ่มเติมไปยังสภาผู้แทนราษฎร ถ้าสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติม ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา 81 ถ้าเป็นกรณีอื่น ให้แต่ละสภาตั้งบุคคลซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกแห่งสภานั้น ๆ มีจำนวนเท่ากันตามที่สภาผู้แทนราษฎรกำหนดประกอบเป็นคณะกรรมการร่วมกัน เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้น และให้คณะกรรมการร่วมกันรายงานและเสนอร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการร่วมกันได้พิจารณาแล้วต่อสภาทั้งสอง ถ้าสภาทั้งสองต่างเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการร่วมกันได้พิจารณาแล้ว ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา 81 ถ้าสภาใดสภาหนึ่งไม่เห็นชอบด้วย ไม่ว่าอีกสภาหนึ่งจะได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นแล้วหรือไม่ ให้ยับยั้งร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้ก่อน</p> <p>การประชุมคณะกรรมการร่วมกันต้องมีกรรมการของสภาทั้งสองมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม และให้นำความในมาตรา 157 มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>ถ้าวุฒิสภาไม่ส่งร่างพระราชบัญญัติคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎรภายในกำหนดเวลาตาม มาตรา 136 ให้ถือว่าวุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น และให้ดำเนินการตาม มาตรา 81 ต่อไป</p> <p>มาตรา 138 สภาผู้แทนราษฎรจะยกร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ตามมาตรา 137 ขึ้นพิจารณาใหม่ได้เมื่อพ้นหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่</p>	

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายพรสิริฐ วัชรสินธุ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>(1) วันที่วุฒิสภาส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎรสำหรับการรับกรณียกยั้งตามมาตรา 137 (2)</p> <p>(2) วันที่สภาใดสภาหนึ่งไม่เห็นชอบด้วย สำหรับการกรณียกยั้งตามมาตรา 137 (3)</p> <p>ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าสภาผู้แทนราษฎรมติยืนยันร่างที่ผ่านการพิจารณาจากสภาผู้แทนราษฎรหรือร่างที่คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาและให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา 81</p> <p>ภายใต้บังคับมาตรา 143 วรรคสี่ ระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามวรรคหนึ่งให้ลดเหลือสิบวันในกรณีร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน</p> <p>มาตรา 139 ในระหว่างที่มีการยกยั้งร่างพระราชบัญญัติใดตามมาตรา 137 คณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเสนอร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ไม่ได้</p> <p>ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอหรือส่งให้พิจารณานั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานวุฒิสภาส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ ให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป</p> <p>มาตรา 140 การจ่ายเงินแผ่นดิน จะกระทำได้เฉพาะที่ได้อนุญาตไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือกฎหมายเกี่ยวกับการโอนงบประมาณ กฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง หรือกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ เว้นแต่ในกรณีจำเป็นรีบด่วนจะจ่ายไปก่อนก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ในกรณีเช่นว่านี้ ต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายชดเชยใช้ในพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายหรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณถัดไป</p>	<p>มาตรา 128 การจ่ายเงินแผ่นดินจะกระทำได้เฉพาะที่ได้อนุญาตไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือกฎหมายเกี่ยวกับการโอนงบประมาณ กฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง หรือกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ เว้นแต่ในกรณีจำเป็นรีบด่วน จะจ่ายไปก่อนก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ในกรณีเช่นว่านี้ ต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายชดเชยใช้ในพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายหรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือ พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณถัดไป</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายปรีชัฐ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>มาตรา 141 งบประมาณรายจ่ายของแผ่นดินให้ทำเป็นพระราชบัญญัติ ถ้าพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณออกไม่ทันปีงบประมาณใหม่ ให้ใช้กฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายในปีก่อนนั้นไปพลางก่อน</p> <p>รัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระของรัฐสภา ศาลองค์กรอิสระ และองค์กรอัยการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ ในกรณีที่เห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรอาจไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ รัฐสภา ศาล องค์กรอิสระ หรือองค์กรอัยการจะยื่นคำขอแปรญัตติต่อคณะกรรมการธิการโดยตรงก็ได้</p> <p>มาตรา 143 ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย สมาชิกแทนราษฎรจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยห้าวันนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมาถึงสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>ถ้าสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัตินั้น และให้เสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณา</p> <p>ในการพิจารณาของวุฒิสภา วุฒิสภาจะต้องให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบภายในสิบวันนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงวุฒิสภา โดยจะแก้ไขเพิ่มเติมใด ๆ มิได้ ถ้าพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวให้ถือว่าวุฒิสภาเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัตินั้น ในกรณีเช่นนี้และในกรณีที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา 81</p> <p>ถ้าวุฒิสภาไม่เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ให้นำความในมาตรา 138 วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้สภาผู้แทนราษฎรยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ทันที</p> <p>ระยะเวลาตามวรรคหนึ่งและวรรคสาม มีให้นับรวมระยะเวลาที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาตามมาตรา 144 วรรคสาม</p> <p>มาตรา 144 ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะแปรญัตติเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเพิ่มเติม</p>	<p>มาตรา 129 งบประมาณรายจ่ายของแผ่นดินให้ทำเป็นพระราชบัญญัติ ถ้าพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณออกไม่ทันปีงบประมาณใหม่ ให้ใช้กฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายในปีก่อนนั้นไปพลางก่อน</p> <p>ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ต้องแสดงแหล่งที่มาและประมาณการรายได้ ผลสัมฤทธิ์หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจ่ายเงิน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ</p> <p>มาตรา 130 ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย สมาชิกแทนราษฎรจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยห้าวันนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมาถึงสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>ถ้าสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัตินั้น</p> <p>ระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง มีให้นับรวมระยะเวลาที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาตามมาตรา 131 วรรคสาม</p> <p>มาตรา 131 ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะแปรญัตติเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเพิ่มเติม</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (นายพรชัย วีชรลินธุ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>รายการหรือจำนวนในรายการนี้ได้ แต่อาจแปรญัตติในทางลดหรือตัดทอนรายจ่ายซึ่งมีไช่รายจ่ายตามข้อผูกพันอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) เงินสงฆ์ใช้ต้นเงินกู้ (2) ดอกเบี้ยเงินกู้ (3) เงินที่กำหนดให้จ่ายตามกฎหมาย <p>ในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือคณะกรรมการการ การเสนอ การแปรญัตติหรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการมีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย จะกระทำมิได้</p> <p>ในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา เห็นว่ามีการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคสอง ให้เสนอความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา และศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นดังกล่าว ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคสอง ให้การเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำดังกล่าวเป็นอันสิ้นผล ถ้าผู้กระทำการดังกล่าวเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ให้ผู้กระทำการนั้นสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น แต่ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้กระทำการหรืออนุมัติให้กระทำการหรือรู้ว่ามีกระทำการดังกล่าวแล้วแต่มิได้สั่งยับยั้ง ให้คณะรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งนั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้อยู่ในที่ประชุมในขณะที่มีมติ และให้ผู้กระทำการดังกล่าวต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายนั้นพร้อมด้วยดอกเบี้ย</p> <p>เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจัดทำโครงการหรืออนุมัติหรือจัดสรรเงินงบประมาณโดยรู้ว่ามี การดำเนินการอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ถ้าได้บันทึกข้อโต้แย้งไว้เป็นหนังสือหรือมีหนังสือแจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบ ให้พ้นจากความรับผิดชอบ</p> <p>การเรียกเงินคืนตามวรรคสามหรือวรรคสี่ ให้กระทำได้ภายในยี่สิบปีนับแต่วันที่มีการจัดสรรงบประมาณนั้น</p>	<p>รายการหรือจำนวนในรายการนี้ได้ แต่อาจแปรญัตติในทางลดหรือตัดทอนรายจ่ายซึ่งมีไช่รายจ่ายตามข้อผูกพันอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) เงินสงฆ์ใช้ต้นเงินกู้ (2) ดอกเบี้ยเงินกู้ (3) เงินที่กำหนดให้จ่ายตามกฎหมาย <p>ในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรหรือคณะกรรมการการ การเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือกรรมการมีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย จะกระทำมิได้</p> <p>ในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ เห็นว่ามีการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคสอง ให้เสนอความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา และศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นดังกล่าว ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคสอง ให้การเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำดังกล่าวเป็นอันสิ้นผล ถ้าผู้กระทำการดังกล่าวเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ผู้กระทำการนั้นสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น แต่ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้กระทำการหรืออนุมัติให้กระทำการหรือรู้ว่ามีกระทำการดังกล่าวแล้วแต่มิได้สั่งยับยั้ง ให้คณะรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งนั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้อยู่ในที่ประชุมในขณะที่มีมติ และให้ผู้กระทำการดังกล่าวต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายนั้นพร้อมด้วยดอกเบี้ย</p> <p>เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจัดทำโครงการหรืออนุมัติหรือจัดสรรเงินงบประมาณโดยรู้ว่ามี การดำเนินการอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ถ้าได้บันทึกข้อโต้แย้งไว้เป็นหนังสือหรือมีหนังสือแจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบ ให้พ้นจากความรับผิดชอบ</p> <p>การเรียกเงินคืนตามวรรคสามหรือวรรคสี่ ให้กระทำได้ภายในยี่สิบปีนับแต่วันที่มีการจัดสรรงบประมาณนั้น</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (นายปรีชา สุวฑฺฒัน กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้รับแจ้งตามวรรคสี่ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดำเนินการสอบสวนเป็นทางลับ โดยลับ หากเห็นว่ากรณีมีมูล ให้เสนอความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อดำเนินการต่อไปตามวรรคสาม และไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใด คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและศาลรัฐธรรมนูญหรือบุคคลใดจะเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผู้แจ้งมิได้</p> <p>มาตรา 145 ร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีรอไว้ห้าวันนับแต่วันที่รับร่างพระราชบัญญัตินั้นจากรัฐสภา ถ้าไม่มีกรณีต้องดำเนินการตาม มาตรา 148 ให้นำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายภายในยี่สิบวันนับแต่วันพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว</p> <p>มาตรา 146 ร่างพระราชบัญญัติใด พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยและพระราชทานคืนมายังรัฐสภา หรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา รัฐสภาจะต้องปรึกษาร่างพระราชบัญญัตินั้นใหม่ ถ้ารัฐสภามีมติยืนยันตามเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายอีกครั้งหนึ่ง เมื่อพระมหากษัตริย์มิได้ทรงลงพระปรมาภิไธยพระราชทานคืนภายในสามสัปดาห์ ให้นายกรัฐมนตรีนำพระราชบัญญัตินั้นประกาศในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับเป็นกฎหมายได้เสมือนหนึ่งว่าพระมหากษัตริย์ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว</p> <p>มาตรา 147 ในกรณีที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมหรือร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภายังมิได้ให้ความเห็นชอบ หรือที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้วแต่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วย หรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา ให้เป็นอันตกไป</p> <p>บรรดาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมหรือร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภายังมิได้ให้ความเห็นชอบที่ตกไปตามวรรคหนึ่ง ถ้าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปร้องขอต่อรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี พิจารณาต่อไป ถ้ารัฐสภาเห็นชอบด้วยก็ให้รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี พิจารณาต่อไปได้ แต่</p>	<p>ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้รับแจ้งตามวรรคสี่ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดำเนินการสอบสวนเป็นทางลับ โดยลับ หากเห็นว่ากรณีมีมูล ให้เสนอความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อดำเนินการต่อไปตามวรรคสาม และไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใด คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและศาลรัฐธรรมนูญ หรือบุคคลใดจะเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผู้แจ้งมิได้</p> <p>มาตรา 132 ร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีรอไว้ห้าวันนับแต่วันที่รับร่างพระราชบัญญัตินั้นจากสภาผู้แทนราษฎร ถ้าไม่มีกรณีต้องดำเนินการตาม มาตรา 135 ให้นำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายภายในยี่สิบวันนับแต่วันพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว</p> <p>มาตรา 133 ร่างพระราชบัญญัติใด พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยและพระราชทานคืนมายังสภาผู้แทนราษฎร หรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา สภาผู้แทนราษฎรจะต้องปรึกษาร่างพระราชบัญญัตินั้นใหม่ ถ้าสภาผู้แทนราษฎรมีมติยืนยันตามเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายอีกครั้งหนึ่ง เมื่อพระมหากษัตริย์มิได้ทรงลงพระปรมาภิไธยพระราชทานคืนภายในสามสัปดาห์ ให้นายกรัฐมนตรีนำพระราชบัญญัตินั้นประกาศในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับเป็นกฎหมายได้เสมือนหนึ่งว่าพระมหากษัตริย์ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว</p> <p>มาตรา 134 ในกรณีที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมหรือร่างพระราชบัญญัติที่สภาผู้แทนราษฎรยังมิได้ให้ความเห็นชอบ หรือที่สภาผู้แทนราษฎรให้ความเห็นชอบแล้วแต่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วย หรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา ให้เป็นอันตกไป</p> <p>บรรดาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมหรือร่างพระราชบัญญัติที่สภาผู้แทนราษฎรยังมิได้ให้ความเห็นชอบที่ตกไปตามวรรคหนึ่ง ถ้าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปร้องขอต่อสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป ถ้าสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยก็ให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไปได้ แต่คณะรัฐมนตรีต้องร้องขอภายในหกสิบวันนับแต่วันเรียกประชุมสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรกภายหลังการเลือกตั้งทั่วไป</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายปรีชัฐ วัชรสินธุ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>คณะรัฐมนตรีต้องร้องขอภายในหกสิบวันนับแต่วันเรียกประชุมรัฐสภาครั้งแรกภายหลังการเลือกตั้งทั่วไป</p> <p>มาตรา 148 ก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะนำร่างพระราชบัญญัติใดขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยตามมาตรา 81</p> <p>(1) หากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภารวมกันมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ให้เสนอความเห็นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา หรือประธานรัฐสภา แล้วแต่กรณี แล้วให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับความเห็นดังกล่าวส่งความเห็นนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย และแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบโดยไม่ชักช้า</p> <p>(2) หากนายกรัฐมนตรีเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ให้ส่งความเห็นเช่นว่านั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย และแจ้งให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภาทราบโดยไม่ชักช้า</p> <p>ในระหว่างการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ นายกรัฐมนตรีจะนำร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยมิได้</p> <p>ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และข้อความดังกล่าวเป็นสาระสำคัญให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป</p> <p>ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ แต่มิใช่กรณีตามวรรคสาม ให้ข้อความที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไป และให้นายกรัฐมนตรีดำเนินการต่อไปตามมาตรา 81</p>	<p>มาตรา 135 ก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะนำร่างพระราชบัญญัติใดขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยตามมาตรา 124</p> <p>(1) หากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภา เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ให้เสนอความเห็นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร แล้วให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งความเห็นนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย และแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบโดยไม่ชักช้า</p> <p>(2) หากนายกรัฐมนตรีเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ให้ส่งความเห็นเช่นว่านั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย และแจ้งให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรทราบโดยไม่ชักช้า</p> <p>ในระหว่างการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ นายกรัฐมนตรีจะนำร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยมิได้</p> <p>ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และข้อความดังกล่าวเป็นสาระสำคัญ ให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป</p> <p>ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ แต่มิใช่กรณีตามวรรคสาม ให้ข้อความที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไป และให้นายกรัฐมนตรีดำเนินการต่อไปตามมาตรา 124</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายปรีชัฐ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>มาตรา 149 ให้นำความในมาตรา 148 มาใช้บังคับแก่ร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ร่างข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา และร่างข้อบังคับการประชุมรัฐสภาที่สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือรัฐสภา แล้วแต่กรณี ให้ความเห็นชอบแล้ว ก่อนนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาด้วยโดยอนุโลม</p> <p>มาตรา 150 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภามีสิทธิตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องใดเกี่ยวกับงานในหน้าที่โดยจะถามเป็นหนังสือหรือด้วยวาจาก็ได้ ตามข้อบังคับการประชุมแห่งสภานั้น ๆ ซึ่งอย่างน้อยต้องกำหนดให้มีการตั้งกระทู้ถามด้วยวาจาโดยไม่ต้องแจ้งล่วงหน้าไว้ด้วย</p> <p>รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะไม่ตอบกระทู้เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน</p> <p>มาตรา 151 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะ</p> <p>เมื่อได้มีการเสนอญัตติตามวรรคหนึ่งแล้ว จะมีการยุบสภาผู้แทนราษฎรมิได้ เว้นแต่จะมีการถอนญัตติหรือการลงมตินั้นไม่ได้คะแนนเสียงตามวรรคสี่</p> <p>เมื่อการอภิปรายทั่วไปสิ้นสุดลง โดยมีใช้ด้วยมติให้ผ่านระเบียบวาระเปิดอภิปรายนั้นไปให้สภาผู้แทนราษฎรลงมติไว้วางใจหรือไม่ไว้วางใจ การลงมติในกรณีเช่นว่านี้มีให้กระทำในวันเดียวกับวันที่การอภิปรายสิ้นสุดลง</p> <p>มติไม่ไว้วางใจต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>รัฐมนตรีคนใดพ้นจากตำแหน่งเดิมแต่ยังคงเป็นรัฐมนตรีในตำแหน่งอื่นภายหลังจากวันที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าชื่อตามวรรคหนึ่ง หรือพ้นจากตำแหน่งเดิมไม่เกินเก้าสิบวันก่อนวันที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าชื่อตามวรรคหนึ่ง แต่ยังคงเป็นรัฐมนตรีในตำแหน่งอื่น ให้รัฐมนตรีคนนั้นยังคงต้องถูกอภิปรายเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจต่อไป</p>	<p>มาตรา 136 ให้นำความในมาตรา 135 มาใช้บังคับแก่ร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรที่สภาผู้แทนราษฎรให้ความเห็นชอบแล้ว ก่อนนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาด้วยโดยอนุโลม</p> <p>มาตรา 137 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีสิทธิตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องใดเกี่ยวกับงานในหน้าที่ โดยจะถามเป็นหนังสือหรือด้วยวาจาก็ได้ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งอย่างน้อยต้องกำหนดให้มีการตั้งกระทู้ถามด้วยวาจาโดยไม่ต้องแจ้งล่วงหน้าไว้ด้วย</p> <p>รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะไม่ตอบกระทู้เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน</p> <p>มาตรา 138 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะ</p> <p>เมื่อได้มีการเสนอญัตติตามวรรคหนึ่งแล้ว จะมีการยุบสภาผู้แทนราษฎรมิได้ เว้นแต่จะมีการถอนญัตติหรือการลงมตินั้นไม่ได้คะแนนเสียงตามวรรคสี่</p> <p>เมื่อการอภิปรายทั่วไปสิ้นสุดลง โดยมีใช้ด้วยมติให้ผ่านระเบียบวาระเปิดอภิปรายนั้นไปให้สภาผู้แทนราษฎรลงมติไว้วางใจหรือไม่ไว้วางใจ การลงมติในกรณีเช่นว่านี้มีให้กระทำในวันเดียวกับวันที่การอภิปรายสิ้นสุดลง</p> <p>มติไม่ไว้วางใจต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>รัฐมนตรีคนใดพ้นจากตำแหน่งเดิมแต่ยังคงเป็นรัฐมนตรีในตำแหน่งอื่นภายหลังจากวันที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าชื่อตามวรรคหนึ่ง หรือพ้นจากตำแหน่งเดิมไม่เกินเก้าสิบวันก่อนวันที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าชื่อตามวรรคหนึ่ง แต่ยังคงเป็นรัฐมนตรีในตำแหน่งอื่น ให้รัฐมนตรีคนนั้นยังคงต้องถูกอภิปรายเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจต่อไป</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายพรินธุ์ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>มาตรา 152 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร จะเข้าชื่อกันเพื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อซักถามข้อเท็จจริงหรือเสนอแนะปัญหาต่อคณะรัฐมนตรี โดยไม่มีการลงมติก็ได้</p> <p>มาตรา 154 การเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา 151 มาตรา 152 หรือมาตรา 153 แล้วแต่กรณี ให้กระทำได้ปีละหนึ่งครั้ง</p> <p>ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่การเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา 151 ที่สิ้นสุดลงด้วยมติให้ผ่านระเบียบวาระเปิดอภิปรายนั้นไป</p> <p>มาตรา 155 ในกรณีที่มีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยหรือเศรษฐกิจของประเทศสมควรที่จะปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรจะแจ้งไปยังประธานรัฐสภาขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมรัฐสภาก็ได้ ในกรณีนี้ ประธานรัฐสภาต้องดำเนินการให้มีการประชุมภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง แต่รัฐสภาจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้</p> <p>การประชุมตามวรรคหนึ่งให้ประชุมลับ และคณะรัฐมนตรีมีหน้าที่ต้องเข้าร่วมประชุมด้วย</p>	<p>มาตรา 139 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร จะเข้าชื่อกันเพื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อซักถามข้อเท็จจริง หรือเสนอแนะปัญหาต่อคณะรัฐมนตรี โดยไม่มีการลงมติก็ได้</p> <p>มาตรา 140 การเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา 138 และมาตรา 139 แล้วแต่กรณี ให้กระทำได้ปีละหนึ่งครั้ง</p> <p>ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่การเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา 138 ที่สิ้นสุดลงด้วยมติให้ผ่านระเบียบวาระเปิดอภิปรายนั้นไป</p> <p>มาตรา 141 ในกรณีที่มีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยหรือเศรษฐกิจของประเทศ สมควรที่จะปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างสภาผู้แทนราษฎรและคณะรัฐมนตรี ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร จะแจ้งไปยังประธานสภาผู้แทนราษฎรขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรก็ได้ ในกรณีนี้ ประธานสภาผู้แทนราษฎรต้องดำเนินการให้มีการประชุมภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง แต่สภาผู้แทนราษฎรจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้</p> <p>การประชุมตามวรรคหนึ่งให้ประชุมลับ และคณะรัฐมนตรีมีหน้าที่ต้องเข้าร่วมประชุมด้วย”</p> <p>มาตรา 5 ให้แก้ไขคำว่า “รัฐสภา” และ “วุฒิสภา” ในรัฐธรรมนูญและบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่นใด เป็นคำว่า “สภาผู้แทนราษฎร” ทุกแห่ง</p> <p>ให้แก้ไขคำว่า “ประธานรัฐสภา” และ “ประธานวุฒิสภา” ในรัฐธรรมนูญและบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่นใด เป็นคำว่า “ประธานสภาผู้แทนราษฎร” ทุกแห่ง</p> <p>ให้แก้ไขคำว่า “รองประธานรัฐสภา” ในรัฐธรรมนูญและบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่นใด เป็น คำว่า “รองประธานสภาผู้แทนราษฎร” ทุกแห่ง</p> <p>มาตรา 6 ให้อำนาจหน้าที่ของรัฐสภาและวุฒิสภามาตรึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ก่อนที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..)</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (นายพรชัย วุชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
	<p>พุทธศักราช.... ใช้บังคับ และอำนาจหน้าที่ของรัฐสภาและวุฒิสภามาตามกฎหมายอื่นใด เป็นอำนาจหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>มาตรา 7 ให้อำนาจหน้าที่ของประธานรัฐสภา รองประธานรัฐสภา และประธานวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ก่อนที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... ใช้บังคับ และอำนาจหน้าที่ของประธานรัฐสภา รองประธานรัฐสภา และ ประธานวุฒิสภามาตามกฎหมายอื่นใด เป็นอำนาจหน้าที่ของ ประธานสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>มาตรา 8 ให้สมาชิกวุฒิสภาที่ดำรงตำแหน่งอยู่พ้นจากตำแหน่งทันทีเมื่อรัฐธรรมนูญนี้ มีผลใช้บังคับ</p> <p>ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2561 สิ้นผลใช้บังคับ</p> <p>ให้โอนบรรดาหน้าที่และอำนาจของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ไปเป็นอำนาจและ หน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>ให้โอนบรรดาหน้าที่และอำนาจของข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ไปเป็นอำนาจและหน้าที่ของข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน งบประมาณ สิทธิ หนี้ ภาระผูกพัน ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ไปเป็นของ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติ คณะรัฐมนตรีที่อ้างถึงสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ให้ถือว่าอ้างถึงสำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎร และข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎร</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายพริชฐ์ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)</p>
	<p>(4) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคการเมืองที่สมาชิกดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีหรือประธานสภาผู้แทนราษฎร จำนวนสองคน</p> <p>(5) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคการเมืองที่สมาชิกมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีหรือประธานสภาผู้แทนราษฎร จำนวนสองคน</p> <p>มติเสนอคำร้องต้องคณะพิจารณาถอดถอน ให้ถือเอาคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร และการออกเสียงลงคะแนนให้กระทำโดยลับ</p> <p>ในกรณีที่ต้องคณะพิจารณาถอดถอนวินิจฉัยให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา 193/1 ด้วยเสียงเกินกึ่งหนึ่งขึ้นไป ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง</p> <p>ในกรณีที่ต้องคณะพิจารณาถอดถอนวินิจฉัยให้ยกคำร้อง ให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณามีมติถอดถอนได้อีกครั้ง โดยมติให้ถอดถอน ให้ถือเอาคะแนนสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร และการออกเสียงลงคะแนนให้กระทำโดยลับ คำวินิจฉัยให้ถอดถอนตามวรรคสี่ และมติให้ถอดถอนตามวรรคห้าให้เป็นที่สิ้นสุด”</p> <p>มาตรา 11 ให้ยกเลิกหมวด 11 ศาลรัฐธรรมนูญ ตั้งแต่มาตรา 200 ถึงมาตรา 214 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน</p> <p style="text-align: center;">“หมวด 11 ศาลรัฐธรรมนูญ</p> <hr style="width: 20%; margin: auto;"/> <p>มาตรา 200 ศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่พิทักษ์ประชาธิปไตยและนิติรัฐ รักษาความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ ตามที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายกำหนด</p> <p>การใช้อำนาจของศาลรัฐธรรมนูญต้องคำนึงถึงอำนาจอธิปไตยของปวงชนชาวไทย หลักการแบ่งแยกอำนาจ และหลักการประกันสิทธิและเสรีภาพ</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (นายพรสิทธิ์ วัชรสินธุ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>มาตรา 200 ศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวนเก้าคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากบุคคล ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกามาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี ซึ่งได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวนสามคน</p> <p>(2) ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าตุลาการศาลปกครองสูงสุดมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี ซึ่งได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดจำนวนสองคน</p> <p>(3) ผู้ทรงคุณวุฒิสาขานิติศาสตร์ซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี และยังมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์ จำนวนหนึ่งคน</p> <p>(4) ผู้ทรงคุณวุฒิสถาปัตยกรรมหรือรัฐประศาสนศาสตร์ซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี และยังมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์ จำนวนหนึ่งคน</p> <p>(5) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้รับหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดี หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า หรือตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอัยการสูงสุดมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี จำนวนสองคน</p> <p>ในกรณีไม่อาจเลือกผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกาตาม (1) ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจะเลือกบุคคลจากผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาในศาลฎีกามาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีก็ได้</p> <p>การนับระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้นับถึงวันที่ได้รับการคัดเลือกหรือวันสมัครเข้ารับการสรรหา แล้วแต่กรณี ในกรณีจำเป็นไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ คณะกรรมการสรรหาจะประกาศผลระยะเวลาตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองลงก็ได้ แต่จะลดลงเหลือน้อยกว่าสองปีมิได้</p> <p>มาตรา 201 ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ด้วย</p> <p>(1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด</p> <p>(2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปี แต่ไม่ถึงหกสิบแปดปีในวันที่ได้รับการคัดเลือกหรือวันสมัครเข้ารับการสรรหา</p>	<p>มาตรา 201 ศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเก้าคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของประธานสภาผู้แทนราษฎรจากบุคคล ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) บุคคลซึ่งได้รับการเสนอชื่อโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคการเมืองที่สมาชิกดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีหรือประธานสภาผู้แทนราษฎร และได้รับเลือกโดยสภาผู้แทนราษฎร จำนวนสามคน</p> <p>(2) บุคคลซึ่งได้รับการเสนอชื่อโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคการเมืองที่สมาชิกมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีหรือประธานสภาผู้แทนราษฎร และได้รับเลือกโดยสภาผู้แทนราษฎร จำนวนสามคน</p> <p>(3) ผู้พิพากษาในศาลฎีกาหรือตุลาการในศาลปกครองสูงสุดซึ่งที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาหรือที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดเสนอชื่อให้สภาผู้แทนราษฎรเลือก จำนวนสามคน</p> <p>มาตรา 202 ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด</p> <p>(2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์ในวันที่ได้รับการเสนอชื่อ</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายพรชัย วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>(3) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า</p> <p>(4) มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์</p> <p>(5) มีสุขภาพที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>มาตรา 202 ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระใด</p> <p>(2) ลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 98 (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) (9) (10) (11) (17) หรือ (18)</p> <p>(3) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ</p> <p>(4) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการศึกษาหรือสรรหา</p> <p>(5) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมืองในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการศึกษาหรือสรรหา</p> <p>(6) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ</p> <p>(7) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือกรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ</p> <p>(8) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วนบริษัท หรือองค์กรที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหากผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด</p> <p>(9) เป็นผู้ประกอบวิชาชีพอิสระ</p>	<p>(3) เป็นผู้เคารพและยึดมั่นหลักการนิติรัฐ หลักการประชาธิปไตย และไม่ฝักใฝ่แต่ใจการ</p> <p>(4) เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์</p> <p>(5) เป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์อย่างเป็นที่ประจักษ์ ในด้านกฎหมายรัฐธรรมนูญ วิธีพิจารณาคดีรัฐธรรมนูญ หรือรัฐศาสตร์</p> <p>มาตรา 203 ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) เป็นหรือเคยเป็นตุลาการรัฐธรรมนูญหรือตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระใด</p> <p>(2) เคยดำรงตำแหน่งในองค์กรใดที่ตั้งขึ้นโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549 โดยประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 หรือโดยประกาศ คำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ หรือของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ</p> <p>(3) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 94 (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) (9) (10) (11) หรือ (17)</p> <p>(4) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ</p> <p>(5) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในระยะห้าปีก่อนเข้ารับการศึกษาหรือสรรหา</p> <p>(6) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมืองในระยะห้าปีก่อนเข้ารับการศึกษาหรือสรรหา</p> <p>(7) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ</p> <p>(8) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือกรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ</p> <p>(9) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วนบริษัท หรือองค์กรที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหากผลกำไร หรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด</p> <p>(10) เป็นผู้ประกอบวิชาชีพอิสระ</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (นายปรัชญ์ วัชรสินธุ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>(10) มีพฤติการณ์อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง</p> <p>มาตรา 203 เมื่อมีกรณีที่จะต้องสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหา ซึ่งประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ประธานศาลฎีกา เป็นประธานกรรมการ (2) ประธานสภาผู้แทนราษฎร และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร เป็นกรรมการ (3) ประธานศาลปกครองสูงสุด เป็นกรรมการ (4) บุคคลซึ่งองค์กรอิสระแต่งตั้งจากผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา 201 และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 202 และไม่เคยปฏิบัติหน้าที่ใด ๆ ในศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระองค์ละหนึ่งคนเป็นกรรมการ <p>ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสรรหาตาม (2) หรือกรรมการสรรหาตาม (4) มีไม่ครบไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้คณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่ให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยธุรการของคณะกรรมการสรรหาให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ</p> <p>ในกรณีที่มิมีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัคร ผู้ได้รับการคัดเลือกหรือได้รับการสรรหาให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาเป็นวินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด</p> <p>ในการสรรหา ให้คณะกรรมการสรรหาปรึกษาหารือเพื่อคัดสรรให้ได้บุคคลซึ่งมีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่ และมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม โดยนอกจากการประกาศรับสมัครแล้ว ให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาจากบุคคลที่มีความเหมาะสมทั่วไปได้ด้วย แต่ต้องได้รับความยินยอมของบุคคลนั้น</p> <p>มาตรา 204 ผู้ได้รับการคัดเลือกหรือสรรหาเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา</p>	<p>มาตรา 204 การเลือกตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา 201 (1) ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ให้พรรคการเมืองที่สมาชิกดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีหรือประธานสภาผู้แทนราษฎรเสนอชื่อบุคคลสมควรดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวนหกคน โดยการเสนอชื่อบุคคลของแต่ละพรรคการเมืองนั้นต้องแบ่งสรรปันส่วนตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมือง (2) ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเรียกประชุมเพื่อมีมติเลือกบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อตาม (1) ซึ่งต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ ในกรณี ให้สามคนแรกซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนมากกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ได้รับเลือกเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ (3) ในกรณีที่จำนวนผู้ได้รับเลือกมีไม่ครบสามคนให้นำรายชื่อผู้ไม่ได้รับเลือกในคราวแรกมาให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรออกเสียงลงคะแนนเลือกอีกครั้งหนึ่งต่อเนื่องกันไป และในกรณีนี้ ให้ผู้ได้รับคะแนนสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับจนครบจำนวนและมีคะแนนมากกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ได้รับเลือกให้เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ถ้ามีผู้ได้รับคะแนนเท่ากับในลำดับใดอันเป็นเหตุให้มีผู้ได้รับเลือกเกินสามคน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรจับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือก <p>มาตรา 205 การเลือกตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา 201 (2) ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (นายพรินธุ์ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)</p>
<p>ในกรณีที่วุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบผู้ได้รับการสรรหาหรือคัดเลือกรายใด ให้ดำเนินการสรรหาหรือคัดเลือกบุคคลใหม่แทนผู้นั้น แล้วเสนอต่อวุฒิสภาเพื่อให้ความเห็นชอบต่อไป</p>	<p>(1) ให้พรรคการเมืองที่สมาชิกมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีหรือประธานสภาผู้แทนราษฎร เสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวนหกคน โดยการเสนอชื่อบุคคลของแต่ละพรรคการเมืองนั้นต้องแบ่งสรรปันส่วนตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมือง</p> <p>(2) ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเรียกประชุมเพื่อมีมติเลือกบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อตาม (1) ซึ่งต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ ในกรณีนี้ ให้สามคนแรกซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนมากกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ได้รับเลือกเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ</p> <p>(3) ในกรณีที่จำนวนผู้ได้รับเลือกไม่ครบสามคน ให้นำรายชื่อผู้ไม่ได้รับเลือกในคราวแรกมาให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรออกเสียงลงคะแนนเลือกอีกครั้งหนึ่งต่อเนืองกันไป และในกรณีนี้ ให้ผู้ได้รับคะแนนสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับจนครบจำนวนและมีคะแนนมากกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ได้รับเลือกให้เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ถ้ามีผู้ได้รับคะแนนเท่ากันในลำดับใดอันเป็นเหตุให้มีผู้ได้รับเลือกเกินสามคน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรจับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือก</p> <p>มาตรา 206 การเลือกตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา 201 (3) ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเสนอชื่อผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งสมควรดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวนสามคน และที่ประชุมใหญ่ศาลปกครองสูงสุดเสนอชื่อตุลาการศาลปกครองสูงสุดซึ่งสมควรดำรงตำแหน่งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวนสามคน เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเลือก</p> <p>(2) ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเรียกประชุมเพื่อมีมติเลือกบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อตาม (1) ซึ่งต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ ในกรณีนี้ ให้สามคนแรกซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนมากกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ได้รับเลือกเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ</p> <p>(3) ในกรณีที่จำนวนผู้ได้รับเลือกไม่ครบสามคน ให้นำรายชื่อผู้ไม่ได้รับเลือกในคราวแรกมาให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรออกเสียงลงคะแนนเลือกอีกครั้งหนึ่งต่อเนือง</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (นายพรสิริฐ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>เมื่อผู้ได้รับการสรรหาหรือคัดเลือกได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาแล้ว ให้เลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานศาลรัฐธรรมนูญ แล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ</p> <p>ให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ</p> <p>มาตรา 205 ผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาให้เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญโดยที่ยังมิได้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา 202 (6) (7) หรือ (8) หรือยังประกอบวิชาชีพตาม (9) อยู่ ต้องแสดงหลักฐานว่าได้ลาออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพตามมาตรา 202 (6) (7) (8) หรือ (9) แล้ว ต่อประธานวุฒิสภาภายในเวลาที่ประธานวุฒิสภากำหนด ซึ่งต้องเป็นเวลาก่อนที่ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลตามมาตรา 204 วรคดี ในกรณีที่ไม่แสดงหลักฐานภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าผู้นั้นสละสิทธิและให้ดำเนินการคัดเลือกหรือสรรหาใหม่</p> <p>มาตรา 206 ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบตามมาตรา 204 ถ้ามีผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคน ให้ผู้ได้รับความเห็นชอบเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานศาลรัฐธรรมนูญแล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบโดยไม่ต้องรอให้มีผู้ได้รับความเห็นชอบครบเก้าคน และเมื่อโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งแล้ว ให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไปพลางก่อนได้ โดยในระหว่างนั้น ให้ถือว่าศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเท่าที่มีอยู่</p> <p>มาตรา 207 ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว</p>	<p>กันไป และในกรณีนี้ ให้ผู้ได้รับคะแนนสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับจนครบจำนวนและมีคะแนนมากกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ได้รับเลือกให้เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ถ้ามีผู้ได้รับคะแนนเท่ากันในลำดับใดอันเป็นเหตุให้มีผู้ได้รับเลือกเกินสามคน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรจับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือก มาตรา 207 ให้บุคคลซึ่งได้รับเลือกตามมาตรา 204 มาตรา 205 และมาตรา 206 ประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานศาลรัฐธรรมนูญ แล้วแจ้งผลให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรทราบ</p> <p>ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ</p> <p>มาตรา 208 ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายพรชัย วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>มาตรา 208 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งเมื่อ</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา 201 หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 202 (2) ตาย (3) ลาออก (4) มีอายุครบเจ็ดสิบห้าปี (5) ศาลรัฐธรรมนูญมีมติให้พ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เพราะเหตุฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ (6) พ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุตามมาตรา 235 วรรคสาม <p>ประธานศาลรัฐธรรมนูญซึ่งลาออกจากตำแหน่ง ให้พ้นจากตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญด้วย</p> <p>ในกรณีที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่พ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญใหม่แทน</p> <p>ในกรณีที่มีปัญหาว่าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ใดพ้นจากตำแหน่งตาม (1) หรือ (3) หรือไม่ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาตามมาตรา 203 เป็นผู้วินิจฉัยคำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด</p> <p>การร้องขอ ผู้มีสิทธิร้องขอ การพิจารณา และการวินิจฉัยตามวรรคสี่ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ</p> <p>มาตรา 209 ในระหว่างที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระและยังไม่มี การแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้</p> <p>บทบัญญัติตามวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกรณีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเหลืออยู่ไม่ถึงเจ็ดคน</p>	<p>มาตรา 209 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งเมื่อ</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา 202 หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 203 (2) ตาย (3) ลาออก (4) มีอายุครบเจ็ดสิบห้าปี (5) ศาลรัฐธรรมนูญมีมติให้พ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในห้าของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เพราะเหตุฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่มีลักษณะร้ายแรง (6) พ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุตามมาตรา 193/1 และมาตรา 193/2 <p>มาตรา 210 ในกรณีที่ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งตามวาระพร้อมกันทั้งหมด ให้เริ่มดำเนินการตามมาตรา 204 ถึงมาตรา 206 ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง</p> <p>ในกรณีที่ประธานศาลรัฐธรรมนูญหรือตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่ง นอกจากกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (นายพรชัย วีชรินทร์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)</p>
<p>มาตรา 212 ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยมาตรา 5 และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลส่งความเห็นเช่นนั้นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย ในระหว่างนั้น ให้ศาลดำเนินการพิจารณาต่อไปได้แต่ให้การพิพากษาคดีไว้ชั่วคราวจนกว่าจะมีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ</p> <p>ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำโต้แย้งของคู่ความตามวรรคหนึ่ง ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้</p> <p>คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้ ในคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบต่อคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว เว้นแต่ในคดีอาญาให้ถือว่าผู้ซึ่งเคยถูกศาลพิพากษาว่ากระทำความผิดตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าไม่ชอบด้วยมาตรา 5 นั้น เป็นผู้ไม่เคยกระทำความผิดดังกล่าวหรือถ้าผู้นั้นยังรับโทษอยู่ก็ให้ปล่อยตัวไป แต่ทั้งนี้ไม่ก่อให้เกิดสิทธิที่จะเรียกร้องค่าชดเชยหรือค่าเสียหายใด ๆ</p> <p>มาตรา 210 ศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) พิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายหรือร่างกฎหมาย (2) พิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรอิสระ (3) หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ <p>การยื่นคำร้องและเงื่อนไขการยื่นคำร้อง การพิจารณาวินิจฉัย การทำคำวินิจฉัย และการดำเนินงานของศาลรัฐธรรมนูญ นอกจากที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ</p>	<p>(1) ในกรณีที่เป็นการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งได้รับเลือกตามมาตรา 204 ให้ดำเนินการตามมาตรา 204 ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง</p> <p>(2) ในกรณีที่เป็นการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งได้รับเลือกตามมาตรา 205 ให้ดำเนินการตามมาตรา 205 ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง</p> <p>(3) ในกรณีที่เป็นการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งได้รับเลือกตามมาตรา 206 ให้ดำเนินการตามมาตรา 206 ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง</p> <p>มาตรา 211 ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยมาตรา 5 และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลส่งความเห็นเช่นนั้นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย ในระหว่างนั้น ให้ศาลดำเนินการพิจารณาต่อไปได้แต่ให้การพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว จนกว่าจะมีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ</p> <p>ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำโต้แย้งของคู่ความตามวรรคหนึ่ง ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้</p> <p>คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้ ในคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบต่อคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว เว้นแต่ในคดีอาญาให้ถือว่าผู้ซึ่งเคยถูกศาลพิพากษาว่ากระทำความผิดตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าไม่ชอบด้วยมาตรา 5 นั้น เป็นผู้ไม่เคยกระทำความผิดดังกล่าว หรือถ้าผู้นั้นยังรับโทษอยู่ก็ให้ปล่อยตัวไป แต่ทั้งนี้ไม่ก่อให้เกิดสิทธิที่จะเรียกร้องค่าชดเชยหรือค่าเสียหายใด ๆ</p> <p>มาตรา 212 ในกรณีที่มีความขัดแย้งเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างสภาผู้แทนราษฎร คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่มีศาลตั้งแต่สององค์กรขึ้นไป ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎร นายกรัฐมนตรี หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญนั้น เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (นายพรชัย วชิรสินธุ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>ให้นำความในมาตรา 188 มาตรา 190 มาตรา 191 และมาตรา 193 มาใช้บังคับแก่ศาลรัฐธรรมนูญด้วยโดยอนุโลม</p> <p>มาตรา 211 องค์คณะของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในการนั่งพิจารณาและในการทำคำวินิจฉัยต้องประกอบด้วยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไม่น้อยกว่าเจ็ดคน คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่รัฐธรรมนูญจะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น</p> <p>เมื่อศาลรัฐธรรมนูญรับเรื่องใดไว้พิจารณาแล้ว ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ใดจะปฏิเสธไม่วินิจฉัยโดยอ้างว่าเรื่องนั้นไม่อยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญมิได้ คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นเด็ดขาด มีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาลองค์กรอิสระ และหน่วยงานของรัฐ</p> <p>มาตรา 213 บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ</p> <p>มาตรา 214 ในกรณีที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 235 วรรคสาม และมีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเหลืออยู่ไม่ถึงเจ็ดคน ให้ประธานศาลฎีกาและประธานศาลปกครองสูงสุดร่วมกันแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทำหน้าที่เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเป็นการชั่วคราวให้ครบเก้าคน โดยให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งทำหน้าที่ในฐานะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้จนกว่าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่ตนทำหน้าที่แทนจะปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือจนกว่าจะมีการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งแทน</p>	<p>มาตรา 213 องค์คณะของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในการนั่งพิจารณาและในการทำคำวินิจฉัย ต้องประกอบด้วยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไม่น้อยกว่าเจ็ดคน คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ถือตามเสียงข้างมาก เว้นแต่จะมีบัญญัติเป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้ <u>ในกรณีที่มติวินิจฉัยมีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้คำร้องเป็นอันตกไป</u></p> <p>คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะในส่วน of ผลของคำวินิจฉัย ให้มีผลเป็นการทั่วไปและเป็นเด็ดขาด ผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์กรอิสระ และหน่วยงานของรัฐ <u>วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ</u></p> <p>มาตรา 214 ให้มีสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเป็นหน่วยธุรการที่เป็นอิสระโดยมีเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานศาลรัฐธรรมนูญ</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (นายพรियัฐ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
	<p>การแต่งตั้งเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ต้องมาจากการเสนอของประธานศาลรัฐธรรมนูญและได้รับความเห็นชอบจากตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>มาตรา 215 ห้ามมิให้ศาลรัฐธรรมนูญกระทำการใดอันมีผลเป็นการขัดขวางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ”</p> <p>มาตรา 12 ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่ดำรงตำแหน่งอยู่พ้นจากตำแหน่งทันทีเมื่อรัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ</p> <p>ในวาระเริ่มแรก ให้ดำเนินการเลือกตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา 204 มาตรา 205 และมาตรา 206 ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวัน นับตั้งแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ</p> <p>ในระหว่างที่ยังไม่มีการแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในวาระเริ่มแรกหลังจากที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ ให้เรื่องที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญรอการดำเนินการกระบวนการพิจารณาไว้ก่อนจนกว่าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามวรรคสองเข้ารับหน้าที่</p> <p>ในระหว่างที่ยังไม่มีการแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในวาระเริ่มแรกหลังจากที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ ให้ระยะเวลาที่เกี่ยวกับการเสนอคำร้องและการดำเนินคดีทั้งปวงสะดุดหยุดอยู่ และให้เริ่มนับระยะเวลาต่อไปเมื่อตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามวรรคสองเข้ารับหน้าที่</p> <p>ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 สิ้นผลใช้บังคับ และให้ตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญนี้ภายในหกสิบวันนับตั้งแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ</p> <p>มาตรา 13 ให้ยกเลิกหมวด 12 องค์การอิสระ ตั้งแต่มาตรา 215 ถึงมาตรา 247 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายพรชัย วิชรสินธุ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p style="text-align: center;">หมวด 12 องค์กรอิสระ</p> <hr/> <p style="text-align: center;">ส่วนที่ 1 บททั่วไป</p> <hr/> <p>มาตรา 215 องค์กรอิสระเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นให้มีความอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย การปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจขององค์กรอิสระต้องเป็นไปโดยสุจริต เที่ยงธรรม กล้าหาญ และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ</p> <p>มาตรา 216 นอกจากคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะในส่วนที่ว่าด้วยองค์กรอิสระแต่ละองค์กรแล้ว ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามทั่วไปดังต่อไปนี้ด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปี แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปี (2) มีคุณสมบัติตามมาตรา 201 (1) (3) (4) และ (5) (3) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 202 <p>มาตรา 217 เมื่อมีกรณีที่จะต้องสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระนอกจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาตามมาตรา 203 ที่จะดำเนินการสรรหา เว้นแต่กรรมการสรรหาตามมาตรา 203 (4) ให้ประกอบด้วยบุคคลซึ่งแต่งตั้งโดยศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระที่มีใช้องค์กรอิสระที่ต้องมีการสรรหา</p> <p>ให้นำความในมาตรา 203 มาตรา 204 มาตรา 205 และมาตรา 206 มาใช้บังคับแก่การสรรหามรรควรรคหนึ่งโดยอนุโลม</p> <p>มาตรา 218 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระพ้นจากตำแหน่งเมื่อ</p>	<p style="text-align: center;">“หมวด 12 องค์กรอิสระ</p> <hr/>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายพรชัย วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>(1) ตาย</p> <p>(2) ลาออก</p> <p>(3) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามทั่วไปตามมาตรา 216 หรือขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามเฉพาะตามมาตรา 222 มาตรา 228 มาตรา 232 มาตรา 238 หรือตามมาตรา 246 วรรคสอง และตามกฎหมายที่ตราขึ้นตามมาตรา 246 วรรคสี่ แล้วแต่กรณี</p> <p>ให้นำความในมาตรา 208 วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า และมาตรา 209 มาใช้บังคับแก่การพ้นจากตำแหน่งของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระโดยอนุโลม</p> <p>ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 235 วรรคสาม ถ้ามีจำนวนเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่งให้นำความในมาตรา 214 มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>มาตรา 219 ให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระร่วมกันกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมขึ้นใช้บังคับแก่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ ทั้งนี้ มาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าวต้องครอบคลุมถึงการรักษาเกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ และต้องระบุให้ชัดแจ้งด้วยว่าควรฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมใดมีลักษณะร้ายแรง</p> <p>ในการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง ให้รับฟังความคิดเห็นของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี ประกอบด้วย และเมื่อประกาศใช้บังคับแล้วให้ใช้บังคับแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีด้วย แต่ไม่ห้ามสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือคณะรัฐมนตรีที่จะกำหนดจริยธรรมเพิ่มขึ้นให้เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ของตน แต่ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับมาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา</p> <p>มาตรา 220 ให้องค์กรอิสระแต่ละแห่ง นอกจากคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน มีหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการ ดำเนินการ และอำนวยความสะดวก เพื่อให้องค์กรอิสระบรรลุภารกิจและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และเป็นไปตามมติหรือแนวทางที่องค์กรอิสระกำหนด โดยให้มีหัวหน้าหน่วยงานคนหนึ่งซึ่งแต่งตั้งโดยความเห็นชอบ</p>	

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายพรสิษฐ์ วิชรสินธุ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>ขององค์กรอิสระแต่ละองค์กรเป็นผู้รับผิดชอบการบริหารงานของหน่วยงานนั้น รับผิดชอบชั้นตรงต่อองค์กรอิสระ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>มาตรา 221 ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้องค์กรอิสระร่วมมือและช่วยเหลือกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละองค์กร และถ้าองค์กรอิสระใดเห็นว่าผู้กระทำการอันไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่น ให้แจ้งองค์กรอิสระนั้นทราบเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป</p> <p style="text-align: center;">ส่วนที่ 2 คณะกรรมการการเลือกตั้ง</p> <hr/> <p>มาตรา 222 คณะกรรมการการเลือกตั้งประกอบด้วยกรรมการจำนวนเจ็ดคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากบุคคลดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาการต่าง ๆ ที่จะยังประโยชน์แก่การบริหารและจัดการการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ ซึ่งได้รับการสรรหาจากคณะกรรมการสรรหา จำนวนห้าคน</p> <p>(2) ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านกฎหมาย มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์และเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีผู้พิพากษา หรือตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีอัยการมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวนสองคน</p> <p>ผู้ซึ่งจะได้รับการสรรหาเป็นกรรมการการเลือกตั้งตาม (1) ต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา 232 (2) (3) (4) (5) (6) หรือ (7) หรือเป็นผู้ทำงานหรือเคยทำงานในภาคประชาสังคมมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่ายี่สิบปี ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการสรรหาประกาศกำหนด</p>	<p style="text-align: center;">ส่วนที่ 1 คณะกรรมการการเลือกตั้ง</p> <hr/> <p>มาตรา 216 คณะกรรมการการเลือกตั้งประกอบด้วยกรรมการเจ็ดคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของประธานสภาผู้แทนราษฎร จากบุคคลดังต่อไปนี้</p> <p>(1) บุคคลซึ่งได้รับการเสนอชื่อโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคการเมืองที่สมาชิกดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีหรือประธานสภาผู้แทนราษฎร และได้รับเลือกโดยสภาผู้แทนราษฎร จำนวนสองคน</p> <p>(2) บุคคลซึ่งได้รับการเสนอชื่อโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคการเมืองที่สมาชิกมีดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีหรือประธานสภาผู้แทนราษฎร และได้รับเลือกโดยสภาผู้แทนราษฎร จำนวนสองคน</p> <p>(3) ผู้พิพากษาในศาลฎีกาหรือตุลาการในศาลปกครองสูงสุดซึ่งที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาหรือที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดเสนอชื่อให้สภาผู้แทนราษฎรเลือก จำนวนสามคน</p> <p>มาตรา 217 กรรมการการเลือกตั้งต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด</p> <p>(2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์ในวันที่ได้รับการเสนอชื่อ</p> <p>(3) เป็นผู้เคารพและยึดมั่นหลักการนิติรัฐ หลักการประชาธิปไตย และไม่ฝักใฝ่เผด็จการ</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายพรชัย วิชรสินธุ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
	<p>(4) เป็นผู้มีคุณสมบัติสุจริตเป็นที่ประจักษ์</p> <p>(5) เป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์อย่างเป็นที่ประจักษ์ ในด้านกฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายการเลือกตั้งและพรรคการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน หรือในสาขาวิชาการต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม</p> <p>มาตรา 218 กรรมการการเลือกตั้งต้องมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 203</p> <p>มาตรา 219 การเลือกกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา 216 (1) ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ให้พรรคการเมืองที่สมาชิกดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีหรือประธานสภาผู้แทนราษฎรเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้ง จำนวนสี่คน โดยการเสนอชื่อบุคคลของแต่ละพรรคการเมืองนั้นต้องแบ่งสรรปันส่วนตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมือง</p> <p>(2) ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเรียกประชุมเพื่อมีมติเลือกบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อตาม (1) ซึ่งต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ ในกรณีนี้ ให้สองคนแรกซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนมากกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการการเลือกตั้ง</p> <p>(3) ในกรณีที่จำนวนผู้ได้รับเลือกมีไม่ครบสองคนให้นำรายชื่อผู้ไม่ได้รับเลือกในคราวแรกมาให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรออกเสียงลงคะแนนเลือกอีกครั้งหนึ่งต่อไปเรื่อยๆ และในกรณีนี้ ให้ผู้ได้รับคะแนนสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับจนครบจำนวนและมีคะแนนมากกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการการเลือกตั้ง ถ้ามีผู้ได้รับคะแนนเท่ากันในลำดับใดอันเป็นเหตุให้มีผู้ได้รับเลือกเป็นสองคน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรจับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือก</p> <p>มาตรา 220 การเลือกกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา 216 (2) ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ให้พรรคการเมืองที่สมาชิกมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีหรือประธานสภาผู้แทนราษฎร เสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้ง จำนวนสี่คน โดย</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (นายพริชฐ์ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
	<p>การเสนอชื่อบุคคลของแต่ละพรรคการเมืองนั้นต้องแบ่งสรรปันส่วนตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมือง</p> <p>(2) ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเรียกประชุมเพื่อมีมติเลือกบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อตาม (1) ซึ่งต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ ในกรณี ให้สองคนแรกซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนมากกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการการเลือกตั้ง</p> <p>(3) ในกรณีที่จำนวนผู้ได้รับเลือกมีไม่ครบสองคนให้นำรายชื่อผู้ไม่ได้รับเลือกในคราวแรกมาให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรออกเสียงลงคะแนนเลือกอีกครั้งหนึ่งต่อเนื่องกันไป และในกรณีนี้ ให้ผู้ได้รับคะแนนสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับจนครบจำนวนและมีคะแนนมากกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการการเลือกตั้ง ถ้ามีผู้ได้รับคะแนนเท่ากันในลำดับใดอันเป็นเหตุให้มีผู้ได้รับเลือกเป็นสองคน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรจับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือก</p> <p>มาตรา 221 การเลือกกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา 216 (3) ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเสนอชื่อผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งสมควรดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้ง จำนวนสามคน และที่ประชุมใหญ่ศาลปกครองสูงสุดเสนอชื่อตุลาการศาลปกครองสูงสุดซึ่งสมควรดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการการเลือกตั้ง จำนวนสามคน เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเลือก</p> <p>(2) ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเรียกประชุมเพื่อมีมติเลือกบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อตาม (1) ซึ่งต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ ในกรณี ให้สามคนแรกซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนมากกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการการเลือกตั้ง</p> <p>(3) ในกรณีที่จำนวนผู้ได้รับเลือกมีไม่ครบสามคนให้นำรายชื่อผู้ไม่ได้รับเลือกในคราวแรกมาให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรออกเสียงลงคะแนนเลือกอีกครั้งหนึ่งต่อเนื่องกันไป และในกรณีนี้ ให้ผู้ได้รับคะแนนสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับจนครบจำนวนและมีคะแนนมากกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ได้รับเลือกให้เป็น</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (นายพรियัฐ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>มาตรา 223 กรรมการการเลือกตั้งมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว</p> <p>ในระหว่างที่กรรมการการเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติ</p>	<p>กรรมการการเลือกตั้ง ถ้ามีผู้ได้รับคะแนนเท่ากันในลำดับใดอันเป็นเหตุให้มีผู้ได้รับเลือกเกินสามคน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรจับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือก</p> <p>มาตรา 222 ให้บุคคลซึ่งได้รับเลือกตามมาตรา 219 มาตรา 220 และมาตรา 221 ประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแจ้งผลให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรทราบ</p> <p>ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการการเลือกตั้งและกรรมการการเลือกตั้ง</p> <p>มาตรา 223 ประธานกรรมการการเลือกตั้งและกรรมการการเลือกตั้งมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว</p> <p>ประธานกรรมการการเลือกตั้งและกรรมการการเลือกตั้งซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าประธานกรรมการการเลือกตั้งและกรรมการการเลือกตั้งซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่</p> <p>มาตรา 224 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการการเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งเมื่อ</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา 217 หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 218 (2) ตาย (3) ลาออก (4) มีอายุครบเจ็ดสิบปี (5) ถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งตามมาตรา 247/28 มาตรา 247/29 และมาตรา 247/30 (6) คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติให้พ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ เพราะเหตุฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมขององค์กรอิสระที่มีลักษณะร้ายแรง <p>ในระหว่างที่กรรมการการเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติ</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (นายพรियัฐ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
หน้าต่อไปได้ แต่ถ้ามีการกรรมการเลือกตั้งเหลืออยู่ไม่ถึงสี่คนให้กระทำได้แต่เฉพาะการที่จำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้	<p>หน้าต่อไปได้ แต่ถ้ามีการกรรมการเลือกตั้งเหลืออยู่ไม่ถึงสี่คนให้กระทำได้แต่เฉพาะการที่จำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้</p> <p>มาตรา 225 ในกรณีที่ประธานกรรมการการเลือกตั้งและกรรมการการเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งตามวาระพร้อมกันทั้งหมด ให้เริ่มดำเนินการตามมาตรา 219 ถึงมาตรา 221 ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง</p> <p>ในกรณีที่ประธานกรรมการการเลือกตั้งและกรรมการการเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งนอกจากกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ในกรณีที่เป็นการกรรมการเลือกตั้งซึ่งได้รับเลือกตามมาตรา 219 ให้ดำเนินการตามมาตรา 219 ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง</p> <p>(2) ในกรณีที่เป็นการกรรมการเลือกตั้งซึ่งได้รับเลือกตามมาตรา 220 ให้ดำเนินการตามมาตรา 220 ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง</p> <p>(3) ในกรณีที่เป็นการกรรมการเลือกตั้งซึ่งได้รับเลือกตามมาตรา 221 ให้ดำเนินการตามมาตรา 221 ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง</p> <p>มาตรา 226 คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งการออกเสียงประชามติ ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม</p> <p>ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติ และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น และเป็นนายทะเบียนพรรคการเมือง</p> <p>ให้มีสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหน่วยธุรการที่เป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น โดยมีเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานกรรมการการเลือกตั้ง ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายพรชัย วีชรินทร์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)</p>
<p>มาตรา 224 ให้คณะกรรมการเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) จัดหรือดำเนินการให้มีการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกสมาชิกวุฒิสภา การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น และการออกเสียงประชามติ</p> <p>(2) ควบคุมดูแลการเลือกตั้งและการเลือกตั้งตาม (1) ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมและควบคุมดูแลการออกเสียงประชามติให้เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อการนี้ ให้มีอำนาจสืบสวนหรือไต่สวนได้ตามที่จำเป็นหรือที่เห็นสมควร</p> <p>(3) เมื่อผลการสืบสวนหรือไต่สวนตาม (2) หรือเมื่อพบเห็นการกระทำที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกตั้งหรือการเลือกตั้งตาม (1) มิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือการออกเสียงประชามติเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ให้มีอำนาจสั่งระงับ ยับยั้ง แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกการเลือกตั้งหรือการเลือก หรือการออกเสียงประชามติ และสั่งให้ดำเนินการเลือกตั้ง เลิก หรือออกเสียงประชามติใหม่ในหน่วยเลือกตั้งบางหน่วย หรือทุกหน่วย</p> <p>(4) สั่งระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งตาม (1) ไว้เป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้นั้นกระทำการหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น ที่มีลักษณะเป็นการทุจริต หรือทำการเลือกตั้งหรือการเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม</p> <p>(5) ดูแลการดำเนินงานของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามกฎหมาย</p> <p>(6) หน้าที่และอำนาจอื่นตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย</p> <p>ในการสืบสวนหรือไต่สวนตาม (2) คณะกรรมการการเลือกตั้งจะมอบหมายให้กรรมการการเลือกตั้งแต่ละคนดำเนินการ หรือมอบหมายให้คณะบุคคลดำเนินการภายใต้การกำกับของกรรมการการเลือกตั้งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดก็ได้</p> <p>การใช้อำนาจตาม (3) ให้กรรมการการเลือกตั้งแต่ละคนซึ่งพบเห็นการกระทำความผิดมีอำนาจกระทำไต่สวนสำหรับหน่วยเลือกตั้งหรือเขตเลือกตั้งที่พบเห็นการกระทำความผิด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด</p>	<p>การแต่งตั้งเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ต้องมาจากการเสนอของประธานกรรมการการเลือกตั้งและได้รับความเห็นชอบจากกรรมการการเลือกตั้งตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>มาตรา 227 คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ออกประกาศกำหนดการทั้งหลายอันจำเป็นแก่การปฏิบัติตามกฎหมายตามมาตรา 226 วรรคสอง</p> <p>(2) มีคำสั่งให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ปฏิบัติการทั้งหลายอันจำเป็นตามกฎหมายตามมาตรา 226 วรรคสอง</p> <p>(3) สืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมายตามมาตรา 226 วรรคสอง</p> <p>(4) สั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือออกเสียงประชามติใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่งหรือทุกหน่วยเลือกตั้ง เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติในหน่วยเลือกตั้งนั้น ๆ มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม</p> <p>(5) ประกาศผลการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ</p> <p>(6) ดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>ในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้อธิบาย ตลอดจนขอให้ศาล พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการเพื่อประโยชน์แห่งการปฏิบัติหน้าที่ การสืบสวน สอบสวน หรือวินิจฉัยชี้ขาด คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจแต่งตั้งบุคคล คณะบุคคล หรือผู้แทนองค์กรเอกชน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมาย</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (นายพรชัย วชิรสินธุ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>มาตรา 225 ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งหรือการเลือก ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งหรือการเลือกนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้มีการเลือกตั้งหรือการเลือกใหม่ในหน่วยเลือกตั้งหรือเขตเลือกตั้งนั้น ถ้าผู้กระทำการนั้นเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้สมัครรับเลือก แล้วแต่กรณี หรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวตามมาตรา 224 (4)</p> <p>คำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นที่สุด</p>	<p>มาตรา 228 ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่สั่งการตามมาตรา 227</p> <p>มาตรา 229 คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงโดยพลันเมื่อมีกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมืองซึ่งมีสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดเขตเลือกตั้งหนึ่ง คัดค้านว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย</p> <p>(2) ปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าก่อนได้รับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ใดได้กระทำการใด ๆ โดยไม่สุจริตเพื่อให้ตนเองได้รับเลือกตั้ง หรือได้รับเลือกตั้งมาโดยไม่สุจริตโดยผลของการที่บุคคลหรือพรรคการเมืองใดได้กระทำการไป ทั้งนี้ อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง หรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น</p> <p>(3) ปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการออกเสียงประชามติมิได้เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งคัดค้านว่าการออกเสียงประชามติในหน่วยเลือกตั้งใดเป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย</p> <p>เมื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งเสร็จแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องพิจารณาวินิจฉัยสั่งการโดยพลัน</p> <p>มาตรา 230 ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจวินิจฉัยสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ในหน่วยเลือกตั้งหรือเขตเลือกตั้งนั้น ให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นที่สุด</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (นายประยุทธ์ วีระสินธุ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>มาตรา 226 เมื่อมีการดำเนินการตามมาตรา 225 หรือภายหลังการประกาศผลการเลือกตั้งหรือการเลือกแล้ว มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้สมัครรับเลือกผู้ใดกระทำการทุจริตในการเลือกตั้งหรือการเลือกหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้น</p> <p>การพิจารณาของศาลฎีกาตามวรรคหนึ่ง ให้นำจำนวนการสืบสวนหรือไต่สวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหลักในการพิจารณา และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมให้ศาลมีอำนาจสั่งไต่สวนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้</p> <p>ในกรณีที่ศาลฎีกาพิพากษาว่าบุคคลตามวรรคหนึ่งกระทำความผิดตามที่ถูกร้องให้ศาลฎีกาสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นเป็นเวลาสิบปี ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา แล้วแต่กรณี</p> <p>เมื่อศาลฎีกามีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาแล้ว ถ้าผู้ถูกกล่าวหาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ให้ผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลฎีกาจะพิพากษาว่าผู้นั้นมิได้กระทำความผิด และเมื่อศาลฎีกามีคำพิพากษาว่าผู้นั้นกระทำความผิด ให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาผู้นั้นสิ้นสุดนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่</p> <p>มิให้นำสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาซึ่งหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคสี่เป็นจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี</p> <p>ให้นำมาตราหนึ่งไปใช้บังคับแก่การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นด้วย โดยอนุโลม แต่ให้อำนาจของศาลฎีกาเป็นอำนาจของศาลอุทธรณ์ และให้คำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์เป็นที่สุด</p> <p>การพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกาหรือศาลอุทธรณ์ตามมาตราหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาซึ่งต้องกำหนดให้ใช้ระบบไต่สวนและให้ดำเนินการโดยรวดเร็ว</p> <p>มาตรา 227 ในระหว่างที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือการเลือกสมาชิกวุฒิสภา หรือเมื่อประกาศให้มีการออกเสียงประชามติ มีผลใช้บังคับ</p>	<p>เมื่อมีการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง หรือภายหลังการประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใดกระทำการทุจริตในการเลือกตั้งหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น</p> <p>การพิจารณาของศาลฎีกาตามวรรคสอง ให้นำจำนวนการสืบสวนหรือไต่สวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหลักในการพิจารณา และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมให้ศาลมีอำนาจสั่งไต่สวนข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้</p> <p>ในกรณีที่ศาลฎีกาพิพากษาว่าบุคคลตามวรรคหนึ่งกระทำความผิดตามที่ถูกร้องให้ศาลฎีกาสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นเป็นเวลาสิบปี ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>ให้นำมาตราหนึ่งไปใช้บังคับแก่การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นด้วย โดยอนุโลม แต่ให้อำนาจของศาลฎีกาเป็นอำนาจของศาลอุทธรณ์ และให้คำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์เป็นที่สุด</p> <p>การพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกาหรือศาลอุทธรณ์ตามมาตราหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาซึ่งต้องกำหนดให้ใช้ระบบไต่สวนและให้ดำเนินการโดยรวดเร็ว</p> <p>มาตรา 231 ในระหว่างที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือประกาศให้มีการออกเสียงประชามติมีผลใช้บังคับ ห้ามมิให้จับ คุมขัง หรือหมายเรียกตัว</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายพรियัฐ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>ห้ามมิให้จับ คும்ขัง หรือหมายเรียกตัวกรรมการการเลือกตั้งไปสอบสวน เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือในกรณีที่จับในขณะกระทำความผิด</p> <p>ในกรณีที่มีการจับกรรมการการเลือกตั้งในขณะกระทำความผิด หรือจับหรือคும்ขัง กรรมการการเลือกตั้งในกรณีอื่น ให้รายงานต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งโดยด่วน และให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้ปล่อยผู้ถูกจับได้ แต่ถ้าประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ถูกจับหรือคும்ขัง ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งเท่าที่มีอยู่เป็นผู้ดำเนินการ</p> <p style="text-align: center;">ส่วนที่ 3 ผู้ตรวจการแผ่นดิน</p> <p>มาตรา 228 ผู้ตรวจการแผ่นดินมีจำนวนสามคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งได้รับการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหา</p> <p>ผู้ซึ่งได้รับการสรรหาต้องเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า หรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่ากรมตามที่คณะกรรมการสรรหาประกาศกำหนด โดยต้องดำรงตำแหน่งดังกล่าวเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี จำนวนสองคน และเป็นผู้มีประสบการณ์ในการดำเนินการอันเป็นสาธารณะมาแล้วไม่น้อยกว่ายี่สิบปี จำนวนหนึ่งคน</p> <p>มาตรา 229 ผู้ตรวจการแผ่นดินมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว</p> <p>มาตรา 230 ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) เสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ บรรดาที่ก่อให้เกิดความ</p>	<p>กรรมการการเลือกตั้งไปทำการสอบสวน เว้นแต่ในกรณีที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือในกรณีที่จับในขณะกระทำความผิด</p> <p>ในกรณีที่มีการจับกรรมการการเลือกตั้งในขณะกระทำความผิด หรือจับ หรือคும்ขัง กรรมการการเลือกตั้งในกรณีอื่น ให้รายงานไปยังประธานกรรมการการเลือกตั้งโดยด่วน และประธานกรรมการการเลือกตั้งอาจสั่งให้ปล่อยผู้ถูกจับได้ แต่ถ้าประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ถูกจับหรือคும்ขัง ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งเท่าที่มีอยู่เป็นผู้ดำเนินการ</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายพรชัย วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>เดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือเป็นภาวะแก่ประชาชนโดยไม่ว่าเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ</p> <p>(2) แสวงหาข้อเท็จจริงเมื่อเห็นว่าผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ขจัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมนั้น</p> <p>(3) เสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ</p> <p>ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินตาม (1) หรือ (2) โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบเพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควรต่อไป</p> <p>ในการดำเนินการตาม (1) หรือ (2) หากเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการต่อไป</p> <p style="text-align: center;">ส่วนที่ 4 คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ</p> <hr/> <p>มาตรา 232 คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติประกอบด้วยกรรมการจำนวนเก้าคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากผู้ซึ่งได้รับการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหา</p> <p>ผู้ซึ่งได้รับการสรรหาต้องเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านกฎหมาย บัญชี เศรษฐศาสตร์ การบริหารราชการแผ่นดิน หรือการอื่นใดอันเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ด้วย</p>	<p style="text-align: center;">ส่วนที่ 2 คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ</p> <hr/> <p>มาตรา 232 คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติประกอบด้วยกรรมการเก้าคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของประธานสภาผู้แทนราษฎรจากบุคคล ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) บุคคลซึ่งได้รับการเสนอชื่อโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคการเมืองที่สมาชิกดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีหรือประธานสภาผู้แทนราษฎร และได้รับเลือกโดยสภาผู้แทนราษฎร จำนวนสามคน</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (นายพรชัย วิรัชสินธุ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>(1) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีผู้พิพากษา อธิบดีศาลปกครองชั้นต้น ตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้าศาลทหารกลาง หรืออธิบดีอัยการมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี</p> <p>(2) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี</p> <p>(3) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี</p> <p>(4) ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี และยังมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์</p> <p>(5) เป็นหรือเคยเป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่มีกฎหมายรับรองการประกอบวิชาชีพโดยประกอบวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่ายี่สิบปีนับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อ และได้รับการรับรองการประกอบวิชาชีพจากองค์กรวิชาชีพนั้น</p> <p>(6) เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ทางด้านการบริหาร การเงิน การคลัง การบัญชี หรือการบริหารกิจการวิสาหกิจในระดับไม่ต่ำกว่าผู้บริหารระดับสูงของบริษัทมหาชนจำกัดมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี</p> <p>(7) เคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตาม (1) (2) (3) (4) หรือ (6) รวมกันไม่น้อยกว่าสิบปี การนับระยะเวลาตามวรรคสอง ให้นับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อหรือวันสมัครเข้ารับการสรรหา แล้วแต่กรณี</p>	<p>(2) บุคคลซึ่งได้รับการเสนอชื่อโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคการเมืองที่สมาชิกมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีหรือประธานสภาผู้แทนราษฎร และได้รับเลือกโดยสภาผู้แทนราษฎร จำนวนสามคน</p> <p>(3) ผู้พิพากษาในศาลฎีกาหรือตุลาการในศาลปกครองสูงสุดซึ่งที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาหรือที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดเสนอชื่อให้สภาผู้แทนราษฎรเลือก จำนวนสามคน</p> <p>มาตรา 233 กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้</p> <p>(1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด</p> <p>(2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์ในวันที่ได้รับการเสนอชื่อ</p> <p>(3) เป็นผู้เคารพและยึดมั่นหลักการนิติรัฐ หลักการประชาธิปไตย และไม่ฝักใฝ่แต่กิจการ</p> <p>(4) เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์</p> <p>(5) เป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์อย่างเป็นที่ประจักษ์ ในด้านกฎหมาย บัญชี เศรษฐศาสตร์ หรือในสาขาวิชาการต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p> <p>มาตรา 234 กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต้องไม่มีลักษณะดังต่อไปนี้ตามมาตรา 203</p> <p>มาตรา 235 การเลือกกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามมาตรา 232 (1) ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ให้พรรคการเมืองที่สมาชิกดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีหรือประธานสภาผู้แทนราษฎรเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรดำรงตำแหน่งกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจำนวนหกคน โดยการเสนอชื่อของบุคคลของแต่ละพรรคการเมืองนั้นต้องแบ่งสรรปันส่วนตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมือง</p> <p>(2) ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเรียกประชุมเพื่อมีมติเลือกบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อตาม (1) ซึ่งต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ ในกรณีนี้ ให้สามคนแรกซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดและ</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (นายพรชัย วชิรสินธุ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
	<p>มีคะแนนมากกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ</p> <p>(3) ในกรณีที่จำนวนผู้ได้รับเลือกมีไม่ครบสามคนให้นำรายชื่อผู้ไม่ได้รับเลือกในคราวแรก มาให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรออกเสียงลงคะแนนเลือกอีกครั้งหนึ่งต่อเนืองกันไป และในกรณีนี้ ให้ผู้ได้รับคะแนนสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับจนครบจำนวนและมีคะแนนมากกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ถ้ามีผู้ได้รับคะแนนเท่ากันในลำดับใดอันเป็นเหตุ ให้มีผู้ได้รับเลือกเกินสามคน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรจับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือก</p> <p>มาตรา 236 การเลือกกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามมาตรา 232 (2) ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ให้พรรคการเมืองที่สมาชิกมีได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีหรือประธานสภาผู้แทนราษฎร เสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรดำรงตำแหน่งกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จำนวนหกคน โดยการเสนอชื่อบุคคลของแต่ละพรรคการเมืองนั้นต้องแบ่งสรรปันส่วนตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมือง</p> <p>(2) ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเรียกประชุมเพื่อมีมติเลือกบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อตาม (1) ซึ่งต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ ในกรณีนี้ ให้สามคนแรกซึ่งได้รับคะแนนสูงสุด และมีคะแนนมากกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ</p> <p>(3) ในกรณีที่จำนวนผู้ได้รับเลือกมีไม่ครบสามคนให้นำรายชื่อผู้ไม่ได้รับเลือกในคราวแรก มาให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรออกเสียงลงคะแนนเลือกอีกครั้งหนึ่งต่อเนืองกันไป และในกรณีนี้ ให้ผู้ได้รับคะแนนสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับจนครบจำนวนและมีคะแนนมากกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ถ้ามีผู้ได้รับคะแนนเท่ากันในลำดับใดอันเป็นเหตุ ให้มีผู้ได้รับเลือกเกินสามคน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรจับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือก</p> <p>มาตรา 237 การเลือกกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามมาตรา 232 (3) ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายพรินธุ์ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>มาตรา 233 กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว</p>	<p>(1) ให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเสนอชื่อผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งสมควรดำรงตำแหน่งกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จำนวนสามคน และที่ประชุมใหญ่ศาลปกครองสูงสุดเสนอชื่อตุลาการศาลปกครองสูงสุดซึ่งสมควรดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จำนวนสามคน เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเลือก</p> <p>(2) ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเรียกประชุมเพื่อมีมติเลือกบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อตาม (1) ซึ่งต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ ในกรณีนี้ ให้สามคนแรกซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนมากกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ</p> <p>(3) ในกรณีที่จำนวนผู้ได้รับเลือกมีไม่ครบสามคนให้นำรายชื่อผู้ไม่ได้รับเลือกในคราวแรกมาให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรออกเสียงลงคะแนนเลือกอีกครั้งหนึ่งต่องอ้งกันไป และในกรณีนี้ให้ผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับจนครบจำนวนและมีคะแนนมากกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ถ้ามีผู้ได้รับคะแนนเท่ากันในระดับใดอันเป็นเหตุให้มิผู้ได้รับเลือกเกินสามคน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรจับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือก</p> <p>มาตรา 238 ให้นำบุคคลซึ่งได้รับเลือกตามมาตรา 235 มาตรา 236 และมาตรา 237 ประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ แล้วแจ้งผลให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรทราบ</p> <p>ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ</p> <p>มาตรา 239 ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว</p> <p>ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่า</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายพรชัย วุชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>ในระหว่างที่กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระและยังไม่มีกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ เว้นแต่จะมีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงห้าคน</p>	<p>ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่</p> <p>มาตรา 240 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งเมื่อ</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ชาติคุณสมบัติตามมาตรา 233 หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 234 (2) ตาย (3) ลาออก (4) มีอายุครบเจ็ดสิบปี (5) ถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งตามมาตรา 247/28 มาตรา 247/29 และมาตรา 247/30 (6) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีมติให้พ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ เพราะเหตุฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมขององค์กรอิสระที่มีลักษณะร้ายแรง <p>ในระหว่างที่กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ เว้นแต่จะมีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงห้าคน</p> <p>มาตรา 241 ในกรณีที่ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งตามวาระพร้อมกันทั้งหมด ให้เริ่มดำเนินการตามมาตรา 235 ถึงมาตรา 237 ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง</p> <p>ในกรณีที่ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งนอกจากกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ในกรณีที่เป็นการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติซึ่งได้รับเลือกตาม มาตรา 235 ให้ดำเนินการตามมาตรา 235 ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายปรีชัฐ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>มาตรา 234 คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ใต้วงและมติความเห็นกรณีมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ใดมีพฤติการณ์ ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง เพื่อดำเนินการต่อไปตามรัฐธรรมนูญหรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p> <p>(2) ใต้วงและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม เพื่อดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p> <p>(3) กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และเจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลดังกล่าว ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p> <p>(4) หน้าที่และอำนาจอื่นที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย</p>	<p>มาตรา 242 คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ใต้วงข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งทำความเห็นส่งไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา 243</p> <p>(2) ใต้วงและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม เพื่อดำเนินการต่อไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p> <p>(3) กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และเจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลดังกล่าว ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p> <p>(4) รายงานผลการตรวจสอบและผลการปฏิบัติหน้าที่พร้อมข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ทุกปี และนำรายงานนั้นออกพิมพ์เผยแพร่ต่อไป</p> <p>(5) ดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายปรีชัฐ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (1) (2) และ (3) ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่จะต้องจัดให้มีมาตรการหรือแนวทางที่ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพเกิดความรวดเร็ว สุจริต และเที่ยงธรรม ในกรณีจำเป็นจะมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ดำเนินการแทนในเรื่องที่มีใช่เป็นความผิดร้ายแรงหรือที่เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ บางระดับหรือกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของหน่วยราชการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นผู้ดำเนินการสอบสวนหรือไต่สวนเบื้องต้นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตก็ได้</p> <p>มาตรา 235 ภายใต้บังคับมาตรา 236 ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือมีการกล่าวหาว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเฉพาะที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินผู้ใดมีพฤติการณ์ตามมาตรา 234 (1) ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไต่สวนข้อเท็จจริง และหากมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เห็นว่าผู้นั้นมีพฤติการณ์หรือกระทำความผิดตามที่ไต่สวนให้ดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ถ้าเป็นกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัย ทั้งนี้ ให้นำความในมาตรา 226 วรรคเจ็ด มาใช้บังคับแก่การพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกาโดยอนุโลม</p> <p>(2) กรณีอื่นนอกจาก (1) ให้ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือดำเนินการอื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p> <p>การไต่สวนข้อเท็จจริงและมีมติตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p>	<p>มาตรา 243 ภายใต้บังคับมาตรา 244 ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเฉพาะที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ใดมีพฤติการณ์ร้ายแรงผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ กระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ กระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไต่สวนข้อเท็จจริง และหากมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เห็นว่าผู้นั้นมีพฤติการณ์หรือกระทำความผิดตามที่ไต่สวนให้ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง</p> <p>การไต่สวนข้อเท็จจริงและมีมติตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายประวิทย์ วัยชรสินธุ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>เมื่อศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับฟ้องให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ในกรณีที่ศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่มีความผิดฐานร้ายแรงหรือกระทำความผิดตามที่ถูกล่าหว่า แล้วแต่กรณี ให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นและจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้</p> <p>ผู้ใดถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไม่ว่าในกรณีใด ผู้นั้นไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ</p> <p>ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่มีความผิดฐานร้ายแรงผิดปกติหรือทุจริตต่อหน้าที่ ให้บริบททรัพย์สินที่ผู้นั้นได้มาจากการกระทำความผิด รวมทั้งบรรดาทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้มาแทนทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน</p> <p>การพิจารณาของศาลฎีกาและศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้นำจำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นหลักในการพิจารณา และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ศาลมีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้</p> <p>ให้นำมาตรา ๒๓๖ มาใช้บังคับแก่กรณีที่บุคคลตามมาตรา 234 (3) จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้นด้วยโดยอนุโลม</p> <p>มาตรา 236 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภา จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาหรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อกล่าวหาว่ากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา 234 (1) โดยยื่นต่อประธาน</p>	<p>เมื่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับฟ้องให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่มีความผิดตามที่ถูกล่าหว่า แล้วแต่กรณี ให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นและจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้</p> <p>ผู้ใดถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไม่ว่าในกรณีใด ผู้นั้นไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ</p> <p>ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่มีความผิดฐานร้ายแรงผิดปกติหรือทุจริตต่อหน้าที่ ให้บริบททรัพย์สินที่ผู้นั้นได้มาจากการกระทำความผิด รวมทั้งบรรดาทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้มาแทนทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน</p> <p>การพิจารณาของศาลฎีกาและศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้นำจำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นหลักในการพิจารณา และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ศาลมีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้</p> <p>ให้นำมาตรา ๒๓๖ มาใช้บังคับแก่กรณีที่บุคคลตามมาตรา 242 (3) จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้นด้วย โดยอนุโลม</p> <p>มาตรา 244 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาหรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อกล่าวหาว่ากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ใดมีพฤติการณ์ร้ายแรงผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ กระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ กระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายพรินธุ์ วัชรสินธุ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>รัฐสภาพร้อมด้วยหลักฐานตามสมควร หากประธานรัฐสภาเห็นว่าเหตุอันควรสงสัยว่าการกระทำตามที่ถูกล่ามำ ให้ประธานรัฐสภาเสนอเรื่องไปยังประธานศาลฎีกาเพื่อตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระจากผู้ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ เพื่อไต่สวนหาข้อเท็จจริง</p> <p>คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม หน้าที่และอำนาจ วิธีการไต่สวน ระยะเวลาการไต่สวนและการดำเนินการอื่นที่จำเป็นของคณะผู้ไต่สวนอิสระ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>มาตรา 237 เมื่อดำเนินการไต่สวนแล้วเสร็จ ให้คณะผู้ไต่สวนอิสระดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ถ้าเห็นว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูลให้สั่งยุติเรื่อง และให้คำสั่งดังกล่าวเป็นที่สุด</p> <p>(2) ถ้าเห็นว่าผู้ถูกล่ามำฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัย โดยให้นำความในมาตรา 235 วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคหกมาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>(3) ถ้าเห็นว่าผู้ถูกล่ามำมีพฤติการณ์ตามที่ถูกล่ามำ และมีไชรณัติตาม (2) ให้ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และให้นำความในมาตรา 235 วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้ามาใช้บังคับโดยอนุโลม</p>	<p>ในการยุติธรรม หรือจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย โดยยื่นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรพร้อมด้วยหลักฐานตามสมควร หากประธานสภาผู้แทนราษฎรเห็นว่าเหตุอันควรสงสัยว่าการกระทำตามที่ถูกล่ามำ ให้ ประธานสภาผู้แทนราษฎร เสนอเรื่องไปยังประธานศาลฎีกาเพื่อตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระจากผู้ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ เพื่อไต่สวนหาข้อเท็จจริง</p> <p>คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม หน้าที่และอำนาจ วิธีการไต่สวน ระยะเวลาการไต่สวนและการดำเนินการอื่นที่จำเป็นของคณะผู้ไต่สวนอิสระ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>มาตรา 245 เมื่อดำเนินการไต่สวนแล้วเสร็จ ให้คณะผู้ไต่สวนอิสระดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ถ้าเห็นว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูลให้สั่งยุติเรื่อง และให้คำสั่งดังกล่าวเป็นที่สุด</p> <p>(2) ถ้าเห็นว่าผู้ถูกล่ามำมีพฤติการณ์ตามที่ถูกล่ามำ ให้ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และให้นำความในมาตรา 243 วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้ามาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>มาตรา 246 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นหน่วยธุรการที่เป็นอิสระ โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ</p> <p>การแต่งตั้งเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและวุฒิสภา</p> <p>สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายพรियัฐ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)</p>
<p>ส่วนที่ 5 คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน</p> <hr/> <p>มาตรา 238 คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินประกอบด้วยกรรมการจำนวนเจ็ดคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งได้รับการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหา</p> <p>ผู้ซึ่งได้รับการสรรหาต้องเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน กฎหมาย การบัญชี การตรวจสอบภายใน การเงินการคลัง และด้านอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการตรวจเงินแผ่นดิน ทั้งนี้ เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี</p>	<p>ส่วนที่ 3 คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน</p> <hr/> <p>มาตรา 247 คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินประกอบด้วยกรรมการเจ็ดคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของประธานสภาผู้แทนราษฎร จากบุคคลดังต่อไปนี้</p> <p>(1) บุคคลซึ่งได้รับการเสนอชื่อโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคการเมืองที่สมาชิกดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีหรือประธานสภาผู้แทนราษฎร และได้รับเลือกโดยสภาผู้แทนราษฎร จำนวนสองคน</p> <p>(2) บุคคลซึ่งได้รับการเสนอชื่อโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคการเมืองที่สมาชิกมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีหรือประธานสภาผู้แทนราษฎร และได้รับเลือกโดยสภาผู้แทนราษฎร จำนวนสองคน</p> <p>(3) ผู้พิพากษาในศาลฎีกาหรือตุลาการในศาลปกครองสูงสุดซึ่งที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาหรือที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดเสนอชื่อให้สภาผู้แทนราษฎรเลือก จำนวนสามคน</p> <p>มาตรา 247/1 กรรมการตรวจเงินแผ่นดินต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด</p> <p>(2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์ในวันที่ได้รับการเสนอชื่อ</p> <p>(3) เป็นผู้เคร่งครัดและยึดมั่นหลักการนิติรัฐ หลักการประชาธิปไตย และไม่ฝักใฝ่เผด็จการ</p> <p>(4) เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์</p> <p>(5) เป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์อย่างเป็นที่ประจักษ์ ในด้านการตรวจเงินแผ่นดิน กฎหมาย การบัญชี การตรวจสอบภายใน การเงินการคลัง และด้านอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการตรวจเงินแผ่นดิน ทั้งนี้ เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี</p> <p>มาตรา 247/2 กรรมการตรวจเงินแผ่นดินต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 203</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายพรินธุ์ วัชรสินธุ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
	<p>มาตรา 247/3 การเลือกกรรมการตรวจเงินแผ่นดินตามมาตรา 247 (1) ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ให้พรรคการเมืองที่สมาชิกดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีหรือประธานสภาผู้แทนราษฎร เสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรดำรงตำแหน่งกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน จำนวนสี่คน โดยการเสนอชื่อบุคคลของแต่ละพรรคการเมืองนั้นต้องแบ่งสรรปันส่วนตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมือง</p> <p>(2) ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเรียกประชุมเพื่อมีมติเลือกบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อตาม (1) ซึ่งต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ ในกรณีนี้ ให้สองคนแรกซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนมากกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน</p> <p>(3) ในกรณีที่จำนวนผู้ได้รับเลือกมีไม่ครบสองคน ให้นำรายชื่อผู้ได้รับเลือกในคราวแรกมาให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรออกเสียงลงคะแนนเลือกอีกครั้งหนึ่งต่อเนื่องกันไป และในกรณีนี้ให้ผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับจนครบจำนวนและมีคะแนนมากกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ถ้ามีผู้ได้รับคะแนนเท่ากันในลำดับใดอันเป็นเหตุให้มีผู้ได้รับเลือกเกินสองคน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรจับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือก</p> <p>มาตรา 247/4 การเลือกกรรมการตรวจเงินแผ่นดินตามมาตรา 247 (2) ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ให้พรรคการเมืองที่สมาชิกมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีหรือประธานสภาผู้แทนราษฎร เสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรดำรงตำแหน่งกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน จำนวนสี่คน โดยการเสนอชื่อบุคคลของแต่ละพรรคการเมืองนั้นต้องแบ่งสรรปันส่วนตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมือง</p> <p>(2) ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเรียกประชุมเพื่อมีมติเลือกบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อตาม (1) ซึ่งต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ ในกรณีนี้ ให้สองคนแรกซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนมากกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (นายพรชัย วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
	<p>(3) ในกรณีที่จำนวนผู้ได้รับเลือกมีไม่ครบสองคนให้นำรายชื่อผู้ไม่ได้รับเลือกในคราวแรกมาให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรออกเสียงลงคะแนนเลือกอีกครั้งหนึ่งต่อเนื่องกันไป และในกรณีนี้ให้ผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับจนครบจำนวนและมีคะแนนมากกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ถ้ามีผู้ได้รับคะแนนเท่ากันในลำดับได้อันเป็นเหตุให้มีผู้ได้รับเลือกเกินสองคนให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรจับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือก</p> <p>มาตรา 247/5 การเลือกกรรมการตรวจเงินแผ่นดินตามมาตรา 247 (3) ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเสนอชื่อผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งสมควรดำรงตำแหน่งกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน จำนวนสามคน และที่ประชุมใหญ่ศาลปกครองสูงสุดเสนอชื่อตุลาการศาลปกครองสูงสุดซึ่งสมควรดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน จำนวนสามคน เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเลือก</p> <p>(2) ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเรียกประชุมเพื่อมีมติเลือกบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อตาม (1) ซึ่งต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ ในกรณีนี้ ให้สามคนแรกซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนมากกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน</p> <p>(3) ในกรณีที่จำนวนผู้ได้รับเลือกมีไม่ครบสามคนให้นำรายชื่อผู้ไม่ได้รับเลือกในคราวแรกมาให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรออกเสียงลงคะแนนเลือกอีกครั้งหนึ่งต่อเนื่องกันไป และในกรณีนี้ให้ผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับจนครบจำนวนและมีคะแนนมากกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ถ้ามีผู้ได้รับคะแนนเท่ากันในลำดับได้อันเป็นเหตุให้มีผู้ได้รับเลือกเกินสามคนให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรจับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือก</p> <p>มาตรา 247/6 ให้บุคคลซึ่งได้รับเลือกตามมาตรา 247/3 มาตรา 247/4 และมาตรา 247/5 ประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน แล้วแจ้งผลให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรทราบ</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ...) พุทธศักราช .... (นายพรินธุ์ วัชรสินธุ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>มาตรา 239 กรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว</p>	<p>ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน</p> <p>มาตรา 247/7 ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว</p> <p>ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและกรรมการตรวจเงินแผ่นดินซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและกรรมการตรวจเงินแผ่นดินซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่</p> <p>มาตรา 247/8 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการตรวจเงินแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งเมื่อ</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา 247/1 หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 247/2 (2) ตาย (3) ลาออก (4) มีอายุครบเจ็ดสิบปี (5) ถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งตามมาตรา 247/28 มาตรา 247/29 และมาตรา 247/30 (6) คณะกรรมการการตรวจเงินแผ่นดินมีมติให้พ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ เพราะเหตุฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมขององค์กรอิสระที่มีลักษณะร้ายแรง <p>ในระหว่างที่กรรมการตรวจเงินแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการตรวจเงินแผ่นดินแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ เว้นแต่จะมีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงสี่คน</p> <p>มาตรา 247/9 ในกรณีที่ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและกรรมการตรวจเงินแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งตามวาระพร้อมกันทั้งหมด ให้เริ่มดำเนินการตามมาตรา 247/3 ถึงมาตรา 247/5 ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง</p> <p>ในกรณีที่ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายปรีชัฐ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>มาตรา 240 คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) วางนโยบายการตรวจเงินแผ่นดิน (2) กำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน (3) กำกับการตรวจเงินแผ่นดินให้เป็นไปตาม (1) และ (2) และกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ (4) ให้คำปรึกษา แนะนำ หรือเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินแผ่นดินให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ รวมทั้งการให้คำแนะนำแก่หน่วยงานของรัฐในการแก้ไขข้อบกพร่องเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินแผ่นดิน (5) ส่งลงโทษทางปกครองกรณีมีการกระทำผิดกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ <p>การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน</p> <p>ผู้ถูกสั่งลงโทษตาม (5) อาจอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งในการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุดต่อคำวินิจฉัยนโยบายการตรวจเงินแผ่นดินและหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดินตาม (1) และ (2) ประกอบด้วย</p> <p>มาตรา 241 ให้มีผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินคนหนึ่งซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาโดยได้รับการเสนอชื่อจากคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน</p> <p>ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน</p>	<p>(1) ในกรณีที่เป็นการตรวจเงินแผ่นดินซึ่งได้รับเลือกตามมาตรา 247/3 ให้ดำเนินการตามมาตรา 247/3 ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง</p> <p>(2) ในกรณีที่เป็นการตรวจเงินแผ่นดินซึ่งได้รับเลือกตามมาตรา 247/4 ให้ดำเนินการตามมาตรา 247/4 ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง</p> <p>(3) ในกรณีที่เป็นการตรวจเงินแผ่นดินซึ่งได้รับเลือกตามมาตรา 247/5 ให้ดำเนินการตามมาตรา 247/5 ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง</p> <p>มาตรา 247/10 คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) วางนโยบายการตรวจเงินแผ่นดิน (2) กำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน (3) กำกับการตรวจเงินแผ่นดินให้เป็นไปตาม (1) และ (2) และกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ (4) ให้คำปรึกษา แนะนำ หรือเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินแผ่นดินให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ รวมทั้งการให้คำแนะนำแก่หน่วยงานของรัฐในการแก้ไขข้อบกพร่องเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินแผ่นดิน (5) ส่งลงโทษทางปกครองกรณีมีการกระทำผิดกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ <p>การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน</p> <p>ผู้ถูกสั่งลงโทษตาม (5) อาจอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง ในการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุดต่อคำวินิจฉัยนโยบายการตรวจเงินแผ่นดินและหลักเกณฑ์มาตรฐาน เกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดินตาม (1) และ (2) ประกอบด้วย</p> <p>มาตรา 247/11 ให้มีผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินคนหนึ่งซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของประธานสภาผู้แทนราษฎรโดยได้รับการเสนอชื่อจากคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน</p> <p>ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายปรีชัฐ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>ผู้ได้รับการเสนอชื่อเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ และให้นำความในมาตรา 204 วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสี่ และมาตรา 205 มาใช้บังคับแก่การแต่งตั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินด้วยโดยอนุโลม</p> <p>การสรรหา การคัดเลือก และการเสนอชื่อผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน</p> <p>มาตรา 242 ให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินปฏิบัติหน้าที่โดยเที่ยงธรรม เป็นกลาง และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ โดยมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ตรวจสอบเงินแผ่นดินตามนโยบายการตรวจเงินแผ่นดินและหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดินที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด และตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ</p> <p>(2) ตรวจสอบผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพในการใช้จ่ายเงินของหน่วยงานของรัฐ</p> <p>(3) มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการตาม (1) และ (2)</p> <p>(4) กำกับและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตาม (3)</p> <p>มาตรา 243 ให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่โดยรับผิดชอบต่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยธุรการของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน</p> <p>วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน</p> <p>มาตรา 244 ในกรณีที่มิหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการใช้จ่ายเงินแผ่นดินมีพฤติการณ์อันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ จึงไปปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรืออาจทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม และเป็นกรณีที่ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินไม่มีอำนาจจะดำเนินการใดได้ ให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินแจ้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี เพื่อทราบและดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป</p>	<p>ให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเสนอชื่อบุคคลซึ่งเหมาะสมเป็นผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินต่อสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ โดยต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรไม่ให้ความเห็นชอบ ให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเสนอชื่อบุคคลใหม่แทนผู้นั้น และให้สภาผู้แทนราษฎรให้ความเห็นชอบต่อไป</p> <p>การสรรหา การคัดเลือก และการเสนอชื่อผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน</p> <p>มาตรา 247/12 ให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินปฏิบัติหน้าที่โดยเที่ยงธรรม เป็นกลาง และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ โดยมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ตรวจสอบเงินแผ่นดินตามนโยบายการตรวจเงินแผ่นดินและหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดินที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด และตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ</p> <p>(2) ตรวจสอบผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพในการใช้จ่ายเงินของหน่วยงานของรัฐ</p> <p>(3) มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการตาม (1) และ (2)</p> <p>(4) กำกับและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตาม (3)</p> <p>มาตรา 247/13 ให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่โดยรับผิดชอบต่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยธุรการของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน</p> <p>วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน</p> <p>มาตรา 247/14 ในกรณีที่มิหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการใช้จ่ายเงินแผ่นดินมีพฤติการณ์อันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ จึงไปปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรืออาจทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม และเป็นกรณีที่ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินไม่มีอำนาจจะดำเนินการใดได้ ให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินแจ้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการ</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายพรियัฐ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>ในการดำเนินการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือหน่วยงานอื่นตามที่ได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเอกสารและหลักฐานที่ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบหรือจัดทำขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือของหน่วยงานอื่นนั้น แล้วแต่กรณี</p> <p>มาตรา 245 เพื่อประโยชน์ในการระงับหรือยับยั้งความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่การเงินการคลังของรัฐ ให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินเสนอผลการตรวจสอบการกระทำที่ไม่เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐและอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่การเงินการคลังของรัฐอย่างร้ายแรง ต่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเพื่อพิจารณา</p> <p>ในกรณีที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเห็นพ้องด้วยกับผลการตรวจสอบดังกล่าว ให้ปรึกษาหารือร่วมกับคณะกรรมการการเลือกตั้งและคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หากที่ประชุมร่วมเห็นพ้องกับผลการตรวจสอบนั้น ให้ร่วมกันมีหนังสือแจ้งสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบโดยไม่ชักช้า และให้เปิดเผยผลการตรวจสอบดังกล่าวต่อประชาชนเพื่อทราบด้วย</p> <p style="text-align: center;">ส่วนที่ 6 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</p> <hr/> <p>มาตรา 246 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติประกอบด้วยกรรมการจำนวนเจ็ดคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากผู้ซึ่งได้รับการสรรหา ผู้ซึ่งได้รับการสรรหามีความรู้และประสบการณ์ด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเป็นกลางทางการเมือง และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์</p>	<p>การเลือกตั้ง หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี เพื่อทราบและดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป</p> <p>ในการดำเนินการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือหน่วยงานอื่นตามที่ได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเอกสารและหลักฐานที่ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบหรือจัดทำขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือของหน่วยงานอื่นนั้น แล้วแต่กรณี</p> <p>มาตรา 247/15 เพื่อประโยชน์ในการระงับหรือยับยั้งความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่การเงินการคลังของรัฐ ให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินเสนอผลการตรวจสอบการกระทำที่ไม่เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐและอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่การเงินการคลังของรัฐอย่างร้ายแรงต่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเพื่อพิจารณา</p> <p>ในกรณีที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเห็นพ้องด้วยกับผลการตรวจสอบดังกล่าว ให้ปรึกษาหารือร่วมกับคณะกรรมการการเลือกตั้งและคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หากที่ประชุมร่วมเห็นพ้องกับผลการตรวจสอบนั้น ให้ร่วมกันมีหนังสือแจ้งสภาผู้แทนราษฎร และคณะรัฐมนตรี เพื่อทราบโดยไม่ชักช้า และให้เปิดเผยผลการตรวจสอบดังกล่าวต่อประชาชนเพื่อทราบด้วย</p> <p style="text-align: center;">ส่วนที่ 4 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</p> <hr/> <p>มาตรา 247/16 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติประกอบด้วยกรรมการเจ็ดคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของประธานสภาผู้แทนราษฎร จากบุคคลดังต่อไปนี้</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (นายพรินธุ์ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>๑๙๑</p> <p>๑๙๑</p> <p>คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การสรรหา และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ทั้งนี้ บทบัญญัติเกี่ยวกับการสรรหาต้องกำหนดให้ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนมีส่วนร่วมในการสรรหาด้วย</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (นายพรินธุ์ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)</p> <p>(1) บุคคลซึ่งได้รับการเสนอชื่อโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคการเมืองที่สมาชิกดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีหรือประธานสภาผู้แทนราษฎร และได้รับเลือกโดยสภาผู้แทนราษฎร จำนวนสองคน</p> <p>(2) บุคคลซึ่งได้รับการเสนอชื่อโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคการเมืองที่สมาชิกมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีหรือประธานสภาผู้แทนราษฎร และได้รับเลือกโดยสภาผู้แทนราษฎร จำนวนสองคน</p> <p>(3) บุคคลซึ่งได้รับการเสนอชื่อโดยองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนและมหาวิทยาลัยที่จัดการเรียนการสอนด้านสิทธิมนุษยชน และได้รับเลือกโดยสภาผู้แทนราษฎร จำนวนสามคน</p> <p>มาตรา 247/17 กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด</p> <p>(2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์ในวันที่ได้รับการเสนอชื่อ</p> <p>(3) เป็นผู้เคารพและยึดมั่นหลักการนิติรัฐ หลักการประชาธิปไตย และไม่ฝักใฝ่เผด็จการ</p> <p>(4) เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์</p> <p>(5) เป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์อย่างเป็นที่ประจักษ์ ในด้านกฎหมายมหาชน กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน</p> <p>มาตรา 247/18 กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 203</p> <p>มาตรา 247/19 การเลือกกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามมาตรา 247/16 (1) ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ให้พรรคการเมืองที่สมาชิกดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีหรือประธานสภาผู้แทนราษฎรเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรดำรงตำแหน่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จำนวนสี่คน โดยการเสนอชื่อบุคคลของแต่ละพรรคการเมืองนั้นต้องแบ่งสรรปันส่วนตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมือง</p> <p>(2) ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเรียกประชุมเพื่อมีมติเลือกบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อตาม (1) ซึ่งต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ ในกรณี ให้สองคนแรกซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดและ</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (นายพริชษฐ์ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
	<p>มีคะแนนมากกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</p> <p>(3) ในกรณีที่จำนวนผู้ได้รับเลือกมีไม่ครบสองคน ให้นำรายชื่อผู้ไม่ได้รับเลือกในคราวแรกมาให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรออกเสียงลงคะแนนเลือกอีกครั้งหนึ่งต่อเนืองกันไป และในกรณีนี้ ให้ผู้ได้รับคะแนนสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับจนครบจำนวนและมีคะแนนมากกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ถ้ามีผู้ได้รับคะแนนเท่ากันในลำดับใดอันเป็นเหตุให้มีผู้ได้รับเลือกเกินสองคน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรจับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือก</p> <p>มาตรา 247/20 การเลือกกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามมาตรา 247/16 (2) ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ให้พรรคการเมืองที่สมาชิกมีได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีหรือประธานสภาผู้แทนราษฎรเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรดำรงตำแหน่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จำนวนสี่คน โดยการเสนอชื่อบุคคลของแต่ละพรรคการเมืองนั้นต้องแบ่งสรรปันส่วนตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมือง</p> <p>(2) ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเรียกประชุมเพื่อมีมติเลือกบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อตาม (1) ซึ่งต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ ในการนี้ ให้สองคนแรกซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนมากกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</p> <p>(3) ในกรณีที่จำนวนผู้ได้รับเลือกมีไม่ครบสองคน ให้นำรายชื่อผู้ไม่ได้รับเลือกในคราวแรกมาให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรออกเสียงลงคะแนนเลือกอีกครั้งหนึ่งต่อเนืองกันไป และในกรณีนี้ ให้ผู้ได้รับคะแนนสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับจนครบจำนวนและมีคะแนนมากกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ถ้ามีผู้ได้รับคะแนนเท่ากันในลำดับใดอันเป็นเหตุให้มีผู้ได้รับเลือกเกินสองคน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรจับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือก</p> <p>มาตรา 247/21 การเลือกกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามมาตรา 247/16 (3) ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายพรियัฐ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)</p>
<p>กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว</p>	<p>(1) ให้องค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรดำรงตำแหน่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จำนวนสามคน และให้มหาวิทยาลัยที่จัดการเรียนการสอนด้านสิทธิมนุษยชนเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จำนวนสามคน เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเลือก</p> <p>(2) ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเรียกประชุมเพื่อมีมติเลือกบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อตาม (1) ซึ่งต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ ในการนี้ ให้สามคนแรกซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนมากกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</p> <p>(3) ในกรณีที่จำนวนผู้ได้รับเลือกไม่ครบสามคน ให้นำรายชื่อผู้ไม่ได้รับเลือกในคราวแรกมาให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรออกเสียงลงคะแนนเลือกอีกครั้งหนึ่งต่อเนืองกันไป และในกรณีนี้ ให้ผู้ได้รับคะแนนสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับจนครบจำนวนและมีคะแนนมากกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ถ้ามีผู้ได้รับคะแนนเท่ากันในลำดับได้อันเป็นเหตุให้มีผู้ได้รับเลือกเกินสามคน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรจับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือก</p> <p>มาตรา 247/22 ให้บุคคลซึ่งได้รับเลือกตามมาตรา 247/19 มาตรา 247/20 และมาตรา 247/21 ประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แล้วแจ้งผลให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรทราบ</p> <p>ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</p> <p>มาตรา 247/23 ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว</p> <p>ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายพรियัฐ วัชรสินธุ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>มาตรา 247 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้</p>	<p>มาตรา 247/24 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งเมื่อ</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา 247/17 หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 247/18 (2) ตาย (3) ลาออก (4) มีอายุครบเจ็ดสิบปี (5) ถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งตามมาตรา 247/28 มาตรา 247/29 และมาตรา 247/30 (6) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีมติให้พ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ เพราะเหตุฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมขององค์กรอิสระที่มีลักษณะร้ายแรง <p>ในระหว่างที่กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ เว้นแต่จะมีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงสี่คน</p> <p>มาตรา 247/25 ในกรณีที่ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งตามวาระพร้อมกันทั้งหมด ให้เริ่มดำเนินการตามมาตรา 247/19 ถึง มาตรา 247/21 ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง</p> <p>ในกรณีที่ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งนอกจากกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ในกรณีที่เป็นการกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งได้รับเลือกตามมาตรา 247/19 ให้ดำเนินการตามมาตรา 247/19 ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง (2) ในกรณีที่เป็นการกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งได้รับเลือกตามมาตรา 247/20 ให้ดำเนินการตามมาตรา 247/20 ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง (3) ในกรณีที่เป็นการกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งได้รับเลือกตามมาตรา 247/21 ให้ดำเนินการตามมาตรา 247/21 ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง <p>มาตรา 247/26 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายพรินธุ์ วัชรสินธุ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>(1) ตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนทุกรณี โดยไม่ลำเอียงและเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง</p> <p>(2) จัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศเสนอต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ต่อประชาชน</p> <p>(3) เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน</p> <p>(4) ชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องโดยไม่ชักช้าในกรณีที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม</p> <p>(5) สร้างเสริมทุกภาคส่วนของสังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน</p> <p>(6) หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>เมื่อรับทราบรายงานตาม (1) และ (2) หรือข้อเสนอแนะตาม (3) ให้คณะรัฐมนตรีดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามความเหมาะสมโดยเร็ว กรณีไม่อาจดำเนินการได้หรือต้องใช้เวลาในการดำเนินการ ให้แจ้งเหตุผลให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทราบโดยไม่มีชักช้า</p> <p>ในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องคำนึงถึงความหลากหลายของประชาชนชาวไทยและผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติเป็นสำคัญด้วย</p>	<p>(1) ตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรืออันไม่เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคีและเสนอมาตรการการแก้ไขที่เหมาะสมต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่กระทำหรือละเลยการกระทำดังกล่าวเพื่อดำเนินการ ในกรณีที่ปรากฏว่าไม่มีการดำเนินการตามที่เสนอ ให้รายงานต่อสภาผู้แทนราษฎรเพื่อดำเนินการต่อไป</p> <p>(2) เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่เห็นชอบตามที่ผู้ร้องเรียนว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดกระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ</p> <p>(3) เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครอง ในกรณีที่เห็นชอบตามที่ผู้ร้องเรียนว่า กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดในทางปกครองกระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง</p> <p>(4) พ้องคดีต่อศาลยุติธรรมแทนผู้เสียหาย เมื่อได้รับการร้องขอจากผู้เสียหายและเป็นกรณีที่เห็นสมควรเพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นส่วนรวม ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>(5) เสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ต่อสภาผู้แทนราษฎรและคณะรัฐมนตรีเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน</p> <p>(6) ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน</p> <p>(7) ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยราชการ องค์กรเอกชน และองค์กรอื่นในด้านสิทธิมนุษยชน</p> <p>(8) จัดทำรายงานประจำปีเพื่อประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนภายในประเทศ และเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>(9) อำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (นายพรินธุ์ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
	<p>คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้อธิบายคำ รวมทั้งมีอำนาจอื่นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>มาตรา 247/27 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นหน่วยธุรการที่เป็นอิสระ โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</p> <p>การแต่งตั้งเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</p> <p>สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p style="text-align: center;">ส่วนที่ 5 การตรวจสอบผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ</p> <hr style="width: 20%; margin: auto;"/> <p>มาตรา 247/28 ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ผู้นั้นย่อมถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งได้</p> <p>มาตรา 247/29 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรมติเสนอคำร้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อพิจารณาถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระออกจากตำแหน่งได้ คำร้องขอดังกล่าวต้องระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวกระทำความผิดเป็นข้อ ๆ ให้ชัดเจน</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (นายพรชัย วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
	<p>มติเสนอคำร้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้ถือเอาคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร และการออกเสียงลงคะแนนให้กระทำโดยลับ</p> <p>ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง</p> <p>ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยให้ยกคำร้องให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาถอดถอนได้อีกครั้ง โดยมติให้ถอดถอน ให้ถือเอาคะแนนสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร และการออกเสียงลงคะแนนให้กระทำโดยลับ</p> <p>มาตรา 247/30 คำวินิจฉัยให้ถอดถอนตามมาตรา 247/29 วรรคสาม และมติให้ถอดถอน ตามมาตรา 247/24 วรรคสี่ ให้เป็นที่สุด และจะมีการร้องขอให้ถอดถอนบุคคลดังกล่าวโดยอาศัยเหตุเดียวกันอีกมิได้ แต่ไม่กระทบกระเทือนการพิจารณาคดีอาญาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง</p> <p>ผู้ใดถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีมติให้ถอดถอนหรือสภาผู้แทนราษฎรมติให้ถอดถอน แล้วแต่กรณี และให้ตัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นเป็นเวลาห้าปี</p> <p>มาตรา 247/31 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรว่าผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ และให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งคำร้องนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่าผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งหรือไม่</p> <p>เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยแล้ว ให้ศาลรัฐธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉัยไปยังประธานสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>มาตรา 247/32 ให้องค์กรอิสระทุกองค์กรร่วมกันกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมขึ้นใช้บังคับแก่ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และเลขาธิการสำนักงานซึ่งเป็นหน่วยธุรการขององค์กรอิสระ</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายพรชัย วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
	<p>ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน หรือเลขาธิการสำนักงานซึ่งเป็นหน่วยธุรการขององค์กรอิสระฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมในองค์กรอิสระแต่ละองค์กรพิจารณาดำเนินการและลงโทษตั้งแต่ ตักเตือน ภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือมีมติให้พ้นจากตำแหน่งด้วยเสียงสามในห้าของจำนวนกรรมการองค์กรอิสระนั้น ทั้งนี้ตามความร้ายแรงของการกระทำ”</p> <p>มาตรา 14 ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งและกรรมการการเลือกตั้งที่ดำรงตำแหน่งอยู่ พ้นจากตำแหน่งทันทีเมื่อรัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ</p> <p>ในวาระเริ่มแรก ให้ดำเนินการเลือกกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา 219 มาตรา 220 มาตรา 221 และมาตรา 222 ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับตั้งแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ</p> <p>ในระหว่างที่ยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้งตามวรรคสอง ให้เรื่องที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้งรอการดำเนินการกระบวนการพิจารณาไว้ก่อนจนกว่ากรรมการการเลือกตั้งตามวรรคสองเข้ารับหน้าที่</p> <p>ในระหว่างที่ยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้งตามวรรคสอง ให้ระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับการเสนอคำร้องและการดำเนินการทั้งปวงสะดุดหยุดอยู่ และให้เริ่มนับระยะเวลาต่อไปเมื่อกรรมการการเลือกตั้งตามวรรคสองเข้ารับหน้าที่</p> <p>ให้สภาผู้แทนราษฎรดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 และพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญนี้ ภายในหกสิบวันนับตั้งแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ ในระหว่างนั้น ให้ใช้กฎหมายดังกล่าวไปพลางก่อน เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญนี้</p> <p>ในกรณีที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎรหรือมีเหตุให้ต้องจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง แต่ยังไม่มีการแต่งตั้ง</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายพรินธุ์ วัชรสินธุ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
	<p>กรรมการการเลือกตั้งตามวรรคสอง ให้การกำหนดวันเลือกตั้งทั่วไปภายในระยะเวลาตามมาตรา 99 วรรคแรก มาตรา 100 วรรคสาม หรือมาตรา 102 (1) แล้วแต่กรณี เริ่มนับแต่วันที่กรรมการการเลือกตั้งที่ได้รับการแต่งตั้งตามวรรคสอง เข้ารับหน้าที่</p> <p>ในกรณีที่มีเหตุให้ต้องจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น แต่ยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้งตามวรรคสอง ให้การกำหนดวันเลือกตั้งภายในระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 นั้น เริ่มนับแต่วันที่กรรมการการเลือกตั้งที่ได้รับการแต่งตั้งตามวรรคสอง เข้ารับหน้าที่</p> <p>มาตรา 15 ให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่ดำรงตำแหน่งอยู่ พ้นจากตำแหน่งทันทีเมื่อรัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ</p> <p>ในวาระเริ่มแรก ให้ดำเนินการเลือกกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามมาตรา 235 มาตรา 236 มาตรา 237 และมาตรา 238 ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับตั้งแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ</p> <p>ในระหว่างที่ยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามวรรคสอง ให้เรื่องที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติรอการดำเนินการพิจารณาไว้ก่อนจนกว่ากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามวรรคสองเข้ารับหน้าที่</p> <p>ในระหว่างที่ยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามวรรคสอง ให้ระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับการเสนอคำร้องและการดำเนินการทั้งปวงสะดุดหยุดอยู่ และให้เริ่มนับระยะเวลาต่อไปเมื่อกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามวรรคสองเข้ารับหน้าที่</p> <p>ให้สภาผู้แทนราษฎรดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญนี้ ภายในหกสิบวันนับตั้งแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ ในระหว่างนั้น ให้ใช้กฎหมายเดิมดังกล่าวไปพลางก่อนเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญนี้</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (นายพรชัย วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
	<p>มาตรา 16 ให้ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินที่ดำรงตำแหน่งอยู่ พ้นจากตำแหน่งทันทีเมื่อรัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ</p> <p>ในวาระเริ่มแรก ให้ดำเนินการเลือกกรรมการตรวจเงินแผ่นดินตามมาตรา 247/3 มาตรา 247/4 มาตรา 247/5 และมาตรา 247/6 ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับตั้งแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ</p> <p>ให้ดำเนินการเลือกผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินตามมาตรา 247/11 ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่กรรมการตรวจเงินแผ่นดินตามวรรคสองเข้ารับหน้าที่</p> <p>ในระหว่างที่ยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการตรวจเงินแผ่นดินตามวรรคสอง และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินตามวรรคสาม ให้เรื่องที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินรอการดำเนินการพิจารณาไว้ก่อนจนกว่ากรรมการตรวจเงินแผ่นดินตามวรรคสอง และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินตามวรรคสามเข้ารับหน้าที่</p> <p>ในระหว่างที่ยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการตรวจเงินแผ่นดินตามวรรคสอง และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินตามวรรคสาม ให้ระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับการเสนอคำร้องและการดำเนินการ ทั้งปวงสะดุดหยุดอยู่ และให้เริ่มนับระยะเวลาต่อไปเมื่อกรรมการตรวจเงินแผ่นดินตามวรรคสอง และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินตามวรรคสามเข้ารับหน้าที่</p> <p>ให้สภาผู้แทนราษฎรดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2561 ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญนี้ ภายในหกสิบวันนับตั้งแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ ในระหว่างนั้น ให้ใช้กฎหมายดังกล่าวไปพลางก่อนเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญนี้</p> <p>มาตรา 17 ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินที่ดำรงตำแหน่งอยู่ พ้นจากตำแหน่งทันทีเมื่อรัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ</p> <p>ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 สิ้นผลใช้บังคับ</p> <p>ให้โอนบรรดาหน้าที่และอำนาจของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ไปเป็นอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายปรีชัฐ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
	<p>ให้อิโบนบรรดาหน้าที่และอำนาจของข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ไปเป็นอำนาจและหน้าที่ของข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</p> <p>ให้อิโบนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน งบประมาณ สิทธิ หนี้ ภาระผูกพัน ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</p> <p>บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติ คณะรัฐมนตรีที่อ้างถึงสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน และข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้ถือว่าอ้างถึงสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</p> <p>มาตรา 18 ให้ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ดำรงตำแหน่งอยู่ พ้นจากตำแหน่งทันทีเมื่อรัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ</p> <p>ในวาระเริ่มแรก ให้ดำเนินการเลือกกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามมาตรา 247/19 มาตรา 247/20 มาตรา 247/21 และมาตรา 247/22 ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับตั้งแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ</p> <p>ในระหว่างที่ยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้เรื่องที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติติดต่อดำเนินกระบวนการพิจารณาไว้ก่อนจนกว่ากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามวรรคสองเข้ารับหน้าที่</p> <p>ในระหว่างที่ยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้ระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับการเสนอคำร้องและการดำเนินการทั้งปวงหยุดยั้งอยู่ และให้เริ่มนับระยะเวลาต่อไปเมื่อกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามวรรคสองเข้ารับหน้าที่</p> <p>ให้สภาผู้แทนราษฎรดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญนี้ ภายใน</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายปรีชัฐ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>มาตรา 256 ภายใต้บังคับมาตรา 255 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ให้กระทำได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ผู้ติขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องมาจากคณะรัฐมนตรี หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย</p> <p>(2) ผู้ติขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องเสนอเป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมต่อรัฐสภาและให้รัฐสภาพิจารณาเป็นสามวาระ</p> <p>(3) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการ ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการแก้ไขเพิ่มเติมนั้น ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา ซึ่งในจำนวนนี้ต้องมีสมาชิกวุฒิสภาเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา</p> <p>(4) การพิจารณาในวาระที่สองขึ้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา โดยการออกเสียงในวาระที่สองนี้ ให้ถือเสียงข้างมากเป็นประมาณ แต่ในกรณีที่เป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่ประชาชนเป็นผู้เสนอต้องเปิดโอกาสให้ผู้แทนของประชาชนที่เข้าชื่อกันได้แสดงความคิดเห็นด้วย</p> <p>(5) เมื่อการพิจารณาในวาระที่สองเสร็จสิ้นแล้ว ให้รอไว้สิบห้าวัน เมื่อพ้นกำหนดนี้แล้วให้รัฐสภาพิจารณาในวาระที่สามต่อไป</p> <p>(6) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สามขั้นสุดท้าย ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญมากกว่ากึ่ง</p>	<p>ทุกสิบวันนับตั้งแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ ในระหว่างนั้น ให้ใช้กฎหมายดังกล่าวไปพลางก่อนเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญนี้</p> <p>มาตรา 19 ให้ยกเลิกมาตรา 256 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา 256 ภายใต้บังคับมาตรา 255 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญให้กระทำได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ผู้ติขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องมาจากคณะรัฐมนตรี หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย</p> <p>(2) ผู้ติขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องเสนอเป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมต่อสภาผู้แทนราษฎร และให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเป็นสามวาระ</p> <p>(3) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการ ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการแก้ไขเพิ่มเติมนี้ไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>(4) การพิจารณาในวาระที่สองขึ้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา โดยการออกเสียงในวาระที่สองนี้ ให้ถือเสียงข้างมากเป็นประมาณ แต่ในกรณีที่เป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่ประชาชนเป็นผู้เสนอต้องเปิดโอกาสให้ผู้แทนของประชาชนที่เข้าชื่อกันได้แสดงความคิดเห็นด้วย</p> <p>(5) เมื่อการพิจารณาในวาระที่สองเสร็จสิ้นแล้ว ให้รอไว้สิบห้าวัน เมื่อพ้นกำหนดนี้แล้วให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาในวาระที่สามต่อไป</p> <p>(6) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สามขั้นสุดท้าย ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญไม่น้อย</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายปรีชัฐ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>หนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา โดยในจำนวนนี้ต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคการเมืองที่สมาชิกมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือรองประธานสภาผู้แทนราษฎร เห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของทุกพรรคการเมืองดังกล่าวรวมกัน และมีสมาชิกวุฒิสภาเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา</p> <p>(7) เมื่อมีการลงมติเห็นชอบตาม (6) แล้ว ให้ออไว้สิบห้าวัน แล้วจึงนำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย และให้นำความในมาตรา 81 มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>(8) ในกรณีร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหมวด 1 บททั่วไป หมวด 2 พระมหากษัตริย์ หรือหมวด 15 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่หรืออำนาจของศาล หรือองค์กรอิสระ หรือเรื่องที่ทำให้ศาลหรือองค์กรอิสระไม่อาจปฏิบัติตามหน้าที่หรืออำนาจได้ ก่อนดำเนินการตาม (7) ให้จัดให้มีการออกเสียงประชามติตามกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติ ถ้าผลการออกเสียงประชามติเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม จึงให้ดำเนินการตาม (7) ต่อไป</p> <p>(9) ก่อนนายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยตาม (7) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกทั้งสองสภารวมกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา หรือของทั้งสองสภารวมกันแล้วแต่กรณี มีสิทธิเข้าชื่อกินเสนอความเห็นต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกหรือประธานรัฐสภา แล้วแต่กรณี ว่าร่างรัฐธรรมนูญตาม (7) ขัดต่อมาตรา 255 หรือมีลักษณะตาม (8) และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับเรื่องดังกล่าวส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญ และให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง ในระหว่างการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ นายกรัฐมนตรีจะนำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยมิได้</p>	<p>กว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>(7) เมื่อมีการลงมติเห็นชอบตาม (6) แล้ว ให้ออไว้สิบห้าวัน แล้วจึงนำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย และให้นำความในมาตรา 124 มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>(8) ในกรณีร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหมวด 1 บททั่วไป หมวด 2 พระมหากษัตริย์ หรือหมวด 15 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ <u>หรือในกรณีร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อนำไปสู่การจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่</u> ทั้งฉบับ ก่อนดำเนินการตาม (7) ให้จัดให้มีการออกเสียงประชามติตามกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติ ถ้าผลการออกเสียงประชามติเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม จึงให้ดำเนินการตาม (7) ต่อไป”</p> <p>มาตรา 20 หักยกเลิกหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ ตั้งแต่มาตรา 257 ถึงมาตรา 261 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายพรियัฐ วัชรสินธุ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>มาตรา 257 การปฏิรูปประเทศตามหมวดนี้ต้องดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ</p> <p>(2) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อจัดความเหลื่อมล้ำ</p> <p>(3) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข</p> <p>มาตรา 258 ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่าง ๆ ให้เกิดผล ดังต่อไปนี้</p> <p>ก. ด้านการเมือง</p> <p>(1) ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองรวมทั้งตลอดทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ รู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่างกัน และให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งและออกเสียงประชามติโดยอิสระปราศจากการครอบงำไม่ว่าด้วยทางใด</p> <p>(2) ให้การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองเป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เพื่อให้พรรคการเมืองพัฒนาเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชนซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน มีกระบวนการให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบอย่างแท้จริง ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองและการคัดเลือกผู้มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม เข้ามาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม</p> <p>(3) มีกลไกที่กำหนดความรับผิดชอบของพรรคการเมืองในการประกาศนโยบายที่มีได้วิเคราะห์ผลกระทบ ความคุ้มค่า และความเสียหายอย่างรอบด้าน</p> <p>(4) มีกลไกที่กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและรับผิดชอบต่อประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของตน</p> <p>(5) มีกลไกแก้ไขปัญหาคาความขัดแย้งทางการเมืองโดยสันติวิธีภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข</p>	

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายปรีชา สุวฑฺฒัน กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>ข. ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน</p> <p>(1) ให้มีการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินและการจัดทำบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดิน และเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน</p> <p>(2) ให้มีการบูรณาการฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานเข้าด้วยกัน เพื่อให้เป็นระบบข้อมูลเพื่อการบริหารราชการแผ่นดินและการบริการประชาชน</p> <p>(3) ให้มีการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างและระบบการบริหารงานของรัฐและแผนกำลังคนภาครัฐให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายใหม่ ๆ โดยต้องดำเนินการให้เหมาะสมกับภารกิจของหน่วยงานของรัฐแต่ละหน่วยงานที่แตกต่างกัน</p> <p>(4) ให้มีการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานบุคคลภาครัฐเพื่อจูงใจให้ผู้มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงเข้ามาทำงานในหน่วยงานของรัฐ และสามารถเจริญก้าวหน้าได้ตามความสามารถและผลสัมฤทธิ์ของงานของแต่ละบุคคล มีความซื่อสัตย์สุจริต กล้าตัดสินใจ และกระทำในสิ่งที่ถูกต้องโดยคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว มีความคิดสร้างสรรค์และคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อให้การปฏิบัติราชการและการบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีมาตรการคุ้มครองป้องกันบุคลากรภาครัฐจากการใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรมของผู้บังคับบัญชา</p> <p>(5) ให้มีการปรับปรุงระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐให้มีความคล่องตัว เปิดเผยมตรวจสอบได้ และมีกลไกในการป้องกันการทุจริตทุกขั้นตอน</p> <p>ค. ด้านกฎหมาย</p> <p>(1) มีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา 77 และพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสากล โดยให้มีการใช้ระบบอนุญาตและระบบการดำเนินการโดยคณะกรรมการเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้งานเกิดความคล่องตัว โดยมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน และไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ</p>	

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (นายปรีชัฐ วัชรสินธุ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>(2) ปฏิรูประบบการเรียนรู้การสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมายเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพกฎหมายให้เป็นผู้มีความรอบรู้ มีนิติทัศนะ และยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมของนักกฎหมาย</p> <p>(3) พัฒนาระบบฐานข้อมูลกฎหมายของรัฐโดยใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลกฎหมายได้สะดวก และสามารถเข้าใจเนื้อหาสาระของกฎหมายได้ง่าย</p> <p>(4) จัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย</p> <p>ง. ด้านกระบวนการยุติธรรม</p> <p>(1) ให้มีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจนเพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า และมีกลไกช่วยเหลือประชาชนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ รวมตลอดทั้งการสร้างกลไกเพื่อให้มีการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมในสังคม</p> <p>(2) ปรับปรุงระบบการสอบสวนคดีอาญาให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการอย่างเหมาะสม กำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ชัดเจนเพื่อมิให้คดีขาดอายุความ และสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสอบสวนคดีอาญารวมทั้งกำหนดให้การสอบสวนต้องใช้ประโยชน์จากนิติวิทยาศาสตร์ และจัดให้มีบริการทางदानนิติวิทยาศาสตร์มากกว่าหนึ่งหน่วยงานที่มีอิสระจากกันเพื่อให้ประชาชนได้รับการในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงอย่างมีทางเลือก</p> <p>(3) เสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรขององค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมให้มุ่งอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนโดยสะดวกและรวดเร็ว</p> <p>(4) ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับหน้าที่ อำนาจ และภารกิจของตำรวจให้เหมาะสม และแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจให้เกิดประสิทธิภาพ มีหลักประกันว่าข้าราชการตำรวจจะได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมได้ความเป็นธรรมในการแต่งตั้ง และโยกย้าย และการพิจารณาบำเหน็จความชอบตามระบบคุณธรรมที่ชัดเจน ซึ่งในการพิจารณาแต่งตั้งและโยกย้ายต้องคำนึงถึงอาวุโสและความรู้ความสามารถประกอบกันเพื่อให้ข้าราชการ</p>	

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายปรีชา สุวฑฺฒัน วัชรสินธุ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>ตำรวจสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีอิสระ ไม่ตกอยู่ใต้อาณัติของบุคคลใด มีประสิทธิภาพและภาคภูมิใจในการปฏิบัติหน้าที่ของตน</p> <p>จ. ด้านการศึกษา</p> <p>(1) ให้สามารถเริ่มดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา ตามมาตรา 54 วรรคสอง เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัยโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย</p> <p>(2) ให้ดำเนินการตรวจสุขภาพเพื่อจัดตั้งกองทุนตามมาตรา 54 วรรคหก ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้</p> <p>(3) ให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู</p> <p>(4) ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัดและปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่</p> <p>ฉ. ด้านเศรษฐกิจ</p> <p>(1) ขจัดอุปสรรคและเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพื่อให้ประเทศชาติและประชาชนได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกลุ่มเศรษฐกิจต่าง ๆ อย่างยั่งยืน โดยมีภูมิคุ้มกันที่ดี</p> <p>(2) สร้างกลไกเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการนำความคิดสร้างสรรค์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ</p> <p>(3) ปรับปรุงระบบภาษีอากรให้มีความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ เพิ่มพูนรายได้ของรัฐด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ และปรับปรุงระบบการจัดทำและการใช้จ่ายงบประมาณให้มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล</p> <p>(4) สร้างกลไกเพื่อส่งเสริมสหกรณ์และผู้ประกอบการแต่ละขนาดให้มีความสามารถในการแข่งขันอย่างเหมาะสม และส่งเสริมการประกอบวิสาหกิจเพื่อสังคมและวิสาหกิจที่เป็น</p>	

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายพรินธุ์ วัชรสินธุ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>มิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสร้างกลไกเพิ่มโอกาสในการทำงานและการประกอบอาชีพของประชาชน</p> <p>ข. ด้านอื่น ๆ</p> <p>(1) ให้มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรมและยั่งยืน โดยคำนึงถึงความต้องการใช้น้ำในทุกมิติ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศประกอบกัน</p> <p>(2) จัดให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม รวมทั้งการตรวจสอบกรรมสิทธิ์และการถือครองที่ดินทั่วประเทศเพื่อแก้ไขปัญหากรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองที่ดินอย่างเป็นระบบ</p> <p>(3) จัดให้มีระบบจัดการและกำจัดขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านอื่น ๆ ได้</p> <p>(4) ปรับระบบหลักประกันสุขภาพให้ประชาชนได้รับสิทธิและประโยชน์จากการบริหารจัดการและการเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพและสะดวกทัดเทียมกัน</p> <p>(5) ให้มีระบบการแพทย์ปฐมภูมิที่มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวดูแลประชาชนในสัดส่วนที่เหมาะสม</p> <p>มาตรา 259 ภายใต้บังคับมาตรา 260 และมาตรา 261 การปฏิรูปประเทศตามหมวดนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศซึ่งอย่างน้อยต้องมีวิธีการจัดทำแผน การมีส่วนร่วมของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนในการดำเนินการปฏิรูปประเทศ การวัดผลการดำเนินการ และระยะเวลาดำเนินการปฏิรูปประเทศทุกด้าน ซึ่งต้องกำหนดให้เริ่มดำเนินการปฏิรูปในแต่ละด้านภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้รวมตลอดทั้งผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังว่าจะบรรลุในระยะเวลาดำเนินการ</p> <p>ให้ดำเนินการตรากฎหมายตามวรรคหนึ่ง และประกาศใช้บังคับภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้</p> <p>ในระหว่างที่กฎหมายตามวรรคหนึ่งยังไม่มีผลใช้บังคับ ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการปฏิรูปโดยอาศัยหน้าที่และอำนาจที่มีอยู่แล้วไปพลางก่อน</p>	

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายปรีชัฐ วัชรสินธุ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>มาตรา 260 ในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายตามมาตรา 258 จ. ด้านกระบวนการยุติธรรม (4) ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง ประกอบด้วย</p> <p>(1) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความซื่อสัตย์สุจริตและเที่ยงธรรมเป็นที่ประจักษ์และไม่เคยเป็นข้าราชการตำรวจมาก่อน เป็นประธาน</p> <p>(2) ผู้เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการตำรวจซึ่งอย่างน้อยต้องมีผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ รวมอยู่ด้วย มีจำนวนตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด เป็นกรรมการ</p> <p>(3) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความซื่อสัตย์สุจริตและเที่ยงธรรมเป็นที่ประจักษ์และไม่เคยเป็นข้าราชการตำรวจมาก่อน มีจำนวนเท่ากับกรรมการตาม (2) เป็นกรรมการ</p> <p>(4) ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงยุติธรรม เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม และอัยการสูงสุด เป็นกรรมการ</p> <p>ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้</p> <p>เมื่อครบกำหนดเวลาตามวรรคสองแล้ว ถ้าการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวยังไม่แล้วเสร็จ ให้การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจดำเนินการตามหลักอาวุโสตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา</p> <p>มาตรา 261 ในการปฏิรูปตามมาตรา 258 จ. ด้านการศึกษา ให้มีคณะกรรมการที่มีความเป็นอิสระคณะหนึ่งที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งดำเนินการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะและร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีดำเนินการต่อไป</p> <p>ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ และให้คณะกรรมการดำเนินการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะและร่างกฎหมายให้แล้วเสร็จและเสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายในสองปีนับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง</p>	

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายปรีชัฐ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
	<p>มาตรา 21 ให้เพิ่มข้อความต่อไปนี้เป็นหมวด 16 การปลงศพของรัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พุทธศักราช 2557 และการป้องกันและการต่อต้านรัฐประหาร มาตรา 257 ถึงมาตรา 261 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560</p> <p style="text-align: center;">“หมวด 16 การปลงศพของรัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พุทธศักราช 2557 และการป้องกันและต่อต้านรัฐประหาร</p> <hr style="width: 10%; margin: auto;"/> <p>มาตรา 257 ให้บทบัญญัติในมาตรา 48 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 เป็นโมฆะ เสียเปล่า เสมือนว่าไม่เคยเกิดขึ้นและไม่มีผลใด ๆ ในทางรัฐธรรมนูญและกฎหมาย</p> <p>มาตรา 258 ปวงชนชาวไทยมีสิทธิและหน้าที่ในการต่อต้านโดยวิธีการใด ๆ ต่อการรัฐประหารล้มล้างรัฐธรรมนูญและการแย่งชิงอำนาจสูงสุดของปวงชนชาวไทย</p> <p>ข้าราชการพลเรือน ข้าราชการทหาร ข้าราชการตำรวจ และเจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งปวง มีสิทธิและหน้าที่ในการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างประจักษ์ชัด</p> <p>ข้าราชการพลเรือน ข้าราชการทหาร ข้าราชการตำรวจ และเจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งปวง มีหน้าที่ในการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะทหารหรือคณะบุคคลใดที่ก่อการรัฐประหารยึดอำนาจการปกครองประเทศ แย่งชิงอำนาจสูงสุดของปวงชนชาวไทย หรือล้มล้างรัฐธรรมนูญ โดยไม่เป็นไปตามวิถีทางที่รัฐธรรมนูญกำหนด</p> <p>มาตรา 259 ห้ามมิให้ศาลรัฐธรรมนูญและศาลทั้งปวง วินิจฉัยหรือพิพากษารับรองความสำเร็จสมบูรณ์ของการรัฐประหาร หรือรับรองความสมบูรณ์ทางกฎหมายและสถานะทางกฎหมายให้แก่คณะผู้ก่อการรัฐประหาร ประกาศ คำสั่ง และการกระทำอื่นใดของคณะผู้ก่อการรัฐประหาร</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (นายพริษฐ์ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>มาตรา 269 ในวาระเริ่มแรก ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสองร้อยห้าสิบคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติคำแนะนำ โดยในการสรรหาและแต่งตั้งให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ให้มีคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาคณะหนึ่งซึ่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ และมีความเป็นกลางทางการเมืองจำนวนไม่น้อยกว่าเก้าคนแต่ไม่เกินสิบสองคน มีหน้าที่ดำเนินการสรรหาบุคคลซึ่งสมควรเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้</p> <p>(ก) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการจัดให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภามาตรา 107 จำนวนสองร้อยคนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา โดยให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนวันที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา 268 ไม่น้อยกว่าสิบห้าวันแล้วนำรายชื่อเสนอต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติ</p> <p>(ข) ให้คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา คัดเลือกบุคคลผู้มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมในอันจะเป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภาและการปฏิรูปประเทศมีจำนวนไม่เกินสิริร้อยคน ตามวิธีการที่คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภากำหนดแล้วนำรายชื่อเสนอต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ทั้งนี้ ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จไม่ช้ากว่าระยะเวลาที่กำหนดตาม (ก)</p> <p>(ค) ให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติคัดเลือกผู้ได้รับเลือกตั้งตาม (ก) จากบัญชีรายชื่อที่ได้รับจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้ได้จำนวนห้าสิบคน และคัดเลือกรายชื่อสำรองจำนวน</p>	<p>มาตรา 260 ในกรณีที่มิใช่คณะทหารหรือคณะบุคคลใดก่อรัฐประหารเพื่อยึดอำนาจการปกครองประเทศ แอ่งซึ่งอำนาจสูงสุดของปวงชนชาวไทย หรือล้มล้างรัฐธรรมนูญ โดยไม่เป็นไปตามวิถีทางที่รัฐธรรมนูญกำหนด เมื่อโรก็ตามที่อำนาจสูงสุดกลับมาเป็นของปวงชนชาวไทยและได้มาซึ่งรัฐบาลและอำนาจการปกครองที่ชอบธรรมแล้ว ให้ดำเนินคดีต่อคณะทหารหรือคณะบุคคลที่ก่อรัฐประหารนั้นโดยทันที และปราศจากอายุความ</p> <p>มาตรา 261 บทบัญญัติในหมวดนี้มีสถานะเป็นกฎหมายจารีตประเพณีทางรัฐธรรมนูญและหลักการพื้นฐานของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งมีผลใช้บังคับโดยตลอดแม้รัฐธรรมนูญนี้จะสิ้นผลไป”</p> <p>มาตรา 22 หักยอกมาตรา 269 ถึงมาตรา 272 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายปรัชญ์ วัชรสินธุ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>ห้าสิบคน โดยการคัดเลือกดังกล่าวให้คำนึงถึงบุคคลจากกลุ่มต่าง ๆ อย่างทั่วถึง และให้คัดเลือกบุคคลจากบัญชีรายชื่อที่ได้รับการสรรหาตาม (ข) ให้ได้จำนวนหนึ่งร้อยเก้าสิบสี่คน รวมกับผู้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นสองร้อยห้าสิบคน และคัดเลือกรายชื่อสำรองจากบัญชีรายชื่อที่ได้รับการสรรหาตาม (ข) จำนวนห้าสิบคน ทั้งนี้ ให้แล้วเสร็จภายในสามวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา 268</p> <p>(2) มิให้นำความในมาตรา 108 ข. ลักษณะต้องห้าม (6) ในส่วนที่เกี่ยวกับการเคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีมาใช้บังคับแก่ผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาซึ่งได้รับสรรหาตาม (1) (ข) และมีให้นำความในมาตรา 108 ข. ลักษณะต้องห้าม (2) มาตรา 184 (1) และมาตรา 185 มาใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นสมาชิกวุฒิสภาโดยตำแหน่ง</p> <p>(3) ให้คณะรักษาความสงบแห่งชาตินำรายชื่อบุคคลซึ่งได้รับการคัดเลือกตาม (1) (ค) จำนวนสองร้อยห้าสิบคนดังกล่าวขึ้นกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งต่อไป และให้หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ</p> <p>(4) อายุของวุฒิสภามีกำหนดห้าปีนับแต่วันที่มีพระบรมราชโองการแต่งตั้งสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาเริ่มตั้งแต่วันที่ที่มีพระบรมราชโองการแต่งตั้ง ถ้ามีตำแหน่งว่างลงให้เลื่อนรายชื่อบุคคลตามลำดับในบัญชีสำรองตาม (1) (ค) ขึ้นเป็นสมาชิกวุฒิสภาแทน โดยให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ดำเนินการและเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการสำหรับสมาชิกวุฒิสภาโดยตำแหน่งเมื่อพ้นจากตำแหน่งที่ดำรงอยู่ในขณะได้รับแต่งตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาก็ให้พ้นจากตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาด้วย และให้ดำเนินการเพื่อแต่งตั้งให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นเป็นสมาชิกวุฒิสภาโดยตำแหน่งแทน ให้สมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนตำแหน่งที่ว่าง อยู่ในตำแหน่งเท่าอายุของวุฒิสภาที่เหลืออยู่</p> <p>(5) ในระหว่างที่ยังไม่มีพระบรมราชโองการแต่งตั้งบุคคลในบัญชีรายชื่อสำรองขึ้นเป็นสมาชิกวุฒิสภาแทนตำแหน่งที่ว่างตาม (4) หรือเป็นกรณีที่ไม่มีรายชื่อบุคคลเหลืออยู่ในบัญชี</p>	

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายพรชัย วัชรสินธุ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>สำรอง หรือไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งที่เป็นสมาชิกวุฒิสภาโดยตำแหน่ง ไม่ว่าจะด้วยเหตุใด ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่</p> <p>(6) เมื่ออายุของวุฒิสภาสิ้นสุดลงตาม (4) ให้ดำเนินการเลือกสมาชิกวุฒิสภาตามมาตรา 107 ต่อไป และให้นำความในมาตรา 109 วรรคสามมาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>มาตรา 270 นอกจากจะมีหน้าที่และอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว ให้วุฒิสภามาตรา 269 มีหน้าที่และอำนาจติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ในกรณี ที่คณะรัฐมนตรีแจ้งความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศต่อรัฐสภาเพื่อทราบทุกสามเดือน</p> <p>ร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ ให้เสนอและพิจารณาในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา</p> <p>ร่างพระราชบัญญัติใดที่คณะรัฐมนตรีเห็นว่า เป็นร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ ให้แจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบพร้อมกับการเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีมิได้แจ้งว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ หากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาเห็นว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของแต่ละสภา อาจเข้าชื่อกันร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้วินิจฉัย การยื่นคำร้องดังกล่าวต้องยื่นก่อนที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี จะพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นแล้วเสร็จ</p> <p>เมื่อประธานรัฐสภาได้รับคำร้องตามวรรคสาม ให้ประธานรัฐสภาเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการร่วมซึ่งประกอบด้วยประธานวุฒิสภาเป็นประธาน รองประธานสภาผู้แทนราษฎรคนหนึ่ง ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ผู้แทนคณะรัฐมนตรีคนหนึ่ง และประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนซึ่งเลือกกันเองระหว่างประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนในวุฒิสภาทุกคณะเป็นกรรมการ เพื่อวินิจฉัย</p>	

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... (นายปรีชัฐ วัชรสินธุ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)
<p>การวินิจฉัยของคณะกรรมการร่วมตามวรรคสี่ให้ถือเสียงข้างมากเป็นประมาณ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการร่วมดังกล่าวให้เป็นที่สุด และให้ประธานรัฐสภาดำเนินการไปตามคำวินิจฉัยนั้น</p> <p>มาตรา 271 ในวาระเริ่มแรกภายในอายุของวุฒิสภามาตรา 269 การพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติที่วุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรยังยั้งไว้ตามมาตรา 137 (2) หรือ (3) ให้กระทำโดยที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ถ้าร่างพระราชบัญญัตินั้นเกี่ยวกับ</p> <p>(1) การแก้ไขเพิ่มเติมโทษหรือองค์ประกอบความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ เฉพาะเมื่อการแก้ไขเพิ่มเติมนั้นมีผลให้ผู้กระทำความผิดพ้นจากความผิดหรือไม่ต้องรับโทษ</p> <p>(2) ร่างพระราชบัญญัติที่วุฒิสภามีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ว่ามีผลกระทบต่อการดำเนินการกระบวนการยุติธรรมอย่างร้ายแรง</p> <p>มติของที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาที่ให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของรัฐสภา</p> <p>มาตรา 272 ในระหว่างห้าปีแรกนับแต่วันที่มีรัฐสภาชุดแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ การให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีให้ดำเนินการตามมาตรา 159 เว้นแต่การพิจารณาให้ความเห็นชอบตามมาตรา 159 วรรคหนึ่ง ให้กระทำในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา และมติที่เห็นชอบการแต่งตั้งบุคคลใดให้เป็นนายกรัฐมนตรีตามมาตรา 159 วรรคสาม ต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา</p> <p>ในระหว่างเวลาตามวรรคหนึ่ง หากมีกรณีที่ไม่อาจแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีจากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา 88 ไม่ว่าด้วยเหตุใด และสมาชิกของทั้งสองสภารวมกันจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา เข้าชื่อเสนอต่อประธานรัฐสภาขอให้รัฐสภามีมติยกเว้นเพื่อไม่ต้องเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา 88 ในกรณีเช่นนั้น ให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภาโดยพลัน และในกรณีที่รัฐสภามีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาให้ยกเว้นได้ ให้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งต่อไป โดยจะเสนอชื่อผู้อยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา 88 หรือไม่ก็ได้</p>	

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (นายพริษฐ์ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน)</p>
<p>มาตรา 279 บรรดาประกาศ คำสั่ง และการกระทำของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ หรือของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้ รัฐธรรมนูญนี้ หรือที่จะออกใช้บังคับต่อไปตามมาตรา 265 วรรคสอง ไม่ว่าจะประกาศ คำสั่ง หรือการกระทำที่มีผลใช้บังคับในทางรัฐธรรมนูญ ทางนิติบัญญัติ ทางบริหาร หรือทางตุลาการ ให้ประกาศ คำสั่ง การกระทำ ตลอดจนการปฏิบัติตามมาตรา 265 วรรคสอง หรือการกระทำนั้น เป็นประกาศ คำสั่ง การกระทำ หรือการปฏิบัติที่สอดคล้องรัฐธรรมนูญนี้และกฎหมาย และมีผลใช้บังคับโดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้ต่อไป การยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติมประกาศหรือคำสั่ง ดังกล่าว ให้กระทำเป็นพระราชบัญญัติ เว้นแต่ประกาศหรือคำสั่งที่มีลักษณะเป็นการใช้อำนาจ ทางบริหาร การยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติมให้กระทำโดยคำสั่งนายกรัฐมนตรีหรือมติ คณะรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี</p> <p>บรรดาการใด ๆ ที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พุทธศักราช 2558 และรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2559 ว่าเป็นการชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมาย รวมทั้งการกระทำ ที่เกี่ยวเนื่องกับกรณีดังกล่าว ให้ถือว่ากรณีนั้นและการกระทำนั้นชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้ และกฎหมาย</p>	<p>มาตรา 23 ให้ยกเลิกมาตรา 279 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560</p> <p>ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ</p> <p>.....</p> <p>นายกรัฐมนตรี</p>

ส่วนที่ 2

บทวิเคราะห์

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดว่า การขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ต้องมาจากคณะรัฐมนตรี หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 50,000 คน ตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ซึ่งในการเสนอขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญในครั้งนี้เป็นการเสนอโดยนายพริษฐ์ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน โดยมีประเด็นที่เสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหลากหลายประเด็น เช่น ประเด็นการให้เป็นสภาเดี่ยว ประเด็นคุณสมบัติ นายกรัฐมนตรีต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประเด็นเกี่ยวกับองค์กรอิสระ ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ และประเด็นการนิรโทษกรรม

ประเด็นการให้เป็นสภาเดี่ยว มีข้อที่ควรพิจารณา คือ

รัฐสภาประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาจะเรียกว่า สภาคู่ ส่วนรัฐสภาที่มีเฉพาะสภาผู้แทนราษฎร สภานิติบัญญัติแห่งชาติ สภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน หรือสภาร่างรัฐธรรมนูญทำหน้าที่รัฐสภา จะเรียกว่า สภาเดี่ยว แต่บางครั้งสภาเดี่ยวจะมาจากการแต่งตั้งและการเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภา เพื่อให้สมาชิกรัฐสภาที่มาจากการแต่งตั้งทำหน้าที่ให้คำปรึกษาหรือเรียกว่าเป็นที่เลี้ยง เมื่อพิจารณารูปแบบของรัฐสภาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันพบว่ามีสภาเดี่ยวจำนวน 17 ครั้ง และสภาคู่จำนวน 18 ครั้ง (รายละเอียดปรากฏตามส่วนที่ 3 หน้า 3-24-3-27) ซึ่งแต่ละรูปแบบมีข้อดีและข้อเสีย ดังนี้

รูปแบบของระบบสภาเดี่ยว

1. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตทั้งหมด **ข้อดีคือ** สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นตัวแทนที่ยึดโยงกับปัญหาของประชาชนในพื้นที่ **ข้อเสียคือ** ไม่สามารถคัดเลือกคนที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางเข้าสู่สภาได้ทั้งหมด และการออกกฎหมายหรือการบริหารประเทศจะคำนึงถึงระดับพื้นที่เฉพาะมากกว่าภาพรวมของประเทศ

2. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากการเลือกตั้งแบบสัดส่วน (บัญชีรายชื่อทั้งหมด) **ข้อดีคือ** ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีความหลากหลาย มีความสามารถ รวมทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองขนาดเล็กมีโอกาสดำเนินการคัดเลือกเข้าสู่สภา **ข้อเสียคือ** สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่มีความใกล้ชิดกับประชาชนทำให้ขาดการรับรู้ปัญหาที่แท้จริงของประชาชนในแต่ละพื้นที่

3. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากการสรรหาทั้งหมด **ข้อดีคือ** ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีความสามารถเฉพาะจากทุกกลุ่มอาชีพ สามารถนำวิธีการนี้มาใช้แก้ปัญหาในกรณีที่ไม่สามารถจัดการเลือกตั้งได้ และการออกกฎหมายเฉพาะที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมทำได้รวดเร็ว **ข้อเสียคือ** สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

มีความเป็นตัวแทนเชิงพื้นที่น้อยทำให้ไม่รู้ปัญหาที่แท้จริงของประชาชนในพื้นที่ การออกกฎหมายบางเรื่องอาจไม่ครอบคลุมประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่

4. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากแบบผสม จากเลือกตั้งแบบแบ่งเขต และแบบสัดส่วน **ข้อดีคือ** ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีความหลากหลาย รวมทั้งมีการยึดโยงกับประชาชน และส่วนที่มีความรู้ความสามารถตามที่พรรคการเมืองเลือกเข้ามาทำหน้าที่ในสภา **ข้อเสียคือ** อาจจะได้บุคคลมาทำหน้าที่ไม่ครอบคลุมกลุ่มอาชีพ

5. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากแบบผสม จากเลือกตั้งแบบแบ่งเขต และแบบสรรหาในจำนวนที่เท่ากัน ซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยการสรรหาจะต้องมีผู้แทนจากทุกกลุ่มอาชีพ เช่น ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ นักวิชาการ **ข้อดีคือ** ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีความหลากหลายทั้งส่วนที่มีการยึดโยงกับประชาชน และส่วนที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะกลุ่มอาชีพเข้ามาทำหน้าที่ในสภา **ข้อเสียคือ** สมาชิกที่ถูกแต่งตั้งมาจะไม่ยึดโยงกับประชาชน อาจมีการตั้งกลุ่มเทียมเพื่อผลักดันคนเข้าสู่กระบวนการแต่งตั้งสรรหา ซึ่งประเทศไทยไม่เคยนำแบบนี้มาใช้

6. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบผสม จากทั้งเลือกตั้งจังหวัดละคน เลือกตั้งกันเองในแต่ละอาชีพ และสรรหาจากกลุ่มองค์กรอาสาสมัคร (NGO) ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ นักวิชาการ **ข้อดีคือ** เพื่อต้องการให้ทุกกลุ่มผลประโยชน์มีตัวแทนในรัฐสภา คอยพิทักษ์ผลประโยชน์ของประชาชน และลดนโยบายประชานิยมของพรรคการเมือง **ข้อเสียคือ** การจัดตั้งรัฐบาลเป็นแบบรัฐบาลผสมจะไม่มีเสถียรภาพในการบริหารประเทศ เพราะจะมีการต่อรองจากกลุ่มการเมืองต่าง ๆ ซึ่งประเทศไทยไม่เคยนำแบบนี้มาใช้¹

เหตุผลสำคัญของฝ่ายสนับสนุนระบบสภาเดี่ยว

การมีทั้งวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรส่งผลให้กระบวนการนิติบัญญัติมีความสลับซับซ้อนและดำเนินไปโดยล่าช้าเกินจำเป็น กล่าวอีกนัยหนึ่งคือวุฒิสภาเป็นส่วนเกินของกระบวนการนิติบัญญัติ เนื่องจากการที่ต้องใช้องค์กรถึง 2 องค์กรพิจารณาเรื่องเดียวกันถึง 2 ครั้งเป็นอย่างน้อยย่อมเป็นเรื่องเกินจำเป็น²

เหตุผลสำคัญของฝ่ายสนับสนุนระบบสภาคู่ แบ่งออกเป็น 2 ประการ ดังนี้

1. วุฒิสภาหรือสภาสูงมีบทบาทในการกลั่นกรองการปฏิบัติหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎรหรือสภาล่าง โดยเฉพาะในกรณีของการบัญญัติกฎหมาย ร่างกฎหมายซึ่งผ่านการลงมติของสภาผู้แทนราษฎรควรได้รับการตรวจสอบและกลั่นกรองโดยวุฒิสภาอีกชั้นหนึ่งเพื่อความรัดกุมและรอบคอบ เนื่องจากอาจปรากฏข้อบกพร่องหรือความผิดพลาดอันเกิดจากการปฏิบัติภารกิจของสภาผู้แทนราษฎรขึ้นได้เสมอ

การมี 2 องค์กรหรือการแบ่งแยกหน้าที่เป็น 2 ส่วนเพื่อปฏิบัติภารกิจทางนิติบัญญัติจะส่งผลให้กระบวนการนิติบัญญัติมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. วุฒิสภามีบทบาทในการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจการเมืองของสภาผู้แทนราษฎร ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรตกอยู่ภายใต้การครอบงำโดยเสียงข้างมากและอาจนำพาวงศ์ไปสู่ความล้มเหลวหรือกลายเป็น

¹ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. การปฏิรูป : ด้านการเมือง. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2563, https://library2.parliament.go.th/giventake/content_nrcinf/nrc2557-mod-ref181057.pdf

² ธาตุกร ศิริยุทธ์วัฒนา. กฎหมายรัฐธรรมนูญ : หลักพื้นฐานแห่งกฎหมายรัฐธรรมนูญและระบอบประชาธิปไตย. พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2562), 278-279.

สภาพเป็นเผด็จการ วุฒิสภาเป็นองค์กรที่สามารถยับยั้งหรืออย่างน้อยสามารถลดความเสียหายที่เกิดจากการกระทำอันไม่ชอบด้วยกฎหมายของสภาผู้แทนราษฎรได้³

ประเด็นคุณสมบัตินายกรัฐมนตรีต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีข้อที่ควรพิจารณา คือ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช 2475 ได้บัญญัติให้นายกรัฐมนตรีต้องเลือกจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นฉบับแรก โดยกำหนดให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีอีก 14 นาย ต้องเลือกจากสมาชิกของสภาผู้แทนราษฎร นอกนั้นจะเลือกจากผู้ที่เห็นว่ามีความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษ แม้มิได้เป็นสมาชิกของสภาผู้แทนราษฎรก็ได้ แต่ต้องเป็นผู้ที่อาจดำรงตำแหน่งการเมืองได้ และกำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิก 2 ประเภทมีจำนวนเท่ากัน ดังนี้

สมาชิกประเภทที่ 1 ได้แก่ ผู้ที่ราษฎรเลือกตั้งขึ้น เป็นการเลือกตั้งทางอ้อม โดยเลือกตั้งผู้แทนตำบลก่อนแล้วให้ผู้แทนตำบลเป็นผู้เลือกผู้แทนราษฎร

สมาชิกประเภทที่ 2 ได้แก่ ผู้ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงตั้งขึ้น

อย่างไรก็ตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช 2475 ได้บัญญัติให้นายกรัฐมนตรีต้องเลือกจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นฉบับแรก แต่การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทางอ้อม ต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517 ก็ได้บัญญัติให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดมาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรงเป็นครั้งแรกและกำหนดให้นายกรัฐมนตรีต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย

เมื่อมีการตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ไม่ได้บัญญัติให้นายกรัฐมนตรีต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทำให้เกิดเหตุการณ์พฤษภาทมิฬเนื่องจากการรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของ พลเอก สุจินดา คราประยูร จนนำไปสู่การเคลื่อนไหวคัดค้านต่าง ๆ ของประชาชน โดยมีข้อเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีลาออกจากตำแหน่งและเสนอว่าผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต้องมาจากการเลือกตั้ง จึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญขึ้น คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พุทธศักราช 2535 กำหนดให้นายกรัฐมนตรีต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พุทธศักราช 2538 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ก็ได้กำหนดให้นายกรัฐมนตรีต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ส่วนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ไม่ได้กำหนดไว้ว่านายกรัฐมนตรีจะต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่ต้องมาจากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้จากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หากไม่อาจแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีจากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ด้วยเหตุใด ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขอให้รัฐสภามีมติยกเว้นเพื่อไม่ต้องเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ จึงจะมีสิทธิเสนอชื่อผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้หรือไม่ก็ได้ และเมื่อพ้นระยะเวลา 5 ปี

³ รฐากร ศิริยุทธ์วัฒนา. กฎหมายรัฐธรรมนูญ : หลักพื้นฐานแห่งกฎหมายรัฐธรรมนูญและระบอบประชาธิปไตย. พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2562), 277-278.

นับแต่วันที่มีรัฐสภาชุดแรก จึงจะให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีจากบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ ดังนั้นนายกรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 จะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่ก็ได้

สำหรับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่บัญญัติให้นายกรัฐมนตรีต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวน 6 ฉบับ ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช 2475 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พุทธศักราช 2535 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พุทธศักราช 2538 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 จากการที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้นายกรัฐมนตรีต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พบว่า

1. นายกรัฐมนตรีที่มาจากหัวหน้าพรรคการเมืองและพรรคการเมืองนั้นมีคะแนนเสียงข้างมากเด็ดขาดสามารถพิจารณาให้ความเห็นชอบหัวหน้าพรรคการเมืองนั้นเป็นนายกรัฐมนตรีได้

2. นายกรัฐมนตรีที่มาจากหัวหน้าพรรคการเมืองและพรรคการเมืองนั้นมีคะแนนเสียงมากกว่าพรรคการเมืองอื่น ๆ แต่ไม่สามารถพิจารณาให้ความเห็นชอบให้หัวหน้าพรรคการเมืองของตนเป็นนายกรัฐมนตรีได้จึงได้รวบรวมคะแนนเสียงจากพรรคการเมืองอื่นเพื่อสนับสนุนและพิจารณาให้ความเห็นชอบหัวหน้าพรรคการเมืองนั้นเป็นนายกรัฐมนตรี

3. นายกรัฐมนตรีที่มาจากหัวหน้าพรรคการเมืองแต่พรรคการเมืองนั้นมีคะแนนเสียงน้อยกว่าพรรคการเมืองอื่นจึงได้รวบรวมคะแนนเสียงจากพรรคการเมืองอื่น ๆ เพื่อให้ความเห็นชอบหัวหน้าพรรคการเมืองเป็นนายกรัฐมนตรี

4. นายกรัฐมนตรีที่มาจากหัวหน้าพรรคการเมืองแต่ได้พ้นจากตำแหน่งและสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาให้ความเห็นชอบให้รองหัวหน้าพรรคการเมืองนั้นเป็นนายกรัฐมนตรี

5. ไม่ได้เป็นหัวหน้าพรรคการเมืองแต่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อลำดับที่ 1 และได้กำหนดให้เป็นบุคคลที่จะให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบเป็นนายกรัฐมนตรี

อย่างไรก็ตาม การกำหนดให้นายกรัฐมนตรีต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เห็นว่า

1. เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและความเชื่อมโยงระหว่างนายกรัฐมนตรีกับประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยและเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ทำให้นายกรัฐมนตรีมีความสนใจและดูแลประชาชนอย่างทั่วถึง ตลอดจนรับฟังเสียงของประชาชนเพื่อรักษาฐานเสียงอันเป็นหลักการสำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

2. เพื่อให้นายกรัฐมนตรีร่วมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้พัฒนาประเทศและรู้ปัญหาอย่างแท้จริงของประชาชนจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการแก้ไขปัญหาได้ทันทั่วถึงและตรงตามเป้าหมายที่ประชาชนต้องการและมีการรับฟังเสียงของประชาชนอย่างรอบด้านเพื่อมิให้กระทบต่อผู้อื่น

3. นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีต้องรับผิดชอบต่อรัฐสภาทำให้รัฐสภาสามารถควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีได้มีประสิทธิภาพ

4. หลักประกันทางประชาธิปไตย คือ ต้องมาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งผ่านการคัดสรรจากประชาชนเจ้าของอำนาจอธิปไตยและผ่านกระบวนการตรวจสอบและคัดกรองจากระบบพรรคการเมือง

เข้าสู่ระบบรัฐสภา ฉะนั้นเมื่อบุคคลที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนถือว่าเป็นได้รับการตรวจสอบจากประชาชนชั้นหนึ่งแล้ว ย่อมได้บุคคลอันเป็นที่ยอมรับของประชาชนจึงสมควรเป็นนายกรัฐมนตรี

5. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะรู้ว่าบุคคลที่จะเป็นนายกรัฐมนตรีต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น มิใช่บุคคลอื่นที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีความเชื่อมั่นว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะได้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลนั้นเป็นนายกรัฐมนตรีตามที่คาดหวังไว้และเป็นไปตามเจตนารมณ์

6. ป้องกันมิให้ผู้มีอิทธิพลหรือนายทุนหรือบุคคลภายนอกที่ครอบงำพรรคการเมืองใช้อำนาจในการพิจารณาให้ความเห็นชอบให้ตนเองเป็นนายกรัฐมนตรีโดยไม่ได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

7. ถ้าให้บุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นนายกรัฐมนตรีได้ อาจเกิดกระแสดต่อต้านของประชาชนที่ไม่เห็นด้วยจนนำไปสู่การชุมนุมต่อต้านได้ ด้วยเห็นว่าพรรคการเมืองที่ตนเลือกและได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากที่สุดต้องได้เป็นนายกรัฐมนตรี

8. นายกรัฐมนตรีที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งจะมีแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนน้อยกว่านายกรัฐมนตรีที่มาจากเลือกตั้ง เพราะนายกรัฐมนตรีที่มาจากเลือกตั้งต้องพยายามที่จะบริหารประเทศเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนให้มากที่สุด และมีแรงจูงใจว่าจะต้องนำพรรคการเมืองของตนกลับมาบริหารประเทศอีกในการเลือกตั้งครั้งต่อไป ดังนั้น การเลือกตั้งจึงเป็นกลไกที่ทำให้นายกรัฐมนตรีมีความรับผิดชอบต่อประชาชนได้มากกว่า

9. อาจทำให้ได้บุคคลที่สมควรเป็นนายกรัฐมนตรีที่มาจากบุคคลที่มีทุนทรัพย์หรือมีอิทธิพลทางการเมือง หรือได้บุคคลที่เคยเป็นนายกรัฐมนตรีกลับเข้ามาเป็นอีกสมัย

10. บุคคลที่สมควรเป็นนายกรัฐมนตรีจะถูกจำกัดเฉพาะผู้ที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทำให้บุคคลที่สมควรเป็นนายกรัฐมนตรีที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่มีโอกาสเป็นนายกรัฐมนตรีได้

ประเด็นเกี่ยวกับองค์กรอิสระ⁴ มีข้อที่ควรพิจารณา คือ

ในการร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 สภาร่างรัฐธรรมนูญได้จัดทำร่างรัฐธรรมนูญโดยมีสาระสำคัญเป็นการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพิ่มขึ้น ตลอดจนปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองให้มีเสถียรภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และอธิบายในประเด็นปัญหาและหลักการสำคัญเกี่ยวกับการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐว่า ในอดีตอำนาจรัฐที่มีอยู่เหนือประชาชนนั้นมีมากและกว้างขวางอย่างยิ่ง การใช้อำนาจดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นฝ่ายการเมืองหรือฝ่ายประจำอาจเป็นที่มาของประโยชน์ที่มีขอบ และขาดการตรวจสอบที่ครอบคลุมครบถ้วนทุกมิติของการใช้อำนาจ การตรวจสอบที่มีอยู่เดิมยังขาดประสิทธิภาพที่จะควบคุมการใช้อำนาจทุกด้านอย่างจริงจัง ทำให้การแข่งขันในการเลือกตั้งและการเข้าสู่ตำแหน่งเพื่อเข้ามาใช้อำนาจรัฐมีความรุนแรงมากขึ้น และเมื่อเข้าสู่ตำแหน่งแล้วอาจใช้อำนาจเพื่อแสวงหาประโยชน์มิชอบ จึงสมควรแก้ไขสภาพที่ไม่พึงประสงค์ โดยการกำหนดการควบคุมอำนาจรัฐให้ครบถ้วนทุกด้าน และให้การควบคุมแต่ละด้าน

⁴ จุมพล รัตณภาส. (2562). อำนาจขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ตามหลักนิติธรรมและนิติรัฐ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะนิติศาสตร์, สาขาวิชากฎหมายมหาชน.

มีอิสระและมีประสิทธิภาพอย่างจริงจัง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 จึงเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่บัญญัติให้มืองค์กรของรัฐในหมวดรัฐสภา ได้แก่ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และมีการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ โดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยรัฐธรรมนูญโดยตรง นอกจากนี้ยังมีองค์กรอิสระที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้มีการจัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ ต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 จึงมีการปรับโครงสร้างสถาบันการเมืองใหม่ สาระสำคัญประการหนึ่งคือ เมืองค์กรที่ใช้อำนาจรัฐ แยกออกจากรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล เรียกว่า องค์กรตามรัฐธรรมนูญ แบ่งออกเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ได้แก่ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ ได้แก่ องค์กรอัยการ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มีการปรับโครงสร้างของหน้าที่และอำนาจขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ และสัมพันธ์ภาพระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหารให้เหมาะสม และให้สถาบันศาลและองค์กรอิสระอื่นมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ โดยองค์กรอิสระ ได้แก่ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

การจัดตั้งกลไกองค์กรอิสระเป็นสถาบันทางการเมืองและการใช้อำนาจรัฐใหม่จึงมีต้นกำเนิดจากความตระหนักถึงเหตุผลทางภารกิจที่จำเป็นต่อการรับรอง ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ แต่ประเทศไทยกลับประสบปัญหาความเสื่อมศรัทธาในการบริหารราชการแผ่นดิน เกิดวิกฤติความแตกต่างทางความคิดจากปัญหาการใช้อำนาจรัฐไม่เป็นไปตามหลักนิติธรรมและนิติรัฐ เป็นสาเหตุหนึ่งของการยึดอำนาจทางการเมืองการปกครอง และที่มาของการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ส่งผลต่อการกำหนดกลไกเพื่อจัดระเบียบและสร้างความเข้มแข็งแก่การปกครองประเทศขึ้นใหม่ ด้วยการจัดโครงสร้างของหน้าที่และอำนาจขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้องค์กรอิสระ ได้แก่ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นให้มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย มีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ และรับรอง คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนอันเป็นสาระสำคัญของหลักนิติธรรมและนิติรัฐ

จะเห็นได้ว่าอำนาจขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ เพื่อจำกัดการใช้การใช้อำนาจรัฐและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนจากการใช้อำนาจรัฐหรือไม่ อย่างไร สอดคล้องกับหลักการพื้นฐานสำคัญของการปกครองโดยกฎหมายตามนิติธรรมหรือนิติรัฐและหรือไม่ และเสนอข้อพิจารณาเพื่อส่งเสริมให้การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐและรับรอง ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทย เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับหลักนิติธรรมและนิติรัฐ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม

สำหรับอำนาจหน้าที่ขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 นั้น พบว่า อำนาจขององค์กรอิสระเป็นการแบ่งแยกอำนาจทางภารกิจตามรัฐธรรมนูญ เพื่อตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ซึ่งเกี่ยวข้องกับสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย หน้าที่ของปวงชนชาวไทย หน้าที่ของรัฐ แนวนโยบายแห่งรัฐ อันเป็นการเสริมช่องว่างโครงสร้างการบริหารทางการเมืองการปกครองสมัยใหม่ เพื่อแสดงว่าความสำคัญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานของรัฐมีความรับผิดชอบต่อสังคมและประชาชนและสามารถตรวจสอบได้ มีความโปร่งใสในการบริหารราชการ มีการตรวจสอบการใช้อำนาจซึ่งกันและกันระหว่างอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ รัฐดำเนินการเพื่อความเป็นธรรมของสังคม มีศาลที่เป็นอิสระและเป็นกลาง ในการทำหน้าที่ตัดสินวินิจฉัยข้อพิพาทหรือข้อขัดแย้งให้ถูกต้องตามกฎหมาย อันเป็นการจำกัดการใช้อำนาจรัฐ และส่งผลถึงการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนจากการใช้อำนาจรัฐตามกรอบแนวคิดของหลักนิติธรรม และนิติรัฐ

อย่างไรก็ดี องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรผู้ใช้อำนาจรัฐ การใช้อำนาจขององค์กรอิสระ ในการปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐตามรัฐธรรมนูญและตามกฎหมายบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ต้องคำนึงการจำกัดการใช้อำนาจขององค์กรอิสระนั้น ๆ เพื่อการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนจากการใช้อำนาจรัฐขององค์กรอิสระ พบว่า องค์กรอิสระซึ่งทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ โดยมีฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นองค์กรผู้ใช้อำนาจออกกฎหมายลำดับรองในกรอบของกฎหมายแม่บท เพื่อกำหนดรายละเอียด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ อำนาจขององค์กรอิสระมีสถานะเป็นการใช้อำนาจในทางปกครอง ย่อมสามารถตรวจสอบเนื้อหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ตรวจสอบควบคุมการกระทำ ทางปกครอง และมีฝ่ายตุลาการเป็นองค์กรผู้ใช้อำนาจวินิจฉัยชี้ขาดปัญหา เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมต่อลักษณะของการจำกัดการใช้อำนาจรัฐ ทั้งขององค์กรอิสระ องค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์กรอิสระซึ่งมีอำนาจให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และความเห็นต่อหน่วยงานของรัฐ หากมีการเสริมบทบาท ในการเยียวยาสิทธิ เสรีภาพ และทรัพย์สินของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำขององค์กรตาม รัฐธรรมนูญ หน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่สร้างความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมหรือภาวะแก่ ประชาชน ทำให้องค์กรตามรัฐธรรมนูญ หน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีความรับผิดชอบเพื่อคุ้มครอง สิทธิ เสรีภาพ และทรัพย์สินของประชาชนที่ได้รับความเสียหาย เป็นลักษณะการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ของประชาชนจากการใช้อำนาจรัฐ ทำให้แนวคิดของหลักนิติธรรมและนิติรัฐมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

ส่วนองค์กรอิสระซึ่งทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐและมีอำนาจทางบริหารตามรัฐธรรมนูญ เป็นผู้ใช้อำนาจวินิจฉัยชี้ขาดอันเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญ เป็นการสร้างข้อจำกัดการตรวจสอบ การใช้อำนาจซึ่งกันและกันระหว่างอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ และอาจส่งผล ต่อความเคลือบแคลงสงสัยหลักความสามารถตรวจสอบได้ (Accountability) ความโปร่งใสในการบริหารราชการ การตรวจสอบการใช้อำนาจซึ่งกันและกัน ความเป็นธรรมของสังคม และมีศาลที่เป็นอิสระและเป็นกลาง ในการทำหน้าที่ตัดสินวินิจฉัยข้อพิพาท หรือข้อขัดแย้งให้ถูกต้องตามกฎหมาย ข้อจำกัดดังกล่าวอาจส่งผล ต่อกระทบต่อข้อกล่าวอ้างถึงการใช้อำนาจรัฐขององค์กรอิสระตามอำเภอใจสิทธิเสรีภาพของประชาชน ไม่เป็นไปตามหลักนิติธรรมและนิติรัฐ

ปัญหาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติ⁵ มีข้อที่ควรพิจารณา คือ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 กำหนดให้สภาพัฒนาการปฏิรูปแห่งชาติ มีหน้าที่ศึกษาและเสนอแนะเพื่อให้เกิดการปฏิรูปในด้านการเมือง การบริหารราชการแผ่นดิน กฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม การปกครองท้องถิ่น การศึกษา เศรษฐกิจ พลังงาน สาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม สื่อสารมวลชน สังคม และอื่น ๆ ทั้งนี้ เพื่อให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีความเหมาะสมกับสภาพสังคมไทย มีระบบการเลือกตั้งที่สุจริตและเป็นธรรม มีกลไกป้องกันและขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบที่มีประสิทธิภาพ ขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ และสังคมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทำให้กลไกของรัฐสามารถให้บริการประชาชนได้อย่างทั่วถึง สะดวก รวดเร็ว และมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม โดยสภาพัฒนาการปฏิรูปแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปด้านต่าง ๆ ตามมาตรา 27 เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คณะรัฐมนตรี คณะรักษาความสงบแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต่อมามีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พุทธศักราช 2558 กำหนดว่าเมื่อสภาพัฒนาการปฏิรูปแห่งชาติสิ้นสุดลง ให้มีสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศขึ้นแทนสภาพัฒนาการปฏิรูปแห่งชาติ เพื่อดำเนินการให้เกิดการปฏิรูปด้านต่าง ๆ สืบต่อจากสภาพัฒนาการปฏิรูปแห่งชาติ โดยให้คำนึงถึงความสำคัญเร่งด่วน และความสัมฤทธิ์ผลของการปฏิรูปในระยะเวลาที่เหลืออยู่

เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2560 ได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ต่อมาเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2560 ก็ประกาศพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 และพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 ในวันเดียวกัน ซึ่งพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 กำหนดให้คณะกรรมการปฏิรูปให้จัดทำแผนการปฏิรูปประเทศ ในด้านการเมือง ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ด้านกฎหมาย ด้านกระบวนการยุติธรรม ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านสาธารณสุข ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านสังคม และด้านอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด ให้มีคณะกรรมการปฏิรูปประเทศแต่ละด้าน เพื่อทำหน้าที่จัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศ และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ มอบหมาย การจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่ประชุมร่วมกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ

ส่วนพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 กำหนดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันอันจะก่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติซึ่งจะต้องไม่น้อยกว่า 20 ปี โดยมีคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา รองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย ปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการ

⁵ อภิชาติ คุณวัฒน์บัณฑิต. (2561). ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติของประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะนิติศาสตร์, สาขาวิชากฎหมายมหาชน. สืบค้น 3 พฤศจิกายน 2563 จาก https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:165890

ทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ประธานกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประธานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และประธานสมาคมธนาคารไทย และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน 17 คน มีหน้าที่และอำนาจ เช่น จัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี กำกับดูแลการปฏิรูปประเทศให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พบว่ามีปัญหาที่ควรปรับปรุงและแนวทางการแก้ไขปัญหา ดังนี้

1. การปรับปรุงบทบัญญัติรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ

1) การกำหนดให้ชัดเจนว่าสถานะของแผนยุทธศาสตร์ชาติคือกรอบในการกำหนดนโยบายของรัฐบาล

การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติมีผลโดยตรงต่อการใช้อำนาจของรัฐบาล รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้การกำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรีก่อนที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติและแผนอื่นใดรวมตลอดทั้งการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ โดยกำหนดให้เป็นหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีที่จะกำกับดูแลและสนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยดำเนินการตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติจึงควรมีการกำหนดให้ชัดเจนว่าสถานะของแผนยุทธศาสตร์ชาติมีขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้คณะรัฐมนตรีใช้เป็นกรอบในการวางแผนงานและลงนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินต่อรัฐสภา โดยผู้ที่มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติก็คือ คณะรัฐมนตรี ผู้ใช้อำนาจอธิปไตยฝ่ายบริหารและผู้กำกับดูแลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติในหน่วยงานของรัฐทุกหน่วย

2) ยกเลิกการให้อำนาจแก่วุฒิสภาในการตรวจสอบการดำเนินการเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติของคณะรัฐมนตรี

การกำหนดให้ชัดเจนว่าสถานะของแผนยุทธศาสตร์ชาติมีขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้คณะรัฐมนตรีใช้เป็นกรอบในการวางแผนงานและลงนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินต่อรัฐสภา ย่อมไม่สร้างความสับสนว่ายุทธศาสตร์ชาติมีสถานะเป็นแผนงานหนึ่งและมีสภาพบังคับในทางการเมืองเป็นสำคัญ ฉะนั้น จึงเห็นควรให้มีการยกเลิกข้อบัญญัติเกี่ยวกับที่สมาชิกรัฐสภาชุดแรก ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มีอำนาจในการตรวจสอบรัฐบาลโดยส่งเรื่องไปศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ตรวจสอบการใช้อำนาจของคณะรัฐมนตรีอีกชั้นหนึ่ง อันถือเป็นการควบคุมตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของคณะรัฐมนตรีผ่านกระบวนการทางรัฐสภาตามปกติ

3) ยุบเลิกหมวดเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำบริการสาธารณะที่มีความซ้ำซ้อนกันในรัฐธรรมนูญ

โครงสร้างของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ยังมีเนื้อหาที่ทับซ้อนกัน ในสามหมวดที่ควรจะต้องทำการปรับปรุงแก้ไขให้เป็นหมวดเดียวกัน ได้แก่ หมวดหน้าที่ของรัฐ หมวดแนวนโยบายแห่งรัฐ และหมวดการปฏิรูปประเทศ แม้รัฐธรรมนูญทั้งสามหมวดจะมีรายละเอียดปลีกย่อยในการต้องการบังคับใช้ที่แตกต่างกัน แต่การที่รัฐธรรมนูญคือกฎหมายพื้นฐานขั้นสูงสุดซึ่งเป็น “เครื่องมือ

ที่กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการ” จึงควรมีความเข้าใจง่ายและเป็นระบบและควรรวมเข้ามาในหมวดเดียวกัน เพื่อเป็นหลักประกันในการจัดการกิจของรัฐสมัยใหม่

2. แนวทางการแก้ไขปัญหาจากการกำหนดนโยบายของรัฐบาลตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ

1) ยืนยันหลักการดำเนินงานของคณะรัฐมนตรีที่มุ่งความรับผิดชอบสูงสุดต่อรัฐสภา

แม้ว่าจะมีข้อเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจในการตรวจสอบความสอดคล้องของนโยบายที่ใช้หาเสียงของพรรคการเมืองกับยุทธศาสตร์ชาติ แต่หากพิจารณาตามทฤษฎีและหลักทางกฎหมายแล้ว การกำหนดนโยบายของรัฐบาลหรือการบริหารงานของรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งย่อมมีความชอบธรรมสูงสุดในการแสดงเจตจำนงแห่งรัฐ ขณะที่หน้าที่ในการจัดหางบประมาณนั้นเป็นหน้าที่หลักและโดยตรงของฝ่ายบริหารทั้งสิ้น รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้กำหนดให้คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ (ตามหลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ) กฎหมาย (ตามหลักนิติรัฐ) และนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา (ตามหลักอำนาจสูงสุดของรัฐสภา) ฉะนั้น แม้เนื้อหาของยุทธศาสตร์ชาติจะมีผลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาลผ่านการแถลงนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา แต่ท้ายที่สุดรัฐบาลต้องมุ่งเน้นไปที่หลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญซึ่งต้องสอดคล้องกับหลักเสรีประชาธิปไตยและนิติรัฐ โดยให้นำแนวนโยบายแห่งรัฐไปเป็นแนวทางในการตรากฎหมาย (ของฝ่ายนิติบัญญัติ) และกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน (ของรัฐบาล) และการกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล ก็ต้องเป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติ โดยหลักความรับผิดชอบของรัฐมนตรียังต้องรับผิดชอบต่อสภาผู้แทนราษฎรในเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของตน รวมทั้งต้องรับผิดชอบร่วมกันต่อรัฐสภาในการกำหนดนโยบายและการดำเนินการตามนโยบายของคณะรัฐมนตรีเป็นสำคัญ

2) ยืนยันหลักความเป็นเอกภาพของแผนงาน

ในขั้นที่การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติเพิ่งเริ่มประกาศใช้ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจะต้องระบุสถานะและลำดับของแผนยุทธศาสตร์ชาติและแผนที่เกี่ยวเนื่องให้ชัดเจน โดยต้องยกเลิกความทับซ้อนกันของแผนระดับที่สองให้เหลือเพียงแผนเดียว และให้ความสำคัญกับแผนที่มีความเกี่ยวเนื่องกับแผนยุทธศาสตร์ตามกฎหมายอื่น ๆ ซึ่งมีหน่วยงานที่รับผิดชอบชัดเจนและสามารถขับเคลื่อนได้เร็วและเป็นรูปธรรม

ขณะที่การทำงานของส่วนราชการต่าง ๆ และหน่วยงานของรัฐ การจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดินที่ถูกยกเลิกไป ถือเป็นกรอบและแนวทางที่สำคัญที่สุดในการจัดทำแผนนิติบัญญัติและแผนปฏิบัติราชการเพื่อใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน เนื่องจากการดำเนินการที่สอดคล้องกับแนวคิดของระบบการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยโดยมุ่งเน้นให้คณะรัฐมนตรีหรือผู้บริหารราชการแผ่นดินฝ่ายการเมือง แสดงภาวะผู้นำเป็นผู้รับผิดชอบทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย วางยุทธศาสตร์ และกำกับดูแลควบคุมให้ฝ่ายราชการประจำทำหน้าที่รับผิดชอบในการนำไปปฏิบัติให้บรรลุผล ตามกรอบแนวทางที่ได้แถลงนโยบายไว้ต่อรัฐสภา โดยมีรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายให้กำกับดูแลเขตพื้นที่ หรือกลุ่มจังหวัด ดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด/จังหวัด รัฐมนตรีเจ้ากระทรวงดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์ของกระทรวง (หรือแผนปฏิบัติราชการของกระทรวง) หัวหน้าส่วนราชการรับผิดชอบดูแลส่วนราชการของตนเอง ซึ่งถือเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของคณะรัฐมนตรีในการบริหารปกครองประเทศ

3) ยืนยันหลักการเสนองบประมาณรายจ่ายประจำปีเป็นอำนาจหน้าที่ของฝ่ายบริหารเท่านั้น

นอกจากนี้รัฐสภาต้องไม่นำเรื่องยุทธศาสตร์ชาติมาปะปนกับการจัดทำกรรมาธิการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยการจัดทำกรรมาธิการของรัฐบาลต้องยึดตามหลักการเสนองบประมาณรายจ่ายประจำปีเป็นอำนาจหน้าที่ของฝ่ายบริหารเท่านั้น และห้ามฝ่ายนิติบัญญัติในการริเริ่มกำหนดรายจ่ายแผ่นดินใน 2 ลักษณะ คือ การห้ามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแปรญัตติเพิ่มเติมรายการหรือจำนวนในรายการของร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายแผ่นดิน และการจำกัดสิทธิสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัติอันจะมีผลให้เกิดการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายแผ่นดิน ซึ่งเป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่จะต้องบริหารประเทศตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา และต้องดำเนินการจัดเตรียมร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณอย่างรอบคอบและเป็นอิสระ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐสภาต้องป้องกันมิให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้หนทางการแปรญัตติเพิ่มเติมรายการหรือจำนวนในรายการใดตามร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณเพื่อใช้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นเครื่องมือในการโจมตีทางการเมือง

3. แนวทางการแก้ไขปัญหาในการติดตามตรวจสอบและการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ

1) บทบาทของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ

การตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ต้องเริ่มต้นจากการตระหนักถึงเป้าหมายในการตรวจสอบที่ต้องการให้ยุทธศาสตร์ชาติอันมีเนื้อหาหลักในการจัดทำบริการสาธารณะสามารถขับเคลื่อนได้อย่างเป็นปกติต่อเนื่องไม่ก่อให้เกิดการหยุดชะงักในการดำเนินการทางนโยบายสาธารณะ อันจะส่งผลเสียต่อสังคมส่วนรวม โดยเฉพาะการตรวจสอบที่มุ่งแก้ไขที่ปัญหาด้วยยุทธศาสตร์ชาติมิใช่การตีความกฎหมายเพื่อมุ่งถอดถอนบุคคลให้ออกจากตำแหน่งซึ่งตามกฎหมายยุทธศาสตร์ชาตินับเป็นการเพิ่มบทบาทของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้สามารถเข้าไปแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามปกติของส่วนราชการต่าง ๆ ได้แก่ การควบคุมตรวจสอบการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีเสนอต่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ คณะรัฐมนตรี หัวหน้าหน่วยงานของรัฐและรัฐสภา

2) บทบาทของคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ

สำหรับประเด็นที่ควรเสนอให้มีการยกเลิกอย่างเร่งด่วนคือ ประเด็นการตรวจสอบกรณีมีเหตุอันควรรายงานให้รัฐสภาทราบเป็นการเฉพาะเรื่อง ที่ให้อำนาจแก่คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ด้านที่เกี่ยวข้องรายงานต่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อให้คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติเสนอรัฐสภาเป็นการเฉพาะเรื่องได้ โดยไม่ต้องเสนอผ่านคณะรัฐมนตรี โดยเห็นควรให้นำกระบวนการตรวจสอบทางการเมืองในกรณีการตรวจสอบการทำงานของคณะรัฐมนตรี ก็จะต้องพิจารณาสถานะของการกระทำของคณะรัฐมนตรี และกรณีการตรวจสอบการทำงานของส่วนราชการตามระบบกฎหมายปกติ โดยการตีความกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ต้องไม่ได้หมายถึงแค่การกำหนดกรอบของยุทธศาสตร์ชาติให้ตรงกับกรอบของแนวนโยบายแห่งรัฐหรือกรอบประเด็นการปฏิรูปเท่านั้น แต่ต้องไม่เป็นการขัดแย้งและสอดคล้องตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญที่ต้องรักษาคุณค่า “รัฐธรรมนูญแบบเสรีประชาธิปไตย” จะต้องพิจารณาทั้งด้านความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจและความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการยกเลิกนโยบาย หรือหากมีความเสียหายจากคำวินิจฉัยให้ยกเลิกการดำเนิน

โครงการที่พิจารณาว่าไม่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และจะต้องมีการพิจารณาความเสียหายที่เกิดขึ้น ภายหลังการตรวจสอบ โดยเฉพาะเมื่อมีการตรวจสอบการทำงานของคณะรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี โดยคำแนะนำของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการ ยุทธศาสตร์ชาติ จึงต้องเป็นหน้าที่ที่ผู้รับผิดชอบต้องในการดำเนินการแก้ไขการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ

3) บทบาทของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญ ที่เข้ามาตรวจสอบการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติของคณะรัฐมนตรี ควรยึดหลักในการปฏิบัติภารกิจพื้นฐานในสามประการ ได้แก่ การพิทักษ์ประชาธิปไตยและนิติรัฐ การรักษา ความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ และการใช้อำนาจนั้นต้องคำนึงถึงอำนาจอธิปไตยของปวงชนชาวไทย หลักการแบ่งแยกอำนาจ หลักการประกันสิทธิและเสรีภาพ และผลจากการตรวจสอบการดำเนินการ ตามยุทธศาสตร์ชาติ

4) บทบาทของส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ

เมื่อผลการตรวจสอบพบว่าการไม่ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติเกิดขึ้นผลจากการตรวจสอบ การทำงานของส่วนราชการ ซึ่งเป็นการตรวจสอบการดำเนินการที่ไม่สอดคล้องตามพระราชบัญญัติว่าด้วย การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติที่เป็นอำนาจของผู้บังคับบัญชาที่จะดำเนินการตรวจสอบนั้น ส่วนราชการในฐานะ นิติบุคคลมหาชนโดยหัวหน้าส่วนราชการที่กำกับดูแลการปฏิบัติและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติงานจึงควรเป็น ผู้รับผิดชอบร่วมกันในการขับเคลื่อนให้การดำเนินการยุทธศาสตร์สามารถดำเนินได้ต่อไป

4. แนวทางการแก้ไขปัญหาในการปรับปรุงแก้ไขยุทธศาสตร์ชาติ

1) ยกเลิกบทบัญญัติที่ต้องขอความเห็นชอบในการปรับปรุงแก้ไขจากรัฐสภาก่อน

แม้กฎหมายว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติได้กำหนดให้คณะกรรมการจัดทำให้มีการทบทวน ยุทธศาสตร์ชาติทุกห้าปี แต่ปัญหาในการแก้ไขยุทธศาสตร์ชาติมาจากขั้นตอน การปรับปรุงแก้ไขยุทธศาสตร์ชาติที่ได้กำหนดให้คณะกรรมการต้องขอความเห็นชอบจากรัฐสภา ก่อน ซึ่งการกำหนดเงื่อนไขให้การแก้ไขยุทธศาสตร์ชาติทำได้ยากหรือไม่สามารถแก้ไขในบางส่วนได้ย่อมถือว่าไม่มี ความชอบธรรมในทางประชาธิปไตยเพราะการวางข้อจำกัดในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครอง แม้จะเป็นการวางเงื่อนไขในกฎหมายที่ต้องการให้มีการให้แก้ไขได้ยากอย่างเช่นรัฐธรรมนูญ ก็ถือว่าเป็นเครื่อง กีดขวางเจตจำนงของประชาชนผู้ทรงอำนาจสูงสุดในรัฐธรรมนูญ ขณะที่หากความล่าช้าของระบบการเมือง ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไป (Gradual Evolution) เกิดขึ้นเป็นไปอย่างล่าช้าจนไม่สามารถ ปรับตัวให้เข้ากับเจตจำนงของประชาชนได้

2) การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติต้องเปิดให้มีการกำหนดเนื้อหาได้โดยเสรี

การแก้ไขเนื้อหาต้องเป็นไปตามกรอบของรัฐธรรมนูญที่กำหนดโดยนำหลักการยุทธศาสตร์ชาติ ในทางสากลเข้ามาประกอบ โดยเนื้อหายุทธศาสตร์ชาติที่มีการปรับปรุงต้องมีการรับรองความแตกต่าง หลากหลายทางชาติพันธุ์ ศาสนา ภาษา วัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อ อุดมการณ์ ความคิด สนับสนุนระบบ แบบเสรีนิยมโดยส่งเสริมให้มีการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรมและจัดให้มีระบบสวัสดิการอย่างทั่วถึง

ประเด็นการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ มีข้อที่ควรพิจารณา คือ

รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศจึงได้กำหนดโครงสร้าง กลไก พื้นฐานของการปกครอง ประเทศและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนบทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎหรือข้อบังคับ หรือการกระทำใด ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติหรือการกระทำนั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้ เมื่อรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมาย สูงสุดของประเทศ ดังนั้น การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญจึงต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะ ซึ่งการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้มีการเพิ่มเติมเงื่อนไขและขั้นตอนในการแก้ไขเพิ่มเติมแตกต่างจากรัฐธรรมนูญฉบับก่อนที่ผ่านมา ทำให้ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นไปได้ยากกว่าฉบับอื่น เพื่อให้กลไกการแก้ไขเพิ่มเติมมีส่วนร่วม ของทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นด้านของพรรคการเมือง พรรคฝ่ายค้าน และวุฒิสภา และเพื่อความยืนยันว่าทุกฝ่าย ได้เห็นพร้อมต้องการว่าสมควรแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ คือ

1. การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่ 1 ขึ้นรับหลักการ ต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่า กึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา **“ซึ่งในจำนวนนี้ต้องมีสมาชิกวุฒิสภาเห็นชอบ ด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา”** การใช้เสียงสมาชิกวุฒิสภา 1 ใน 3 ถือเป็นเงื่อนไขใหม่ เพื่อต้องการถ่วงดุลไม่ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้เสียงข้างมากโดยมิชอบ แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญได้

2. การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่ 3 ขั้นสุดท้าย ต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยมากกว่ากึ่งหนึ่ง ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา ในจำนวนนี้ต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคการเมือง ที่สมาชิกมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือรองประธานสภาผู้แทนราษฎร เห็นชอบด้วย ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของทุกพรรคการเมืองดังกล่าวรวมกัน และมีสมาชิกวุฒิสภาเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา จะเห็นได้ว่า นอกจากคะแนนเสียงของสมาชิก วุฒิสภาแล้ว ยังต้องได้คะแนนเสียงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคขนาดกลางหรือพรรคขนาดเล็ก ที่ไม่ได้เป็นรัฐมนตรี หรือประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือรองประธานสภาผู้แทนราษฎรอีกด้วย ทำให้ พรรคขนาดกลางหรือพรรคขนาดเล็กมีส่วนร่วมสำคัญในการชี้ขาดการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญด้วย

3. กรณีเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญในหมวด 1 บททั่วไป หมวด 2 พระมหากษัตริย์ หรือหมวด 15 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่หรืออำนาจของศาล หรือองค์กรอิสระ หรือเรื่องที่ทำให้ศาล หรือองค์กรอิสระไม่อาจปฏิบัติตามหน้าที่หรืออำนาจได้นั้น **ต้องจัดให้มีการออกเสียงประชามติตามกฎหมาย ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ ด้วย**

4. ก่อนนายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกทั้งสองสภารวมกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 10 ของสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ของแต่ละสภา หรือของทั้งสองสภารวมกัน แล้วแต่กรณี สามารถเข้าชื่อเสนอความเห็นต่อประธานแห่งสภา ที่ตนเป็นสมาชิกหรือประธานรัฐสภา แล้วแต่กรณี ว่าร่างรัฐธรรมนูญนั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐหรือไม่ รวมทั้ง มีลักษณะที่ต้องทำประชามติหรือไม่ และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับเรื่องดังกล่าวส่งความเห็นไปยัง

ศาลรัฐธรรมนูญ และให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่อง ในระหว่าง การพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญนายกรัฐมนตรีจะนำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว ขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยมิได้ ซึ่งเห็นว่าการกำหนด ให้การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญกระทำได้ยากขึ้น เพื่อเป็นการยืนยันรับรองความเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ

ประเด็นการนิรโทษกรรม⁶ มีข้อที่ควรพิจารณา คือ

ประเทศไทยมีกฎหมายเกี่ยวกับการนิรโทษกรรมที่มีลักษณะทางการเมืองมาแล้วจำนวน 24 ฉบับ โดยเป็นพระราชบัญญัติจำนวน 20 ฉบับและเป็นพระราชกำหนดจำนวน 4 ฉบับ เช่น การนิรโทษกรรม ที่เกี่ยวกับความผิดทางการเมืองโดยตรงและการนิรโทษกรรมที่เกี่ยวกับความผิดทางการเมืองในกรณีอื่น ๆ อันเกิดขึ้นจากการที่กลุ่มบุคคลเข้าร่วมกันเพื่อต่อต้านนโยบายด้านการเมืองของรัฐบาล หรือกรณี ที่รัฐบาล เห็นว่าไม่ควรดำเนินคดีหรือลงโทษผู้กระทำการดังกล่าว นอกจากการนิรโทษกรรมตามพระราชบัญญัติ และพระราชกำหนดแล้ว ยังมีการนิรโทษกรรมตามรัฐธรรมนูญด้วย

การประกาศรับรองการกระทำ คำสั่ง หรือประกาศ ของคณะรัฐประหาร เคยปรากฏเป็นบทบัญญัติ ในรัฐธรรมนูญในอดีตมาก่อนหน้าปี พ.ศ. 2560 แล้วซึ่งพบว่าเริ่มต้นจากมาตรา 21 ในธรรมนูญการปกครอง ราชอาณาจักร พุทธศักราช 2515 ซึ่งเกิดขึ้นภายหลังรัฐประหาร 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2514 ได้กลายเป็นต้นแบบ ให้กับมาตรา 29 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2519 อันเกิดขึ้นหลังการรัฐประหาร 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519 โดยข้อความในสองมาตราดังกล่าวมีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อยเช่นเดียวกับมาตรา 32 ในธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2520 ที่ได้นำมาจากมาตรา 29 ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2519 และท้ายสุดคือ มาตรา 32 ในธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ซึ่งต่อมาถูกนำมาขยายความให้ครอบคลุมมากขึ้น โดยบัญญัติไว้ในบทเฉพาะกาลของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 มาตรา 222 ที่น่าสังเกตก็คือการประกาศรับรอง การกระทำของคณะรัฐประหารที่มีมาก่อนปี พ.ศ. 2560 นั้นล้วนแล้วแต่บัญญัติไว้ในระดับรัฐธรรมนูญ แต่ก็เป็นรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวที่ตราขึ้นและประกาศใช้ในช่วงรัฐประหาร

จะเห็นได้ว่ามาตรา 36 และมาตรา 37 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549 ไม่ใช่นวัตกรรมใหม่ทางกฎหมาย หากแต่เป็นประเพณีของผู้ร่างรัฐธรรมนูญภายหลังการ รัฐประหารซึ่งมักจะนิรโทษกรรมทางการเมืองแก่คณะผู้ก่อการรัฐประหารโดยปริยายในฐานะที่เป็นรัฐอธิปไตย อีกทั้งยังรับรองการกระทำใด ๆ ของคณะรัฐประหารไว้อย่างชัดเจน ต่อมาเมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ผ่านการประชามติโดยประชาชนและประกาศใช้อย่างเป็นทางการมาตราดังกล่าวก็มา ปรากฏอยู่ในมาตรา 309 ซึ่งนับว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับถาวรฉบับแรกที่บัญญัติบทนิรโทษกรรมไว้เป็นครั้งแรก ของไทย เพื่อให้การรับรองรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549 อีกชั้นหนึ่ง

⁶ สมัญญา รัตนนันท. (2559). การนิรโทษกรรมทางการเมืองในประวัติศาสตร์ร่วมสมัยของไทยหลัง พ.ศ. 2535. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะรัฐศาสตร์, สาขาการปกครอง

ดั่งที่ รองศาสตราจารย์มานิตย์ จุมปา อธิบายว่า “บทบัญญัติข้างต้นกำหนดขึ้นเพื่อรองรับการดำเนินการใดที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับชั่วคราวพุทธศักราช 2549 ได้รับรองว่าชอบด้วยกฎหมายและรัฐธรรมนูญให้ยังคงเป็นการชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้ต่อไป” เช่นเดียวกับ ศาสตราจารย์ ดร. สมคิด เลิศไพฑูรย์ อดีตเลขาธิการกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 ได้ชี้ให้เห็นว่า มาตรา 309 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เป็นเพียงการยืนยันกล่าวซ้ำมาตรา 36 และมาตรา 37 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549 เท่านั้นและไม่จำเป็นที่จะต้องนิรโทษกรรมคณะรัฐประหารอีก เพราะบทบัญญัติของมาตรา 37 ได้นิรโทษกรรมการดำเนินการทั้งปวงของคณะรัฐประหารไปแล้ว แต่เจตนารมณ์ของมาตรา 39 นั้นมีขึ้นเพื่อไม่ให้เกิดความชะงักงันทางการเมืองและทำให้การบริหารประเทศดำเนินต่อไปได้อย่างราบรื่น ทั้งยังคุ้มครอง “ระบบกฎหมาย” ในช่วงของการรัฐประหารทำให้การคุ้มครอง “คณะรัฐประหาร” ไม่ ดังนั้นกฎหมายที่ดีในช่วงรัฐประหารก็จะสามารถดำรงอยู่ต่อไปได้ ทว่ากฎหมายที่ไม่ดีก็สามารถถูกยกเลิกได้ตามกระบวนการนิติบัญญัติเมื่อประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับถาวรแล้ว

อย่างไรก็ตาม ข้อพิจารณาสำคัญประการหนึ่ง ก็คือ รัฐธรรมนูญในอดีตได้รับรองการดำเนินการของคณะรัฐประหารไว้แต่เพียงระดับที่ “ชอบด้วยกฎหมาย” เท่านั้น ซึ่งภายหลังอาจปรากฏการเสนอให้มีการตรวจสอบการกระทำ ประกาศ หรือคำสั่งของคณะรัฐประหารว่า เป็นการดำเนินการที่ “ขัดรัฐธรรมนูญ” ได้ ในแง่นี้ รัฐธรรมนูญที่รับรองการดำเนินการของคณะรัฐประหารว่า “ชอบด้วยกฎหมายและรัฐธรรมนูญ” จึงเท่ากับเป็นการปิดกั้นอำนาจศาล หรือองค์กรอื่นใดในการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบรรดาการกระทำใด ๆ ของคณะรัฐประหารนั่นเอง ดังนั้นบทบัญญัติมาตรา 309 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 นอกจากจะลบล้างความผิด หรือนิรโทษกรรมให้กับคณะรัฐประหารและบุคคลที่เกี่ยวข้องแล้ว ยังรับรองการกระทำอันเนื่องมาจากเหตุการณ์ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 ว่าถือเป็นการกระทำที่ “ชอบด้วยกฎหมายและชอบด้วยรัฐธรรมนูญ” แม้บทบัญญัติเช่นนี้จะกลายเป็นประเพณีการปกครองที่คณะรัฐประหารและผู้ร่างรัฐธรรมนูญถือปฏิบัติมาเป็นระยะเวลาหนึ่ง แต่ก็กลับสร้างข้อวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตีความมาตรา 309 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ประกอบด้วยมาตรา 36 และมาตรา 37 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549 ว่าขัดต่อหลักนิติธรรม หลักสิทธิมนุษยชน และประชาธิปไตยตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

นอกจากนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ก็ได้รับรองมีการประกาศรับรองการกระทำ คำสั่ง หรือประกาศ ของคณะรัฐประหารไว้ในมาตรา 279 ด้วย เป็นการรับรองบรรดาประกาศ คำสั่ง และการกระทำของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ หรือของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ หรือที่จะออกใช้บังคับต่อไป ไม่ว่าจะประกาศ คำสั่ง หรือการกระทำที่มีผลใช้บังคับในทางรัฐธรรมนูญ ทางนิติบัญญัติ ทางบริหาร หรือทางตุลาการ ให้ประกาศ คำสั่ง การกระทำตลอดจนการปฏิบัติตามประกาศ คำสั่ง หรือการกระทำนั้น เป็นประกาศ คำสั่ง การกระทำ หรือการปฏิบัติที่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้และกฎหมาย และมีผลใช้บังคับโดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้ต่อไป การยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติมประกาศหรือคำสั่งดังกล่าว ให้กระทำเป็นพระราชบัญญัติ เว้นแต่ประกาศหรือ

คำสั่งที่มีลักษณะเป็นการใช้อำนาจทางบริหาร การยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติมให้กระทำโดยคำสั่งนายกรัฐมนตรี หรือมติคณะรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี และเป็นการรับรองบรรดาการใด ๆ ที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พุทธศักราช 2558 และรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2559 ว่าเป็น การชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมาย รวมทั้งการกระทำที่เกี่ยวข้องเนื่องกับกรณีดังกล่าว ให้ถือว่าการนั้น และการกระทำนั้นชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้และกฎหมาย

ส่วนที่ 3

ข้อมูลประกอบการพิจารณา

ผลการรับฟังความคิดเห็นร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (นายพริษฐ์ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน เป็นผู้เสนอ)*

ผลการรับฟังผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th และจากการส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง สรุปได้เป็นรายประเด็นดังนี้

1. ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการปรับระบบรัฐสภาเป็นสภาเดี่ยว

1.1 สมควรยกเลิกหมวด 7 รัฐสภา และเปลี่ยนเป็นหมวด 7 สภาผู้แทนราษฎร โดยให้คงเหลือสภาผู้แทนราษฎรเพียงสภาเดี่ยวพร้อมกับเพิ่มบทบาทและกลไกให้กับสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายค้านในการตรวจสอบควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรีหรือไม่

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<ul style="list-style-type: none"> - การมีสมาชิกวุฒิสภาไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน - ตัวแทนทุกองค์กรต้องมาจากจากเลือกของประชาชน ประชาชนสามารถตรวจสอบและควบคุมได้ - ประเทศไทยมีเพียงสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็เพียงพอแล้ว - วุฒิสภาไม่ได้ทำหน้าที่เป็นสภากลั่นกรองที่แท้จริง - ปัจจุบันวุฒิสภาไม่ได้มาจากการเลือกตั้งแต่ตั้งมาจากนายกรัฐมนตรี - เคลือบแคลงสงสัยในอำนาจของวุฒิสภาที่มีผลต่อการลงมติในเรื่องสำคัญ ๆ เช่น การแก้ไขรัฐธรรมนูญ 	<ul style="list-style-type: none"> - วุฒิสภามีความสำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาในรูปแบบสภาคู่ เพราะวุฒิสภาทำให้เกิดระบบการตรวจสอบและถ่วงดุลในรัฐสภา อีกทั้งยังทำให้การตรวจสอบควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายบริหารและให้ความเห็นชอบให้บุคคลไปดำรงตำแหน่งในศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ ทั้งนี้ตามหน้าที่และอำนาจที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ส่วนการกำหนดให้มีสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ก็เพื่อให้เป็นหน่วยงานด้านวิชาการและธุรการเพื่อสนับสนุนภารกิจของวุฒิสภา ตามหน้าที่และอำนาจที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติไว้ จึงเห็นควรให้คงระบบสภาคู่ไว้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของประเทศไทย

* คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2564 จาก https://www.parliament.go.th/section77/survey_detail.php?id=159

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	<p>มากกว่าระบบสภาเดี่ยว</p> <ul style="list-style-type: none"> - รัฐสภาแบบระบบสองสภา เป็นการถ่วงดุลอำนาจแห่งอำนาจนิติบัญญัติ หากใช้ระบบสภาเดี่ยว อาจเกิดระบบเผด็จการในสภาได้ - วุฒิสภาเป็นองค์กรนิติบัญญัติที่มีความสำคัญในการทำหน้าที่พิจารณาออกกฎหมายและถ่วงดุลการทำหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎร - ไม่เห็นด้วยกับการยุบเลิกวุฒิสภา หากเห็นว่าที่มาของวุฒิสภาไม่ถูกต้อง ก็ควรกำหนดขั้นตอนการได้มาซึ่งวุฒิสภาใหม่เพื่อให้เกิดความโปร่งใส และมีที่มาจากภาคประชาชนอย่างแท้จริง ซึ่งจะส่งผลดีต่อโครงสร้างส่วนอื่น ๆ ด้วย โดยเฉพาะการส่งผลต่อที่มาและการเข้าสู่ตำแหน่งขององค์กรอิสระในทางที่ถูกต้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพด้วย

1.2 สมควรยกเลิกมาตรา 269 ถึงมาตรา 272 เพื่อยกเลิกอำนาจของวุฒิสภาตามบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หรือไม่

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<ul style="list-style-type: none"> - การลงมติในรัฐสภา แม้เสียงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเกินกึ่งหนึ่ง แต่เสียงของวุฒิสภาไม่ถึง 1 ใน 3 มตินั้นกลับไม่ผ่าน ทำให้เห็นว่าเสียงของคนส่วนน้อยมีค่ามากกว่าเสียงของคนส่วนมาก ไม่มีความเหมาะสม - รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ให้อำนาจวุฒิสภามากเกินไป - วุฒิสภาไม่ได้มาจากการเลือกตั้งของประชาชน จึงไม่สมควรได้รับอำนาจที่มากเกินไป - รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 272 ให้อำนาจวุฒิสภาที่ถูกแต่งตั้งจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ร่วมเลือกนายกรัฐมนตรี กับสมาชิก 	<ul style="list-style-type: none"> - การกำหนดให้วุฒิสภามีหน้าที่กลั่นกรองกฎหมาย การถ่วงดุลสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจากเสียงข้างมากในสภาผู้แทนราษฎรย่อมสามารถจัดตั้งรัฐบาลและสนับสนุนการทำหน้าที่ของฝ่ายบริหาร การตรวจสอบควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายบริหาร และด้วยเหตุที่วุฒิสภามีความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร รัฐธรรมนูญจึงบัญญัติให้วุฒิสภามีหน้าที่ในการให้ความเห็นชอบให้บุคคลไปดำรงตำแหน่งในศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ - การห้ามมิให้สมาชิกวุฒิสภาใช้สิทธิเลือกนายกรัฐมนตรีเป็นการใช้อำนาจบริหารประเทศตกอยู่ที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายเดียว ไม่มีการคานอำนาจ

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<p>สภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนนั้นหมายความว่า ประชาชน 38 ล้านคนที่เลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจกำหนดตัวนายกรัฐมนตรีแค่ ร้อยละ 0.000017 ขณะที่ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ซึ่งเลือกวุฒิสภา มีอำนาจร้อยละ 33 เท่ากับประชาชนต้องมีจำนวน 19 ล้านคน จึงจะมีอำนาจเท่ากับขณะที่ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เพียงคนเดียว</p> <p>- วุฒิสภาที่ถูกแต่งตั้งโดยนายกรัฐมนตรีไม่ควรมีสิทธิในการเลือกนายกรัฐมนตรี</p>	<p>- การกำหนดกระบวนการสรรหาองค์กรอิสระให้ยึดโยงกับฝ่ายการเมือง โดยไม่มีวุฒิสภาหรือคนกลางเข้ามาทำหน้าที่ในการถ่วงดุลอำนาจในการสรรหาองค์กรอิสระเหมือนเช่นเดิม ประกอบกับมีการกำหนดให้ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจะต้องได้รับคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร อาจเป็นการเพิ่มโอกาสปิดกั้นผลการคัดเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเข้ามาเป็น คณะกรรมการองค์กรอิสระโดยพรรคการเมืองขนาดใหญ่ ก็เป็นไปได้เพราะเสียงของพรรคการเมืองขนาดเล็กไม่มีโอกาสชนะได้เลย</p>

1.3 สมควรแก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์และวิธีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญในมาตรา 256 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 โดยกำหนดให้ต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร และในกรณีเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหมวด 1 บททั่วไป หมวด 2 พระมหากษัตริย์ หรือหมวด 15 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ หรือในกรณีเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญใหม่ทั้งฉบับ ต้องจัดให้มีการออกเสียงประชามติตามกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติ ก่อนนำขึ้นทูลเกล้าทูลกลหม่อมถวาย หรือไม่

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<p>- กฎหมายควรมีที่มาจากประชาชน ควรมีการทำประชามติ อำนาจสูงสุดควรเป็นของประชาชน</p> <p>- เป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนเกิดความโปร่งใส ประชาชนควรมีสิทธิออกเสียงในการแก้ไขรัฐธรรมนูญ</p> <p>- การออกเสียงประชามติเป็นกระบวนการในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อตัดสินใจว่าจะให้ความเห็นชอบหรือไม่ ในเรื่องที่มีความสำคัญและกระทบต่อประโยชน์ของประเทศชาติหรือกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เป็นไปตามหลักประชาธิปไตย นอกจากนี้ยังช่วยลดปัญหาความขัดแย้งทางความคิดเห็นของประชาชนด้วยการรับฟังเหตุผลซึ่งกันและกันแทนการชุมนุม</p>	<p>- เจตนารมณ์ของมาตรา 256 กฎหมายประสงคฺ์ที่จะให้สมาชิกวุฒิสภาเข้ามามีบทบาทในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นบทบัญญัติหรือระเบียบแบบแผนในการปกครองรัฐ ดังนั้น จึงควรให้สมาชิกวุฒิสภาเข้ามาถ่วงดุลอำนาจในการแก้ไขกฎหมาย หากให้แต่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีคะแนนเสียงเห็นชอบในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรนั้น ก็อาจจะทำให้เกิดการเอื้อประโยชน์แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่เพียงฝ่ายเดียวมิได้คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม</p>

2. ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการปรับที่มา-อำนาจ-การตรวจสอบ ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ

2.1 สมควรยกเลิกบทบัญญัติในหมวด 11 ศาลรัฐธรรมนูญและเพิ่มบทบัญญัติใหม่ในหมวด 11 ศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบ คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม และการได้มาซึ่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมกับจำกัดขอบเขตหน้าที่และอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญให้ชัดเจนเคร่งครัดมากขึ้น ตลอดจนสร้างระบบตรวจสอบถ่วงดุลกับศาลรัฐธรรมนูญ หรือไม่

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<ul style="list-style-type: none"> - การคัดเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมาจากบุคคลเพียงไม่กี่คน ทำให้ผู้ที่ได้รับเลือกไม่มีอิสระในการทำหน้าที่ เห็นได้จากคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญหลายคดีที่ไม่เป็นไปตามหลักการ - ควรมีการถ่วงดุลอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ เนื่องจากคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมีความน่าสงสัย - การปรับเปลี่ยนองค์ประกอบ คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม และการได้มาซึ่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมกับจำกัดขอบเขตหน้าที่และอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ จะทำให้องค์กรน่าเชื่อถือขึ้นและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และเพื่อความเหมาะสมของศาลรัฐธรรมนูญ - ปัจจุบันศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจมากเกินไป - ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในปัจจุบันมีที่มาไม่โปร่งใส อยากรู้อยากเห็นมีความเป็นกลาง - เพื่อเป็นการตรวจสอบให้ศาลรัฐธรรมนูญมีการปฏิบัติหน้าที่อย่างสุจริต ตรงไปตรงมา และอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญต้องมีความสมดุลเที่ยงตรง 	-

2.2 สมควรยกเลิกบทบัญญัติในหมวด 12 องค์กรอิสระและเพิ่มบทบัญญัติใหม่ในหมวด 12 องค์กรอิสระ เพื่อเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบ คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม และการได้มาซึ่งองค์กรอิสระ พร้อมกับจำกัดขอบเขตหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระให้ชัดเจนเคร่งครัดมากขึ้น ตลอดจนสร้างระบบตรวจสอบถ่วงดุลกับองค์กรอิสระ หรือไม่

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<p>- กรรมการองค์กรอิสระจำเป็นต้องมีคุณสมบัติพื้นฐาน 3 ประการคือ 1. มีความเชี่ยวชาญในสายงานที่จะมาดำรงตำแหน่ง 2. มีความเป็นกลางทางการเมืองและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย 3. มีความยึดโยงกับประชาชน ผ่านการเลือกตั้ง หรือคัดเลือกโดยคนที่มาจากการเลือกตั้ง</p> <p>- ไม่ควรให้วุฒิสภาลงมติเลือกผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ</p> <p>- ควรปรับเปลี่ยนเพื่อความเหมาะสม ความโปร่งใส และเพื่อควมมีประสิทธิภาพ</p> <p>- องค์กรอิสระควรมีอิสระอย่างแท้จริง และต้องไม่มีอำนาจมากเกินไป เพราะอาจจะเป็นการขัดขวางการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานได้</p>	<p>- การจัดตั้งองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญนั้น เป็นองค์กรของรัฐที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการเกี่ยวกับภารกิจของรัฐตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และกฎหมาย โดยเป็นองค์กรของรัฐที่มีสถานะพิเศษ ได้รับหลักประกันให้สามารถปฏิบัติภารกิจหน้าที่โดยอิสระ ปลอดภัยจากการแทรกแซงขององค์กรของรัฐอื่นหรือสถาบันการเมืองอื่น รวมทั้งอยู่เหนือกระแสและการกดดันใด ๆ หากให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการองค์กรอิสระ ที่มาจากภาคการเมือง ถือเป็นการแทรกแซงจากฝ่ายการเมือง ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอิสระได้</p> <p>- การกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินที่ดำรงอยู่พ้นจากตำแหน่งเมื่อร่างรัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับ และให้โอนบุคลากร ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ และภาระผูกพันของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีผลเป็นการยุบองค์กรผู้ตรวจการแผ่นดิน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการคุ้มครองสิทธิและการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน กล่าวคือ หน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีความแตกต่างกัน แม้จะมีช่องทางให้ประชาชนสามารถร้องเรียนปัญหาได้เหมือนกัน แต่ก็นับว่าเป็นผลดีต่อประชาชนที่มีช่องทางให้ร้องเรียนได้หลายช่องทาง อีกทั้งหากมีการยุบผู้ตรวจการแผ่นดินจะลดทอนความน่าเชื่อถือจากต่างประเทศเนื่องจากผู้ตรวจการแผ่นดินมีพันธกรณีและความสัมพันธ์กับภาคีต่างประเทศ ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก</p>

2.3 สมควรกำหนดให้มีคณะผู้ตรวจการศาลและศาลรัฐธรรมนูญ ประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายรัฐบาลเสียงข้างมากและฝ่ายค้านเสียงข้างน้อยฝ่ายละห้าคน มีหน้าที่และอำนาจตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานศาลปกครอง ให้ความเห็นต่อประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด เกี่ยวกับแนวทางการบริหารของศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม และคณะกรรมการบริหารศาลปกครอง ศึกษาวิเคราะห์ ประเมินคุณภาพ และผลกระทบของคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ คำพิพากษาของศาลยุติธรรมและศาลปกครอง หรือไม่

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<ul style="list-style-type: none"> - ควรมีผู้คานอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ - เพื่อให้เกิดความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และเป็นการถ่วงดุลอำนาจ - เพื่อให้มีการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้งบประมาณอย่างเหมาะสม - เป็นการถ่วงดุลอำนาจโดยตัวแทนของประชาชน - เพื่อให้ฝ่ายตุลาการปฏิบัติหน้าที่อย่างซื่อสัตย์ สุจริตและเป็นธรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - การแต่งตั้งคณะผู้ตรวจการศาลและศาลรัฐธรรมนูญทำหน้าที่ตรวจสอบการบริหารราชการของศาล ย่อมส่งผลกระทบต่อความเป็นอิสระของศาล และไม่สอดคล้องกับ “ทฤษฎีการแบ่งแยกอำนาจ” ประกอบกับหน้าที่และอำนาจของคณะผู้ตรวจการศาลและศาลรัฐธรรมนูญมีความไม่เหมาะสมและทับซ้อนกับหน่วยงานอื่น กล่าวคือ <ol style="list-style-type: none"> 1) หน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของสำนักงานศาลยุติธรรม พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม พ.ศ. 2543 มาตรา 31 วรรคสอง ให้อำนาจสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินทำการตรวจสอบบัญชีและการเงินทุกประเภทของศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรมและเสนอผลการสอบบัญชีต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี จึงเห็นว่า การตรวจสอบงบประมาณและการรับรองบัญชีและการเงินของศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรมอยู่ในอำนาจของคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา คณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินอยู่แล้ว 2) หน้าที่และอำนาจในการให้ความเห็นแก่ประธานศาลฎีกาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารของคณะกรรมการบริหารยุติธรรม พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม พ.ศ. 2543 มาตรา 5 บัญญัติให้สำนักงานศาลยุติธรรมเป็น

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	<p>ส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานอิสระ และมาตรา 17 ให้คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลการบริหารราชการของศาลยุติธรรมในส่วนที่เกี่ยวกับงานบริหารราชการและงานธุรการของสำนักงานศาลยุติธรรมให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบ แบบแผน และประเพณีปฏิบัติของทางราชการศาลยุติธรรม ดังนั้นการให้มีคณะผู้ตรวจการศาลและศาลรัฐธรรมนูญย่อมส่งผลกระทบต่อความเป็นอิสระของสำนักงานศาลยุติธรรม อีกทั้งการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม ไม่สามารถกระทำได้ตามอำเภอใจแต่ตกอยู่ภายใต้การตรวจสอบจากบุคคลภายนอกซึ่งเป็นการตรวจสอบการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรมอยู่แล้ว</p> <p>3) หน้าที่และอำนาจในการศึกษา วิเคราะห์ ประเมินคุณภาพ และผลกระทบของคำพิพากษาของศาลยุติธรรม ซึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 188 บัญญัติให้ผู้พิพากษาและตุลาการย่อมมีอิสระในการพิจารณาพิพากษา อรรถคดีตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายให้เป็นไปโดยรวดเร็ว เป็นธรรมและปราศจากอคติทั้งปวง ดังนั้นการให้อำนาจคณะผู้ตรวจการศาลและศาลรัฐธรรมนูญ อาจเป็นการชี้้นำให้ศาลมีคำวินิจฉัยหรือคำพิพากษาตามแนวทางที่คณะกรรมการผู้ตรวจการเห็นสมควรและไม่เป็นไปตามหลักความเป็นอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีซึ่งได้รับการรับรองโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย</p> <ul style="list-style-type: none"> - บทบาท ที่มา และองค์ประกอบของ ผู้ตรวจการศาลรัฐธรรมนูญ มีความคล้ายคลึงกับ กรรมการสิทธิของสภาผู้แทนราษฎร อาจทำให้เกิด ปัญหาความซ้ำซ้อนในการทำงาน - การให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจ

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	หน้าที่ในการถอดถอนศาลอาจรทบต่อหลักความเป็นอิสระของตุลาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การกำหนดให้เมื่อผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการถอดถอนแล้ว แม้จะมีความเห็นให้ไม่ผิดหรือไม่ต้องพ้นจากตำแหน่ง อาจใช้เสียงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 3 ใน 4 มีมติให้พ้นจากตำแหน่ง เป็นการให้ฝ่ายนิติบัญญัติแทรกแซงฝ่ายตุลาการ

2.4 สมควรกำหนดให้มีคณะผู้ตรวจการองค์กรอิสระ ประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ฝ่ายรัฐบาลเสียงข้างมากและฝ่ายค้านเสียงข้างน้อยฝ่ายละห้าคน มีหน้าที่และอำนาจตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของสำนักงานขององค์กรอิสระต่าง ๆ ให้ความเห็นต่อประธานองค์กรอิสระทั้งหลายเกี่ยวกับแนวทางการบริหารขององค์กรอิสระ ศึกษาวิเคราะห์ ประเมินคุณภาพ และผลกระทบของ คำวินิจฉัย คำสั่ง หรือการใช้อำนาจขององค์กรอิสระในประเด็นต่าง ๆ หรือไม่

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<ul style="list-style-type: none"> - การตรวจสอบและการคานอำนาจเป็นกลไกที่ดี - เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ - เป็นการถ่วงดุลอำนาจโดยตัวแทนของประชาชน - เป็นการป้องกันการคอร์รัปชัน 	<ul style="list-style-type: none"> - การกำหนดให้มีคณะผู้ตรวจองค์กรอิสระที่ประกอบไปด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายรัฐบาลเสียงข้างมาก และฝ่ายค้านเสียงข้างน้อยฝ่ายละห้าคน เป็นการแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ อีกทั้งเป็นการเพิ่มขั้นตอนและอาจถูกรวบงำจากนักการเมืองได้ ซึ่งระบบการตรวจสอบใช้จ่ายงบประมาณของสำนักงานขององค์กรอิสระรูปแบบเดิมนั้น มีความเหมาะสมแล้ว - บทบาท ที่มา และองค์ประกอบของผู้ตรวจการองค์กรอิสระมีความคล้ายคลึงกับกรรมธิการของสภาผู้แทนราษฎร อาจทำให้เกิดปัญหาความซ้ำซ้อนในการทำงาน - โดยหลักการแล้วควรกำหนดให้มีความสำคัญกับการควบคุมกำกับองค์กรอิสระโดยกฎหมายเฉพาะมากกว่าการควบคุมกำกับโดยคณะบุคคลหรือตัวบุคคลที่บัญญัติไว้ในร่างรัฐธรรมนูญฯ เพราะการควบคุมกำกับองค์กรอิสระโดยกฎหมายเป็นหลักการที่กำหนดไว้ชัดเจน แตกต่างจากการควบคุมกำกับโดยคณะบุคคลหรือตัวบุคคลซึ่งอาจมีความไม่แน่นอนชัดเจน

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	<p>แตกต่างกันไปตามความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ตลอดจนทัศนคติในการปฏิบัติหน้าที่</p> <ul style="list-style-type: none"> - การกำหนดเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่สอดคล้องกับหลักการเกี่ยวกับสถานะของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหรือหลักการปารีส ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ขั้นต่ำเพื่อให้แต่ละประเทศนำไปเป็นแนวทางในการจัดตั้งสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หน้าที่และอำนาจและความรับผิดชอบของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ องค์ประกอบและหลักประกันในความเป็นอิสระและความหลากหลายของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ วิธีการดำเนินงานของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และหลักการเพิ่มเติมสำหรับของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่มีอำนาจกึ่งตุลาการ ดังนั้นในการกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะต้องสอดคล้องกับหลักการดังกล่าวเพื่อเป็นการประกันความเป็นอิสระในการดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามหลักการปารีส

2.5 สมควรกำหนดให้มีการถอดถอนประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้พิพากษาศาลฎีกา ตุลาการศาลปกครองสูงสุด ออกจากตำแหน่งได้ หรือไม่

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<ul style="list-style-type: none"> - ทุกตำแหน่งในโครงสร้างอำนาจต้องถอดถอนได้ - ศาลต้องมีคุณภาพ ความเป็นกลางและเป็นธรรม ความเป็นสากล - เป็นการคานอำนาจ - เพื่อป้องกันการใช้อำนาจอย่างไม่ถูกต้อง 	<ul style="list-style-type: none"> - พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. 2543 มาตรา 77 บัญญัติหลักเกณฑ์การไล่ออกจากตำแหน่งของข้าราชการตุลาการไว้โดยเฉพาะ อีกทั้งเมื่อเปรียบเทียบกับร่างรัฐธรรมนูญ จะเห็นว่ามูลเหตุในการไล่ออกที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นลักษณะเดียวกันกับมูลเหตุที่ระบุไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ - หากพิจารณาถึงองค์คณะพิจารณาถอดถอน

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	<p>ในร่างรัฐธรรมนูญ จะเห็นได้ว่าบางส่วนมาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติ ส่งผลให้กระบวนการถอดถอนดังกล่าวไม่สอดคล้องกับ “ทฤษฎีแบ่งแยกอำนาจ”</p> <ul style="list-style-type: none"> - รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ไม่ได้บัญญัติเรื่องการถอดถอนออกจากตำแหน่ง ย่อมแสดงให้เห็นว่ากระบวนการดังกล่าวไม่มีความเหมาะสม - การพิจารณาให้ถอดถอนข้าราชการตุลาการออกจากตำแหน่งต้องกระทำโดยองค์กรตุลาการ ไม่ใช่องค์กรฝ่ายบริหารหรือฝ่ายนิติบัญญัติ - หากพิจารณาจากร่างรัฐธรรมนูญถึงองค์คณะพิจารณาถอดถอนจะเห็นได้ว่าประกอบด้วยฝ่ายตุลาการ 3 คน และฝ่ายนิติบัญญัติ 4 คน หากวินิจฉัยให้ถอดถอนด้วยเสียงเกินกึ่งหนึ่งขึ้นไปให้พ้นจากตำแหน่ง แสดงให้เห็นว่าองค์กรนิติบัญญัติมีอำนาจในการพิจารณาถอดถอนองค์กรตุลาการได้โดยง่าย - ตามร่างรัฐธรรมนูญ บัญญัติให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาเป็นกรรมการตุลาการศาลปกครอง เป็นการบัญญัติให้ฝ่ายนิติบัญญัติมีอำนาจหน้าที่ในเรื่องที่เกินเขตอำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งมีหลักการแบ่งแยกอำนาจกำกับอยู่

2.6 สมควรกำหนดให้มีการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระออกจากตำแหน่งได้ หรือไม่

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<p>เป็นการคานอำนาจ สามารถตรวจสอบได้ ทำให้บุคคลที่ไม่สมควรดำรงตำแหน่งต้องถูกถอดถอน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 234 มาตรา 235 และมาตรา 236 ได้กำหนดพฤติการณ์ให้บุคคลพ้นจากตำแหน่ง โดยกระบวนการทางศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นผู้ริเริ่มดำเนินการ

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	เพื่อให้ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระนั้นพ้นจากตำแหน่ง โดยให้ศาลเป็นผู้พิจารณา ซึ่งระบบการตรวจสอบในปัจจุบันมีความเหมาะสมแล้ว

3. ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบกองทัพ

สมควรกำหนดให้มีคณะผู้ตรวจการกองทัพ ประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายรัฐบาล เสียงข้างมากและฝ่ายค้านเสียงข้างน้อยฝ่ายละห้าคน มีหน้าที่และอำนาจตรวจสอบการใช้งบประมาณ รายได้และโครงการจัดซื้อจัดจ้างกองทัพ ประกันหลักการรัฐบาลพลเรือนมีอำนาจเหนือกองทัพ พิจารณา เรื่องร้องเรียนของข้าราชการทหารตามกฎหมายจากการถูกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมหรือละเมิด สิทธิมนุษยชนจากผู้บังคับบัญชา จัดทำรายงานและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงหรือปฏิรูปกองทัพ ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตยและหลักการรัฐบาลพลเรือนมีอำนาจเหนือกองทัพ เพื่อเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร หรือไม่

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<ul style="list-style-type: none"> - กองทัพควรถูกฝ่ายพลเรือนตรวจสอบเพราะเป็นหน่วยงานที่มีกำลังพลสามารถยึดอำนาจของประชาชนเมื่อใดก็ได้ - เนื่องจากการใช้ภาษี ควรต้องมีการตรวจสอบ - เป็นการคานอำนาจด้วยตัวแทนของประชาชน - เพื่อความโปร่งใส ป้องกันการคอร์รัปชัน - เพื่อป้องกันไม่ให้กองทัพมีอำนาจมากเกินไป 	<ul style="list-style-type: none"> - การตรวจสอบกองทัพ มีคณะกรรมการทหาร ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจกระทำการพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับกิจการทหาร การป้องกันการรักษาความมั่นคงและการพัฒนาประเทศ การเสนอให้มีผู้ตรวจการกองทัพมีความซ้ำซ้อนกับ คณะกรรมการการทหาร ทั้งเรื่ององค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจ

4. ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนปฏิรูปประเทศ

สมควรยกเลิกมาตรา 65 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เรื่องการให้รัฐ พังจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ และยกเลิกหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ ตั้งแต่มาตรา 257 ถึงมาตรา 261 หรือไม่

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<ul style="list-style-type: none"> - ยุทธศาสตร์ชาติควรปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ควรตั้งเป้าระยะเวลาและปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม - การกำหนดยุทธศาสตร์ชาติไว้ 20 ปี ยาวนานเกินไป เนื่องจากสถานการณ์มีการเปลี่ยนแปลง อยู่เสมอ 	<ul style="list-style-type: none"> - ยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ เป็นการกำหนดแนวทางการพัฒนาและการก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศโดยรวมในด้านต่าง ๆ ที่ประชาชนพึงจะได้รับ ไม่ได้กำหนดประเด็นการพัฒนาที่สลับซับซ้อน และไม่ได้ตีกรอบบังคับในรายละเอียด เพียงแต่กำหนดกรอบแนวทางการพัฒนาเพื่อผลักดัน

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<ul style="list-style-type: none"> - ยุทธศาสตร์ชาติถูกกำหนดโดยไม่ได้ถามความเห็นของประชาชน - ยุทธศาสตร์ชาติกำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือทำลายฝ่ายตรงข้าม และทำให้ประเทศไม่สามารถแข่งขันกับประเทศอื่นได้ - ยุทธศาสตร์ชาติต้องมาจากความต้องการของประชาชน ควรทำประชามติ - ที่ผ่านมามีแผนการปฏิรูปประเทศไม่สัมฤทธิ์ผล ไม่มีประสิทธิภาพ 	<p>ประเทศไปสู่เป้าหมายร่วมกัน โดยให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต สามารถเตรียมการล่วงหน้าให้เหมาะสมและเท่าทัน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในอนาคต ทั้งนี้ สำหรับยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งอยู่ภายใต้กรอบระยะเวลาดำเนินการ 20 ปี สามารถให้มีการพิจารณาทบทวนปรับปรุงแผนได้ในทุก 5 ปี เพื่อให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ความเป็นจริงในปัจจุบันจึงมีความยืดหยุ่นและเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์</p> <ul style="list-style-type: none"> - กระบวนการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ มีองค์ประกอบของกรรมการที่มีผู้แทนจากหลายภาคส่วน ที่มีอยู่ในกลไกภายใต้คณะกรรมการต่าง ๆ ของภาครัฐ เช่นเดียวกับกรรมการระดับชาติอื่น ๆ รวมทั้งมีการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากประชาชนและกลุ่มภาคีการพัฒนาต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ตลอดจนข้อเสนอแนะจากวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นแนวทางการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมตามหลักการในระบอบประชาธิปไตย - ยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ เป็นองค์ประกอบจำเป็นของการปฏิรูประบอบราชการแผ่นดินของประเทศไทย สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาที่มีกรอบและทิศทาง นำไปสู่เป้าหมายในอนาคตที่ยอมรับร่วมกัน - ในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติมีผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านต่าง ๆ มามีส่วนร่วมในการจัดทำ และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนด้วย จึงถือไม่ได้ว่ายุทธศาสตร์ชาติขาดความชอบธรรมจากประชาชน รวมทั้งได้กำหนดให้มีการทบทวนยุทธศาสตร์ชาติ

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	ทุกห้าปี หรือในกรณีที่สถานการณ์ของโลกหรือประเทศเปลี่ยนแปลงไป ก็สามารถแก้ไขเพิ่มเติมยุทธศาสตร์ชาติเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ ประเทศไทยควรมียุทธศาสตร์ชาติ

5. ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการลบล้างผลพวงรัฐประหาร และการป้องกันและต่อต้านรัฐประหาร

5.1 สมควรเพิ่มหมวด 16 การลบล้างผลพวงรัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พุทธศักราช 2557 และการป้องกันและการต่อต้านรัฐประหาร และให้เพิ่มข้อความในมาตรา 257 ถึงมาตรา 261 หรือไม่

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<ul style="list-style-type: none"> - การรัฐประหารต้องถูกลบโทษเป็นเยี่ยงอย่างเพื่อป้องกันไม่ให้อื่นทำรัฐประหารอีก และจำเป็นต้องมีมาตรการป้องกันไม่ให้อำนาจทางทหารและอาวุธทำการรัฐประหารและทำลายระบอบประชาธิปไตยขึ้นอีกในอนาคต - การรัฐประหารเป็นความผิดที่ไม่สามารถลบล้างได้ ต้องมีบทลงโทษเพื่อป้องกันการทำรัฐประหาร - การรัฐประหารเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เป็นการทำลายระบอบประชาธิปไตย - ควรมีกฎหมายเรื่องรัฐประหารที่เด็ดขาด กำหนดโทษที่แท้จริง - ผลของการใช้อำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ต้องยกเลิกเพราะเป็นการใช้อำนาจโดยไม่ผ่านกระบวนการประชาชน - อำนาจสูงสุดควรเป็นของประชาชน ผู้บริหารประเทศควรมาจากประชาชนไม่ใช่กองทัพ 	-

5.2 สมควรยกเลิกมาตรา 279 ที่รับรองความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของประกาศ คำสั่ง และการกระทำของคณะรักษาความสงบแห่งชาติหรือของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือที่ออกใช้บังคับต่อมา ตลอดจนการปฏิบัติตามประกาศ คำสั่ง การกระทำนั้น รวมทั้งรับรองว่าบรรดาการใด ๆ ที่ได้รับรองว่าชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

(ฉบับชั่วคราว) และที่แก้ไขเพิ่มเติมแล้ว เป็นอันชอบด้วยกฎหมาย เพื่อเปิดโอกาสให้มีการโต้แย้งว่าประกาศคำสั่ง และการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้ หรือไม่

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<ul style="list-style-type: none"> - การรัฐประหารล้มล้างรัฐธรรมนูญ ผลพวงก็ย่อมผิดกฎหมาย - คำสั่งที่มาจากคณะรัฐประหารไม่สมควรมีกฎหมายคุ้มครอง - คำสั่งที่ไม่ได้มาจากระบอบประชาธิปไตยควรยกเลิกทั้งหมด - คำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) มีสภาพเหนือรัฐธรรมนูญ ควรต้องยกเลิก - ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำขาดความยุติธรรมต่อประชาชน - ผิดกับหลักระบอบประชาธิปไตย 	<ul style="list-style-type: none"> - ในช่วงการยึดอำนาจรัฐหรือรัฐประหารอำนาจอธิปไตยเป็นของผู้กระทำรัฐประหาร คือผู้กระทำรัฐประหารคือผู้มีอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ ในกรณีนี้จึงอาจกล่าวได้ว่าผู้กระทำรัฐประหารคือรัฐอธิปไตย และเป็นที่ยอมรับว่าคำสั่งของรัฐอธิปไตยเป็นกฎหมาย ดังเช่น พระบรมราชโองการของพระมหากษัตริย์ในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์ย่อมมีผลเป็นกฎหมาย หรือประกาศของคณะปฏิวัติถือเป็นกฎหมาย เป็นต้น การเสนอแก้ไขในประเด็นดังกล่าวอาจไม่สอดคล้องกับหลักวิชาการเรื่องรัฐอธิปไตย ซึ่งโดยธรรมชาติและความเป็นจริงผู้กระทำรัฐประหารคือผู้มีอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศและมีอำนาจในการออกกฎหมาย และอาจไม่สอดคล้องกับหลักการทางวิชาการเรื่องนิรโทษกรรม เนื่องจากหากเป็นการนิรโทษกรรมเพื่อต้องการให้เกิดความสงบสุขในสังคม เกิดความสามัคคีของคนในชาติ ก็อาจถือว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ทางการเมืองที่ควรแล้ว อีกทั้งการไม่ยอมรับการออกกฎหมายของรัฐอธิปไตยหรือผลพวงจากการรัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 ในเรื่องการตรากฎหมายหรือการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งได้เกิดผลต่อสิทธิและสถานะของบุคคลหรือประชาชนทั่วไปทั้งทางตรงและทางอ้อมไปแล้วนั้น หากกำหนดให้ผลพวงรัฐประหารถูกลบล้างไปอย่างสิ้นเชิง อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อบุคคลที่สุจริตดังกล่าว

6. ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัตินายกรัฐมนตรี

สมควรแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 159 วรรคแรก ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 โดยกำหนดให้บุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีต้องมาจากบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<ul style="list-style-type: none"> - นายกรัฐมนตรีควรมาจากการเลือกตั้งของประชาชน เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากประชาชนและมาจากพรรคการเมืองที่มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากที่สุด - นายกรัฐมนตรีควรมาจากประชาชนเท่านั้น - นายกรัฐมนตรีต้องเป็นผู้แทนจากปวงชนชาวไทย ต้องเป็นผู้ที่ปวงชนชาวไทยได้เลือกมาแล้ว - บุคคลที่จะได้รับความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรเพื่อแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีจะต้องมาจากบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และเป็นบุคคลที่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง การกำหนดให้นายกรัฐมนตรีต้องมาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการสร้างความเชื่อมโยงและความรับผิดชอบให้นายกรัฐมนตรีในฐานะผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีพันธะต้องปฏิบัติตามเจตจำนงของผู้เลือกตั้ง นอกจากนั้นยังเป็นการยืนยันว่าผู้บริหารประเทศจะต้องมีที่มาจาก การเลือกตั้งของประชาชน แม้ประชาชนจะไม่ใช่ว่าผู้ลงคะแนนเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีโดยตรงก็ตาม 	<ul style="list-style-type: none"> - การกำหนดเงื่อนไขให้นายกรัฐมนตรีต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อาจเป็นข้อจำกัดที่ไม่มีทางออกทางการเมืองได้ หากเกิดกรณีไม่สามารถเสนอชื่อบุคคลผู้สมควรเป็นนายกรัฐมนตรี กรณีที่ได้รับการเสนอชื่อถอนตัวหรือตกเป็นผู้ขาดคุณสมบัติ ในภายหลัง หรือไม่มีพรรคการเมืองใดได้รับเสียงข้างมากจนจำเป็นต้องจัดตั้งรัฐบาลผสมร่วมกับพรรคการเมืองอื่น แต่ไม่อาจตกลงในชื่อบุคคลผู้สมควรเสนอเป็นนายกรัฐมนตรีจากแต่ละพรรคได้ อันจะทำให้การจัดตั้งรัฐบาลประสบปัญหา ทั้งที่พรรคการเมืองเหล่านั้นอาจเห็นชอบร่วมกันให้เสนอชื่อบุคคลภายนอก แต่ไม่อาจทำได้ และนำไปสู่วิกฤตทางการเมืองได้

5.3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

(1) ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการปรับระบบรัฐสภาเป็นสภาเดียว

1) ควรใช้ระบบรัฐสภาแบบสองสภา แต่สมาชิกวุฒิสภาต้องมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนเพื่อเป็นตัวแทนของประชาชนอย่างแท้จริง

2) ควรนำการออกเสียงประชามติมาใช้ เนื่องจากการออกเสียงประชามติเป็นกระบวนการในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อตัดสินใจว่าจะให้ความเห็นชอบหรือไม่ในเรื่องที่มีความสำคัญและกระทบต่อประโยชน์ของประเทศชาติหรือกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของ

ประชาชน เป็นไปตามหลักประชาธิปไตย นอกจากนี้ยังช่วยลดปัญหาความขัดแย้งทางความคิดเห็นของประชาชนด้วยการรับฟังเหตุผลซึ่งกันและกันแทนการชุมนุม

3) การกำหนดระบบรัฐสภาซึ่งเป็นฝ่ายนิติบัญญัติและเป็นโครงสร้างตามหลักการแบ่งแยกอำนาจจึงถือเป็นเรื่องสำคัญ ควรที่จะให้ประชาชนมาร่วมกำหนด โดยให้ความรู้เรื่องการเมืองการปกครองเป็นพื้นฐานให้ประชาชนได้ตัดสินใจในเรื่องนี้ผ่านการขอความเห็นหรือการจัดทำประชาพิจารณ์

4) ควรกำหนดขั้นตอนการได้มาซึ่งวุฒิสภาใหม่เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและมีที่มาจากภาคประชาชนอย่างแท้จริง ซึ่งจะส่งผลดีต่อโครงสร้างส่วนอื่น ๆ ด้วย โดยเฉพาะการส่งผลต่อที่มาและการเข้าสู่ตำแหน่งขององค์กรอิสระในทางที่ถูกต้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพด้วย

(2) ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการปรับที่มา-อำนาจ-การตรวจสอบ ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ

1) การถอดถอนออกจากตำแหน่งจะต้องมีความชัดเจน เช่น การลงชื่อจากประชาชน

2) ร่างรัฐธรรมนูญฯ มีการบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่หรืออำนาจของศาล หรือองค์กรอิสระ หรือเรื่องที่ทำให้ศาลหรือองค์กรอิสระไม่อาจปฏิบัติหน้าที่หรืออำนาจได้ ก่อนดำเนินการตามมาตรา 256 (3) ให้จัดให้มีการออกเสียงประชามติตามกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติ ถ้าผลการออกเสียงประชามติเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม จึงให้ดำเนินการตามมาตรา 256 (7) ต่อไป

3) การสรรหาองค์กรอิสระโดยสภาผู้แทนราษฎร เห็นว่าหากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นผู้แทนของประชาชน ดำเนินการสรรหาโดยมีหลักประกันในการปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องและโปร่งใสแล้ว การกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายรัฐบาลสรรหาบุคคลที่มีความเหมาะสมให้สภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้เลือก กรณีดังกล่าวก็เห็นว่าเป็นเรื่องที่เหมาะสม แต่อย่างไรก็ตามสภาที่ทำหน้าที่ในการลงมติให้ความเห็นชอบไม่ควรเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการสรรหารายชื่อเสนอเพื่อพิจารณามาตั้งแต่ต้น แต่ควรกำหนดให้วุฒิสภาซึ่งมีที่มาจากภาคประชาชนเป็นสภาที่ทำหน้าที่ในการถ่วงดุลอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร โดยทำหน้าที่ในฐานะสภาให้ความเห็นชอบในขั้นตอนสุดท้ายจึงจะถูกต้องและเหมาะสมมากกว่า

(3) ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบกองทัพ

(4) ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนปฏิรูปประเทศ

(5) ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการลบล้างผลพวงรัฐประหาร และการป้องกันและต่อต้านรัฐประหาร

(6) ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัตินายกรัฐมนตรี

ประเด็นนี้เป็นเรื่องสำคัญที่ควรพิจารณาอย่างรอบด้านและควรคาดหมายถึงเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อไม่ให้เกิดวิกฤตทางการเมือง อย่งไรก็ดี การพิจารณาในประเด็นนี้ควรที่จะให้ประชาชนได้มาร่วมพิจารณา โดยให้ความรู้เรื่องการเมืองการปกครองเป็นพื้นฐานให้ประชาชนได้ตัดสินใจในเรื่องนี้ผ่านการขอความเห็นหรือการจัดทำประชาพิจารณ์

“สภาที่สอง” ในระบบรัฐสภา*

“สภาที่สอง” เป็นองค์ประกอบหนึ่งของรัฐสภา (National Assembly) ในหลายประเทศทั่วโลกที่กำหนดให้โครงสร้างของรัฐสภาเป็นแบบสภาคู่ (Bicameral system) สภาที่สองนั้น อาจมีชื่อเรียกขานที่มาของสมาชิก อำนาจหน้าที่และวัตถุประสงค์ ในการก่อตั้งแตกต่างกันไปตามที่จะกำหนดในบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญของประเทศต่าง ๆ โดยอิทธิพลจากปัจจัยต่าง ๆ ที่ล้วนแต่อยู่เบื้องหลังเจตนารมณ์ในการกำหนดให้มีสภาที่สองในโครงสร้างของรัฐสภาทั้งสิ้น

รูปแบบการปกครองตามแนวความคิดการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

รูปแบบการปกครอง (Forms of Government) คือ การกำหนดโครงสร้าง รูปแบบและอำนาจหน้าที่ขององค์กรทางการเมือง อันรวมถึงการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรทางการเมืองต่าง ๆ ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับประมุขแห่งรัฐ ความสัมพันธ์ระหว่างประมุขแห่งรัฐกับรัฐสภา ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสภากับคณะรัฐมนตรี เป็นต้น

รูปแบบการปกครองตามแนวความคิดการปกครองในระบอบประชาธิปไตยมีจำนวนทั้งสิ้น 3 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบการปกครองในระบบรัฐสภา รูปแบบการปกครองในระบบประธานาธิบดี และรูปแบบการปกครองในระบบกึ่งประธานาธิบดี มีสาระสำคัญ ดังนี้

1) รูปแบบการปกครองในระบบรัฐสภา

รูปแบบการปกครองในระบบรัฐสภา (Parliamentary System) มีสาระสำคัญ คือ รัฐสภาเป็นองค์กรที่มีอำนาจอธิปไตยตามแนวความคิดเรื่องอำนาจสูงสุดเป็นของรัฐสภา ดังนั้น รูปแบบการปกครองในระบบรัฐสภาจึงไม่มีการแบ่งแยกอำนาจองค์กรผู้ใช้อำนาจอย่างเคร่งครัดระหว่างรัฐสภา ซึ่งเป็นองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติกับคณะรัฐมนตรีอันเป็นองค์กรฝ่ายบริหาร อีกนัยหนึ่งนั้น คณะรัฐมนตรีก็เป็นองค์กรที่ได้รับการแบ่งอำนาจจากรัฐสภา และได้รับการแต่งตั้ง สนับสนุน และให้พ้นจากการดำรงตำแหน่งโดยการลงมติของรัฐสภา อีกด้วย

2) รูปแบบการปกครองในระบบประธานาธิบดี

รูปแบบการปกครองในระบบประธานาธิบดี (Presidential System) เป็นรูปแบบการปกครองที่ให้ความสำคัญกับการแบ่งแยกองค์กรผู้ใช้อำนาจอธิปไตยอย่างเคร่งครัด กล่าวคือ ระหว่างองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติกับองค์กรฝ่ายบริหารนั้น สมาชิกรัฐสภามาจากการเลือกตั้งของประชาชน และประธานาธิบดีเป็นประมุขขององค์กรฝ่ายบริหารซึ่งมีที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนเช่นเดียวกัน

ทั้งนี้ ประธานาธิบดีจะเป็นผู้แต่งตั้งรัฐมนตรีให้เข้าร่วมเป็นรัฐบาล รัฐสภาจะไม่มีอำนาจในการลงมติไม่ไว้วางใจประธานาธิบดี และประธานาธิบดีก็ไม่มีอำนาจในการยุบสภา

* ปณิธิร์ ปทุมวัฒน์. สภาที่สองในระบบรัฐสภา. สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2564 จาก

https://www.senate.go.th/assets/portals/93/fileups/272/files/S%E0%B9%88ub_Jun/13win/win43.pdf

ดังนั้น ในรูปแบบการปกครองรูปแบบนี้ ประธานาธิบดีซึ่งเป็นฝ่ายบริหารไม่ได้รับการแต่งตั้งโดยฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายนิติบัญญัติไม่มีอำนาจในการมีมติให้ฝ่ายบริหารพ้นจากตำแหน่ง

3) รูปแบบการปกครองในระบบกึ่งประธานาธิบดี

รูปแบบการปกครองในระบบกึ่งประธานาธิบดี (Semi-Presidential System) หรือรูปแบบการปกครองกึ่งรัฐสภากึ่งประธานาธิบดี (Semi-Parliamentary and Semi-Presidential System) เป็นรูปแบบการปกครองที่ผสมผสานระหว่างรูปแบบการปกครองในระบบรัฐสภาและรูปแบบการปกครองแบบประธานาธิบดีเข้าด้วยกัน

โดยการปกครองแบบกึ่งประธานาธิบดีนี้ ประธานาธิบดีได้รับการเลือกตั้งมาจากประชาชน เช่นเดียวกับสภาที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน แต่ประธานาธิบดีเป็นผู้แต่งตั้งนายกรัฐมนตรีให้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้ารัฐบาล รัฐสภามีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมการดำเนินงานของฝ่ายบริหารผ่านการอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลได้ โดยประธานาธิบดีมีอำนาจในการยุบสภา ตลอดจนประธานาธิบดีและนายกรัฐมนตรีจะมีอำนาจในการบริหารงานของประเทศร่วมกัน

สาระสำคัญของรูปแบบการปกครองในระบบรัฐสภา

ในรูปแบบการปกครองในระบบรัฐสภา คือ รูปแบบของการปกครอง ซึ่งองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารมีความเท่าเทียมกัน ทั้งสององค์กรล้วนได้รับอำนาจอธิปไตยมาจากประชาชน มีการถ่วงดุลอำนาจในกระบวนการปกครองระหว่างกันอยู่ตลอด โดยมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด

การปกครองแบบรัฐสภาเป็นการปกครองในระบบอธิปไตยโดยผ่านทางผู้แทนซึ่งสมาชิกมาจากการเลือกตั้งของประชาชนที่ไม่ได้มีการแบ่งแยกอำนาจอย่างเด็ดขาด และยินยอมให้ฝ่ายบริหารเกี่ยวข้องกับฝ่ายนิติบัญญัติได้โดยคณะรัฐมนตรีจะต้องรับผิดชอบทางการเมืองต่อรัฐสภา เพราะการเข้ารับหน้าที่บริหารนั้นเป็นไปโดยความไว้วางใจของรัฐสภา อย่างไรก็ตาม รัฐบาลก็มีอำนาจในการให้คำแนะนำต่อประมุขของรัฐให้ยุบสภาได้เช่นเดียวกัน ความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารในลักษณะเช่นนี้ได้เป็นไปตามแนวความคิดว่าด้วยการแบ่งแยกอำนาจ อันมีสาระสำคัญให้มีการแบ่งแยกองค์กรหลักที่ใช้อำนาจของรัฐทั้ง 3 ประการ ได้แก่ อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ ออกจากกันเพื่อป้องกันการใช้อำนาจโดยมิชอบของรัฐและเพื่อเป็นการประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามหลักรัฐธรรมนูญ

ลักษณะสำคัญของรูปแบบการปกครองในระบบรัฐสภา

รูปแบบการปกครองในระบบรัฐสภามีลักษณะพื้นฐานที่สำคัญ คือ มีการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ระหว่างองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ คือ รัฐสภา กับองค์กรฝ่ายบริหาร คือ รัฐบาล ในลักษณะที่เป็นการแบ่งหน้าที่แต่ไม่ได้แบ่งอย่างเด็ดขาด มีการทำงานร่วมกันโดยรัฐบาลต้องบริหารงานด้วยความไว้วางใจของรัฐสภา รัฐสภามีอำนาจในการควบคุมตรวจสอบรัฐบาลด้วยการเปิดอภิปรายเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐบาล (Vote of no Confidence) โดยสามารถเปิดอภิปรายได้ทั้งกรณีอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลทั้งหมด

หรือเฉพาะรัฐมนตรีบางคนก็ได้ ในขณะที่เดียวกัน รัฐบาลก็มีอำนาจในการยุบสภา (Dissolution) เพื่อคืนอำนาจให้ประชาชนเพื่อเลือกตั้งสมาชิกสภาใหม่

ลักษณะสำคัญของการปกครองในระบบรัฐสภา ได้แก่

- (1) รัฐบาลที่เป็นฝ่ายบริหารมาจากการเลือกของสมาชิกรัฐสภาที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ
- (2) ฝ่ายบริหารได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้ารัฐบาล (Head of the Government) และพระมหากษัตริย์หรือประธานาธิบดีเป็นประมุขแห่งรัฐ (Head of State)
- (3) ประมุขแห่งรัฐเป็นผู้แต่งตั้งหัวหน้ารัฐบาล
- (4) หัวหน้ารัฐบาลเป็นผู้แต่งตั้งรัฐบาลหรือคณะรัฐมนตรี
- (5) คณะรัฐมนตรีหรือรัฐบาลเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจแบบกลุ่ม และต้องรับผิดชอบเป็นกลุ่ม (Collective Responsibility)
- (6) โดยส่วนใหญ่ รัฐมนตรีย่อมเป็นสมาชิกรัฐสภา
- (7) รัฐบาลต้องรับผิดชอบต่อสภาหรือรัฐสภา
- (8) หัวหน้ารัฐบาลอาจแนะนำให้ประมุขแห่งรัฐยุบสภาได้
- (9) รัฐสภาเป็นองค์กรที่มีอำนาจสูงสุด
- (10) รัฐบาลรับผิดชอบโดยอ้อมต่อประชาชนผู้เลือกตั้ง
- (11) รัฐสภาเป็นจุดศูนย์กลางของอำนาจในระบบการเมือง

การมีสภาที่สองเพิ่มขึ้นอาจมีวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างต่อไปนี้ และการมีวัตถุประสงค์ข้อนี้ก็จะเป็นตัวกำหนดการจัดรูปแบบและโครงสร้างของสภาที่สองเองด้วย กล่าวคือ

(1) มีสภาที่สองเพื่อถ่วงอำนาจระหว่างสภานิติบัญญัติกับรัฐบาล การมีสภาที่สองด้วยวัตถุประสงค์ข้อนี้ ก็เพราะเกรงว่าถ้ามีสภาเดียวและสมาชิกส่วนมากเป็นฝ่ายรัฐบาลแล้ว รัฐบาลจะสามารถครอบงำรัฐสภาได้ทั้งหมดและอาจเกิดการใช้อำนาจเด็ดขาดในรัฐสภาได้โดยง่าย ดังที่มี ผู้เรียกว่า “เผด็จการทางรัฐสภา” (Parliamentary Dictatorship)

อย่างไรก็ตาม ในวัตถุประสงค์ประการนี้ ถ้าประชาชนมีความนิยมพรรคการเมืองนั้นมากจนเป็นฝ่ายเสียงข้างมากในรัฐสภาและจัดตั้งรัฐบาลได้นั้น ย่อมถือว่าเป็นเรื่องที่ยอมรับกันได้ในระบบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา นอกจากนั้น การมีสองสภาก็ไม่อาจแก้ไขปัญหานี้ได้ เพราะแม้จะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาที่สองก็อาจเป็นไปได้ที่จะได้สมาชิกฝ่ายข้างมากจะมีความสัมพันธ์กับพรรคร่วมรัฐบาล เช่นเดียวกับในสภาผู้แทนราษฎร เว้นแต่จะกำหนดที่มาของสมาชิกสภาที่สองให้ดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาโดยอัตโนมัติจึงอาจจะคานอำนาจกับรัฐบาลได้

(2) มีสภาที่สองเพื่อเหนี่ยวรั้งหรือคานอำนาจกับสภาผู้แทนราษฎร ตามวัตถุประสงค์ข้อนี้ ผู้ร่างรัฐธรรมนูญยังไม่แน่ใจว่าสภาผู้แทนราษฎรจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น หนักแน่นหรือความแตกแยกในสภาผู้แทนราษฎร ความอ่อนประสพการณ์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือ การเห็นแก่ประโยชน์ในเขตเลือกตั้งของตนมากเกินไป จึงจำเป็นต้องมีสภาที่สองเป็นประหนึ่ง “พี่เลี้ยง” คอยเหนี่ยวรั้งหรือถ่วงอำนาจด้วยการพิจารณายับยั้งร่างกฎหมายได้ หรือดำริเสนอร่างกฎหมายได้เอง

ถ้าจะสนองวัตถุประสงค์ข้อนี้ควรจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาที่สอง โดยกำหนดคุณสมบัติด้านอายุ ประสบการณ์ และอื่น ๆ ให้เหนือกว่าคุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้ทำหน้าที่ “พีเลียง” ได้อย่างเต็มภาคภูมิ และสอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตย

(3) มีสภาที่สองเพื่อตรวจสอบหรือทักท้วงเพื่อให้การออกกฎหมายรอบคอบและถูกต้องยิ่งขึ้น ตามวัตถุประสงค์ข้อนี้ สภาที่สองยังคงเป็นประหนึ่ง “พีเลียง” อยู่นั่นเอง แต่เป็น “พีเลียง” ประเภทที่ปรึกษาในฐานะผู้ทักท้วงเท่านั้น เพื่อมิให้มีการออกกฎหมายโดยไม่รอบคอบหรือคล้อยตาม ข้อเรียกร้องของประชาชนบางกลุ่มในเขตเลือกตั้งของตน หรือโดยอาศัยเหตุผลทางการเมืองมากเกินไป ตามนัยนี้ สภาที่สองจะเป็นผู้ยังใจคิดทบทวนอีกครั้งหนึ่ง แต่เมื่อคิดทบทวนแล้ว สภาผู้แทนราษฎรจะเห็นอย่างไรก็ให้เป็นอำนาจของสภานั้น สภาที่สองไม่สามารถเหนี่ยวรั้งหรือหยุดยั้งได้

ดังนั้น ตามวัตถุประสงค์นี้ สมาชิกสภาที่สองควรจะมาจากการแต่งตั้งเพื่อให้ได้บุคคลผู้มีคุณสมบัติและอยู่ในตำแหน่งบางตำแหน่งที่สามารถทำหน้าที่ดังกล่าวได้ เช่น ผู้แทนกลุ่มผลประโยชน์ (Interest Group) กลุ่มอาชีพและผู้แทนจากองค์กรต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม การใช้ระบบแต่งตั้งย่อมทำให้สมาชิกเหล่านี้มีบทบาทและอำนาจน้อย

(4) มีสภาที่สองเพื่อเป็นเวทีหรือเปิดโอกาสให้บุคคลบางประเภทมีโอกาสทางการเมืองได้ ตามวัตถุประสงค์ข้อนี้ สภาที่สองจะเป็นเวทีของกลุ่มคนบางอาชีพ หรือบางตำแหน่งที่มีอำนาจและอิทธิพลในทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ในทางรัฐศาสตร์และสังคมวิทยาเรียกว่า “กลุ่มผลประโยชน์” (Interest Group) ซึ่งอาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง หรืออาจขัดขวางการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ การมีกลุ่มเหล่านี้เป็นปรากฏการณ์ธรรมดาที่มีมาแต่อดีต

ในสมัยโบราณก็คือกลุ่มเจ้านาย ขุนนาง ทหาร พ่อค้าวานิช แม้ในสังคมประชาธิปไตยปัจจุบัน กลุ่มผลประโยชน์เหล่านี้ก็ยังมีบทบาทอยู่และเป็นสิ่งจำเป็นในระบอบการปกครองแบบนี้ ดังที่มีผู้กล่าวว่า ยังมีกลุ่มผลประโยชน์มากยิ่งขึ้นเป็นการกระจายอำนาจหรือคานอำนาจกันเองในสังคม แทนที่จะรวมศูนย์อยู่ที่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เป็นธรรมดาอยู่เองที่กลุ่มคนดังกล่าวย่อมหวังปกป้องผลประโยชน์ของกลุ่ม ซึ่งก็อาจจะมิได้เป็นอันตรายต่อประโยชน์สาธารณะเสมอไป ในการปกป้องผลประโยชน์อาจแสดงออกโดยวิถีทางหรือเวทีต่าง ๆ เช่น ทางสื่อมวลชน ทางสาธารณชน แต่ในที่สุดการใช้รัฐสภาเป็นเวทีหนึ่งด้วยก็เป็นสิ่งที่จำเป็นและนิยมใช้ในนานาประเทศ บ่อยครั้งที่รัฐเป็นฝ่ายเปิดเวทีหรือเปิดโอกาสเชิญผู้แทนหรือผู้นำกลุ่มเหล่านั้นเข้ามาร่วมกิจกรรมทางการเมืองโดยเปิดเผยเสียเองแทนที่จะปล่อยให้ไปแสดงออกโดยทางอื่นซึ่งอาจยากแก่การติดตามและควบคุม

นอกจากนี้ การเปิดโอกาสให้บุคคลดังกล่าวเข้ามาอยู่ในสภาที่สองก็ไม่ใช่ว่าสิ่งผิดปกติหรือขัดต่อระบอบประชาธิปไตยแต่อย่างใด เพราะในสภาผู้แทนราษฎรอาจไม่มีสมาชิกจากหลากหลายสาขาอาชีพ อย่างไรก็ตาม สมาชิกสภาที่สองนี้ต้องมาจากการแต่งตั้ง ถ้าเลือกตั้งก็จะเป็นไม่สมประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ข้อนี้ ทั้งต้องมาจากกลุ่มผลประโยชน์ที่หลากหลายและทั่วถึงเพียงพอที่จะเป็น “ผู้แทน” (represent) กลุ่มดังกล่าวได้จริง และต้องจำกัดอำนาจและบทบาทให้น้อยกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมาจากการเลือกตั้ง กลุ่มผลประโยชน์ที่มีบทบาทในประเทศต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มทหาร กลุ่มพ่อค้า นักธุรกิจ

กลุ่มปัญญาชน เช่น ครู อาจารย์ นักวิชาการ นักเขียน นักพูด กลุ่มแรงงาน กลุ่มเกษตรกร กลุ่มวิชาชีพ เช่น แพทย์ ทนายความ วิศวกร กลุ่มสื่อสารมวลชน กลุ่มเยาวชน เป็นต้น

การมีสภาขุนนาง (House of Lords) ในอังกฤษ นอกจากจะอาศัยเหตุผลทางประวัติศาสตร์แล้ว ก็อาศัยเหตุผลข้อนี้ประกอบด้วยเช่นกัน

(5) มีสภาที่สองเพื่อเป็นฐานอำนาจหรือฝ่ายรัฐบาล ตามวัตถุประสงค์ข้อนี้ สภาที่สองจะเป็น “พีเลียง” ของรัฐบาลมากกว่าสภาผู้แทนราษฎร เพราะสมาชิกสภานี้จะมาจากการแต่งตั้งเพื่อเป็นฐานอำนาจของฝ่ายรัฐบาลในรัฐสภา สมาชิกสภานี้มักพัฒนามาจากคณะบุคคลที่ก่อการปฏิวัติ รัฐประหาร หรือร่วมสถาปนากองการปกครองใหม่และมีส่วนในการร่างรัฐธรรมนูญ บุคคลเหล่านี้ไม่ได้ลงสมัครรับเลือกตั้ง และต้องประทับประคองรัฐบาล ซึ่งมักมาจากการแต่งตั้งหรือสถาปนาขึ้นเช่นเดียวกันให้บริหารงานตามนโยบายที่บุคคลเหล่านี้มีส่วนรู้เห็นอยู่ด้วยต่อไป มิให้ระบอบการปกครองหรือรูปแบบรัฐบาลที่ตนมีส่วนสร้างมาเป็นอันไม่สำเร็จลงเสียตั้งแต่แรก สภาที่สองตามนัยนี้จึงมีอำนาจมากเท่ากับหรืออาจมากกว่าสภาผู้แทนราษฎร

ตัวอย่างโครงสร้างของรัฐสภาในต่างประเทศ

ตัวอย่างประเทศที่ใช้รูปแบบการปกครองในระบบรัฐสภาโดยใช้ระบบสองสภา เช่น

(1) รัฐสภาออสเตรเลีย ประกอบด้วย สภาผู้แทนราษฎร (House of Representatives) และวุฒิสภา (Senate)

(2) รัฐสภาออสเตรีย ประกอบด้วย สภาแห่งชาติ (National Council) และสภาแห่งสหพันธรัฐ (Federal Council)

(3) รัฐสภาเบลเยียม ประกอบด้วย สภาผู้แทนราษฎร (Chamber of Representatives) และวุฒิสภา (Senate)

(4) รัฐสภาเยอรมนี ประกอบด้วย สภาผู้แทนราษฎร (Reichstag) และสภาสหพันธ์ (Bundesrat)

(5) รัฐสภาแคนาดา ประกอบด้วย สภาสามัญ (House of Commons) และวุฒิสภา (Senate)

(6) รัฐสภาญี่ปุ่น ประกอบด้วย สภาผู้แทนราษฎร (House of Representatives) และวุฒิสภา (House of Councillors)

(7) รัฐสภาสเปน ประกอบด้วย สภาผู้แทนราษฎร (Congress of Deputies) และวุฒิสภา (Senate)

ตัวอย่างประเทศที่ใช้รูปแบบการปกครองในระบบรัฐสภาโดยใช้สภาเดียว เช่น

(1) รัฐสภาบัลแกเรีย เรียกว่า สภาแห่งชาติ (National Assembly)

(2) รัฐสภาคูเวต เรียกว่า สภาแห่งชาติคูเวต (National Assembly of Kuwait)

(3) รัฐสภาเลบานอน เรียกว่า สภาผู้แทนราษฎร (Assembly of Deputies)

- (4) รัฐสภาลักเซมเบิร์ก เรียกว่า สภาผู้แทนราษฎร (Chamber of Deputies)
- (5) รัฐสภานิวซีแลนด์ เรียกว่า รัฐสภา (Parliament)
- (6) รัฐสภาเซอร์เบีย เรียกว่า รัฐสภา (Parliament)
- (7) รัฐสภามอรัต้า เรียกว่า สภาผู้แทนราษฎร (House of Representatives)

รัฐสภาไทยและรูปแบบรัฐสภา*

พัฒนาการรัฐสภาไทย

โครงสร้างรัฐสภาไทยตามรัฐธรรมนูญในแต่ละช่วงเวลาตั้งแต่ พ.ศ. 2475-ปัจจุบัน

นับแต่เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย ในระบบรัฐสภา พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา ประเทศไทยได้มีรัฐธรรมนูญมาแล้วจำนวน 20 ฉบับ ซึ่งแต่ละฉบับได้มีการกำหนดรูปแบบของรัฐสภาให้เป็นสภาเดี่ยวและสภาคู่ ดังนี้

1. พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช 2475 กำหนดให้เป็นสภาเดี่ยว คือ สภาผู้แทนราษฎร
2. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช 2475 กำหนดให้เป็นสภาเดี่ยว คือ สภาผู้แทนราษฎร
3. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2489 กำหนดให้เป็นสภาคู่ คือ สภาผู้แทนและพฤษสภา
4. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2490 กำหนดให้เป็นสภาคู่ คือ สภาผู้แทนและวุฒิสภา
5. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2492 กำหนดให้เป็นสภาคู่ คือ สภาผู้แทนและวุฒิสภา
6. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2475 แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2495 กำหนดให้เป็นสภาเดี่ยว คือ สภาผู้แทนราษฎร
7. ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2502 กำหนดให้เป็นสภาเดี่ยว คือ สภาร่างรัฐธรรมนูญ (ทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญและให้มีฐานะเป็นรัฐสภาทำหน้าที่นิติบัญญัติด้วย)
8. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2511 กำหนดให้เป็นสภาคู่ คือ สภาผู้แทนและวุฒิสภา
9. ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2515 กำหนดให้เป็นสภาเดี่ยว คือ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
10. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517 กำหนดให้เป็นสภาคู่ คือ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา
11. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2519 กำหนดให้เป็นสภาเดี่ยว คือ สภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน (มีอำนาจตราข้อบังคับการประชุมของสภาเกี่ยวกับการเสนอร่างพระราชบัญญัติ การเสนอญัตติ การประชุม การตั้งกระทู้ การปรึกษาและกิจการอื่น เพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่)

* นายเปรม ถาวรประภาสวัสต์. (2562). การออกแบบโครงสร้างรัฐสภาเพื่อให้เหมาะสมกับการเมืองไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารรัฐกิจ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะรัฐศาสตร์, วิชาการเมืองการปกครอง.

12. ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2520 กำหนดให้เป็นสภาเดี่ยว คือ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
13. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521 กำหนดให้เป็นสภาคู่ คือ สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา
14. ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2534 กำหนดให้เป็นสภาเดี่ยว คือ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
15. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 กำหนดให้เป็นสภาคู่ คือ สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา
16. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กำหนดให้เป็นสภาคู่ คือ สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา
17. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549 กำหนดให้เป็นสภาเดี่ยว คือ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
18. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กำหนดให้เป็นสภาคู่ คือ สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา
19. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 กำหนดให้เป็นสภาเดี่ยว คือ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
20. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดให้เป็นสภาคู่ คือ สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา

โครงสร้างรัฐสภาไทยในแต่ละช่วงเวลาตั้งแต่ พ.ศ. 2475-ปัจจุบัน

ชุด	รูปแบบของรัฐสภา	ประกอบด้วย	จำนวนสมาชิก	ที่มา	ระยะเวลา		สาเหตุการสิ้นสุด
					เริ่มต้น	สิ้นสุด	
1	สภาเดี่ยว	สภาผู้แทนราษฎร	70	แต่งตั้ง	28 มิ.ย. 2475	9 ธ.ค. 2476	มีการเลือกตั้งทั่วไปตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่
2	สภาเดี่ยว (สภาผู้แทนฯ)	สมาชิกประเภทที่ 1 สมาชิกประเภทที่ 2	78 78	เลือกตั้ง (ทางอ้อม) แต่งตั้ง	15 พ.ย. 2476 9 ธ.ค. 2476	9 ธ.ค. 2480	สิ้นสุดตามวาระ (คงอยู่ในชุดที่ 3)
3	สภาเดี่ยว (สภาผู้แทนฯ)	สมาชิกประเภทที่ 1 สมาชิกประเภทที่ 2	91 91	เลือกตั้ง (โดยตรง) แต่งตั้ง	7 พ.ย. 2480 ชุดเดิมและตั้งเพิ่ม	11 ก.ย. 2481	ยุบสภา (คงอยู่ในชุดที่ 4)
4	สภาเดี่ยว (สภาผู้แทนฯ)	สมาชิกประเภทที่ 1 สมาชิกประเภทที่ 2	91 91	เลือกตั้ง (โดยตรง) แต่งตั้ง	12 พ.ย. 2481 ชุดเดิม	15 ต.ค. 2488	ยุบสภา (คงอยู่ในชุดที่ 5)
5	สภาเดี่ยว (สภาผู้แทนฯ)	สมาชิกประเภทที่ 1 สมาชิกประเภทที่ 2	96 96	เลือกตั้ง (โดยตรง) แต่งตั้ง	6 ม.ค. 2489 ชุดเดิมและตั้งเพิ่ม	..... 10 พ.ค. 2489	(คงอยู่ในชุดที่ 6) ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

ชุด	รูปแบบ ของรัฐสภา	ประกอบด้วย	จำนวน สมาชิก	ที่มา	ระยะเวลา		สาเหตุ การสิ้นสุด
					เริ่มต้น	สิ้นสุด	
6	สภาคู่	สภาผู้แทน พฤษสภา	178 80	เลือกตั้ง (โดยตรง) (ชุดเดิม 96 คนและ เลือกเพิ่ม 82 คน) แต่งตั้ง	6 ม.ค. 2489 5 ส.ค. 2489 24 พ.ค. 2489	8 พ.ย. 2490 8 พ.ย. 2490	รัฐประหาร
หมายเหตุ คำว่า “สภาผู้แทน” ในรัฐสภาชุดที่ 6 อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2489 ไม่มีคำว่า “ราษฎร” ต่อท้าย							
7	สภาคู่	สภาผู้แทน (เพิ่ม 21 คนรวมเป็น) วุฒิสภา	99 120 100	เลือกตั้ง (โดยตรง) (เลือกเพิ่ม) แต่งตั้ง	29 ม.ค. 2491 5 มิ.ย. 2492 18 พ.ย. 2490	29 พ.ย. 2494 29 พ.ย. 2494 29 พ.ย. 2494	รัฐประหาร
8	สภาเดี่ยว (สภาผู้แทนฯ)	สมาชิกประเภทที่ 1 สมาชิกประเภทที่ 2	123 123	เลือกตั้ง (โดยตรง) แต่งตั้ง	26 ก.พ. 2495 30 พ.ย. 2494	25 ก.พ. 2500	สิ้นสุดตามวาระ (คงอยู่ต่อในชุดที่ 9)
9	สภาเดี่ยว (สภาผู้แทนฯ)	สมาชิกประเภทที่ 1 สมาชิกประเภทที่ 2	160 123	เลือกตั้ง (โดยตรง) แต่งตั้ง	26 ก.พ. 2500 (ชุดเดิม)	16 ก.ย. 2500 16 ก.ย. 2500	รัฐประหาร
10	สภาเดี่ยว (สภาผู้แทนฯ)	สมาชิกประเภทที่ 1 สมาชิกประเภทที่ 2	160 121	เลือกตั้ง (โดยตรง) แต่งตั้ง	15 ธ.ค. 2500 18 ก.ย. 2500	20 ต.ค. 2501 20 ต.ค. 2501	ปฏิวัติ
11	สภาเดี่ยว	สภาร่างรัฐธรรมนูญ	240	แต่งตั้ง	3 ก.พ. 2502	20 มิ.ย. 2511	ประกาศใช้ รัฐธรรมนูญฉบับใหม่
12	สภาคู่	สภาผู้แทน วุฒิสภา (เพิ่ม 44 คนรวมเป็น)	219 120 164	เลือกตั้ง (โดยตรง) แต่งตั้ง ตั้งเพิ่ม	10 ก.พ. 2512 4 ก.ค. 2511 25 ก.พ. 2512	17 พ.ย. 2514 17 พ.ย. 2514	ปฏิวัติ
13	สภาเดี่ยว	สภานิติบัญญัติ แห่งชาติ	299	แต่งตั้ง	16 ธ.ค. 2515	16 ธ.ค. 2516	ยุบสภา
14	สภาเดี่ยว	สภานิติบัญญัติ แห่งชาติ	299	แต่งตั้ง	23 ธ.ค. 2516	25 ม.ค. 2518	มีการเลือกตั้งทั่วไป ตามรัฐธรรมนูญ ฉบับใหม่
หมายเหตุ คำว่า “สภาผู้แทน” ในรัฐสภาชุดที่ 7,12 อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับที่ 4,8 (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2490, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2511 ตามลำดับ) ซึ่งจะไม่มีคำว่า “ราษฎร” ต่อท้าย							
15	สภาคู่	สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา	269 100	เลือกตั้ง (โดยตรง) แต่งตั้ง	26 ม.ค. 2518 26 มี.ค. 2518	12 ม.ค. 2519	ยุบสภา (คงอยู่ต่อในชุดที่ 16)
16	สภาคู่	สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา	279 100	เลือกตั้ง (โดยตรง) แต่งตั้ง	4 เม.ย. 2519 (ชุดเดิม)	6 ต.ค. 2519 6 ต.ค. 2519	รัฐประหาร
17	สภาเดี่ยว	สภาที่ปรึกษาของ* นายกรัฐมนตรี	24	แต่งตั้ง	22 ต.ค. 2519	20 พ.ย. 2519	แต่งตั้งสมาชิกสภา ปฏิรูปการปกครอง แผ่นดิน
หมายเหตุ สภาที่ปรึกษาของนายกรัฐมนตรีทำหน้าที่ “สภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน”							

ชุด	รูปแบบ ของรัฐสภา	ประกอบด้วย	จำนวน สมาชิก	ที่มา	ระยะเวลา		สาเหตุ การสิ้นสุด
					เริ่มต้น	สิ้นสุด	
18	สภาเดี่ยว	สภาปฏิรูป การปกครองแผ่นดิน	340	แต่งตั้ง	20 พ.ย. 2519	20 ต.ค. 2520	ปฏิวัติ
19	สภาเดี่ยว	สภานิติบัญญัติ แห่งชาติ	360	แต่งตั้ง	15 พ.ย. 2520	21 เม.ย. 2522	มีการเลือกตั้งทั่วไป ตามรัฐธรรมนูญ ฉบับใหม่
20	สภาคู่	สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา	301 225	เลือกตั้ง (โดยตรง) แต่งตั้ง	22 เม.ย. 2522 22 เม.ย. 2522	19 มี.ค. 2526	ยุบสภา (คงอยู่ต่อในชุดที่ 21)
21	สภาคู่	สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา	324 243	เลือกตั้ง (โดยตรง) (ชุดเดิมและตั้งเพิ่ม)	18 เม.ย. 2526 22 เม.ย. 2526	1 พ.ค. 2529	ยุบสภา (คงอยู่ต่อในชุดที่ 22)
22	สภาคู่	สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา	347 260	เลือกตั้ง (โดยตรง) (ชุดเดิมและตั้งเพิ่ม)	27 ก.ค. 2529 28 ก.ค. 2529	29 เม.ย. 2531	ยุบสภา (คงอยู่ต่อในชุดที่ 23)
23	สภาคู่	สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา	357 267	เลือกตั้ง (โดยตรง) (ชุดเดิมและตั้งเพิ่ม)	24 ก.ค. 2531 25 ก.ค. 2531	23 ก.พ. 2534 23 ก.พ. 2534	คณะรักษาความสงบ เรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) ยึดอำนาจ
24	สภาเดี่ยว	สภานิติบัญญัติ แห่งชาติ	292	แต่งตั้ง	15 มี.ค. 2534	21 มี.ค. 2535	มีการเลือกตั้งทั่วไป ตามรัฐธรรมนูญ ฉบับใหม่
25	สภาคู่	สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา	360 270	เลือกตั้ง (โดยตรง) แต่งตั้ง	22 มี.ค. 2535 22 มี.ค. 2535	30 มิ.ย. 2535	ยุบสภา (คงอยู่ต่อในชุดที่ 26)
26	สภาคู่	สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา	360 270	เลือกตั้ง (โดยตรง) แต่งตั้ง	13 ก.ย. 2535 (ชุดเดิม)	19 พ.ค. 2538	ยุบสภา (คงอยู่ต่อในชุดที่ 27)
27	สภาคู่	สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา	391 270 260	เลือกตั้ง (โดยตรง) แต่งตั้ง แต่งตั้ง	2 ก.ค. 2538 (ชุดเดิม) 22 มี.ค. 2539	27 ก.ย. 2539 21 มี.ค. 2539	ยุบสภา สิ้นสุดตามวาระ (4 ปี) (คงอยู่ต่อในชุดที่ 28)
28	สภาคู่	สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา	393 262	เลือกตั้ง (โดยตรง) แต่งตั้ง	17 พ.ย. 2539 ชุดเดิมและตั้งเพิ่ม	9 พ.ย. 2543 21 มี.ค. 2543	ยุบสภา สิ้นสุดตามวาระ (4 ปี)
29	สภาคู่	สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา	500 200	เลือกตั้ง (โดยตรง) แบ่งเขตฯ 400 คน บัญชีฯ 100 คน เลือกตั้ง (โดยตรง)	6 ม.ค. 2544 22 มี.ค. 2543	5 ม.ค. 2548	สิ้นสุดตามวาระ (4 ปี) (คงอยู่ต่อในชุดที่ 30)
หมายเหตุ บทเฉพาะกาลรัฐธรรมนูญ 2540 มาตรา 315 วรรค 1 บัญญัติให้สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการแต่งตั้งเมื่อวันที่ 22 มี.ค. 2539 ตามรัฐธรรมนูญ 2534 ทำหน้าที่วุฒิสภาจนครบ 4 ปี คือวันที่ 21 มี.ค. 2543 สมาชิกวุฒิสภาชุดที่มาจากการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 4 มี.ค. 2543 จึงต้องเริ่มนับอายุตั้งแต่วันที่ 22 มี.ค. 2543 ไปจนครบ 6 ปีคือในวันที่ 21 มี.ค. 2549							
30	สภาคู่	สภาผู้แทนราษฎร	500	เลือกตั้ง (โดยตรง) แบ่งเขตฯ 400 คน บัญชีฯ 100 คน	6 ก.พ. 2548	24 ก.พ. 2549	ยุบสภา

ชุด	รูปแบบของรัฐสภา	ประกอบด้วย	จำนวนสมาชิก	ที่มา	ระยะเวลา		สาเหตุการสิ้นสุด
					เริ่มต้น	สิ้นสุด	
		วุฒิสภา	200	เลือกตั้ง (โดยตรง)	(ชุดเดิม)	21 มี.ค. 2549	สิ้นสุดตามวาระ (6 ปี)
			200	เลือกตั้ง (โดยตรง)	19 เม.ย. 2549	19 ก.ย. 2549	รัฐประหาร
31	สภาเดี่ยว	สภานิติบัญญัติแห่งชาติ	242	แต่งตั้ง	11 ต.ค. 2549	22 ธ.ค. 2550	มีการเลือกตั้งทั่วไปตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่
32	สภาคู่	สภาผู้แทนราษฎร	480	เลือกตั้ง (โดยตรง) แบ่งเขตฯ 400 คน สัดส่วน 80 คน	23 ธ.ค. 2550	10 พ.ค. 2554	ยุบสภา
		วุฒิสภา	150	เลือกตั้ง 76 คน แต่งตั้ง 74 คน	2 มี.ค. 2551 19 ก.พ. 2551	..... 11 เม.ย. 2554	(คงอยู่ต่อในชุดที่ 33) สรรหาใหม่
33	สภาคู่	สภาผู้แทนราษฎร	500	เลือกตั้ง (โดยตรง) แบ่งเขตฯ 375 คน บัญชีฯ 125 คน	3 ก.ค. 2554	9 ธ.ค. 2556	ยุบสภา
		วุฒิสภา	150	เลือกตั้ง 77 คน แต่งตั้ง 73	(ชุดเดิม) 12 เม.ย. 2554	1 มี.ค. 2557	สิ้นสุดตามวาระ (6 ปี)
			150	เลือกตั้ง 77 คน แต่งตั้ง 73 คน	30 มี.ค. 2557 (ชุดเดิม)	24 พ.ค. 2557 24 พ.ค. 2557	รัฐประหาร รัฐประหาร
34	สภาเดี่ยว	สภานิติบัญญัติแห่งชาติ	200	แต่งตั้ง	31 ก.ค. 2557	23 มี.ค. 2562	มีการเลือกตั้งทั่วไปตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่
35	สภาคู่	สภาผู้แทนราษฎร	500	เลือกตั้ง (โดยตรง) แบ่งเขตฯ 350 คน บัญชีฯ 150 คน	24 มี.ค. 2562	ปัจจุบัน	
		วุฒิสภา	250	แต่งตั้ง	11 พ.ค. 2562	ปัจจุบัน	

รูปแบบของรัฐสภา

รูปแบบรัฐสภา แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

- 1) สภาเดี่ยว (Unicameral system) คือ สภาผู้แทนราษฎร
- 2) สภาคู่ (Bicameral system) ประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา

ระบบสภาเดี่ยว

สภาเดี่ยว (Unicameral system) คือ สภาผู้แทนราษฎร ประเทศส่วนใหญ่ในโลกมีแนวโน้มที่จะใช้ระบบสภาเดี่ยวมากกว่าระบบสภาคู่ ประเทศที่ใช้ระบบสภาเดี่ยว เช่น สิงคโปร์ อินโดนีเซีย นิวซีแลนด์ เดนมาร์ก สวีเดน

ข้อดีของระบบสภาเดี่ยว

1. ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างรวดเร็ว การผ่านกฎหมายแต่ละฉบับไม่ล่าช้า

2. ประหยัดค่าใช้จ่าย
3. ไม่มีความขัดแย้งเหมือนที่เกิดขึ้นในประเทศที่ใช้ระบบสภาคู่
4. มีความชัดเจนในการรับผิดชอบ

ข้อเสียของระบบสภาเดี่ยว

1. อาจทำให้การผ่านร่างกฎหมายมีข้อบกพร่องได้
2. อาจมีการเอื้อประโยชน์กัน ออกกฎหมายตามอำเภอใจ นำไปสู่ภาวะเผด็จการรัฐสภา

รูปแบบของระบบสภาเดี่ยว

1. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตทั้งหมด ข้อดี คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นตัวแทนที่ยึดโยงกับปัญหาของประชาชนในพื้นที่ ข้อเสีย คือ ไม่สามารถคัดเลือกคนที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางเข้าสู่สภาได้ทั้งหมด และการออกกฎหมายหรือการบริหารประเทศจะคำนึงถึงระดับพื้นที่เฉพาะมากกว่าภาพรวมของประเทศ

2. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากการเลือกตั้งแบบสัดส่วน (บัญชีรายชื่อทั้งหมด) ข้อดี คือ ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีความหลากหลาย มีความสามารถ รวมทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองขนาดเล็กมีโอกาสได้รับการคัดเลือกเข้าสู่สภา ข้อเสีย คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่มีความใกล้ชิดกับประชาชนทำให้ขาดการรับรู้ปัญหาที่แท้จริงของประชาชนในแต่ละพื้นที่

3. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากการสรรหาทั้งหมด ข้อดี คือ ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีความสามารถเฉพาะจากทุกกลุ่มอาชีพ สามารถนำวิธีการนี้มาใช้แก้ปัญหาในกรณีที่ไม่สามารถจัดการเลือกตั้งได้ และการออกกฎหมายเฉพาะที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมทำได้รวดเร็ว ข้อเสีย คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความเป็นตัวแทนเชิงพื้นที่น้อยทำให้ไม่รู้ปัญหาที่แท้จริงของประชาชนในพื้นที่ การออกกฎหมายบางเรื่องอาจไม่ครอบคลุมประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่

4. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากแบบผสม จากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตและแบบสัดส่วน ข้อดี คือ ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีความหลากหลาย รวมทั้งมีการยึดโยงกับประชาชน และส่วนที่มีความรู้ความสามารถตามที่พรรคการเมืองเลือกเข้ามาทำหน้าที่ในสภา ข้อเสีย คือ อาจจะได้บุคคลมาทำหน้าที่ไม่ครอบคลุมกลุ่มอาชีพ

5. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากแบบผสม จากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตและแบบสรรหาในจำนวนที่เท่ากัน ซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยการสรรหาจะต้องมีผู้แทนจากทุกกลุ่มอาชีพ เช่น ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ นักวิชาการ ข้อดี คือ ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีความหลากหลายทั้งส่วนที่มีการยึดโยงกับประชาชนและส่วนที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะกลุ่มอาชีพเข้ามาทำหน้าที่ในสภา ข้อเสีย คือ สมาชิกที่ถูกแต่งตั้งมาจะไม่ยึดโยงกับประชาชน อาจมีการตั้งกลุ่มเทียมเพื่อผลักดันคนเข้าสู่กระบวนการแต่งตั้งสรรหาซึ่งประเทศไทยไม่เคยนำแบบนี้มาใช้

6. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบผสม จากทั้งการเลือกตั้งจังหวัดละคน เลือกตั้งกันเองในแต่ละอาชีพและสรรหาจากกลุ่มองค์กรอาสาสมัคร (NGO) ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ นักวิชาการ ข้อดี คือ เพื่อต้องการให้ทุกกลุ่มผลประโยชน์มีตัวแทนในรัฐสภา คอยพิทักษ์ผลประโยชน์ของประชาชน และลดนโยบาย

ประชานิยมของพรรคการเมือง ข้อเสีย คือ การจัดตั้งรัฐบาลเป็นแบบรัฐบาลผสมจะไม่มีเสถียรภาพในการบริหารประเทศ เพราะจะมีการต่อรองจากกลุ่มการเมืองต่าง ๆ ซึ่งประเทศไทยไม่เคยนำแบบนี้มาใช้

เหตุผลสำคัญของฝ่ายสนับสนุนระบบสภาเดี่ยว แบ่งออกเป็น 2 ประการ ดังนี้

1. การมีทั้งวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรส่งผลให้กระบวนการนิติบัญญัติมีความสลับซับซ้อนและดำเนินไปโดยล่าช้าเกินจำเป็น กล่าวอีกนัยหนึ่งคือวุฒิสภาเป็นส่วนเกินของกระบวนการนิติบัญญัติ เนื่องจากการที่ต้องใช้องค์กรถึง 2 องค์กรพิจารณาเรื่องเดียวกันถึง 2 ครั้งเป็นอย่างน้อยย่อมเป็นเรื่องเกินจำเป็น

2. โดยทั่วไปสมาชิกวุฒิสภามักจะมีแนวคิดต่อต้านระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากเป็นองค์กรที่มีรากฐานมาจากระบอบอภิชนาธิปไตย หลายต่อหลายครั้งที่วุฒิสภาแสดงจุดยืนเพื่อต่อต้านระบอบประชาธิปไตยหรือแนวคิดเสรีนิยมสมัยใหม่ ตัวอย่าง วุฒิสภาของฝรั่งเศสในช่วงสาธารณรัฐที่ 3 เป็นองค์กรที่ต่อต้านสิทธิเลือกตั้งของสตรีติดต่อกันหลายสมัย

ระบบสภาคู่

สภาคู่ (Bicameral system) ประกอบด้วย สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ประเทศที่ใช้ระบบสภาคู่ เช่น อังกฤษ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส รัสเซีย อินเดีย ญี่ปุ่น

ข้อดีของระบบสภาคู่

1. การทำหน้าที่นิติบัญญัติของรัฐสภามีการถ่วงดุลซึ่งกันและกันอย่างชัดเจน
2. มีวุฒิสภาคอยกถ่วงกฎหมายจากสภาผู้แทนราษฎร จึงมีความรอบคอบ
3. เปิดโอกาสให้มีตัวแทนกลุ่มหลากหลายอาชีพเข้าไปเป็นผู้แทนในสภา

ข้อเสียของระบบสภาคู่

1. ลื่นเปลืองค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงาน
2. ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างล่าช้า การผ่านกฎหมายอาจไม่ทันต่อสถานการณ์
3. อาจเกิดความขัดแย้งในการทำงานระหว่างสมาชิกทั้ง 2 สภาได้

รูปแบบของระบบสภาคู่

การที่รัฐสภาเป็นระบบสภาคู่ไม่ใช่เงื่อนไขของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากในระบอบเผด็จการก็สามารถก่อตั้งระบบสภาคู่ได้เช่นกัน เพียงแต่โดยปกติมักจะพบระบบสภาคู่ในประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้ประเทศกำลังพัฒนามักจะไม่นิยมก่อตั้งระบบสภาคู่ ปัจจุบันระบบสภาคู่แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ระบบสภาคู่แบบอภิชนาธิปไตย

ระบบสภาคู่แบบอภิชนาธิปไตย หมายถึง รัฐสภาซึ่งประกอบไปด้วยสภาล่างหรือสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งการเข้าสู่ตำแหน่งของสมาชิกกระทำโดยการเลือกตั้ง และสภาสูงหรือวุฒิสภา ซึ่งการเข้าสู่ตำแหน่งของสมาชิกกระทำโดยการแต่งตั้งหรือสรรหา เพราะฉะนั้นสภาสูงหรือวุฒิสภาจึงเป็นเครื่องสะท้อนระบอบอภิชนาธิปไตยที่ซ่อนอยู่ในระบอบประชาธิปไตยสมัยใหม่

ระบบสภาคู่แบบอภิชนาธิปไตยเป็นรูปแบบของระบบสภาคู่ที่เก่าแก่ที่สุด เนื่องจากพัฒนามาจากระบบรัฐสภาของประเทศอังกฤษ โดยก่อนที่รัฐสภาของประเทศอังกฤษจะประกอบไปด้วยสภาสูง ซึ่งสมาชิกสภาจากการแต่งตั้งหรือสืบทอดตำแหน่งทางสายโลหิตของเหล่าขุนนางและชนชั้นสูง และสภาล่าง ซึ่งสมาชิกมาจากการเลือกตั้งโดยประชาชนนั้น มีเพียงสภาขุนนาง ซึ่งภายหลังเรียกว่าสภาสูง เมื่อสภาล่างซึ่งมาจากการเลือกตั้งได้รับการก่อตั้งขึ้น และมีบทบาทต่อระบบการเมืองการปกครองของรัฐ สภาขุนนางสะท้อนการปกครองแบบอภิชนาธิปไตยอย่างชัดเจน เนื่องจากมีเพียงชนชั้นสูงเท่านั้นที่สามารถดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาได้ ทั้งนี้การก่อตั้งสภาล่างส่งผลให้สภาขุนนางถูกลิดรอนอำนาจเรื่อยมาจนกระทั่งปัจจุบัน แต่ก็ไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าสภาสูงยังคงมีบทบาททางการเมืองอยู่พอสมควร โดยสภาสูงในปัจจุบันยังคงเป็นสัญลักษณ์ของระบบอภิชนาธิปไตยอยู่ เนื่องจากสมาชิกสภาสูงของประเทศอังกฤษก็ยังคงเข้าสู่ตำแหน่งโดยการแต่งตั้งจากกษัตริย์ซึ่งทรงคัดเลือกจากเหล่าชนชั้นสูงเช่นเดิม เพียงแต่อาจอธิบายในอีกแง่มุมหนึ่งได้ว่าความเข้มข้นของความเป็นอภิชนาธิปไตยของสภาสูงนั้นลดน้อยลงกว่าในอดีต เนื่องจากการแต่งตั้งสมาชิกสภาสูงในปัจจุบันมีหลายกรณีที่กษัตริย์คัดเลือกจากผู้ที่มีความสามารถในด้านต่าง ๆ เช่น วรรณกรรม ศิลปะ การทหาร

รูปแบบของสภาสูงของประเทศอังกฤษเป็นต้นแบบของระบบสภาคู่แบบอภิชนาธิปไตยในยุคปัจจุบัน รัฐที่ก่อตั้งรัฐสภาในรูปแบบดังกล่าวมักอ้างถึงสภาสูงของประเทศอังกฤษเพื่อสนับสนุนการกำหนดตัวสมาชิกสภาสูงด้วยวิธีการอื่นนอกเหนือไปจากการเลือกตั้ง อย่างไรก็ตามการกล่าวอ้างเช่นนั้นมิชอบควรพิจารณาประการสำคัญ คืออำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาสูงในแต่ละรัฐ หากสภาสูงมีสถานะและอำนาจในทางการเมืองมาก แต่ไม่ได้มีที่มาจากการเลือกตั้งย่อมก่อให้เกิดปัญหาด้านความชอบธรรมทางประชาธิปไตย ซึ่งมีความสำคัญในรัฐสมัยใหม่เป็นอย่างยิ่ง ตัวอย่าง หากสมาชิกวุฒิสภาในรัฐหนึ่งมีอำนาจคัดค้านร่างกฎหมายของสภาผู้แทนราษฎร รวมทั้งแต่งตั้งถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง แต่การเข้าสู่ตำแหน่งเป็นไปตามกระบวนการแต่งตั้งที่ปราศจากจุดเชื่อมโยงกับประชาชน ระบบรัฐสภาในรัฐดังกล่าวย่อมมีปัญหาด้านความชอบธรรมทางประชาธิปไตย เนื่องจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยผู้แทนของประชาชนรวมทั้งผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งมีจุดเชื่อมโยงกับประชาชน (ไม่ว่าจะผ่านการเลือกตั้งโดยตรงหรือโดยอ้อมก็ตาม) กลับถูกคัดค้านหรือถอดถอนได้ด้วยบุคคลซึ่งไม่มีความสัมพันธ์ใด ๆ กับเจ้าของอำนาจอธิปไตย

2. ระบบสภาคู่แบบประชาธิปไตย

ในรัฐสมัยใหม่ไม่มีข้อถกเถียงในเรื่องการได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกต่อไป เนื่องจากไม่มีหนทางอื่นใดนอกจากการเลือกตั้งโดยตรงเท่านั้น ในขณะที่การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภายังคงเป็นที่ถกเถียงกันอยู่ บางรัฐก็ยังคงรูปแบบสภาคู่แบบอภิชนาธิปไตยซึ่งเป็นระบบรัฐสภาที่เก่าแก่ อย่างไรก็ตามหลายรัฐได้ให้ความสำคัญกับความชอบธรรมในทางประชาธิปไตยมากกว่าจารีตประเพณีดั้งเดิมที่เคยปฏิบัติสืบกันมา โดยการกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภาต้องมาจากการเลือกตั้ง โดยในแต่ละรัฐย่อมมีเหตุผลให้การก่อตั้งระบบสภาคู่แบบประชาธิปไตยแตกต่างกัน ระบบสภาคู่แบบประชาธิปไตยสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้ดังนี้

1) ระบบสภาคู่ในสหพันธรัฐ

รัฐสภาในสหพันธรัฐจะต้องเป็นระบบสภาคู่เท่านั้น ด้วยเหตุผลที่สืบเนื่องมาจากรูปแบบของรัฐประกอบไปด้วยรัฐสมาชิกจำนวนหนึ่ง กล่าวคือ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรวางอยู่บนพื้นฐานของ

การสะท้อนเจตจำนงทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกคนในรัฐ ระบบการเลือกตั้งและการแบ่งเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงคำนวณโดยใช้จำนวนประชากรในแต่ละเขตเลือกตั้งเป็นหลัก มลรัฐที่มีจำนวนประชากรมากก็จะมีจำนวนผู้แทนราษฎรมากกว่ามลรัฐที่มีจำนวนประชากรน้อยกว่า แต่ด้วยเหตุที่รูปแบบรัฐเป็นลักษณะรัฐรวม หากมีเพียงแต่สภาผู้แทนราษฎรซึ่งสะท้อนเจตจำนงของรัฐรวมแต่เพียงอย่างเดียว มลรัฐที่มีจำนวนประชากรมากย่อมมีบทบาทและอำนาจต่อรองทางการเมืองมากกว่ามลรัฐที่มีจำนวนประชากรน้อย วุฒิสภาในสหพันธรัฐจึงเปรียบเสมือนเครื่องสะท้อนเจตจำนงของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละมลรัฐอย่างเท่าเทียมผ่านการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาซึ่งมีจำนวนเท่ากันทุกมลรัฐ ไม่ว่ามลรัฐนั้นจะมีจำนวนประชากรมากหรือน้อยเพียงใดก็ตาม แต่บางประเทศอาจกำหนดให้จำนวนสมาชิกวุฒิสภาในแต่ละมลรัฐมีจำนวนไม่เท่ากันซึ่งเป็นผลมาจากประวัติศาสตร์และจารีตประเพณีของแต่ละรัฐ

ทั้งนี้ แนวคิดในการกำหนดให้แต่ละมลรัฐมีจำนวนสมาชิกวุฒิสภาเท่ากันไม่อาจนำไปใช้กับกรณีของรัฐเดี่ยวได้ เนื่องจากรัฐเดี่ยวแบ่งเขตการปกครองในรูปแบบของจังหวัด ซึ่งไม่ถือว่าแต่ละจังหวัดจะต้องมีผู้แทนในจำนวนเท่ากัน ผู้แทนในรัฐเดี่ยวไม่ว่าจะมาจากเขตเลือกตั้งในจังหวัดใดย่อมเป็นผู้แทนของประชาชนทั้งรัฐ ไม่ใช่ผู้แทนของจังหวัดที่ตนได้รับเลือกตั้งเข้ามาทำหน้าที่ การกำหนดให้แต่ละจังหวัดมีจำนวนสมาชิกวุฒิสภาเท่ากันจึงเป็นการนำแนวคิดของรัฐรวมมาใช้กับรัฐเดี่ยวอย่างผิดเพี้ยนแต่ละจังหวัดหรือเขตปกครองในลักษณะอื่นใด การก่อตั้งระบบสภาคู่ในรัฐเดี่ยวจึงเกิดจากเหตุผลในทางเทคนิคเกี่ยวกับกระบวนการนิติบัญญัติ นักวิชาการที่สนับสนุนการก่อตั้งระบบสภาคู่ในรัฐเดี่ยวเชื่อว่าวุฒิสภาเป็นองค์กรที่สามารถเติมเต็มภารกิจของฝ่ายนิติบัญญัติได้ ภายใต้เงื่อนไขว่าสภาสูงจะต้องไม่ใช่ภาพสะท้อนของสภาล่าง กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาจะต้องแตกต่างจากการได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มิฉะนั้นทั้งสองสภาก็จะประกอบไปด้วยผู้แทนประเภทเดียวกันและปฏิบัติภารกิจประเภทเดียวกัน

การกำหนดรูปแบบการได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาให้แตกต่างกันอาจกระทำได้โดยอาศัยเงื่อนไขของกฎหมายเลือกตั้ง เช่น การกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครทั้งสองประเภทให้แตกต่างกัน การแบ่งเขตเลือกตั้งภายใต้หลักเกณฑ์ที่แตกต่างกัน หรือการกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้งโดยอ้อม ทั้งนี้พึงสังเกตว่าการกำหนดเงื่อนไขข้างต้นอาจให้ผลลัพธ์ที่คล้ายคลึงกับระบบสภาคู่แบบอภิชนาธิปไตยได้เช่นกัน หากกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครไว้สูงเกินกว่าปกติหรือกำหนดให้ใช้การเลือกตั้งโดยอ้อมในลักษณะหลายชั้น (ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเลือกผู้แทน จากนั้นผู้แทนจึงออกเสียงเลือกผู้แทนอีกชั้นหนึ่งซึ่งจะเป็นผู้ออกเสียงสมาชิกวุฒิสภา โดยอาจกำหนดให้มีมากกว่า 2 ชั้นขึ้นไป) สมาชิกวุฒิสภาย่อมมาจากกลุ่มชนชั้นสูงในสังคม แต่อย่างไรเสียการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาในรูปแบบดังกล่าวก็ยังมี ความชอบธรรมทางประชาธิปไตยในเชิงรูปแบบสูงกว่าการสรรหาหรือแต่งตั้งอันปราศจากจุดเชื่อมโยงกับประชาชน

ข้อสังเกตที่น่าสนใจเกี่ยวกับเงื่อนไขการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาอีกประการคือ แนวคิดที่ว่าด้วยการเลือกสมาชิกวุฒิสภาจากผู้แทนในสาขาอาชีพต่าง ๆ ซึ่งเป็นแนวคิดที่ปรากฏขึ้นในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 และมีความใกล้เคียงกับหลักการของลัทธิฟาสซิสต์ที่ปรากฏในประเทศอิตาลี

เหตุผลสำคัญของฝ่ายสนับสนุนระบบสภาคู่ แบ่งออกเป็น 2 ประการ ดังนี้

1. วุฒิสภาหรือสภาสูงมีบทบาทในการกลั่นกรองการปฏิบัติหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎรหรือสภาล่าง โดยเฉพาะในกรณีของการบัญญัติกฎหมาย ร่างกฎหมายซึ่งผ่านการลงมติของสภาผู้แทนราษฎรควรได้รับการตรวจสอบและกลั่นกรองโดยวุฒิสภาอีกชั้นหนึ่งเพื่อความรัดกุมและรอบคอบ เนื่องจากอาจปรากฏข้อบกพร่องหรือความผิดพลาดอันเกิดจากการปฏิบัติภารกิจของสภาผู้แทนราษฎรขึ้นได้เสมอ

การมี 2 องค์กรหรือการแบ่งแยกหน้าที่เป็น 2 ส่วนเพื่อปฏิบัติภารกิจทางนิติบัญญัติจะส่งผลให้กระบวนการนิติบัญญัติมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. วุฒิสภามีบทบาทในการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจการเมืองของสภาผู้แทนราษฎร ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรตกอยู่ภายใต้การครอบงำโดยเสียงข้างมากและอาจนำพาวงศ์กรไปสู่ความล้มเหลวหรือกลายเป็นเผด็จการ วุฒิสภาเป็นองค์กรที่สามารถยับยั้งหรืออย่างน้อยสามารถลดความเสียหายที่เกิดจากการกระทำอันไม่ชอบด้วยกฎหมายของสภาผู้แทนราษฎรได้

ระบบเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ระบบเลือกตั้ง คือ การแปลงคะแนนเสียงที่ได้จากการเลือกตั้งทั่วไปให้กลายเป็นที่นั่งที่ได้มาโดยพรรคการเมืองและผู้สมัคร ตัวแปรสำคัญ คือ สูตรการเลือกตั้งที่ใช้ (กล่าวคือ จะใช้ระบบใดระหว่างระบบคะแนนนำเสียงข้างมาก ระบบสัดส่วน ระบบผสม หรือระบบอื่น ๆ และจะใช้สูตรคณิตศาสตร์ใดในการคำนวณการจัดสรรที่นั่ง) โครงสร้างของบัตรเลือกตั้ง (ผู้ลงคะแนนจะลงคะแนนให้ผู้สมัครหรือพรรคการเมือง และผู้ลงคะแนนจะทำการเลือกหนึ่งเดียวหรือการเลือกเป็นชุดตามลำดับความชอบ) และขนาดของเขตเลือกตั้ง (ไม่ใช่จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตเลือกตั้ง แต่หมายถึงจำนวนผู้แทนที่จะได้รับเลือกตั้งเข้าไปนั่งในองค์กฤษฎีกาเขตเลือกตั้งนั้น) นอกจากนี้ การเลือกระบบเลือกตั้งมีอิทธิพลต่อวิธีการปักปันเขตเลือกตั้ง การจัดทำทะเบียนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การออกแบบบัตรเลือกตั้ง การนับคะแนนเสียง และอีกหลายแง่มุมของกระบวนการเลือกตั้ง (แอนดรูว์ เรย์ โนลด์ส และคณะ, 2555, น.6)

ระบบเลือกตั้งทั่วโลกมีอยู่หลายระบบซึ่งเป็นไปตามบริบทของสภาพการเมืองของแต่ละประเทศ อย่างไรก็ตาม แอนดรูว์ เรย์ โนลด์ส และคณะ (2555, น.6, น.32, น.33 และ น.41 – 143) ได้แบ่งระบบเลือกตั้งออกเป็น 3 ระบบใหญ่ ดังนี้

1. ระบบคะแนนนำ/เสียงข้างมาก

ระบบคะแนนนำ/เสียงข้างมาก มีลักษณะที่เด่นชัด คือ การใช้เขตเดียวเบอร์เดียวในระบบคะแนนนำกำชัย (บางครั้งรู้จักในชื่อว่า ระบบคะแนนนำเขตเดียวเบอร์เดียว) ผู้ชนะคือผู้สมัครที่ได้คะแนนสูงสุด แต่ไม่จำเป็นต้องได้เสียงข้างมากเด็ดขาด เมื่อระบบนี้นำมาใช้กับเขตเดียวหลายเบอร์ จึงกลายมาเป็นระบบคะแนนเสียงที่ผู้ลงคะแนนมีสิทธิลงคะแนนเสียงเท่ากับจำนวนที่นั่งของเขตเลือกตั้งนั้น และผู้สมัครที่ได้รับคะแนนสูงสุดก็จะได้รับเลือกตั้ง โดยไม่คำนึงว่าจะได้คะแนนเสียงร้อยละเท่าไร จากระบบนี้ ถ้าเปลี่ยนให้ผู้ลงคะแนนลงคะแนนเลือกบัญชีรายชื่อพรรคแทนที่จะเลือกผู้สมัครเป็นคนคนไป ก็จะกลายมาเป็นระบบคะแนนเสียงสำหรับพรรค ระบบเสียงข้างมากเด็ดขาด เช่น ระบบคะแนนเสียงเพื่อเลือก และระบบเลือกตั้งสองรอบ (จัดให้มีการเลือกตั้งสองครั้งเพื่อหาผู้ที่ได้คะแนนมากที่สุด) ที่พยายามให้แน่ใจว่าผู้สมัครที่ชนะจะได้รับคะแนนเสียงข้างมากเด็ดขาด (มากกว่าร้อยละ 50 ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น) แต่ละระบบมีสาระสำคัญอยู่ที่การใช้ความชอบในลำดับที่สองของผู้ลงคะแนน เพื่อให้ได้ผู้ชนะที่มีเสียงข้างมากเด็ดขาด หากไม่ได้รับเสียงข้างมากเช่นนั้นในการลงคะแนนรอบแรก

2. ระบบการเป็นตัวแทนแบบสัดส่วน

ระบบการเป็นตัวแทนแบบสัดส่วน คือ การจูงใจลดความไม่เสมอกันระหว่างส่วนแบ่งของคะแนนเสียงระดับชาติของพรรคกับส่วนแบ่งของที่นั่งในองค์กฤษฎีกาของพรรคนั้น หากพรรคใหญ่พรรคหนึ่งได้รับคะแนนเสียงร้อยละ 40 ก็ควรจะได้รับที่นั่งในองค์กฤษฎีกาประมาณร้อยละ 40 ส่วนพรรคเล็กกว่าที่มีคะแนนเสียงร้อยละ 10 ก็ควรจะมีที่นั่งในองค์กฤษฎีการ้อยละ 10 เช่นกัน มักมองกันว่า การบรรลุความเป็นสัดส่วนได้ดีที่สุดก็โดยการใช้บัญชีรายชื่อพรรค โดยพรรคการเมืองนำเสนอบัญชีรายชื่อของผู้สมัครต่อผู้ลงคะแนนในการเลือกตั้งระดับชาติหรือระดับภูมิภาค ระบบที่ให้ผู้ลงคะแนนจัดลำดับผู้สมัครตามที่ตนชอบ ในกรณีเขตเดียวหลายเบอร์ก็เป็นระบบสัดส่วนอีกระบบหนึ่งที่ใช้งานได้ดี

3. ระบบผสม

ระบบผสมเป็นระบบที่ใช้ทั้งองค์ประกอบของระบบคะแนนนำ/เสียงข้างมาก (หรือระบบอื่น) และระบบการเป็นตัวแทนแบบสัดส่วน โดยองค์ประกอบทั้งสองเป็นอิสระต่อกัน สำหรับระบบสัดส่วนที่มีสมาชิกแบบผสมก็ใช้สององค์ประกอบเช่นกัน (โดยหนึ่งในนั้นคือระบบตัวแทนแบบสัดส่วน) แต่จะแตกต่างกับระบบคู่ขนานตรงที่องค์ประกอบระบบตัวแทนแบบสัดส่วนใช้ชดเชยความไม่เป็นสัดส่วนที่เกิดจากระบบคะแนนนำ/เสียงข้างมาก (หรือระบบอื่น) ซึ่งปกติจะให้ผลลัพธ์ที่มีความเป็นสัดส่วนมากกว่าระบบคู่ขนาน

สำหรับระบบเลือกตั้งของไทยในกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปัจจุบันที่เรียกว่า ระบบจัดสรรปันส่วนผสม (mixed member apportionment system- MMA) ที่มีสิทธิเลือกเฉพาะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเท่านั้น แต่ให้นำคะแนนในระบบเขตเลือกตั้งไปคำนวณเพื่อกำหนดที่นั่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดของแต่ละพรรคและกำหนดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ เป็นระบบผสมที่ไม่เป็นที่นิยม มีแค่ 4-5 ประเทศในโลกที่เคยทดลองใช้ระบบนี้และส่วนใหญ่ก็เลิกไปหมดแล้ว เนื่องจากสร้างปัญหามากมาย อาทิ อัลบาเนีย (1992), เกาหลีใต้ (1996-2000), เยอรมัน (1949), เม็กซิโก, และเลโซโท ในกรณีของประเทศเกาหลีใต้ ศาลรัฐธรรมนูญเกาหลีใต้มีคำตัดสินในปี 2001 ว่าระบบเลือกตั้งที่ให้ประชาชนกากบัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใบเดียวแต่ให้นับคะแนนทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อนั้นผิดหลักแห่งความเป็นจริงเพราะไม่สะท้อนเจตนารมณ์ของประชาชนและสร้างระบบที่บิดเบือน

ระบบการเลือกตั้งหลัก ๆ ที่มีอยู่ทั่วไปในรัฐต่าง ๆ ทั่วโลก เช่น

1. ระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วนที่ใช้บัญชีรายชื่อ (List Proportional Representation System) ระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วนที่ใช้บัญชีรายชื่อ เป็นระบบที่ให้พรรคการเมืองเสนอรายชื่อของผู้รับสมัครรับเลือกตั้งแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้งแบบเขตเดียวหลายเบอร์ ซึ่งผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิลงคะแนนให้แก่พรรคการเมืองพรรคหนึ่ง โดยจำนวนสมาชิกผู้แทนราษฎรจะเป็นไปตามสัดส่วนของส่วนแบ่งคะแนนเสียงทั้งหมดที่พรรคการเมืองนั้นได้รับในเขตเลือกตั้งตามลำดับที่เรียงในบัญชีรายชื่อ

2. ระบบเลือกตั้งแบบเสียงข้างมาก (Majority or Plurality System) ระบบการเลือกตั้งแบบคะแนนเสียงข้างมาก ใช้การลงคะแนนแบบเขตเดียวเบอร์เดียวโดยมีผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นศูนย์กลาง ผู้ลงคะแนนจะได้รับรายชื่อของผู้สมัครรับเลือกตั้งเพื่อที่จะเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งจำนวนหนึ่งคน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในแต่ละเขตจึงเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้รับคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งสูงกว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งคนอื่น ๆ

3. ระบบการเลือกตั้งแบบเลือกตั้งสองรอบ (Two-Round System) ลักษณะสำคัญของระบบการเลือกตั้งแบบเลือกตั้งสองรอบ คือ การจัดการเลือกตั้งสองครั้ง ซึ่งการจัดการเลือกตั้งรอบแรกกับรอบที่สองมักจะมีระยะเวลาห่างกันประมาณหนึ่งหรือสองสัปดาห์ การเลือกตั้งรอบแรกจัดขึ้นลักษณะเดียวกับการเลือกตั้งแบบคะแนนเสียงข้างมาก แต่ในกรณีที่ไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดหรือพรรคการเมืองใดได้เสียงข้างมากเด็ดขาดในการเลือกตั้งรอบแรก ก็จะมีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งรอบที่สองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในแต่ละเขตจึงเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้รับเสียงข้างมากจากการเลือกตั้งรอบที่สอง

4. ระบบการเลือกตั้งแบบคู่ขนาน (Parallel System) ระบบการเลือกตั้งแบบคู่ขนาน มีองค์ประกอบของการเลือกตั้งทั้งแบบสัดส่วนและแบบคะแนนเสียงข้างมาก แต่ระบบการเลือกตั้งแบบคู่ขนานจะไม่มี การชดเชยความไม่เป็นสัดส่วนของการเลือกตั้งแบบคะแนนเสียงข้างมาก โดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะได้รับ บัตรเลือกตั้งใบเดียว ซึ่งใช้ลงคะแนนให้ทั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรืออาจได้รับบัตรเลือกตั้ง สองใบโดยใบหนึ่งใช้เลือกผู้แทนในระบบเสียงข้างมากและอีกใบหนึ่งใช้เลือกผู้แทนในระบบสัดส่วน

5. ระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วนที่มีสมาชิกแบบผสม (Mixed System) ระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วนที่มี สมาชิกแบบผสม เป็นระบบการเลือกตั้งที่นำข้อดีของระบบคะแนนเสียงข้างมากและระบบตัวแทนแบบสัดส่วนมา รวมกัน โดยมีระบบการเลือกตั้งสองระบบที่ใช้สูตรต่างกันดำเนินการควบคู่กันไป ทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งคนเดียวก็มี สิทธิลงคะแนนให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งภายใต้ระบบทั้งสอง ซึ่งผลการเลือกตั้งจากทั้งสองระบบจะมีการเชื่อมโยงกัน โดยการจัดสรรที่นั่ง ผลการเลือกตั้งในส่วนของการเลือกตั้งแบบสัดส่วนขึ้นอยู่กับผลการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต ของระบบคะแนนเสียงข้างมาก

ทั้งนี้ ความแตกต่างของระบบการเลือกตั้งในระบบต่าง ๆ จะมีผลกระทบต่อลักษณะความเป็นตัวแทน ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสภา บทบาทสำคัญประการหนึ่งของระบบการเลือกตั้ง จึงเกี่ยวข้องกับการ จัดการความขัดแย้งและความตึงเครียดในสังคม ยกตัวอย่างเช่น การใช้ระบบการเลือกตั้งเป็นมาตรการการ ส่งเสริมการเป็นตัวแทนของชนกลุ่มน้อยหรือผู้ด้อยโอกาส และการใช้ระบบการเลือกตั้งเป็นมาตรการส่งเสริม ให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็ง เป็นต้น ในกรณีที่ประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการเลือกตั้งขาด ความเที่ยงธรรม ไม่เอื้อให้ประชาชนกลุ่มต่าง ๆ มีตัวแทนในรัฐสภาเพื่อมีส่วนร่วมในกระบวนการนิติบัญญัติ หรือฝ่ายค้านรู้สึกว่าการเมืองของตนไม่มีโอกาสชนะการเลือกตั้งในอนาคตแล้ว ชนกลุ่มน้อย ผู้ด้อยโอกาส ในสังคม หรือพรรคการเมืองฝ่ายค้าน อาจรู้สึกว่าการบังคับให้ต้องใช้วิธีการที่ไม่เป็นประชาธิปไตย เช่น การเผชิญหน้าหรือการใช้ความรุนแรง เป็นต้น การเลือกรูปแบบการเลือกตั้งจึงเป็นตัวกำหนดการลงคะแนน ที่มีผลกระทบต่ออย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ต่อชนกลุ่มน้อยและกลุ่มผู้ด้อยโอกาส

ระบบการเลือกตั้งแบบผสม

“ระบบการเลือกตั้งแบบผสม (Mixed system)” เป็นระบบการเลือกตั้งที่อาศัยการเลือกตั้งระบบเสียงข้างมาก และระบบสัดส่วนเป็นตัวกำหนดที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยที่มาของระบบการเลือกตั้งแบบผสม เนื่องมาจากการใช้ระบบการเลือกตั้งระบบใดระบบหนึ่งนั้นมีทั้งข้อดีและข้อเสียจำนวนมากเป็นเหตุให้นักออกแบบ ระบบการเลือกตั้งจึงพยายามคิดหาทางแก้ไขข้อบกพร่องของระบบการเลือกตั้งแต่ละระบบ โดยนำข้อดีหรือจุดแข็ง ของระบบการเลือกตั้งแต่ละระบบมาใช้ในการออกแบบระบบการเลือกตั้งระบบใหม่ เพื่อให้ได้ระบบการเลือกตั้งที่ดี ที่สุดและให้ผลการเลือกตั้งที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของประชาชนมากที่สุด ดังนั้น จึงเกิดแนวคิดในการนำระบบ การเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากและระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วนมาใช้ในการเลือกตั้งครั้งเดียวกัน เกิดเป็นระบบ การเลือกตั้งแบบใหม่ เรียกว่า “ระบบการเลือกตั้งแบบผสม (Mixed-Member System)” ปรากฏขึ้นครั้งแรก ในปี ค.ศ. 1949 ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสหพันธสาธารณรัฐเยอรมัน ในรูปแบบของระบบการเลือกตั้งแบบ จัดสรรปันส่วนผสม โดยใช้บัตรเลือกตั้งเพียงใบเดียว (Single-Ballot Mixed Member Apportionment System)

ซึ่งต่อมาได้มีการพัฒนาและนำรูปแบบของระบบการเลือกตั้งแบบผสมไปใช้ในประเทศต่าง ๆ เช่น อิสราเอล อิตาลี ญี่ปุ่น นิวซีแลนด์ และเวเนซุเอลา เป็นต้น

ระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมาก

“ระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมาก (Majority System)” หมายถึง ระบบการเลือกตั้งที่มีวิธีการตัดสินผลการเลือกตั้งโดยพิจารณาจากคะแนนของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้รับคะแนนสูงสุดเป็นเกณฑ์ โดยระบบการเลือกตั้งเสียงข้างมากนี้ถือเป็นระบบที่ได้รับความนิยมและถูกนำไปใช้มากที่สุดในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก แบ่งออกเป็นระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากธรรมดา (Simple Majority System) และระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากเด็ดขาด (Absolute Majority System)

(1) ระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากธรรมดา

“ระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากธรรมดา” (Simple Majority System) หรือ “ระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากสัมพัทธ์” (Relative Majority System) เป็นระบบการเลือกตั้งที่กำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้คะแนนสูงสุดเป็นผู้ชนะการเลือกตั้ง โดยไม่คำนึงว่าผู้ชนะการเลือกตั้งจะได้คะแนนเกินกว่ากึ่งหนึ่งของผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมดหรือไม่ ซึ่งปกติแล้วระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากธรรมดานี้ มักจะใช้ในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่มีผู้แทนราษฎรได้เขตละ 1 คน (Single-Member District) หรือเรียกว่า “เขตเดียวเบอร์เดียว” แต่ก็มีหลายประเทศที่ใช้ระบบการเลือกตั้งนี้กับเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้มากกว่า 1 คน (Multi-Member District) ซึ่งระบบการเลือกตั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ระบบย่อย ดังนี้

1.1 ระบบผู้ได้คะแนนสูงสุดชนะเลือกตั้ง

สำหรับระบบผู้ได้คะแนนสูงสุดชนะเลือกตั้ง (First-Past-the-Post System) เป็นระบบการเลือกตั้งที่มีรูปแบบการคิดคะแนนที่ง่ายต่อความเข้าใจของผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งและสะดวกต่อฝ่ายจัดการเลือกตั้ง เพราะการคิดคะแนนเสียงเลือกตั้ง อาศัยเพียงการนับคะแนนเสียงเลือกตั้ง หากผู้สมัครรับเลือกตั้งรายใดเป็นผู้ได้คะแนนสูงสุดในเขตเลือกตั้ง ผู้สมัครรายนั้นก็จะชนะการเลือกตั้งและได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งในเขตเลือกตั้งจะมีผู้แทนราษฎรได้เพียง 1 คน (Single-Member District) ประเทศที่ใช้ระบบนี้ ได้แก่ สหราชอาณาจักร (อังกฤษ) และประเทศอื่น ๆ ที่ได้รับอิทธิพลจากอังกฤษ คือ แคนาดา สหรัฐอเมริกา อินเดีย บังกลาเทศ มาเลเซียและไทย (ในการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540, 2550 และ 2560) เป็นต้น

1.2 ระบบเสียงข้างมากธรรมดาที่มีผู้แทนมากกว่าหนึ่งคน

ระบบเสียงข้างมากธรรมดาที่มีผู้แทนมากกว่าหนึ่งคน (Block Vote) เป็นระบบที่ใช้หลักเสียงข้างมากธรรมดาเช่นเดียวกับระบบแรก ต่างกันตรงที่แต่ละเขตเลือกตั้งสามารถมีผู้แทนราษฎรได้มากกว่า 1 คน (Multi-Member District) เช่น เขตเลือกตั้งละ 2-3 คน เป็นต้น สำหรับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง กำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถลงคะแนนเสียงได้เท่ากับจำนวนผู้แทนที่พึงมีได้ในเขตเลือกตั้งนั้น หรืออาจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้สมัครเพียงรายใดรายหนึ่งก็ได้ หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งอาจเลือกผู้สมัครจากพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งทั้งหมดตามจำนวน หรือที่เรียกว่ายกทีม หรือเลือกคละกันไปจากต่างพรรคก็ได้ ส่วนวิธีการ

คิดคำนวณคะแนนเสียงเลือกตั้งตามระบบนี้ อาศัยเกณฑ์การพิจารณาว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งรายใดเป็นผู้ที่ได้คะแนนเสียงสูงสุดไล่เรียงตามลำดับลงไป จนกว่าจะได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบตามจำนวนที่พึงมีได้ในเขตเลือกตั้งนั้น ประเทศที่ใช้ระบบนี้มักเป็นประเทศที่พรรคการเมืองมีความอ่อนแอหรือไม่สามารถดำรงความเป็นพรรคให้ยั่งยืนได้ เช่น เลบานอน มัลดีฟส์ ซีเรีย ฟิลิปปินส์ และไทย (นับตั้งแต่อดีตเรื่อยมาก่อนบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และกลับมาใช้ระบบการเลือกตั้งนี้อีกครั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 คือ มีการกำหนดเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนให้จัดแบ่งพื้นที่ประเทศออกเป็นแปดกลุ่มจังหวัด และให้แต่ละกลุ่มจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง โดยแต่ละเขตเลือกตั้งให้มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 10 คน) ซึ่งต่อมาประเทศเหล่านี้ก็ได้เปลี่ยนแปลงระบบการเลือกตั้งไปแล้วทั้งหมด เนื่องจากความกังวลในผลการเลือกตั้งที่ออกมา

1.3 ระบบเสียงข้างมากธรรมดาแต่เลือกเป็นพรรค

ระบบเสียงข้างมากธรรมดาแต่เลือกเป็นพรรค (Party Block Vote) เป็นระบบการเลือกตั้งที่กำหนดให้แต่ละเขตเลือกตั้งมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้มากกว่า 1 คน แต่ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้น กำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้เพียง 1 คะแนนเสียงเท่านั้น โดยเป็นการลงคะแนนเพื่อเลือกพรรคการเมืองซึ่งส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นบัญชีรายชื่อ ไม่มีการเลือกตั้งตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นรายบุคคล โดยการคิดคะแนนเสียงเลือกตั้งในลักษณะต้องพิจารณาว่าพรรคการเมืองใดเป็นพรรคที่ได้รับคะแนนนิยมสูงสุดในเขตเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคนั้นก็ได้รับการเลือกตั้งทั้งหมด ประเทศที่ใช้การเลือกตั้งแบบนี้ ได้แก่ คาเมรูน ชาด และสิงคโปร์ เป็นต้น

(2) ระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากเด็ดขาด

“ระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากเด็ดขาด (Absolute Majority System)” นี้มีข้อแตกต่างจากการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากธรรมดาตรงที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งรายใดจะชนะการเลือกตั้งได้นั้น ต้องเป็นผู้สมัครที่ได้รับคะแนนเสียงมากที่สุดและเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือได้คะแนนเสียงส่วนใหญ่ในเขตเลือกตั้งนั้น ดังนั้น ผลการเลือกตั้งที่ได้จากระบบการเลือกตั้งนี้ จึงสามารถสะท้อนถึงความเป็นตัวแทนของพลเมืองส่วนใหญ่ในเขตเลือกตั้งได้อย่างแท้จริง ระบบการเลือกตั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ระบบย่อย ดังนี้

2.1 ระบบการเลือกตั้งสองรอบ

สำหรับระบบการเลือกตั้งสองรอบ (Two-Round System) เป็นระบบที่ต้องการให้ผู้สมัครที่ได้คะแนนเสียงสูงสุดและเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นผู้ชนะการเลือกตั้งและได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยการลงคะแนนเลือกตั้งในรอบที่สองตามระบบการเลือกตั้งนี้จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในรอบแรก ปรากฏผลว่าไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งรายใดได้คะแนนเสียงเกินกว่ากึ่งหนึ่งของผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง ทำให้ต้องจัดการเลือกตั้งขึ้นอีกครั้งเพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเสียงในรอบที่สอง หลังจากการเลือกตั้งในรอบแรกผ่านไป (โดยทั่วไปมักจะจัดขึ้นภายในหนึ่งสัปดาห์หลังจากการเลือกตั้งรอบแรกเสร็จสิ้น) ซึ่งในการเลือกตั้งรอบที่สองนี้ ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่สามารถเข้าสู่อันดับแรกได้ ต้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งในรอบแรกตั้งแต่ 12.5% ขึ้นไป โดยการเลือกตั้งในรอบที่สองนี้ จะใช้เกณฑ์ตัดสินด้วยระบบ

การเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากธรรมดาเท่านั้น กล่าวคือ ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งครั้งที่สอง หากผู้สมัครรับเลือกตั้งรายใดเป็นผู้ได้รับคะแนนสูงสุดก็จะชนะการเลือกตั้งและได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยไม่จำเป็นต้องได้คะแนนเสียงกว่าเกินครึ่งหนึ่งของผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด ด้วยเหตุนี้ ในกรณีที่ผลการเลือกตั้งครั้งใดมีผู้สมัครรับเลือกตั้งได้รับคะแนนเสียงมากที่สุดและเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มาใช้สิทธิตั้งแต่การลงคะแนนเสียงในรอบแรก ผู้สมัครรับเลือกตั้งรายนั้นจะเป็นผู้ชนะการเลือกตั้งทันที โดยไม่จำเป็นต้องมีการจัดการเลือกตั้งในรอบที่สองอีกต่อไป เนื่องจากถือว่าเป็นผู้ชนะการเลือกตั้งด้วยเสียงข้างมากเด็ดขาดแล้ว

(2.2) ระบบทางเลือกหรือการจัดลำดับความชอบ

ระบบทางเลือกหรือการจัดลำดับความชอบ (Alternative Vote หรือ Preference Vote) เป็นระบบการเลือกตั้งที่ใช้ในการเลือกตั้งที่มีผู้แทนราษฎรได้เขตละ 1 คน เช่นเดียวกับระบบผู้ได้คะแนนเสียงสูงสุดเป็นผู้ชนะการเลือกตั้ง แต่มีข้อแตกต่างที่สำคัญ คือ ระบบการเลือกตั้งในระบบนี้ กำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเสียงเลือกตั้งด้วยวิธีการทำเครื่องหมายเพื่อลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งเรียงลำดับตามความชอบมากที่สุดจนถึงขบวนน้อยที่สุด ตั้งแต่ลำดับที่ 1 จนกระทั่งถึงลำดับสุดท้าย จนกว่าจะครบตามจำนวนของผู้สมัครในเขตเลือกตั้งนั้น

สำหรับวิธีการคิดคะแนนเสียงเพื่อหาผู้ชนะเลือกตั้งกำหนดให้พิจารณาจากคะแนนเสียงในลำดับแรกที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละรายได้รับ โดยให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งระบุหมายเลขตามลำดับที่ชอบ เช่น ผู้มีสิทธิเลือกตั้งระบุหมายเลข 1 ให้ผู้สมัครหมายเลข 5 ผู้มีสิทธิเลือกตั้งระบุหมายเลข 2 ให้ผู้สมัครหมายเลข 1 เป็นต้น หากผู้สมัครรายใดได้คะแนนจากการเลือกในลำดับที่ 1 เกิน 50% และได้คะแนนเสียงสูงสุดถือว่าผู้สมัครรายนั้นเป็นผู้ชนะการเลือกตั้งโดยทันที กรณีไม่มีผู้สมัครรายใดที่มีสิทธิเลือกตั้งระบุหมายเลขในลำดับที่ 1 ได้คะแนนเกิน 50% จากการลงคะแนนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งระบุหมายเลขในลำดับที่ 1 ผู้สมัครที่มีสิทธิเลือกตั้งระบุหมายเลขเป็นลำดับที่ 1 ที่ได้คะแนนน้อยที่สุดจะถูกตัดออกไปและจะพิจารณาเฉพาะผู้สมัครที่เหลือ โดยการนับคะแนนในลำดับที่ 2 ว่าผู้สมัครรายใดที่มีสิทธิเลือกตั้งระบุหมายเลขในลำดับ 2 ด้วยคะแนนมากที่สุด และมีคะแนนที่ได้รับเกินกว่า 50% จะเป็นผู้ชนะการเลือกตั้ง แต่หากยังไม่มีผู้สมัครรายใดได้คะแนนเสียงเกินกว่ากึ่งหนึ่งของผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งในลำดับการเลือกนี้ ก็จะใช้กระบวนการดังกล่าวเพื่อคิดคะแนนในลำดับต่อไป จนกว่าจะได้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้คะแนนเสียงเกินกว่า 50% ในเขตเลือกตั้งนั้น โดยประเทศที่ใช้ระบบนี้ ได้แก่ ออสเตรเลีย ฟิจิ ปาปัวนิวกินี และสาธารณรัฐไอร์แลนด์ เป็นต้น

ข้อดีและข้อเสียระบบเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร*

ข้อดีและข้อเสียของการมีเขตเลือกตั้งเขตเดียวหรือไม่แบ่งเขตเลือกตั้ง

ข้อดี

1. การไม่แบ่งเขตเลือกตั้งหรือมีเขตเลือกตั้งเขตเดียว จะส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุด โดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกคนจะมีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเท่าเทียมกัน คะแนนทุก ๆ คะแนนจึงไม่สูญเสียไป ซึ่งจะก่อให้เกิดความถูกต้องยุติธรรมที่สุด
2. วินัยของพรรคการเมืองจะเข้มแข็งขึ้น เนื่องจากการสมัครรับเลือกตั้งเพื่อให้คนทั้งประเทศเลือก ในนามพรรคการเมืองนั้น พรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้งจะต้องหาเสียงทั้งประเทศ ภาพพจน์ของพรรคการเมือง ความนิยมที่พรรคการเมืองได้รับจากประชาชนและวินัยของพรรคการเมือง จะเป็นปัจจัยสำคัญในการเลือกตั้งผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งจึงมักจะต้องอยู่ในวินัยพรรคมากกว่าการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต
3. การไม่แบ่งเขตเลือกตั้งหรือมีเขตเลือกตั้งเขตเดียว น่าจะได้ผู้สมัครที่มีความรู้ความสามารถและเป็นที่รู้จักในระดับชาติมากขึ้น พรรคการเมืองจะได้นักบริหารระดับชาติ และผู้ที่มีประสบการณ์กว้างขวาง ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีคุณภาพมากขึ้น และบุคคลที่เป็นที่รู้จักหรือมีอิทธิพลเฉพาะในท้องถิ่นนั้นจะไม่อาจช่วยให้ได้รับคะแนนเสียงในระดับชาติได้
4. การไม่แบ่งเขตเลือกตั้งหรือมีเขตเลือกตั้งเขตเดียวเช่นนี้ คาดว่าจะทำให้การซื้อเสียงลดลงอย่างมาก เนื่องจากการเลือกตั้งตามสัดส่วนหรือระบบบัญชีพรรคทั่วประเทศ มิได้เลือกผู้ใดผู้หนึ่งโดยเฉพาะ การซื้อเสียงอาจกระทำได้แต่ต้องลงทุนมหาศาล พรรคการเมืองจึงอาจนำกลยุทธ์ในการหาเสียงโดยใช้สื่อมวลชนมากกว่า จะใช้วิธีการเดินหาเสียง โดยผู้สมัครเปลี่ยนจุดเน้นในการหาเสียงให้ทั้งพรรคมากกว่าเฉพาะตัวบุคคล เป็นการเปลี่ยนกลยุทธ์ในการหาเสียง โดยใช้สื่อมวลชนมากกว่าจะใช้วิธีการเดินหาเสียงโดยผู้สมัคร

ข้อเสีย

1. มักจะมีแนวโน้มทำให้เกิดระบบหลายพรรค เนื่องจากพรรคเล็ก ๆ ได้คะแนนจากแต่ละท้องถิ่นเพียงเล็กน้อย แต่เมื่อรวมกับระดับชาติแล้ว อาจจะมีคะแนนเป็นแสน หากไม่มีกฎหมายระบุว่า พรรคที่ได้คะแนนต่ำกว่า 5% ของคะแนนเสียงทั่วประเทศจะไม่ได้ที่นั่งในสภา ก็จะทำให้เกิดพรรคเล็กพรรคน้อยจำนวนมาก
2. การมีเขตเลือกตั้งเขตเดียวทำให้ไม่มีผู้แทนของจังหวัดหรือของท้องถิ่นเพราะผู้สมัครรับเลือกตั้งในระบบบัญชีพรรค เมื่อได้รับการเลือกตั้งแล้วก็ไม่สามารถกล่าวได้ว่าเป็นผู้แทนของจังหวัดหรือท้องถิ่นใด ผู้ได้รับเลือกตั้งทุกคนเป็นผู้แทนของประชาชนทุกคนทั้งประเทศ ทำให้ขาดความผูกพันระหว่างประชาชนในพื้นที่กับผู้แทน การกำหนดเขตเลือกตั้งเขตเดียว ซึ่งนำวิธีคิดคะแนนตามระบบสัดส่วนมาใช้ จึงไม่สอดคล้องกับระบบผู้แทน เนื่องจากไม่สามารถระบุได้ว่าใครเป็นผู้แทนของจังหวัดใดหรือเขตใดได้

ข้อดีและข้อเสียของระบบการเสนอชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งคนเดียว (Uninominal System) หรือที่เรียกว่าระบบเลือกตั้งเขตละหนึ่งคนหรือระบบแบ่งเขต (Single Member Constituency)

* รวบรวมและเรียบเรียงโดยนายแดนชัย ไชวพิเศษ นิติกรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานบริการวิชาการ 1 สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ข้อดี

(1) ระบบเลือกตั้งเขตละหนึ่งคน ถือเป็นระบบเลือกตั้งที่ให้ความเป็นธรรมแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในการออกเสียงลงคะแนนเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง กล่าวคือ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแต่ละคนมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เสมอภาคกัน โดยผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 1 คน มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งได้ 1 เสียง ซึ่งเป็นไปตามหลักความเสมอภาค ในการเลือกตั้งอันเป็นหลักเกณฑ์พื้นฐานของการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย

(2) ระบบเลือกตั้งเขตละหนึ่งคน ส่งเสริมให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับประชาชนในท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดและดูแลทุกข์สุขของประชาชนได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากเขตเลือกตั้งมีขนาดเล็ก และมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เพียงคนเดียวทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าใจปัญหาและความต้องการของประชาชนได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้เกิดการกระจายความเจริญไปยังส่วนภูมิภาคทำให้การปกครองด้วยระบบผู้แทนสามารถตอบสนองต่อความเป็นอยู่ของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น

(3) ระบบเลือกตั้งเขตละหนึ่งคน ประชาชนมีสิทธิเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เพียงคนเดียวเท่านั้น ดังนั้น จึงมีแนวโน้มที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งจากพรรคการเมืองที่มีโอกาสจัดตั้งรัฐบาลมากกว่าพรรคเล็ก จะทำให้เกิดระบบสองพรรคใหญ่หรือใกล้เคียงทำให้รัฐบาลมีเสถียรภาพ

(4) ระบบเลือกตั้งเขตละหนึ่งคน เป็นระบบเลือกตั้งที่ง่ายและสะดวก ทั้งต่อตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งและต่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพราะระบบนี้เขตเลือกตั้งหนึ่งมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เพียงคนเดียว ผู้สมัครรับเลือกตั้งก็สามารถลงพื้นที่หาเสียงเลือกตั้งให้กับตนเองได้สะดวกและทั่วถึงเพราะเขตเลือกตั้งมีขนาดเล็กและมีพื้นที่เลือกตั้งขนาดเล็ก นอกจากนี้ หากพิจารณาในแง่ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เพียงคนเดียว ดังนั้น จึงต้องเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ตนต้องการและกาลงในบัตรเลือกตั้งเพียงหมายเลขเดียว ดังนั้น จึงอาจทำให้บัตรเสียมีจำนวนไม่มากและไม่มีควมสับสนในเครื่องหมายเลขของผู้สมัครรับเลือกตั้ง นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาในแง่การจัดการเลือกตั้งก็ทำให้การบริหารงานเลือกตั้งของทางราชการดำเนินไปอย่างสะดวกรวดเร็ว ประหยัดเวลา และค่าใช้จ่ายในการจัดการเลือกตั้งและการตรวจนับคะแนนก็สามารถรวมคะแนนประกาศผลเลือกตั้งได้เร็วและหากมีการเลือกตั้งซ่อมก็จะทำให้การเลือกตั้งสะดวกรวดเร็ว เสียค่าใช้จ่ายการเลือกตั้งน้อย อีกด้วย

(5) ระบบเลือกตั้งเขตละหนึ่งคน ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งในพรรคการเมืองเดียวกัน เพราะในการลงสมัครรับเลือกตั้งหากเป็นการลงสมัครในนามพรรคการเมือง พรรคการเมืองพรรคหนึ่งจะต้องส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้เพียงคนเดียวในแต่ละเขตเลือกตั้งไม่ต้องหาเสียงแข่งขันในเขตเลือกตั้งเดียวกัน จึงไม่เป็นการทำลายระบบพรรคการเมือง

ข้อเสีย

(1) ระบบเลือกตั้งเขตละหนึ่งคน เขตเลือกตั้งมีขนาดเล็ก อาจทำให้สะดวกต่อการใช้กลวิธีในการเอาชนะคู่แข่งในการเลือกตั้ง หรือการทุจริตในการเลือกตั้งด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การซื้อเสียง การโกงคะแนนเลือกตั้ง หรือการใช้อิทธิพลบังคับขู่เข็ญผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งให้ลงคะแนนเสียงให้แก่ตนได้ง่าย เป็นต้น

(2) ระบบเลือกตั้งเขตละหนึ่งคน อาจทำให้มีการออกกฎหมายกำหนดเขตเลือกตั้งหรือมีการกำหนดเขตเลือกตั้งโดยฝ่ายบริหาร ทำให้ราษฎรที่เป็นสมาชิกหรือฝักใฝ่ในพรรคการเมืองหนึ่งมีเสียงข้างมากในเขตเลือกตั้ง

หนึ่งได้ โดยวิธีทำให้เขตเลือกตั้งคดเคี้ยวไปมาเพื่อให้พรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งมีเสียงข้างมากจนเป็นผลให้ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จนอาจกลายเป็นพรรคการเมืองที่มีเสียงข้างมากในสภา ซึ่งเรียกการกระทำนี้ว่า Gerrymandering

ข้อดีและข้อเสียของระบบเลือกตั้งเขตละหลายคน

ข้อดี

ระบบเลือกตั้งเขตละหลายคน เป็นกรณีที่เขตเลือกตั้งหนึ่งมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้หลายคน ซึ่งอาจใช้จังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง ดังนั้น ทำให้มีความสะดวกในการแบ่งเขตเลือกตั้งและปราศจากข้อถกเถียงในเรื่องความเป็นธรรมในการแบ่งเขตเลือกตั้ง เพราะเป็นการแบ่งเขตเลือกตั้งตามเขตการปกครองหรือเขตทางการเมืองซึ่งได้กำหนดไว้ตายตัวแล้ว และเมื่อมีการแบ่งเขตการปกครองใหม่ ก็ต้องมีขั้นตอนการพิจารณาเพื่อความเหมาะสมและเป็นเหตุผลทางการเมือง

ข้อเสีย

(1) ระบบเลือกตั้งเขตละหลายคน ให้สิทธิทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักความเสมอภาค เป็นหลักเกณฑ์พื้นฐานของการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย กล่าวคือผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้มากกว่าจะมีสิทธิทางการเมืองมากกว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้น้อยกว่า เพราะในทางปฏิบัติไม่อาจจะกำหนดให้แต่ละเขตเลือกตั้งมีจำนวนประชากรเท่ากันในทุกเขตเลือกตั้งตามหลักการได้ ในแต่ละเขตเลือกตั้งจึงมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ไม่เท่ากัน ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคเรื่องคะแนนเสียง เพราะผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง 1 คน มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งได้มากกว่า 1 เสียง

(2) ระบบเลือกตั้งเขตละหลายคน ไม่ส่งเสริมระบบพรรคการเมือง เนื่องจากผู้สมัครรับเลือกตั้งในพรรคการเมืองเดียวกันอาจหาเสียงในรูปแบบ “ยิงลูกโดด” คือ หาเสียงให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเลือกตัวเองเพียงเบอร์เดียว ไม่ต้องเลือกยกทีม และนอกจากนี้ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งหลายคนจากพรรคการเมืองเดียวกันทั้งหมดหรือจะเลือกผสมกันกับพรรคการเมืองอื่นก็ได้ จึงอาจจะก่อให้เกิดระบบหลายพรรคการเมือง และทำให้รัฐบาลขาดเสถียรภาพในการบริหารประเทศได้

(3) ระบบเลือกตั้งเขตละหลายคน เป็นกรณีที่เขตเลือกตั้งหนึ่งมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้หลายคน ซึ่งอาจใช้จังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง ดังนั้นเมื่อได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้วสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคนก็เป็นสมาชิกสภาผู้แทนของประชาชนทั้งจังหวัด ประชาชนในจังหวัดย่อมไม่ทราบว่า เมื่อตนมีความทุกข์ร้อนจะไปขอความช่วยเหลือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนใด และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอาจเกี่ยงกันรับผิดชอบและแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกันเพื่อหาเสียง อาจนำมาซึ่งความแตกแยกขัดแย้งเป็นปฏิปักษ์ต่อการทำหน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดนั้น

(4) ระบบเลือกตั้งเขตละหลายคน เขตเลือกตั้งหนึ่งมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้หลายคน เขตเลือกตั้งจึงมีขนาดใหญ่ ทำให้ทางราชการต้องเสียงบประมาณในการบริหารการเลือกตั้งสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ต้องมีการเลือกตั้งซ่อมแทนตำแหน่งที่ว่างลงเพียง 1 ตำแหน่งในเขตเลือกตั้งนั้น ก็ต้องเสียงบประมาณในการจัดการเลือกตั้งซ่อมทั้งเขตเลือกตั้ง

ข้อดีและข้อเสียของระบบเลือกตั้งแบบสัดส่วน

ข้อดี

(1) ระบบเลือกตั้งแบบสัดส่วน มีการคำนึงถึงฝ่ายข้างน้อย ซึ่งอาจกระจายจัดกระจายในประเทศ และไม่สามารถรวบรวมกันเป็นฝ่ายข้างมากในเขตเลือกตั้งเขตใดเขตหนึ่ง แต่ถ้าจะเอาคะแนนทั้งประเทศมารวมกันแล้วแจกที่นั่งตามส่วนของคะแนนที่พรรคการเมืองได้รับ พรรคการเมืองเล็ก ๆ ก็อาจได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบ้าง ฉะนั้นถ้าพิจารณาในแง่การเลือกตั้งตามสัดส่วนย่อมจะเป็นการยุติธรรมมากกว่า เพราะมิได้คำนึงถึงเสียงประชาชนข้างมากตามเขตจังหวัดเป็นเขต ๆ ไปเท่านั้น แต่ได้คำนึงถึงเสียงของประชาชนทุกคนตลอดทั่วราชอาณาจักร ซึ่งอาจกระจายกันอยู่ แต่อาจได้ผู้แทนคนหนึ่งหรือสองคนตามสัดส่วนแห่งคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองนั้นได้รับ

(2) ระบบเลือกตั้งแบบสัดส่วน ทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นเหมือนกระจกเงาส่องให้เห็นความคิดเห็นของราษฎรทั่วทั้งประเทศ เพราะฝ่ายข้างมากและฝ่ายข้างน้อยได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสภาผู้แทนราษฎรตามสัดส่วนของคะแนนเสียงที่ได้รับ

(3) ระบบเลือกตั้งแบบสัดส่วนส่งเสริมระบบพรรคการเมืองและทำให้พรรคการเมืองเข้มแข็ง กล่าวคือ การเลือกตั้งระบบนี้เน้นให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งพิจารณาพรรคการเมืองเป็นหลัก

ข้อเสีย

(1) ระบบเลือกตั้งแบบสัดส่วน ทำให้พรรคการเมืองมีอำนาจมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีอำนาจเหนือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพราะพรรคการเมืองเป็นผู้จัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกพรรคการเมืองที่จะลงสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามสัดส่วนอาจต้องมีการยอมรับในข้อกำหนดหรือกฎเกณฑ์บางอย่างของพรรคการเมืองนั้น แม้จะเป็นกฎเกณฑ์ที่ไม่เป็นประชาธิปไตยก็ตาม นอกจากนั้นหากมีการจัดตั้งและการดำเนินงานของพรรคการเมืองตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของนักธุรกิจการเมือง ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจกำหนดรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง ทำให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถซึ่งไม่มีความสัมพันธ์กับผู้มีอำนาจในพรรคการเมืองไม่อาจเข้ามาเป็นผู้แทนของประชาชนได้

(2) ระบบเลือกตั้งแบบสัดส่วน แม้จะมีผลทำให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็ง แต่หากพรรคการเมืองที่มีความเข้มแข็งนี้เป็นพรรคการเมืองเล็กและเป็นพรรคการเมืองของกลุ่มหัวรุนแรงในทางศาสนาหรือเศรษฐกิจ เน้นการเปลี่ยนแปลงแบบถอนรากถอนโคน พรรคการเมืองดังกล่าวอาจส่งผลไม่ดีนักต่อการบัญญัติกฎหมายหรือการตัดสินใจในการแก้ปัญหาของรัฐบาลได้

(3) ระบบเลือกตั้งแบบสัดส่วน อาจทำให้มีจำนวนพรรคการเมืองมากเกินไป ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการจัดตั้งรัฐบาลหรือเสถียรภาพของรัฐบาล ทั้งนี้ เพราะคะแนนเสียงของพรรคการเมืองที่ได้รับมานั้น เมื่อนำมารวมกันทั้งประเทศแล้ว ก็อาจทำให้พรรคการเมืองบางพรรคได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพียงไม่กี่คน ทำให้มีพรรคการเมืองเข้ามาสู่สภาผู้แทนราษฎรมากมาย การมีพรรคการเมืองมากพรรคร่วมทำให้เป็นการยากลำบากแก่การจัดตั้งรัฐบาลที่จะให้ฝ่ายข้างมากในสภา เพราะจะต้องจัดตั้งรัฐบาลในรูปแบบผสมประกอบไปด้วยพรรคการเมืองมากพรรคร่วมมือกัน ซึ่งในภายหลังพรรคใดพรรคหนึ่งอาจถอนความร่วมมือเสียได้ ทำให้รัฐบาลขาดความมีเสถียรภาพและอาจเป็นอุปสรรคในการบริหารปกครองประเทศได้ แต่ข้อเสียนี้สามารถแก้ไขได้โดยเทคนิคของ

กฎหมายเลือกตั้งนั่นเอง เช่น กำหนดคะแนนรวมขั้นต่ำที่พรรคการเมืองจะต้องได้รับเอาไว้ เพื่อไม่ให้พรรคการเมืองเล็ก ๆ เข้าสู่สภามากเกินไป

สำหรับประเทศไทยได้มีการนำเอาวิธีการคิดคะแนนเสียงเลือกตั้งระบบสัดส่วนมาใช้เป็นครั้งแรกในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ซึ่งใช้ผสมกับระบบเสียงข้างมาก โดยไม่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ในแง่การชดเชยที่นั่งให้แก่กันดังเช่นระบบเลือกตั้งของประเทศเยอรมัน และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ก็ได้มีการนำวิธีการคิดคะแนนระบบสัดส่วนมาใช้อีกครั้งหนึ่งโดยใช้ผสมกับระบบเสียงข้างมากเช่นกัน ส่วนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ใช้ระบบการชดเชยที่นั่งให้แก่กันดังเช่นระบบเลือกตั้งของประเทศเยอรมัน

กล่าวโดยสรุป เมื่อพิจารณาจากแนวความคิดที่สำคัญ รวมทั้งข้อดีข้อเสียของระบบเลือกตั้งแบบสัดส่วนดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ระบบเลือกตั้งแบบสัดส่วนเป็นระบบเลือกตั้งที่เสียความไม่เป็นธรรมของระบบเลือกตั้งเสียงข้างมากที่ไม่เห็นความสำคัญของคะแนนเสียงของฝ่ายที่แพ้การเลือกตั้ง ดังนั้น ระบบเลือกตั้งแบบสัดส่วนจึงเป็นระบบที่ทำให้ฝ่ายข้างน้อยมีโอกาสได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าไปทำหน้าที่ปกป้องผลประโยชน์ของตนในสภา และทำให้สภาผู้แทนได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากแนวความคิดของประชาชนและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ในสังคมที่มีความแตกต่างหลากหลายซึ่งสะท้อนมาจากพรรคการเมืองต่าง ๆ ได้อย่างเป็นธรรม และตรงตามความต้องการของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ ระบบเลือกตั้งแบบสัดส่วนนี้ส่งเสริมระบบพรรคการเมืองในการกระตุ้นให้พรรคการเมืองเกิดการสร้างสรรค์เชิงนโยบายมากขึ้น ซึ่งต่างจากระบบเสียงข้างมากที่เน้นให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งพิจารณาคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งรายบุคคลเป็นสำคัญ

สำหรับระบบเลือกตั้งเสียงข้างมากเขตละหลายคนนี้ ไม่เป็นที่นิยมใช้กัน แต่อย่างไรก็ตาม ได้มีการนำมาใช้ในประเทศไทยสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหลายครั้ง เช่น นำมาใช้ก่อนที่จะมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และนำกลับมาใช้อีกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

ระบบเลือกตั้งเสียงข้างมากสัมพันธ์แบบผสมระหว่างเขตละหนึ่งคนและเขตละหลายคน (เขตละไม่เกิน 3 คน) มีข้อเสีย กล่าวคือ เป็นระบบเลือกตั้งที่ก่อให้เกิดความไม่เสมอภาคในแง่ของสิทธิในการออกเสียงลงคะแนนของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เนื่องจากในการคำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะมีได้ในแต่ละจังหวัดนั้น จะคำนึงถึงจำนวนประชากรที่อยู่ในจังหวัดนั้น ๆ เป็นเกณฑ์ ดังนั้น ในบางจังหวัดจึงสามารถมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เพียงจังหวัดละหนึ่งคน ในขณะที่บางจังหวัดซึ่งมีจำนวนประชากรมากกว่าก็สามารถมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ในจำนวนที่มากกว่า คือ 2 คน หรือ 3 คน จึงทำให้ในแต่ละจังหวัดมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ไม่เท่ากัน ซึ่งส่งผลให้ในการออกเสียงลงคะแนนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจำนวนที่ไม่เท่ากัน และนอกจากนี้ยังทำให้ค่าของคะแนนเสียงไม่เท่าเทียมกันอีกด้วย

แม้จะเป็นระบบเลือกตั้งที่มีทั้งข้อดีและข้อเสีย แต่จากผลการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นทำให้เห็นได้ว่าเป็นระบบเลือกตั้งมีปัญหาหลายประการ ดังต่อไปนี้

(1) ปัญหาความไม่เป็นธรรมในการเลือกตั้ง กล่าวคือ จากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งใช้ระบบเลือกตั้งเสียงข้างมากสัมพันธ์ ไม่ว่าจะ เป็นเขตละหนึ่งคน เขตละหลายคน หรือแบบผสมระหว่างเขตละหนึ่งคนและ

เขตละหลายคน (เขตละไม่เกิน 3 คน) ก็ตาม คะแนนเสียงของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เลือกผู้สมัครที่ชนะการเลือกตั้งเท่านั้นที่จะนำมาใช้ในการคำนวณสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ส่วนคะแนนเสียงของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ลงให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ไม่ได้รับการเลือกตั้งหรือที่แพ้การเลือกตั้งไม่ได้นำมาคำนวณ ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้ว ผู้ที่ชนะการเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้งมักจะได้คะแนนเสียงไม่มากนักและไม่เกินกึ่งหนึ่งของจำนวนคะแนนเสียงทั้งหมดของผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งถือว่าเป็นคะแนนเสียงส่วนน้อยในแต่ละเขตเลือกตั้ง และเมื่อนำคะแนนเสียงของผู้แพ้การเลือกตั้งมารวมกันทั้งประเทศแล้ว มักจะมีคะแนนเสียงมากกว่าคะแนนเสียงที่ชนะการเลือกตั้ง ดังนั้น ระบบเลือกตั้งดังกล่าวจึงทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการเลือกตั้ง เนื่องจากคะแนนเสียงทุกเสียงที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ลงไป ไม่ได้นำมานับเพื่อคำนวณในการตัดสินตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(2) ระบบการเมืองไม่ได้รับความเชื่อถือจากประชาชนโดยทั่วไป เพราะระบบเลือกตั้งหรือระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าสู่อำนาจทางการเมืองเป็นระบบที่ใช้เงินเป็นใหญ่ ทั้งในการเลือกตั้งและพรรคการเมือง ซึ่งเรียกว่า “ธุรกิจการเมือง” ปรากฏการณ์เช่นนี้ย่อมไม่เอื้ออำนวยให้คนดีมีความสุจริตและมีความสามารถได้รับเลือกตั้งเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองได้ นอกจากนี้ต้องยอมตนลงเป็นส่วนหนึ่งของธุรกิจการเมืองที่ครอบงำสถาบันการเมืองทั้งหลายอยู่

(3) ปัญหาความไร้เสถียรภาพของรัฐบาล และนายกรัฐมนตรีขาดภาวะผู้นำในการบริหารประเทศ กล่าวคือจากการเลือกตั้งหลายครั้งผลการเลือกตั้งออกมาปรากฏว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาจากหลายพรรคการเมือง ทำให้การจัดตั้งรัฐบาลจึงเป็นรัฐบาลผสมหลายพรรคการเมือง และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็แข่งขันกันเป็นรัฐมนตรี มีระบบโควตาและกลุ่มในพรรคการเมือง จึงเป็นเหตุให้ในการบริหารประเทศเป็นไปอย่างไร้เสถียรภาพ ไม่มีประสิทธิภาพ และนายกรัฐมนตรีในฐานะที่เป็นผู้นำรัฐบาลก็ตกอยู่ภายใต้ความกดดันของพรรคตนเอง และพรรคร่วมรัฐบาล จึงไม่อาจแสดงภาวะผู้นำในการบริหารประเทศและแก้ปัญหาของประชาชนได้

(4) ปัญหาการไม่ส่งเสริมระบบพรรคการเมือง กล่าวคือ ระบบเลือกตั้งทั้ง 3 รูปแบบดังกล่าวเป็นระบบเลือกตั้งที่เน้นการนำเสนอผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งพิจารณาคุณสมบัติเป็นรายบุคคล โดยไม่ได้เน้นให้พรรคการเมืองนำเสนอนโยบายเพื่อแข่งขันกันในการเลือกตั้ง จึงทำให้พรรคการเมืองไม่มีการแข่งขันกันในด้านนโยบาย นอกจากนี้ ในกรณีที่เขตเลือกตั้งหนึ่งมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้หลายคน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่จำเป็นต้องเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งจากพรรคการเมืองเดียวกัน แต่สามารถเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งจากหลายพรรคการเมืองได้ ทำให้เกิดการแข่งขันกันเองระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคเดียวกันที่ลงสมัครในเขตเลือกตั้งเดียวกัน ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้พรรคการเมืองไม่มีความเข้มแข็งและระบบพรรคการเมืองไทยไม่มีการพัฒนา

ที่มาของนายกรัฐมนตรีน*

สำหรับตำแหน่งนายกรัฐมนตริตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในระหว่างห้าปีแรกนับแต่วันที่มีรัฐสภาชุดแรก การพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี้ให้กระทำในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา โดยนายกรัฐมนตรี้จะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่ก็ได้ และจะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือไม่ก็ได้ และจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่มีสมาชิกได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร และให้เฉพาะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี้ โดยมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรับรองไม่น้อยกว่า 1 ใน 10 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร และมติของรัฐสภาที่เห็นชอบการแต่งตั้งบุคคลใดให้เป็นนายกรัฐมนตรี้ต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

ในกรณีที่ไม้อาจแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี้จากผู้มีชื่อในบัญชีรายชื่อได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด สมาชิกของทั้งสองสภารวมกันจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาเข้าชื่อเสนอต่อประธานรัฐสภาขอให้รัฐสภามีมติยกเว้นเพื่อไม่ต้องเสนอชื่อนายกรัฐมนตรี้จากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ หากรัฐสภามีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาให้ยกเว้นจึงจะเสนอชื่อผู้อยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้หรือไม่ก็ได้ โดยให้เฉพาะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี้ และต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรับรองไม่น้อยกว่า 1 ใน 10 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร และมติของรัฐสภาที่เห็นชอบด้วยการแต่งตั้งบุคคลใดให้เป็นนายกรัฐมนตรี้ต้องกระทำโดยการลงคะแนนโดยเปิดเผย และมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา ซึ่งไม่อยู่ภายใต้บังคับว่าจะต้องมาจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่มีสมาชิกได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

เมื่อพ้น 5 ปีนับแต่วันที่มีรัฐสภาชุดแรก ให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี้จากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่มีสมาชิกได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร โดยมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรับรองไม่น้อยกว่า 1 ใน 10 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรและมติของสภาผู้แทนราษฎรที่เห็นชอบการแต่งตั้งบุคคลใดให้เป็นนายกรัฐมนตรี้ต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

สำหรับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเกี่ยวกับที่มาของนายกรัฐมนตรี้ มีดังนี้

1. เจตนารมณ์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กำหนดให้นายกรัฐมนตรี้ต้องแต่งตั้งจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่ต้องพ้นจากสมาชิกภาพในอายุของสภาผู้แทนราษฎรชุดเดียวกันเนื่องจากได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี้หรือ

* เรียบเรียงโดย นายแดนชัย ไชวิเศษ นิติกรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานบริการวิชาการ 1 สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

รัฐมนตรีและให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี โดยให้นายกรัฐมนตรีควรแต่งตั้งจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อหรือแบบแบ่งเขตเลือกตั้งซึ่งถือว่าได้รับการตรวจสอบและกลั่นกรองมาจากประชาชนแล้ว ตลอดจนมีความเกี่ยวข้องและมีส่วนสัมพันธ์กับประชาชน และสอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตยว่าต้องการผ่านกระบวนการเลือกตั้ง

การให้นายกรัฐมนตรีพ้นจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อได้รับการแต่งตั้งแล้วเป็นหลักการในการแยกหน้าที่ระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติ เนื่องจากให้นายกรัฐมนตรีมาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อนายกรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ต่อมาพ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอีกจะไม่มีตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรองรับ ด้วยเหตุนี้จึงได้หาทางที่จะให้มีการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีซึ่งเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่ในสมัยเดียวกันในอายุของสภาผู้แทนราษฎรเดียวกันที่จะได้มีโอกาสมาเป็นนายกรัฐมนตรีได้อีกครั้งหนึ่งในอายุของสภาผู้แทนราษฎรเดียวกัน ทั้งนี้ไม่ได้เปิดช่องให้แต่งตั้งนายกรัฐมนตรีมาจากบุคคลภายนอกแต่ประการใด เพราะฉะนั้นนายกรัฐมนตรีที่มาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและถึงแม้จะพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและพ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีไปแล้วในคราวอายุของสภาผู้แทนราษฎรคราวเดียวกันนั้น ก็ยังสามารถที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีอีกได้ เพราะฉะนั้นหลักการในการที่จะให้นายกรัฐมนตรีเป็นบุคคลซึ่งได้รับการกลั่นกรองมาแล้วขั้นหนึ่งจากประชาชนนั้นก็เป็นเรื่องที่สมบูรณ์แบบอยู่แล้วไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปจากหลักการนี้แต่ประการใดทั้งสิ้น

2. เจตนารมณ์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กำหนดให้นายกรัฐมนตรีต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคล ซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ทั้งนี้เพื่อให้นายกรัฐมนตรีมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับประชาชนโดยผ่านการเลือกตั้งซึ่งสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และถือว่าเป็นผู้ทรงเกียรติที่มีวุฒิภาวะพอที่จะเห็นว่าบุคคลที่จะเป็นนายกรัฐมนตรีนั้นเป็นคนที่มีความรู้ ความสามารถ และซื่อสัตย์ ซึ่งเป็นการมอบหมายความไว้วางใจให้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งที่เป็นตัวแทนของประชาชนและต้องให้เกียรติในการที่จะพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลใดเป็นนายกรัฐมนตรี อีกทั้งหลักการของระบอบประชาธิปไตยถือว่าการเลือกตั้งเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญและจำเป็นจะต้องมีนายกรัฐมนตรีมาจากการเลือกตั้งด้วย ถ้าให้บุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามารถที่จะดำรงตำแหน่งได้จะเป็นการทำลายระบบพรรคการเมืองด้วย ซึ่งพรรคการเมืองนั้นต้องไปกลั่นกรองบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสาขาทางด้านต่างประเทศ ด้านเศรษฐกิจ หรือด้านการเมืองการปกครอง ถ้าเปิดโอกาสให้บุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้ามาแล้วระบบของการเมืองจะพัฒนาไปได้อย่างไร และอาจจะผิดระบบของระบอบประชาธิปไตย แม้จะมีระบบการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีก็ตาม

3. เจตนารมณ์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดว่าในระหว่างห้าปีแรกนับแต่วันที่มิรัฐสภาชุดแรก การพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีให้กระทำในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่มีสมาชิกได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หากมีกรณีที่ไม่อาจแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีจากผู้มีชื่อในบัญชีรายชื่อได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด

สมาชิกของทั้งสองสภารวมกันจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา เข้าชื่อเสนอต่อประธานรัฐสภาขอให้รัฐสภามีมติยกเว้นเพื่อไม่ต้องเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ และในกรณีที่รัฐสภามีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาให้ยกเว้นได้จะเสนอชื่อผู้อยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้หรือไม่ก็ได้และมติของรัฐสภาที่เห็นชอบการแต่งตั้งบุคคลใดให้เป็นนายกรัฐมนตรีต้องกระทำโดยการลงคะแนน โดยเปิดเผย และมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาเพื่อเป็นทางออกในกรณีเกิดปัญหาทางการเมืองหรือปัญหาต่าง ๆ เมื่อพ้นจาก 5 ปีนับแต่วันที่มีรัฐสภาชุดแรก ให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่มีสมาชิกได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรและมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

ส่วนการจัดทำรายชื่อบุคคลซึ่งพรรคการเมืองนั้นมีมติว่าจะเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรหรือรัฐสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีไม่เกิน 3 รายชื่อเพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้รับรู้ และเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจากนายกรัฐมนตรีจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่ก็ได้และจะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือไม่ก็ได้

สำหรับบุคคลใดที่จะเป็นนายกรัฐมนตรีควรมาจากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ว่ามีบุคคลใดบ้างที่สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีและให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ใช้เป็นข้อมูลในการประกอบการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตลอดจนเพื่อมิให้บุคคลที่ไม่ได้เป็นผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้อาศัยช่องทางมาเป็นนายกรัฐมนตรี และควรให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ส่วนการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายกรัฐมนตรีก็ไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ได้ เนื่องจากได้มีการเปิดเผยรายชื่อให้ทราบและผู้มีสิทธิเลือกตั้งก็ได้ใช้เป็นข้อมูลในการประกอบการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองนั้นแล้ว

อย่างไรก็ตาม กรณีมีวิกฤตทางการเมืองควรมีการกำหนดให้นายกรัฐมนตรีมาจากบุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่ก็ได้ และจะเป็นผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้หรือไม่ก็ได้ แต่ต้องอาศัยมติพิเศษของรัฐสภา กล่าวคือ ให้รัฐสภามีมติให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งบุคคลใดให้เป็นนายกรัฐมนตรีต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา เพื่อให้ได้บุคคลที่เป็นที่ยอมรับทุกฝ่ายและสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้

การจำแนกที่มาของนายกรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญ มีดังนี้

1. การเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายกรัฐมนตรี

1.1 นายกรัฐมนตรีต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่บัญญัติให้นายกรัฐมนตรีต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวน 6 ฉบับ โดยมีนายกรัฐมนตรีต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 16 คน และมีการพิจารณาให้ความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 28 ครั้ง พบว่า นายกรัฐมนตรีมาจากหัวหน้าพรรคการเมืองมากกว่าไม่ได้เป็นหัวหน้าพรรคการเมือง ซึ่งการกำหนดให้

นายกรัฐมนตรีต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและความเชื่อมโยงระหว่างนายกรัฐมนตรีกับประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยและเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งจะทำให้นายกรัฐมนตรีมีความสนใจและดูแลประชาชนอย่างทั่วถึง ตลอดจนรับฟังเสียงของประชาชนเพื่อรักษาฐานเสียงอันเป็นหลักการสำคัญในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและให้นายกรัฐมนตรีร่วมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้พัฒนาประเทศและรู้ปัญหาอย่างแท้จริงของประชาชนจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการแก้ไขปัญหาได้ทันท่วงทีและตรงตามเป้าหมายที่ประชาชนต้องการและมีการรับฟังเสียงของประชาชนอย่างรอบด้านเพื่อมิให้กระทบต่อผู้อื่นและทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะรู้ว่าบุคคลที่เป็นนายกรัฐมนตรีจะต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น มิใช่บุคคลอื่นที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีความเชื่อมั่นว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะได้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลนั้นเป็นนายกรัฐมนตรีตามที่คาดหวังไว้ ตลอดจนป้องกันมิให้ผู้มีอิทธิพลหรือนายทุนหรือบุคคลภายนอกที่ครอบงำพรรคการเมืองให้พิจารณาให้ความเห็นชอบตนเองเป็นนายกรัฐมนตรีโดยไม่ได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและเป็นไปตามหลักการของประชาธิปไตย คือ ต้องมาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งผ่านการคัดสรรจากประชาชนเจ้าของอำนาจอธิปไตย โดยผ่านกระบวนการตรวจสอบและคัดกรองจากระบบพรรคการเมืองเข้าสู่ระบบรัฐสภา ฉะนั้นเมื่อบุคคลที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนและได้รับการตรวจสอบจากประชาชนชั้นหนึ่งแล้วย่อมเป็นบุคคลที่เป็นที่ยอมรับของประชาชนสมควรเป็นนายกรัฐมนตรี อย่างไรก็ตาม บุคคลที่สมควรเป็นนายกรัฐมนตรีจะมีจำนวนจำกัดตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทำให้บุคคลที่สมควรเป็นนายกรัฐมนตรีที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่มีโอกาสเป็นนายกรัฐมนตรีได้

1.2 นายกรัฐมนตรีจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่ก็ได้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่บัญญัติให้นายกรัฐมนตรีจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่ก็ได้ มีจำนวน 7 ฉบับ โดยนายกรัฐมนตรีจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่ก็ได้ มีจำนวน 11 คน และมีการพิจารณาให้ความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 17 ครั้ง พบว่า เป็นหัวหน้าพรรคการเมืองและเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากกว่าไม่ได้เป็นหัวหน้าพรรคการเมืองและไม่ได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งการกำหนดให้นายกรัฐมนตรีจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่ก็ได้เพื่อประสานงานกันระหว่างหลายฝ่ายและเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในบางสถานการณ์ของการเมืองไทย ตลอดจนเพื่อให้บุคคลที่จะเป็นนายกรัฐมนตรีไม่ถูกจำกัดด้วยจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สามารถให้บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ หรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในขณะนั้นเป็นนายกรัฐมนตรีได้ อย่างไรก็ตาม อาจจะเป็นช่องทางให้บุคคลที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งอาศัยช่องทางเพื่อเป็นนายกรัฐมนตรีจนนำไปสู่การต่อต้านหรือขุมนุม และยังไม่ได้มีการตรวจสอบและถูกตรวจสอบโดยประชาชนด้วยการเลือกตั้ง หากไม่มีพรรคการเมืองใดได้เสียงข้างมากโดยเด็ดขาดอาจจะเกิดเหตุการณ์แบบในปี 2522 ที่พรรคการเมืองแต่ละพรรคไม่ยอมให้หัวหน้าพรรคการเมืองอีกฝ่ายเป็นนายกรัฐมนตรีต้องไปเอาคนกลางหรือบุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นนายกรัฐมนตรี แต่ถ้าหากมีการเลือกตั้งแล้วปรากฏว่ามีพรรคการเมืองได้เสียงข้างมากเด็ดขาดอาจจะทำให้บุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่มีโอกาสได้เป็นนายกรัฐมนตรีก็ได้

2. การเป็นผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อพรรคการเมืองแจ้งไว้ของนายกรัฐมนตรี

2.1 นายกรัฐมนตรีต้องเป็นผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ ได้บัญญัติไว้เป็นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้รับรู้ว่าบุคคลใดบ้างที่พรรคการเมืองนั้นได้มีมติว่าจะเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรหรือรัฐสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีและเป็นบุคคลที่เหมาะสมกับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและให้พรรคการเมืองแต่ละพรรคได้มีส่วนร่วมในการคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และเหมาะสมกับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีที่จะเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรหรือรัฐสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ตลอดจนเพื่อให้บุคคลอื่นที่ไม่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้อาศัยช่องทางมาเป็นนายกรัฐมนตรี แต่การพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีจากบุคคลผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้เฉพาะจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่มีสมาชิกได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้บุคคลอื่นได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีจะเป็นการจำกัดจำนวน ทำให้ไม่สามารถให้บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ หรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เข้ามาได้

2.2 นายกรัฐมนตรีจะเป็นผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้หรือไม่ก็ได้ ได้บัญญัติไว้เป็นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น เช่น ไม่สามารถให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี หรือกรณีพรรคการเมืองทั้งหมดมีสมาชิกได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรน้อยกว่าร้อยละ 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือมีเหตุการณ์พิเศษที่ต้องการนายกรัฐมนตรีที่ไม่ต้องเป็นผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และทำให้บุคคลที่จะเป็นนายกรัฐมนตรีไม่จำกัดจำนวนตามรายชื่อที่ผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ จะทำให้ได้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถ หรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เข้ามาได้

3. การพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี

3.1 การให้รัฐสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี เนื่องจากนายกรัฐมนตรีเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการบริหารประเทศไม่ว่าทางด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และด้านต่างประเทศ ที่จะพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าและการปฏิบัติหน้าที่อย่างซื่อสัตย์ ตลอดจนนายกรัฐมนตรีมีอำนาจในการคัดเลือกรัฐมนตรีที่จะมาช่วยปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารประเทศ ซึ่งนับว่าเป็นบุคคลที่มีส่วนสำคัญอย่างมากจึงสมควรให้รัฐสภามีส่วนในการลงมติเห็นชอบบุคคลที่จะแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีเพื่อช่วยถ่วงดุล อีกรหัสภูมิสมานิติที่จะพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีไว้เพียง 5 ปีนับแต่วันที่มีรัฐสภาชุดแรก เพราะว่าวุฒิสภามีหน้าที่และอำนาจติดตามเสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ หากมีกรณีที่ไม่อาจแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีจากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ไม่ว่าด้วยเหตุใดจึงให้รัฐสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้ง

เป็นนายกรัฐมนตรีจะเสนอชื่อผู้อยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้หรือไม่ก็ได้ เพื่อเป็นทางออกในกรณีเกิดปัญหาทางการเมืองหรือปัญหาต่าง ๆ

3.2 การให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อให้นายกรัฐมนตรีและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นผู้แทนของประชาชนในพื้นที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันและต้องมีการเชื่อมโยงกับประชาชนสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในพื้นที่ได้ทันท่วงที ตลอดจนต้องนำนโยบายของฝ่ายบริหารไปสู่พื้นที่เพื่อให้ประชาชนรับรู้ด้วยและเป็นผู้ได้รับเลือกจากประชาชนจึงเป็นผู้ที่ได้รับความไว้วางใจให้มีสิทธิพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีและเป็นไปตามหลักการของประชาธิปไตยว่าบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีต้องมีคะแนนเสียงข้างมากในสภาผู้แทนราษฎร

4. นายกรัฐมนตรีที่มาจาก การเลือกตั้งโดยตรง ทำให้นายกรัฐมนตรีสามารถแต่งตั้งผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และมีความเหมาะสมกับตำแหน่งเป็นรัฐมนตรี รวมทั้งสามารถคัดสรรนักบริหารมืออาชีพมาร่วมทีมให้มีความเข้มแข็งได้ตามความต้องการ จึงมีโอกาสมากที่จะทำให้การบริหารประเทศมีประสิทธิภาพสูงและบรรลุเป้าหมายในการแก้ปัญหาให้กับประชาชนโดยไม่ต้องกังวลถึงจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองที่เข้าร่วมกับรัฐบาลหรือการต่อรองของพรรคการเมืองอื่นที่ร่วมกับรัฐบาล เพราะนายกรัฐมนตรีที่ได้รับเลือกตั้งโดยตรงจะมีความเป็นอิสระในการแต่งตั้งรัฐมนตรีโดยไม่ต้องอยู่ภายใต้แรงกดดันของกลุ่มการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรจะทำให้การจัดตั้งรัฐบาลมีความเป็นเอกภาพสูง ต้องคัดเลือกนโยบายที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาเห็นชอบด้วย และต้องบริหารประเทศเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนให้มากที่สุด เพราะมีแรงจูงใจว่าจะต้องนำพรรคการเมืองของตนกลับมาบริหารประเทศอีกในการเลือกตั้งครั้งต่อไป และเป็นการพัฒนาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และสร้างเสถียรภาพทางการเมืองของระบบการเมืองและฝ่ายบริหาร อีกทั้งเป็นการสะท้อนถึงความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงในการเลือกฝ่ายบริหารเพื่อทำหน้าที่ในการปกครองประเทศอีกด้วย และเป็นแนวทางในการพัฒนาประชาธิปไตยของไทยให้มีความก้าวหน้า และประชาชนได้แสดงความต้องการโดยตรงว่าต้องการให้บุคคลใดเป็นนายกรัฐมนตรี ตลอดจนเป็นการสร้างความสำนึกทางการเมืองของประชาชนให้ตื่นตัวให้เป็นพลังทางการเมืองและเป็นการเสริมสร้างพลังอำนาจแก่สังคมโดยปริยายด้วย แต่อาจจะได้นายกรัฐมนตรีไม่แตกต่างไปจากเดิมซึ่งบุคคลที่มีคุณสมบัติครบถ้วนและบุคคลที่ประชาชนต้องการให้เป็นนายกรัฐมนตรี บุคคลนั้นอาจจะไม่ลงสมัครรับเลือกตั้งก็ได้ หรือหากมีการตายหรือเหตุอื่นใดของนายกรัฐมนตรีจะให้บุคคลใดมาดำรงตำแหน่งแทนตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ถ้าให้บุคคลที่ไม่ได้รับการเลือกตั้งมาดำรงตำแหน่งแทนไม่อาจจะทำได้เพราะไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง

5. นายกรัฐมนตรีที่มาโดยวิธีอื่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรที่บัญญัติให้นายกรัฐมนตรีที่มาโดยวิธีอื่น ๆ เพื่อให้แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสถานการณ์ที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศ รักษาความสงบเรียบร้อยของประเทศ ปฏิรูปประเทศ หรือไม่ให้เกิดความขัดแย้งของประชาชน

การนิรโทษกรรมให้แก่การปฏิวัติและรัฐประหาร*

การนิรโทษกรรม เป็นหนึ่งในกลไก “ลบล้างความผิด” เพื่อประโยชน์ในสังคมหรือในทางการเมือง สำหรับการกระทำบางประการที่ครั้งหนึ่งเคยเป็นความผิดตามกฎหมายแต่เมื่อวันเวลาและบริบทในสังคมการเมืองเปลี่ยนแปลงไป การดำเนินคดีอาจส่งผลเสียต่อสังคมมากกว่าส่งผลดี การนิรโทษกรรมจึงเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในทางกฎหมายเพื่อยุติความขัดแย้งโดยไม่ต้องรอศาลพิพากษา

สำหรับประเทศไทย หลังการพยายามผลักดันร่างพ.ร.บ.นิรโทษกรรมฯ ของรัฐบาลยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ที่ถูกคัดค้านและไม่ประสบผลสำเร็จ คำว่า “นิรโทษกรรม” เปรียบเสมือนคำต้องคำสาป ที่นักการเมืองไม่กล้ายกขึ้นมาพูดถึงอีก แต่ในประวัติศาสตร์การเมืองของไทยการ “นิรโทษกรรม” ไม่ได้มีขึ้นโดยนักการเมืองในระบบเลือกตั้ง แต่อยู่คู่กับระบอบรัฐประหารอย่างแน่นแฟ้น เราเคยออกกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ และรัฐธรรมนูญเพือนิรโทษกรรมเหตุการณ์ทางการเมืองแล้วอย่างน้อย 23 ครั้ง ในจำนวนนั้น 11 ครั้ง เป็นการนิรโทษกรรมแก่บรรดาคณะรัฐประหารที่เข้ามายึดอำนาจ และการนิรโทษกรรมแก่คณะรัฐประหารสองครั้งล่าสุด คือ การนิรโทษกรรมแก่การรัฐประหาร 2549 และ 2557 ถูกกำหนดไว้ในกฎหมายระดับรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้สำหรับผู้พยายามทำรัฐประหารแต่ไม่สำเร็จจึงกลายเป็น “กบฏ” ก็ได้รับนิรโทษกรรมจากกฎหมายหมกมุ่น

กลไกการนิรโทษกรรมในประเทศไทยจะมีรอยต่างพร้อยเพราะถูกนำไปใช้เอื้อประโยชน์แก่การรัฐประหาร แต่ในประวัติศาสตร์ยุคใหม่กลไกการนิรโทษกรรมก็ไม่ได้ถูกใช้เพื่อตอบสนองผู้มีอำนาจเพียงอย่างเดียว แต่ยังนำไปใช้กับผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งรังแกจากผู้มีอำนาจ นิรโทษกรรมผู้ชุมนุมในการชุมนุมใหญ่ นิรโทษกรรมข้อหาคอมมิวนิสต์ นิรโทษกรรมผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับการเลือกข้างประเทศญี่ปุ่นในสงครามโลกครั้งที่สอง การนิรโทษกรรมจึงเคยถูกใช้ไปในทางที่เป็นประโยชน์ต่อผู้คนในสังคมด้วย

นิรโทษกรรม ให้การปฏิวัติและรัฐประหาร 12 ครั้ง

นับแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครองแผ่นดินเมื่อ 24 มิถุนายน 2475 กลไกการนิรโทษกรรมเริ่มใช้เป็นครั้งแรกเพื่อการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองหนึ่งครั้ง และใช้เพือนิรโทษกรรมแก่บรรดา คณะรัฐประหารที่ยึดอำนาจจากรัฐบาลถึง 11 ครั้ง โดยจำนวนเก้าครั้งเป็นการนิรโทษกรรมการรัฐประหาร โดยกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ และการรัฐประหารอีกสองครั้ง คือ รัฐประหาร 2549 และรัฐประหาร 2557 กลไกการนิรโทษกรรมถูกสอดใส่ไว้ในรัฐธรรมนูญชั่วคราวที่คณะรัฐประหารเขียนขึ้นเอง โดยการนิรโทษกรรมภายหลังเหตุการณ์ปฏิวัติและรัฐประหารนั้น มักเขียนนิรโทษกรรมการกระทำความผิดไว้อย่างกว้าง ทุกการกระทำและทุกบุคคลที่เกี่ยวข้อง ไม่ได้ระบุว่าการนิรโทษกรรมให้ความผิดฐานใดเป็นการเฉพาะ

โดยการนิรโทษกรรมภายหลังเหตุการณ์ปฏิวัติและรัฐประหารแต่ละครั้ง มีรายละเอียด ดังนี้

* ย้อนดูกฎหมายนิรโทษกรรมของไทย 23 ฉบับ เว้นโทษให้คณะรัฐประหารไปแล้วถึง 11 ครั้ง.(27 ก.ย. 2564). สืบค้นจาก <https://ilaw.or.th/node/5982>

1) นิรโทษกรรมการเปลี่ยนแปลงการปกครอง โดยคณะราษฎร ภายหลังจากคณะราษฎรทำการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองของสยามประเทศ จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาสู่ระบอบประชาธิปไตย โดยยังคงมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข วันที่ 26 มิถุนายน 2475 สองวันหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ก็มีการประกาศพระราชกำหนดนิรโทษกรรมในคราวเปลี่ยนแปลงการปกครองแผ่นดิน พุทธศักราช 2475 กำหนดว่าการกระทำใดๆ ของคณะราษฎร หากละเมิดต่อกฎหมาย ไม่ให้ถือว่าเป็นการละเมิดกฎหมาย โดยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าทรงลงพระปรมาภิไธยท้ายพระราชกำหนดดังกล่าว

2) นิรโทษกรรมจากเหตุการณ์รัฐประหารครั้งแรกภายหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง 20 มิถุนายน 2476 ภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง และมีรัฐบาลโดยพระยามโนปกรณ์นิติธาดา ทำหน้าที่เป็นนายกรัฐมนตรี คณะราษฎรเกิดความขัดแย้งขึ้นเมื่อปรีดี พนมยงค์ หนึ่งในรัฐมนตรี นำเสนอเค้าโครงการเศรษฐกิจ หรือสมุดปกเหลือง โดยการนำเสนอสมุดปกเหลืองของปรีดีนั้นเป็นสาเหตุหนึ่งให้ปรีดีต้องลาออกจากตำแหน่งรัฐมนตรี เนื่องจากเป็นเสียงข้างน้อยในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี นายภา และบรรดาคณะราษฎรที่ไม่เห็นด้วยกับแนวคิดของปรีดี จึงนำความกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวให้ลงพระปรมาภิไธยในพระราชกฤษฎีกาให้ปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎรฯ ลงวันที่ 1 เมษายน 2476 เพื่อยุบคณะรัฐมนตรี และตั้งคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ และงดใช้บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญบางมาตราที่ขัดกับพระราชกฤษฎีกานี้ และออกแถลงการณ์โจมตีปรีดี พนมยงค์ ว่าเป็นคอมมิวนิสต์ พระยามโนปกรณ์นิติธาดายังอาศัยอำนาจจากพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ตราพระราชบัญญัติว่าด้วยคอมมิวนิสต์ พุทธศักราช 2476 เพื่อปราบปรามปรีดี พนมยงค์โดยเฉพาะ ทางด้านศักดิ์นา ขุนนาง ก็อาศัยจังหวะนี้ได้กลับแนวคิดในสมุดปกเหลืองด้วยการตีพิมพ์ “บันทึกพระบรมราชวินิจฉัยเรื่องเค้าโครงการเศรษฐกิจของหลวงประดิษฐมนูธรรม” หรือ สมุดปกขาว สถานการณ์ดังกล่าวทำให้ปรีดีต้องลี้ภัยไปยังประเทศฝรั่งเศส

อย่างไรก็ดี ทางฝั่งพระยามโนปกรณ์นิติธาดาและกลุ่มอนุรักษนิยมไม่ได้ต้องการลดบทบาทของคณะราษฎรสายพลเรือนเท่านั้น แต่ต้องการลดบทบาทของคณะราษฎรสายทหารด้วย ทว่าความมุ่งหมายของกลุ่มบุคคลดังกล่าวก็ไม่ได้ลุล่วง เพราะแม้บทบาทของปรีดีจะลดลงด้วยโดนตราหน้าว่าเป็นคอมมิวนิสต์ แต่ในช่วงระหว่างใช้พระราชกฤษฎีกาปิดสภาผู้แทนราษฎร พระยาพหลพลพยุหเสนา พระยาทรงสุรเดช พระยาฤทธิอัคเนย์ และพระประศาสน์พิทยายุทธ ก็ยื่นหนังสือลาออก รัฐบาลจึงแต่งตั้งพระยาพิชัยสงครามเป็นผู้รักษาการในตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบกแทนพระยาพหลพลพยุหเสนา, พระยาศรีสิทธิสงครามเป็นผู้รักษาการในตำแหน่งเจ้ากรมยุทธการทหารบกแทนพระยาทรงสุรเดช และเลื่อนชั้นหลวงพิบูลสงครามจากรองผู้บังคับการทหารปืนใหญ่ขึ้นเป็นผู้รักษาการในตำแหน่งผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบกฝ่ายยุทธการแทนพระยาทรงสุรเดช สถานการณ์ที่ฝ่ายการเมืองเข้ามาจัดแจงกิจการของทหาร สร้างความไม่พอใจให้กับบรรดาคณะราษฎรสายทหารบางส่วน นำไปสู่การรวมตัวกันทำรัฐประหารเพื่อโค่นรัฐบาลพระยามโนปกรณ์นิติธาดา โดยมีพระยาพหลพลพยุหเสนาเป็นผู้นำของคณะ เมื่อรัฐประหารสำเร็จ พระยาพหลพลพยุหเสนาจึงเป็นนายภา คนต่อไป จัดตั้งรัฐบาลชุดใหม่ และกลับมาเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎร หลังจากนั้นเพียงห้าวัน ก็ประกาศพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมในการจัดการให้คณะรัฐมนตรีลาออกเพื่อให้มีการเปิดสภาผู้แทนราษฎร

ตามรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2476 นิรโทษกรรมผู้ที่มีส่วนร่วมในการรัฐประหารดังกล่าว กำหนดให้การกระทำของคณะทหารบก ทหารเรือ และพลเรือนหากละเมิดกฎหมาย ไม่ให้ถือว่าละเมิดกฎหมาย

3) นิรโทษกรรมการรัฐประหาร 8 พฤศจิกายน 2490 หลังจากการรัฐประหาร 20 มิถุนายน 2476 พระยาพหลพลพยุหเสนา ได้เสนอให้ปรีดีกลับมาประเทศไทยเพื่อดำรงตำแหน่งทางการเมือง และตั้งคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบข้อกล่าวหาเรื่องคอมมิวนิสต์ ปรีดีจึงหวนคืนสู่บทบาททางการเมืองอีกครั้ง ในฐานะรัฐมนตรี และเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตั้งแต่ 16 ธันวาคม 2484 ถึง 5 ธันวาคม 2488 และได้เป็นนายกฯ ในเดือนมีนาคม 2489 ทว่า หลังจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ 2489 ได้ไม่นาน 20 วัน ต่อมาก็เกิดเหตุการณ์สวรรคตของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ส่งผลให้รัฐบาลที่นำโดยปรีดี พนมยงค์ สูญเสียความเชื่อมั่นในสายตาประชาชน ท้ายที่สุดแล้วปรีดีจึงลาออกเมื่อ 21 สิงหาคม 2489 จากนั้นประเทศไทยจึงอยู่ภายใต้การบริหารราชการแผ่นดินโดยรัฐบาลพลเรือตรีถวัลย์ อารังนาวาสวัสดิ์ ทว่าท้ายที่สุดกลุ่มทหารก็เข้ารัฐประหารเมื่อ 8 พฤศจิกายน 2490 ยกเลิกรัฐธรรมนูญ 2489 และประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ.2490 ซึ่งมีฉายาว่า “รัฐธรรมนูญใต้ตุ่ม” หลังจากนั้นประเทศก็อยู่ภายใต้การบริหารราชการแผ่นดินโดยรัฐบาลควง อภัยวงศ์ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ จนกระทั่งหนึ่งปีเศษให้หลัง วันที่ 23 ธันวาคม 2490 ก็มีการประกาศใช้พระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ผู้กระทำการรัฐประหาร พ.ศ. 2490 เพื่อนิรโทษกรรมให้กับบุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำรัฐประหารเพื่อยกเลิกรัฐธรรมนูญ 2489 และประกาศใช้รัฐธรรมนูญ 2490 โดยกำหนดว่าการกระทำดังกล่าวผิดกฎหมาย ก็ให้ผู้กระทำพ้นจากความผิดและความรับผิดทั้งปวง มากไปกว่านั้น ยังกำหนดรับรองความชอบด้วยกฎหมายของประกาศและคำสั่งที่สืบเนื่องจากการรัฐประหาร ให้ชอบด้วยกฎหมายทุกประการ

4) นิรโทษกรรมการรัฐประหาร 29 พฤศจิกายน 2494 ภายหลังจากควง อภัยวงศ์ เป็นนายกฯ จากการรัฐประหาร 8 พฤศจิกายน 2490 ได้ไม่นาน ต่อมา 6 เมษายน 2491 ควงก็ถูกบีบให้ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จอมพล ป. พิบูลสงคราม ก็ก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อจากควง อย่างไรก็ดี เนื่องด้วยปัญหาทางการเมืองของชื่อนุรักษ์นิยม และฝั่งพรรคประชาธิปัตย์ ก็เป็นหนึ่งในขวากหนามในการบริหารราชการแผ่นดินของจอมพล ป. พิบูลสงคราม 29 พฤศจิกายน 2494 กลุ่มทหารที่เรียกตนเองว่า “คณะบริหารประเทศชั่วคราว” นำโดยพลเอกผิน ชุณหะวัณ จึงเข้ามายึดอำนาจรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ผีรัฐธรรมนูญ 2492 ทิ้ง จากนั้นให้นำรัฐธรรมนูญฉบับ 10 ธันวาคม 2475 กลับมาใช้ใหม่ ทำให้จอมพล ป. พิบูลสงครามเข้ามาเป็นนายกฯ อีกครั้ง หลังจากนั้นก็ออกพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ผู้ที่ได้นำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2475 กลับมาใช้ พ.ศ. 2494 นิรโทษกรรมการกระทำที่คณะรัฐประหารกระทำเพื่อเลิกใช้รัฐธรรมนูญ 2492 และนำรัฐธรรมนูญ 10 ธันวาคม 2475 กลับมาใช้ใหม่ โดยระบุว่า การกระทำดังกล่าวผิดกฎหมาย ก็ให้ผู้กระทำพ้นจากความผิดและความรับผิด นอกจากนี้ ยังรับรองอีกว่าประกาศและคำสั่งที่ออกสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญ ให้ถือว่าชอบด้วยกฎหมาย ถือได้ว่าเดินตามแนวทางของพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ผู้กระทำการรัฐประหาร พ.ศ. 2490

5) นิรโทษกรรมการรัฐประหาร 16 กันยายน 2500 หลังจากการรัฐประหาร 29 พฤศจิกายน 2494 จอมพล ป. พิบูลสงคราม ก็ได้กลับมาเป็นนายกฯ อีกครั้ง จนกระทั่งจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ นำคณะทหาร

เข้ามายึดอำนาจจอมพล ป. พิบูลสงครามเมื่อ 16 กันยายน 2500 แล้วใช้เวลาไม่นาน 26 กันยายน 2500 ก็ประกาศใช้พระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ผู้กระทำการยึดอำนาจการบริหารราชการแผ่นดิน เมื่อวันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2500 พ.ศ. 2500 กำหนดนิรโทษกรรมผู้ที่เกี่ยวข้องกับการยึดอำนาจเมื่อ 16 กันยายน 2500 หากกระทำผิดต่อกฎหมาย ก็ให้ผู้กระทำพ้นจากความผิดและความรับผิด และรับรองความชอบด้วยกฎหมายของประกาศหรือคำสั่งของคณะรัฐประหาร ทั้งนี้ พระราชบัญญัติดังกล่าวมีความพิเศษกว่ากฎหมายนิรโทษกรรมการรัฐประหารฉบับก่อน ๆ คือ ระบุชัดเจนว่านิรโทษกรรมผู้กระทำความผิดทั้งที่เป็นตัวการ ผู้ใช้ให้กระทำความผิดหรือผู้ถูกใช้ ผู้สนับสนุน และกำหนดขอบเขตด้านเวลาของการกระทำที่นิรโทษกรรมครอบคลุมทั้งก่อนและหลัง 16 กันยายน 2500

6) **นิรโทษกรรมการรัฐประหาร 20 ตุลาคม 2501** จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เข้ามามีบทบาททางการเมืองอีกครั้งผ่านการยึดอำนาจจากพลเอกถนอม กิตติขจร นายกฯ ซึ่งเป็นคนสนิทของจอมพลสฤษดิ์ด้วย ภายหลังจากการยึดอำนาจเมื่อ 20 ตุลาคม 2501 ยังไม่ได้มีการออกกฎหมายนิรโทษกรรมในทันที ต่อมา 5 มีนาคม 2502 สภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภาอันเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ลงมติ “รับหลักการ” ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ผู้กระทำการปฏิวัติ เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2501 และตั้งกรรมาธิการวิสามัญเก้าคนเพื่อพิจารณาร่างกฎหมายดังกล่าว โดยหนึ่งในกรรมาธิการนั้นมีพลโทประภาส จารุเสถียร ซึ่งเป็นคนสนิทของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ด้วย 3 เมษายน 2502 จึงมีการประกาศพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ผู้กระทำการปฏิวัติ เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2501 พ.ศ. 2502 โดยเนื้อหาบางส่วนเป็นไปทำนองเดียวกันกับกฎหมายนิรโทษกรรมในปี 2500 และมีการรับรองความชอบด้วยกฎหมายของประกาศและคำสั่งคณะรัฐประหาร แต่ที่เพิ่มขึ้นมา คือ พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดการกระทำที่ถูกนิรโทษกรรมรวมถึงการลงโทษ และการกระทำที่เป็นการบริหารราชการแผ่นดินอย่างอื่นด้วย

7) **นิรโทษกรรมการรัฐประหาร 17 พฤศจิกายน 2514** หลังจากจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เสียชีวิต จอมพลถนอม กิตติขจร ก็เข้ามาปกครองประเทศ แต่ก็มีปัญหาเรื่องการคุมเสียงส.ส. โดยเฉพาะจากพรรคสหประชาไทยที่จอมพลถนอมตั้งขึ้นมาเอง จนท้ายที่สุดจอมพลถนอมจึงยึดอำนาจตัวเองในวันที่ 17 พฤศจิกายน 2514 ยกเลิกสภานิติบัญญัติ ยกเลิกพรรคการเมือง ยกเลิกรัฐธรรมนูญ 2511 และประกาศใช้รัฐธรรมนูญการปกครอง 2515 แทน เดือนต่อมาจึงประกาศใช้พระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ผู้กระทำการปฏิวัติ เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2514 พ.ศ. 2515 กำหนดนิรโทษกรรมหัวหน้าคณะปฏิวัติหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายหรือรับคำสั่ง ที่ได้กระทำการเกี่ยวข้องกับการปฏิวัติเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2514 ไม่ว่าจะกระทำก่อนหรือหลังวันดังกล่าว หากการกระทำผิดกฎหมาย ให้ผู้กระทำพ้นจากความผิดและความรับผิดโดยสิ้นเชิง

8) **นิรโทษกรรมการรัฐประหาร 6 ตุลาคม 2519** ภายหลังจากการยึดอำนาจตัวเองของจอมพลถนอม กิตติขจร เมื่อ 17 พฤศจิกายน 2514 ต่อมา เดือนตุลาคม 2516 ประชาชน นิสิต นักศึกษาที่ลุกฮือขึ้นชุมนุมประท้วงรัฐบาลโดยเรียกร้องให้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญถาวร การชุมนุมต่อเนื่องมาจนถึงวันที่ 14 ตุลาคม 2516 จนเกิดการปะทะระหว่างผู้ชุมนุมและเจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่รัฐใช้มาตรการปราบปรามผู้ชุมนุมที่รุนแรงจนทำให้ผู้ชุมนุมหลายรายเสียชีวิต ทำให้รัฐบาลทหารยิ่งขาดความชอบธรรมในทางการเมือง จนท้ายที่สุดจอมพลถนอม กิตติขจร ตัดสินใจลาออกจากตำแหน่งนายกฯ และเดินทางออกจากประเทศไทย

ไป พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชประกาศแต่งตั้งสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นนายกฯ หลังจากนั้น มีการเลือกตั้งและม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นนายกฯ ทว่าด้วยสภาพปัญหาทางเศรษฐกิจ และความพยายาม กลับเข้าประเทศไทยของจอมพลถนอม กิตติขจร ส่งผลให้เกิดการชุมนุม 6 ตุลาคม 2519 ในวันเดียวกันนั่นเอง คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน นำโดยพล.ร.อ.สงัด ชลออยู่ ก็เข้ายึดอำนาจและแต่งตั้งธานินทร์ กรัยวิเชียร เป็นนายกฯ ปลายปีจึงประกาศพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ผู้กระทำการยึดอำนาจการปกครองประเทศ เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519 พ.ศ. 2519 นิรโทษกรรมการกระทำของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินรวมถึงไปถึงผู้ที่ได้รับมอบหมายหรือได้รับคำสั่ง ไม่ว่าจะการกระทำจะมีผลในทางนิติบัญญัติ บริหาร หรือตุลาการ หากการกระทำนั้นผิดกฎหมาย ให้ผู้กระทำความผิดพ้นจากความผิดและความรับผิด

9) นิรโทษกรรมการรัฐประหาร 20 ตุลาคม 2520 กลุ่มทหาร นำโดยพล.ร.อ. สงัด ชลออยู่ เข้ามา ยึดอำนาจจากรัฐบาลธานินทร์ กรัยวิเชียร เมื่อ 20 ตุลาคม 2520 และผลักดันพล.อ. เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เป็นนายกฯ ปลายปีมีการประกาศพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ผู้กระทำการยึดอำนาจการปกครองแผ่นดิน เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2520 พ.ศ. 2520 นิรโทษกรรมการกระทำของคณะปฏิวัติรวมถึงไปถึงผู้ที่ได้รับ มอบหมายหรือได้รับคำสั่ง ไม่ว่าจะการกระทำจะมีผลในทางนิติบัญญัติ บริหาร หรือตุลาการ หากการกระทำนั้น ผิดกฎหมาย ให้ผู้กระทำความผิดพ้นจากความผิดและความรับผิด

10) นิรโทษกรรมการรัฐประหาร 23 กุมภาพันธ์ 2534 คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (รสช.) นำโดย พลเอกสุนทร คงสมพงษ์ เข้ายึดอำนาจ ล้มรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณที่มาจาก การเลือกตั้ง เดือนเศษ ก็ประกาศใช้พระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ผู้กระทำการยึดและควบคุมอำนาจการปกครองแผ่นดิน เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2534 พ.ศ. 2534 นิรโทษกรรมการกระทำของ รสช. รวมถึงผู้ได้รับคำสั่งหรือได้รับ มอบหมาย ไม่ว่าจะการกระทำนั้นจะมีผลในทางนิติบัญญัติ บริหาร หรือตุลาการ ไม่ว่าจะกระทำก่อนหรือหลัง วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534 หากการกระทำนั้นผิดกฎหมาย ก็ให้ผู้กระทำพ้นจากความผิดและความรับผิด

11) นิรโทษกรรมการรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) นำโดยพล.อ. สนธิ บุญยรัตกลิน ยึดอำนาจรัฐบาล รักษาการพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร โดยการรัฐประหารครั้งนี้ไม่ได้มีการออกกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ นิรโทษกรรมโดยเฉพาะเหมือนการรัฐประหารครั้งก่อน ๆ แต่ การนิรโทษกรรม คปค. ถูกกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. 2549 มาตรา 37 โดยนิรโทษกรรม คปค. รวมถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย ในการกระทำจากการยึดอำนาจ 19 กันยายน 2549 ไม่ว่าจะการกระทำจะมีผลในทางนิติบัญญัติ บริหาร หรือตุลาการ รวมถึงการลงโทษและการบริหารราชการอย่างอื่น ไม่ว่าจะการกระทำนั้นจะกระทำก่อนหรือหลัง 19 กันยายน 2549 หากการกระทำนั้นผิดกฎหมายก็ให้ผู้กระทำพ้นจากความผิดและความรับผิด นอกจากนี้ มาตรา 36 ยังกำหนดให้คำสั่งและประกาศ คปค. ขอบด้วยกฎหมายและชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

12) นิรโทษกรรมการรัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557 คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) นำโดยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ยึดอำนาจรัฐบาลรักษาการนิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล การนิรโทษกรรม ของคณะรัฐประหารชุดนี้เดินตามรอยรัฐประหาร 2549 โดยกำหนดบทบัญญัตินิรโทษกรรม คสช. ไว้ในรัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. 2557 มาตรา 48 โดยกำหนดให้บรรดาการกระทำเนื่องจาก

การรัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 ของ คสช. รวมไปถึงผู้ที่ได้รับมอบหมายหรือได้รับคำสั่ง ไม่ว่าจะเป็นการกระทำเพื่อให้มีผลบังคับในทางรัฐธรรมนูญ ทางนิติบัญญัติ ทางบริหาร หรือในทางตุลาการ รวมทั้งการลงโทษและการกระทำอันเป็นการบริหารราชการอย่างอื่น ไม่ว่าจะกระทำก่อนหรือหลัง 22 พฤษภาคม 2557 หากการกระทำนั้นผิดต่อกฎหมาย ให้ผู้กระทำพ้นจากความผิดและความรับผิดโดยสิ้นเชิง และมาตรา 47 รับรองว่าประกาศหรือคำสั่ง คสช. ชอบด้วยกฎหมายและรัฐธรรมนูญ

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

โทร. 0 2244 2070-2

Bureau of Academic Services

The Secretariat of the House of Representatives

0 2244 2070-2

พิมพ์ที่ : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร